FLORES SENTENTIARVM OMNIVM

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Vtriuſque Iuris prudentiæ.

ABBATVM, & Abbatiſſarum Iura, & Priuilegia latiſſime, & luculenter, expenduntur per P. Tamburinum Valumbroſ. in ſuis Codicib. de hac materia nouiſſime elaboratis.

Ablatiuus in conſequentia ponitur, & habetur pro conditione, v.gr. acceptis centum, ideſt, ſi dentur centum l. a teſtatore 108. ff. de cond. & demonſtr. l. euectis 18. ff. de vſur.

Ablatum de facto non inducit permiſſionem auferendi de facto, ſed remedio ciuili opus eſt l. Si filiæ tuæ. x. C. de donat. ante nupt.

Abortus pœnę in extrauag. Six. V. latę poſtmodum moderatæ fuerunt per Greg. 14. vt procederent in fœtu tantum animato; in fœtu autem inanimato ſtatuit, ſeruandam eſſe diſpoſitionem Sacrorum Canonũ, & Concil. Trid. Huius dicti occaſione aduertendum videtur, non eſſe veram opinionem Toreblancæ in ſuo Epito. delictorum lib. 2. c. 43. n. 10. aſſerentis, licere procurare abortum ad euitandam mortem, vel infamiam; quamuis enim ad ſeruandam vitã matris in caſu puerperij nõ ſit vetitum, etiam cũ timore, & periculo abortus, ſumere, vel exhibere medicinã, ſeu aliud remedium, ſuaptè, & per ſe ordinata ad ſeruandam matrem; ex hoc tamen non ſequitur, licere etiã adhibere remedium, per ſe, ac directe ordinatũ ad

Digitized by Google

expellendum fœtum, cum hoc omni iuri manifeſte aduerſari liqueat, non enim ſunt facenda mala quale eſſet in tali caſu homicidium in ſe, vel in ſua cauſa vt eueniant bona; & ita aperte loquũtur Pet. Nau. Sanch. & alij de hac re formaliter agentes: ſolũ enim concedunt, licite ſumi poſſe remediũ neceſſariũ pro ſalute matris, quamuis per accidens, & præter intentionẽ ſubſequi poſſit abortus, quod eſt valde diuerſum ab eo, quod perperam ibi docuit Torreb.

Abrogare eſt pœnitus corrigere, ſeu remouere, derogare autem eſt in parte tãtum corripere, l. abrogare 102. ff. de verb. & rer. ſignif.

Abſentium magna vtilitas eſt. ne indefenſi maneant. l. 1. ff. de negot. geſ. & inf. Defenſor.

Abſens reua poteſt per Procuratorem cauſam abſentiæ reddere l. abſens 71. ff. de Procur.

Abſentia eius qui, reipubl. cauſa abeſt, neq; ei, neq; alij nocere debet l. abſẽtia 133. ff. de reg. iur. & cõtra cũ nõ fit vẽditio, ſed miſſio l. ignorare 4. C. de reſtit. mil.

Abeſſe autem deſit, qui domum redire potuit finito negotio, pro quo abſcens erat, not. in §. ſi quis vero in Ciuitate, de act. Inſt.

Abſentes canonici non percipiunt fructus, neq; ex conſuetudine, inf. Canonici.

Abſentes poſſe condemnari, etiã definitiuè, dicitur inf. in vſibus feud. tu. Quomodo in crim. in fi.

Abſoluere potius, quam condemnare promptiores eſſe debemus l. Arianus ff. de acti. & obllg. Vnde ſanctius eſſe exiſtimatur, impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem condemnarunt abſentem, in princ. l. 5. ff. de pœnis, cap. fin. de poſſut.

Abſur-

Abſurdum ſequitur ad abſurdum glo. in l. diuortio, in ver. alioquin ff. ſolut. matrim.

Abundans cautela non nocet, l. teſtamentum 17. C. de teſtam. cum ſimil.

A capite edenda eſt ratio, id eſt, cum die, & conſule l. Argentarius §. edi. ff. de edendo.

A capite non licet membra recedere, niſi aliquid ſpeciale ſit in capite, gl. in cap. 3. de tempor. ordin. poſt, tex. in cap. cum non liceat, 12. de præſcript.

Acceptilatio eſt liberatio per mutuam interogat. quæ vtriq; contingit ab eodem nexu ſolutio. l. 1. ff. de acceptil. Et facta in diem nullius eſt momenti l. in diem 5. ff. eo. tit. ſicut, & ſub. conditione fieri non poteſt. l. acceptilatio 4. ff. eo. tit.

Acceptilatio facta in fraudem creditorum, qualiter reuocari petatur, vi. Spec. de reb. Eccl. non alien.

Acceptio perſonarum non eſt apud Deum §. hinc nobis, auth. de monach. coll. pri.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis, l. 3. C. depoſit. & l. cum principalis. 139. ff. de reg. iur. & l. heres a debitore 22 §. quod ſi ſtipulator ff. de fideiuſſ. Sed contra, de lege prima C. de iudic. Tu vide ſcrib. in hanc regulam, Acceſſorium 42. de reg. iur. in 6. fallit autem, quando adeſt diuerſa ratio.

Acceſſoriũ præſcribitur cũ ſuo prĩcipali inf. Præſcribitur

Acceſſorium non poteſt eſſe maius ſuo principali l. iuſtiſſime §. 1. ff. de ædil. edic. Inſtit. de fideiuſſor. §. fideiuſſores, in fin. Contra Inſtit. de re. diu. §. purpurã.

Acceſſorium conceditur, conceſſo principali; vide infra Conceſſio.

Accidens de raro dicitur in iure, cenſendum eſſe miraculum, in auth. de conſul. colla. 4.

Digitized by Google

Accidens magis inſpicitur, quam natura: l. 1. §. beſtias cum ibi not. ff. de poſtul. Contra de l. fin. C. de his, qui ven. æta. ſuæ impetr. & de §. pauonum, Inſtit. de re: diuiſ. & in l. qui 3. ff. de tutel. vbi ex accidentalibus res non eſt definienda.

Accidentibus frequenter, & vt plurimum, & non raro, iura ſe adaptāt. l. nam ad ea ff. de legibus Contra de §. Inſula, Inſtit. de re: diuiſ.

Accipere à nemine, valde inhumanum, paſſim, viliſſimum, omnia, auariſſimum dicitur in l. ſolet, 6. §. nos vero ff. de off. proconſ. & leg.

Accipiens aliquid contemplatione mea, a me accepiſſe videtur, inf. Quod recipis.

Accipiuntur quædam honeſte, quæ non petuntur honeſte, inf. v. Quædam.

Accuſatus, vel denuntiatus de aliquo crimine, non poteſt interim promoueri, c. 4. de accuſat.

Accuſare ponitur aliquando pro agere, l. qui accuſare, 4. C. de edendo, & e contra, agere, pro accuſare, vt ibi not.

Accuſatore non extante, nemo damnatur: vnde illud, Mulier quis te accuſat, nemo Domine, l. ſcripto §. Si quis accuſatorem ff. de muner. & honor.

Accuſare tertio aliquem reum non eſt licitum, vt inf. Qui duos.

Accuſatoribus falſorum monetariorū promittitur præmium. l. 2. C. de falſa mon.

Accuſatorem corrumpens in omni cauſa, prætorquam in pœna ſanguinis, habetur pro conuicto, niſi appareat ab innocente pecuniam extortam fuiſſe. l. finali, vbi not. ff. de præuaricator.

Accuſatus non poteſt alium accuſare, pendente illa accuſa-

cuſatione l. accuſatio 6. C. de his, qui accuſ. nō poſsūt; nam relatione criminū non purgatur crimē l. is, qui reus ff. de publi. iudic. Intellige hoc de pari, vel minori crimine, ſecus autem de maiori, vel, ſi ſuam, vel aliorum iniuriam proſequatur, l. fin. de teſtib.

Accuſator in quinque peccare pōt; aut errore decipitur, aut temeritate, aut calore iracundiæ ad accuſandū prouocatur, aut calumniatur, aut præuaricatur. aut tergiuerſatur. Sed ſi in omnib. his caſibus deſiſtat, impetrata abolitione quacunque non punitur, nec infamis eſt, vt C. de abolit. l. 1. & 2. Et ſi nō impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis caſib. vt in c. Si quem pœnituerit §. notandum 2. q. 3. Secus autem ſi eſt calumniator. vel tergiuerſator, nam calumniator tenetur ad pœnam talionis, vt eod. cap. & quæſt. c. 2. & 3. Præuaricator poſtea non pōt aliquem accuſare, & extra ordinem punitur, vt in d. §. notandū. Tergiuerſator punitur in quinque Libris auri. l. 3. ff. de præuaricator. in fi.

Acquirendum facilius impeditur, quam acquiſitum, l. patri furioſo ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. & l. 1. §. caſum ff. de poſtul. Contra de l. non diſtinguimus, §. Sacerdotio ff. de recep. arb. & l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. fune.

Acta ſunt perpetua, in Spec. de reprob. §. videndū: verſ. Hoc quoq; & ſeq. Et de inſtrum. editio. illud autem §. ſatis vtiliter, verſ. Item quod, & verſ. In quibus.

Actio creditoris inanis eſt, quam excludit inopia debitoris l. naturalis 6. ff. de dolo.

Actio de dolo non patitur, aliam actionem ſecum concurrere l. 1. in fi. ff. de dolo.

Sine actione nemo experitur, l. Si pupilli §. videamus ff. de

Digitized by Google

ff. de negot.geſt. Fallit.exceptione oppoſita,v.Excep.

Actio edita ſpeciem futuræ litis demonſtrat. C. de edendo l. 2.

Actio iniuriarum non competit heredi. ff. Si quis caut. l. Si eum in iudicio x. ſ. qui iniuriarum.

Actio iniuriarum datur contra iudicem, qui volentē fideiubere tenet in carcere.Bar. in l.Si vero ſ. Qui pro rei,in 3.not.ff. Qui ſatiſd.cog. quod notat Alex.cōtra indoctos in l.1,ff. Si quis in ius voc. non ier.

Actio perſonalis diuiditur pro rata inter heredes debitoris,ſed nō realis hypothecaria, quæ in ſolidū durat contra omnes l. prima C.Si vnus ex plur. hered.ꝙ eſt not. in caſu debitoris,cui plures heredes ſuccedunt.

Actio præſcriptis verbis ex incerto contractu naſcitur, l. 6. C. de rerum permut.& quod in tribus negotiorū caſibus locū habeat, vi. gl. Inſtit. de interdictis ſ. fi. in ver. Vtilis actio, in medio.

Actio proprie dicitur perſonalis tantum ; petitio in rem; perſecutio vtriuſq; cauſa, l. actionū genera, 24. ff. de act. & oblig. & l. actio in perſonam 27.Azo.in Summa C. de edendo.

Actio ſemel extincta non reuiuiſcit amplius,l. ſi vnus ſ. Sed ſi pactum ff.de pactis, ff. de noxali act. l. electio, cum ibi not. Contra de not per gl. in l. metum, la 3. §. Violenti ff. quod met. cau.

Actiones omnes, quæ morte, aut tēpore pereunt,ſemel incluſæ iudicio, ſaluæ permanent, e ad.reg.iur. 182.

Actiones ſequuntur vniuerſalem heredem, non particularem ff. ad Trebell. l.1.§. Si heres, cum ibi not.

Actiones creditorum ,ſeu cauſæ, non debent differri, Inſtit. de bon. poſſeſ. ſ. cum igitur. & inf.cauſa eius.

Actor agit quando vult, ſed reus non l. pure ſ. fin.

ff.

Digitized by Google

ff. de do. mal. except. & l. Si quando 2. C. de dilat.

Actor ſequitur forum rei. intellige in act. perſonali C. de iuriſd. omn. iud. l. in criminali, et cap. ſane, de foro compet. Et quod dicitur in l. fin. Cod. vbi rem. &c. cum ſit generale, de fo. compet. quod ſequitur forum rei ſituatæ, intelligitur de act. reali.

Actori incumbit onus probandi l. Qui accuſare 4. C. de edendo Contra, immo vtriq; incumbit onus probandi l. vbi C. ad. l. falcid. & l. fallaciter C. de abolit.

Actor, & reus ſi concurrãt ſimul in probando, tunc probationes Actoris prius recipiuntur. Spec. de probat. §. 1. verſic. xj. Bald. in l. exceptionem 2. col. C. de probat.

Actori in principio litis, vtriq; in medio, in fine, reo fauetur l. de die, in princ. vbi Bart. ff. qui ſatiſda. cog. Idẽ Bart. in l. inter ſtipulantem §. 1. ff. de verb. oblig. gl. in c. cum ad ſedem, de reſtit. ſpoli. & alij late in exigendi, C. de procur.

Actore non probante reus abſoluitur l. 4. Qui accuſare C. de edendo l. actori 23. C. de proba. Contra ff. de edendo l. Quiſquam, & l. 1. §. edenda, eo. tit.

Actui propinqua potentia dicitur actus, vi inf. Potentia.

Actum potius, quam dictum, ſequendum eſt l. Sed Celſus 6. §. 1. ff. de contrahen. empt.

Actu ex vno non poteſt quis iudicari bonus, vel malus, vid. inf. Non poteſt quis ex vnico.

Actũ nihil dicitur donec aliquid ſupereſt agendũ. l. fin. in fin. C. de his, quibus vt indig. Intel. quãdo ſupereſt agendũ aliquod ſubſtantiale l. 1. ff. de lib. & poſt.

Actum facere in termino, vel in continenti poſt illum

poſt illũ paria ſunt; gl. in l. Pōponius xi. ad ſi.v. cōteſtationẽ, de procurat. & in §. tutor, Inſt. de auct. tut.

Actus initium potius, quàm finis attenditur c. factum legitime 73. de reg. iur. in 6. & l. nam origo, de eo, quod vi. aut clam.

Actus illicitus quamuis habeat bonum exitum, adhuc tamen punitur l. deſertorem §. in bello, de re milit. vbi gloſ. in v. ceſſerit, & Abb. in c. bene. 2. de poſtul. Præl. afferunt multa exempla.

Actus, qui fieri poteſt nomine proprio, & alieno, præſumitur factus nomine proprio. l. ſi pactum, de probat. l. ſi non verum, & l. filij. C. de donat. int. vir. & vxor.

Actus ſecundum naturam ſui ſubiecti regulatur, l. eius, ff. de oper. lib. Contra ff. ad l. Aquil. l. 2. in fine.

Adiectiuum refertur ad omnia præcedentia, licet ſit diuerſi numeri, ſi conueniat omnibus, l. heres meus, 98. §. pe. ff. de leg. 3.

Adiuncti ratione permittitur, quod alias negaretur, l. Si is, qui duos. 30. ff. de liberat. legata, & e contra, cum ſolutione contrarij in gl. l. Imperator. §. Seruari ff. de ſtatu hominum, & inf. v. Permittere.

Ad præſens oua, cras pullis, ſunt meliora ff. de tranſac. l. cum hi 8.

Aduena nemo Romæ quæ patria communis eſt, gl. in l. Legationis ff. de iudicijs.

Aduerſarius proprie dicitur is, qui in iudicio contendit, ſecus ſi extra iudicium, l. cum aliquis. 21. C. de iure delib. tenet Felyn. in c. cum ſuper 23. de offi. deleg.

Adulterium proprie dicitur in nupta: quaſi tranſitus ad alterius thorum: ſtuprum in virgine, vel vidua. ff. ad l. iul.

l. iul. de adul. l. inter liberas: pro hoc gl. ſuper rubr. C. eo. tit.

Aduocatorum officium neceſsarium, & laudabile eſt l. Laudabile. 4. in princ. C. de aduo. diuer. iud.

Aduocati corporaliter iurent, quod circa id quod verum, & iuſtũ putauerint, omnem præſtabunt diligentiam, & ſi cauſa iniuſta viſa fuerit, eam deſerent, qua deſerta, non eſt clienti licitum recipere alios aduocatos, l. rem non nouam. 12. C. de iudic.

Aduocatos peſſimam cauſam facit videri bonam, & e contra. l. quod ſi nolis 31. §. culpã autẽ omnem ff. de edi. ædic. vbi not. & dicit Abbas, in glo. vel proem. decre. in princ. quod ſiniſtra ſuſpicio oritur contra diffuſius, & plura, quam neceſſe ſit, allegantem, & facit videri iniuſtam cauſam.

Aduocatus audiendi ordo ſeruandus eſt, vt omnium deſiderium audiatur l. nec quicquam §. obſeruare ff. de offic. proconſ.

Aduocatus cogitur ferre patrocinium gratuitum pro pauperibus. Felin. in rubrica. de offi. ord.

Aduocatus non debet loqui ſine aliqua præfatione, l. 1 ff. de orig. iur.

Ædificare domũ intra annum, puta, promittens, cuius partẽ aliquam iam ædificatã ignis cõſumpſit, habebit integrũ tẽpus, & nõ reliquũ tantum, quod defuerat anno integro iã cœpto. Et hoc procedit, quãdo periculũ erat promiſſoris, l. et ideo, is ff. de verb. oblig.

Æquipollens multos habet effectus, quorum nonnulli remiſſiue tanguntur inf. ver. Nihil intereſt.

Æquitas non ſcripta præfertur rigori ſcripto, videlicet, ſi pro ea eſt præſumptio, gl. pen. in c. ſuſcitata 6. de reſtit.

ſtit.in integr. Domin.in c.diſciplina,diſt. 45. At regulariter æquitas non ſcripta non attenditur contra rigorem ſcriptum.

Æquitas eſt attendere potius ſenſus,quam verba.apoſt. ad l. 3. §. Si quis ff. de condict. cau. data.

Æs noſtrũ eſt,quod nobis ab alijs debetur: æs alienũ eſt quod alijs debemus l. cedere dié 213 ff.de ver.ſignif.

Æſtas incipit ab equinoctio vernali,&finitur in equinoctio Autumnali.Et ita ſenis mẽſibus æſtas,atque hyẽs diuiditur, l. 1. æſtatem, ff.de aqua quoti. & æſti.

Ætatem legitimam habens, in qua debetur ei aliquid, intelligitur de ætate naturali, non ciuili, ideſt, quæ ſuppletur à beneficio Principis,l.2.& 3. C. de his, qui ven. ætat.

Affectionis ratio habetur etiam in iudicijs ſtricti iuris, no. in l. & tantum §. 1.ff. de ſeruo corrup.

Affectionis par cauſa remouet ſuſpicionem, inf. Par cauſa.

Affectus tantum punitur ſicut effectus, C. ad l.cor. de ſica. l. his. qui cum telo. 7.

Affectus non punitur, niſi ſequatur effectus, l.cogitationis,ff. de pœ. & ff.quod quiſque iur.l.1.in fi. Contra de §.beſtias in l.1.ff.de poſtu.in glo.Intellige, vbi lex ſic exprimit.

Affectus punitur vltra quam ſe extendat, l. quoniam multa 6.C.ad leg.Iul.de vi.pub.& priua.quia,qui ſolam poſſeſſionem habere affectauit, & non occidere, punitur capitali ſupplicio; vnde,voluntas, & propoſitum hic non diſtinguunt maleficium, quod eſt alibi, vt ff. ad l. Cor. de ſica. §. diuus.

Affirmãti incumbit probatio, non neganti, l. 2. ff. de probat.

Digitized by Google

Afflicto nō eſt addenda afflictio, c. ex parte, de cle. ægro. l. Diuus, in princ. ff. de offic. præſid. & ff. de iuriſd. om. iud. in l. ſi idem.

Agendi, vel excipiēdi modus attendendus eſt ſemper. & ad quem finem tendat; glo. ad fin. in c. hoc quippe. 3. q. 6. quam appelat Bal. valde ſingul. in l. Papinianus 14. pen. col. C. de ſent. & cap. paſtoralis. de except.

Agere quis dicitur per litis conteſtationem, l. item illa, §. fin. ff. de conſti. pec. Iaſ. in l. ita domum, in 2. col. C. de procur.

Agentes, & conſentientes, pari pœna puniuntur, cap. quia quiſitum, de offi. deleg. ſic. 2. q. 1. notum. 81. diſt. facientes, ar. contra, quòd magis puniūtur conſentientes, quàm agentes, 24. q. 4. qui aliorum & 11. q. 3. qui conſentit, l. quid autem 3. ff. de his, qui no. infa. & Inſti. de fur. §. is, qui. Ad hoc not. quòd quadruplex eſt conſenſus, ſcilicet, negligentiæ. conſilij, cooperationis, & authoritatis, ſeu defenſionis. In primo caſu, ſcilicet negligentiæ, minus peccat conſentiens, quàm faciens: niſi forte negligentia nimis craſſa fuerit: vt in Prælato, vt 1. q. 1. quidquid inuiſibilis, & 88. diſt. conſentire, &c. nihil. In ſecūdo caſu, ſcilicet, conſilij, minus punitur: plus tamen, quàm negligens, & 86. diſ. tanta. In tertio caſu cooperationis, æqualiter peccant facientes, & conſentientes: & ſecundū hoc intelliguntur omnes authoritates, quæ dicunt, quod equaliter puniuntur. In quarto caſu authoritatis, ſiue defenſionis, magis peccat conſenties defendendo, & authoritatem præſtando, quàm faciens: & magis puniendus eſt 24. q. 3. qui aliorum, & 11. q. 1. qui conſentit.

Agere

Agere caute pauca melius eſt, quam multis intereſſe periculoſe, l. 2 C. de vet. iu. enucl.
Alearum vſus res antiqua eſt, in auth. alearum vſus, C. de rel. & ſumpt. ſu. & aleæ vſu.
Alienum factum nemo promittere poteſt, inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi quis alium, & ff. de verb. ſignifi. l. ſtipulatio iſta, in princ.
Alimenta ceſſant, ſi is, cui debentur, poteſt aliunde ſuſtentari, l. 5. § ſed ſi, & §. ſolent, ff. de lib. agn.
Alimenta ſi denegat vir dare vxori excommunicatur de iure canonico, glo. eſt in l. ſi cum dotem 23. §. ſin autem, in ver. quantitatem, ff. ſol. matrim.
Aliud eſt pœna, & aliud eſt frausi nam fraus ſine pœna eſſe poteſt, pœna autem ſine fraude eſſe non poteſt. Pœna enim eſt noxæ vindicta, ſed fraus ipſa noxa dicitur, & quaſi pœnæ quædam præparatio, l. aliud eſt fraus, ff. de ver. ſign.
Aliud pro alio ſoluitur inuito creditore, C. de dona. l. ſi quis argentum, in principio, & ff. de leg. 1. l. ſi domus, § qui confitetur, & l. miles, de re iudicata.
Aliud pro alio inuito creditori ſolui non poteſt, l. eum, à quo 13. cũ l. ſeq. C. de ſolutio. ff. ſi certũ pe. l. 2. §. 1. C. de ſecun. nu. auth. ſed ſi aurum. Fallit. ff. de reg. iur. l. non dubium §. ſi. cum multis alleg. glo. dictæ leg. eũ, à quo C. de ſolutionibib. & liberat.
Aliud eſt hoc ſimplex, aliud hoc tale. l. multũ intereſt, 6. C. ſi quis alteri, vel ſibi.
Aliud eſt reddere, aliud eſt de ſuo dare, ff. depo. l. 1. §. eleganter Contra, ff. de verb. ſign. l. verbũ §. reddendi, & ff. de aur. & arg. leg. in, prin. l. qui vxori. 19.
Allegans impoſſibile non auditur, l. confeſſionibus, cũ alleg-

alleg. ff. de interro.ac.& l.inde Neratius §. fi.in gl.ff. ad leg. Aquil.

Allegans in confuſo, & ad baliſtas, dicitur ligare arenam ſine cemento.

Allegationibus diuerſis concurrentibus, incipiendũ eſt à canonibus, tamquam dignioribus, vi. inf. Vbi.

Allegans impedimentum non excuſatur, probando impedimentum, niſi probet, ſe adhibuiſſe diligentiam, & non potuiſſe actum expedire, Inn, in cap. ex tranſmiſſa 10, de præſcrip. & glo. in cap. cupientes 16. §. quod ſi per 20. in verbo, propoſita, de elect. in 6.

Allegans fruſtatoria non auditur, l. vlti. quando prouo. non eſt neceſſe, iuncto tex. in c. conſuluit, 24. de offic. deleg. facit cle. ſæpe de verbo, ſignifi. & tex. in l. hi. qui fiſco. C. de conuen. fiſci. debit.

Allegans contraria non auditur, C. de fur. l. 1. ff. de cond. & demon. Titius 99. Contra, ff. de inof. teſt. l. Papinianus §. ſed nec impuberis, ff. de colla. bo. l. numquam.

Allegans turpitudinem ſuam non auditur, inf. Turpitud.

Altare vnum non debet diſcooperiri, vt aliud cooperiatur, l. fi. §. ſed & ſi quis, & ibi Bal. in 3. co. in ver. no. quod non debet, C. communia de leg. eſt ſimile in l. ſi autem, x. in fi. de aqua plu. arc.

Altaria ſuperflua in Eccleſijs deſtrui mandantur in c. Eccleſiæ 17. de conſecr. diſt. 1.

Alternatiuæ natura eſt, quod ponatur inter diuerſa, l. hæc verba, Ille, ff. de verbo. ſigni.

Alternatiua petitio non eſt admittenda, ff. de ſtip. ſer l. fi

ſi ita, & ff. de teſtam. tut. l. tutor Ita recte 23. ff. de iniur. l. prætor §. edixit, quod autem. Et ibi vide concord. in glo.

In alternatiuis eſt electio promiſſorum, l. ſi in emptione, §. emptio, de contrahen. empt. ff. de eo, quod certo lo. l. non vtique, primo reſponſ. & poteſt promiſſor mutare voluntatem, ff. de ver. obli. l. eum qui §. ſin.

In alternatiuis ſufficit. alteram partem ad implere, l. generaliter 6. C. de inſtit.

Alterum, vnum ex duob. & non eundem, ſed alium ex eis.

Alterutrum, de duobus quem velit. & eundem, & alium, glo. in l. ſe, ex toto §. 1. ff. de leg. 1. & ibi Bar. no. cam.

Amabile bonum, cuique autem proprium. Et communia communiter negliguntur.

Ambiguis in orationibus, accipienda eſt mens proferentis l. inter ſtipulantem 83. l. 1. ff. de verb. obl. & de regulis iu. l. in ambiguis 86. Contra. ff. de pac. l. veteribus, 39. cum alleg.

In Ambiguis rebus humanior ſententia eſt præferenda ff. de reg. iu. l. ſi fuerit, in ſin.

Ambulatoria eſt defuncti voluntas, vſque ad vltimum vitæ exitum, vt ff. de ademptione libert. l. 4. §. fin.

Amicus dicitur frater, vel habetur tamquam frater, l. nemo dubitat, ff. de hære. Inſtit. facit, l. latæ culpæ, §. amicos, ff. de verbor. ſignifi. vbi amicus dicitur eſſe ille, qui honeſtis rationibus familiaritatis eſt coniunctus.

Amicus ex mente debet perpendere voluntatem amici

ci

ci ſui,& ſeruare, alias non eſt bonus amicus l. Pamphil. ff. de leg. 3.

Amicus filio nemo eſt maior patre ſuo inf. Filius.

Amicus clam de amico conqueratur, Cle. 1. §. 1. de iur. iur.

Amittere rem non dicitur, cuius propria non fuit, inf. Non videtur.

Amor paternus vincit omnem alium, l. iſti quidem §. fi. ff. quod me. cau. in Spe. de procur. §. 2. ver. ſed quando, l. fi. in prin. C. de cura furi. quod eſt verum etiam ſi ſint inuicem inimici, Cy. in l. propter inſidias C. qui accuſ. non poſ.

Amor calefacit, in aut quibus modis nat. effic. libe. §. illud.

Angelorum chorus decimus legitur in cap. hi. duo, de conſer. diſt. 1. Non tamen inuenitur chorus decimus; ſed quia tot ceciderunt ex omnibus choris, vt vnum integrum poſſent conſtituere; vt ibi notatur.

Anguſtia temporis aliquando vitiat ſtipulatum ff. de verb. oblig. l. continuus, §. cum ita,& Inſtit. eod. §. loca.

Animalia naturalis iuris peritia cenſentur. l. 1. ff. de iuſt.& iure. §. penul.

Anima eſt præferenda cæteris rebus. C. de ſacroſanct. Eccl. l. ſancimus §. penul.

Animus, & intentio agentis ex dictis ante colligitur. inf. Intentio.

Annalia ad agendum ſunt perpetua ad excipiendum, ff. de doli mali except. l. pure, §. fi

Annua ſi debes, exordia perſpicis anni Annuo ſi debes,

in

in fine teneberis anni. Glo. not. hos verſus, Inſti. de verbo. oblig. §. ſed & ſi ita.

Annuum debeatur in initio cuiuſque anni, an in fine, tex. in l. nec ſemel 12. ff. quando dies leg. ced. dicit, conſiderandam eſſe mentem teſtatoris, cuius cauſa talem legati dilationem fecit: vt ſi videatur voluiſſe releuare heredem, teneatur in fine: ſi vero voluit prouidere legatario, teneatur in initio.

Annuum quando relinquitur, ſunt plura legata; ſed ſi ſtipulamur, eſt vna ſtipulatio, l. Senatus, § fi. ff. de do. cauſa mor. quia in ſtipulatione cedit ſemel dies ad hoc, vt debeatur, l. ſi filius fa. 78. ff. de verb. obl. in legato autem cedit ſingulis annis, l. cum in annos 10. l. nec ſemel 12. ff. quando dies leg. cedat.

Ante primum nihil eſt, in proœ. ff. eod. §. nos vero; & ff. de verb. ſig. l. proximus. 92.

Antiquius præfertur, Inſt. de rer. diu. §. ſingulorum, ergo dignius, facit, l. ſemper 5. ff. de iure immuni, non tamen ſemper præfertur antiquius; neque eſt dignius, authen. de monachis, §. fin. in princ. col. 1.

Antiqui poſſunt corrigere minores de malis moribus, l. 1. C. de emendatione propinq.

De apicibus iuris non eſt curandum, ff. mandati l. ſi fideiuſſor. 29. §. quædam ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus.

Appellatione alicuius amabilis, vel e contra, odibilis nominis, præſumitur aliquando pro eius prudentia, vel ſtultitia: exemplum eſt in l. facta 63. §. ſi vero nominis; vbi gl. & in l. ſciendum 7. ad Trebel.

Appel-

Appellatione carbonum materia non continetur, l. carbonum appellatio, ff. eod.

Appellatione domini filius continetur, l. 1. §. domini appellationem, ff ad Sena. Conſul. Sillan.

Appellationæ familiæ, & ipſe princeps familiæ continetur, l. familiæ appellatione, ff. eod.

Appellatione filij in odioſis non venit nepos, ſi ratio odij in eo ceſſat, l. fin. C. de natural. liberis.

Appellatione fratris, & ſoror continetur, l. tres fratres, ff. de pact. l. Lucius, §. quæſitum, ff. de leg. 3. l. Lucius, in prin. ff. fa. her. l. Lucius, §. Menia el. 2. ff. ad Treb. & quid in Statutis, Vide omnino pro, & contra multa per Decium in l. 2. nu. 19. ff. de reg. iur. & Iaſo. in d. l. tres fratres, vbi latiſſime limitat.

Appellatione fundi omne ædificium, & omnis ager continentur, l. fundi appellatione, ff. eod. de verb. ſignif.

Appellatione hereditatis, etiam damnoſa hereditas continetur, l. hereditatis appellatio, ff. eo.

Appellatione hereditatis bonorum poſſeſſio continetur, l. hereditatis appellatio, ff. eod.

Appellatione liberti, & liberta continetur, l. liberti, ff. eod.

Appellatione hominis, tam fœmina, quam maſculus, continetur, l. hominis, ff. de verb. ſign. An autem comprhendat poſthumum, dic, quod non; caſus eſt in l. cum inter 14. ibi, homo fieri ſperatur, C. de fideiuſ. lib.

Appellatione liberorum nepotes, & pronepotes, cæteriq; qui ex his deſcendunt, continentur, l. liberorum appellatione, ff. eo. etiam nepotes ex filia, l. 1.

 l. 1. C.

C. de condit. inſertis.
Appellatione mulieris, & virgo viripotens continetur, ff. de verb. ſig. l. mulierum.
Appellatione mulorum, & mulæ continentur, quẽadmodum appellatione ſeruorum, & ſeruę continẽtur, & ita ſub maſculino genere continentur fœmininũ, iur. vulg. Appellatione nominis vi, ſup. appel. alicuius.
Appellatione parentum non tantum pater, & auus, & proauus, continetur: ſed, & mater, & auia, & proauia, l. parentum appellatione, ff. eod. ſicut etiam appellatione patroni, & patrona continetur, l. patroni, ff. eo. de verb. ſignif.
Appellatione partis, vel portionis, dimidia pars cõtinetur, l. nomen filiarum. §. portionis ff. eod.
Appellatione pecuniæ omnis res ſignatur, ff. de calumnia, l. 1. & C. de conſt. pec. l. receptitia 2. §. & neminẽ. Et de iure canonico eſt tex. c. totũ quicquid. 1. q. 30.
Appellatione filij omnes liberi continentur, etiam nepotes, l. vxorem, §. cum concubina de leg. 3. l. filij, ff. eod.
Appellatione præſidis continetur quilibet rector prouinciæ, l. 1. ff. de offi. præſi.
Appellatione rei, & pars contiettur, l. appellatione rei 23. ff. de verbo. ſigni. & l. ſi defenſor §. qui interrogatus. ff. interrog. act.
Appellatione rei perſona continetur, vide notabile dictum in Apoſtil. ad Bar. in l. & ſeruorum, ff. de ſta. homin. l. omnia §. fi. ff. de leg. 2. l. Paulus §. ſi ff. de pig. & tex. in c. cognoſcentes, ibi, rem, vbi no. Feli. & Deci. de conſti. Contra de l. ſerui electiones 5. §. Labeo. & ibi not. Iaſ. in 2. nota. de lega. & fideic. pri. reſponde, vt per ipſum.
Appel-

Digitized by Google

Appellatione rerum mobilium, & immobilium non veniunt actiones, & iura, l. à diuo Pio, §. in venditione, ff. de re. iudic.

Appellatione teli continentur ferrum, fuſtis, lapis, & omne, quod nocendi cauſa habetur, l. ſi pignore, ff. de furtis.

Appellatione tigni omnis materia continentur, ex qua ædificia conſtant, l. tigni appellat. ff. de verb. ſign.

Appellantis heres habet 4. menſes vltra tempus conceſſum appellanti, qui currunt, elapſo tempore, quod datur heredibus ad deliberandum, l. fin. C. ſi pend. appell.

Appellationis remedio extinguitur pronuntiatum, l. 1. in fin. ff. ad Turp. l. 2. ff. de pœn. Contra, ff. de his, qui not. infa. l. furti, ſecundo reſponſo. in ſi. quia ſuſpenditur, & ideo ſi proſequitur, retro habet effectum, C. de tempo. appell. l. fi. §. illud.

Appellans à Iudice in vna cauſa, poteſt in alia conueniri coram eodem, niſi eum recuſet, vt ſuſpectum, c. 6. de appell.

Appellās in vna, cauſa poteſt in alijs habere iudicē ſuſpectum, niſi conueniatur de crimine manifeſto, in quo non cadit ſuſpicio, nec excuſatio; vt ſi imponatur pœna iuris ſurgens ipſo facto, c. 24. eo. de appellat.

Appellatur à collatione Capituli ad Epiſcopum, ſi vt Canonicus interfuit, ſecus, ſi vt Prælatus, c. xj. de appell. in 6.

Appellare nullus poteſt ab aliquo Iudice, niſi grauetur, extra de appell. vt debitus, 59.

Non appellatur à ſentenlia interlocutoria, C. de Epiſc. aud. 2. & l. non recipi. C. de appel. Contra

ff. qui ſatiſda. cog. l. Arbitrio, & l. 2. ff. de appella. recip. vel non reci. De iure canonico, vide in cap. 1. cordi, de appel. lib. 6.

Approbare quis dicitur facta ab alio nomine ſuo, ſi, cum primum nouit, non contradicit, glo. margin. in l. 12. §. Iulianus ait ff. rem ratam haberi.

Approbari poteſt factum, & eius qualitas reprobari, Bal. in l. 1. col. 2. ver. item poteſt quis, C. de fur.

Approbatus reprobari non poteſt, c. quemadmodum 25. de iure iur. glo. latiſſimè, in c. 2. de excep. l. ſi vxor. in fin. ff. de adult. & l. Pomponius, ff. de nego. geſt. Contra de l. gradatim §. reprobari, ff. de muner. & honor. dic. vt per glo. & doct. d. c. 2.

Approbare dicitur qui non reprobat. vi iuſ. non improbare.

Arbiter quandoque accipitur pro Iudice delegato, ff. de iudic. l. finali.

Ab arbitri ſententia non appellarur, C. de arb. l. 1. & ff. de arb l. diem §. ſtari Contrae de lege, ab arbitrio, ff. qui ſatiſ. cog. C. de iud. l. 1.

Arbitrio Iudicis nihil relinquere, ſed omnia determinare per leges certas, multo melius eſt, inf. Melius.

Arbitria, et iudicia in multis ſunt ſimilia, l. 1. de arbitris.

Archiepiſcopus debet viſitare ſingulis annis ſuam diœceſim, ſicut, & ceteri Epiſcopi; ſed non ſuam prouinciam, niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, Conc. Trid. c. 3. ref. ſeſſ. 24.

Ardua examinari committit Princeps, & ſibi deliberationem

tionem reſeruat l. 1. C. vectigalia nou.

Argumentum à contrario ſenſu fortiſſimum eſt in iure, l. 1. §. huius rei, ff. de officio eius, cui manda. eſt iuriſd. Inſt. de liberti in princ. eſt clarior tex. in l. inter ſocerum, §. cum inter, ff. de pact. dot. C. de Epiſc. & Cler. l. conuenticulam.

Argumentum ab identitate rationis in odioſis non valet, etiam ſi omnimoda ſimilitudo eſſet. Ioan. And. in regul. odia 15. de reg. iur. Ant. de But. in c. fi. conſuetudi. Euerar. in locis argum. eo loco.

Argumentum per ſimile diſſoluitur per diſſimile, C. de commer. l. 2. extra, qui fil. ſint leg. c. per venerabilem 13. in antiquis, & non proceditur a ſimilibus ad ſimilia in caſibus introductis cõtra regulas iuris, & exorbitantibus gl. authẽt. quas actiones, C. de ſac. ſan. Eccl.

Argumentum a tempore ad rem, valet l. miles ita, 42. ff. de milit. teſtam. vbi pro tempore, quo quis fuit inſtitutus heres, proportionabiliter percipiet fructus hereditatis.

Argumentum valet à Clericis antiqui Teſtamenti, ad Clericos hodiernos, in caſibus à iure expreſſis, vt in c. nouum genus 2. de decimis, & ibi notat Abbas; & confirmatur c. 2, diſt. 80.

Arma magis, qua iura, miles ſcire debet, l. ſancimus, in princ. C. de iure deliberandi.

Arma Clericorũ debẽt eſſe lacrymæ. c. cõuenior, 23. q. 8.

Armis arma repellere licet, ff. de vi, & vi ar. l. 1. §. vim, & l. 3. §. cum ergo, eod. tit.

Arrharum datione res non deſinit eſſe integra, ſed ſic per ſolutionem partis pretij l. 1. & 2. C. quan. lic. ab empt. diſcend.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Arro-

Digitized by Google

Arrogo qui ſuus eſt, ſed habet meus eſſe neceſſe, patris adopto ſuum, ſed patris permanet idem. glo. Inſt. de adop. §. Imperatoris auctoritate.

Ars mathematica, vel diuinalis, quod idem eſt, damnabilis, & interdicta eſt C. de male. & mathe. l. 2.

Ars imitatur naturam, inquantum poteſt, Inſtit. de adopt. §. minorem.

Ars fit ex experientia, vide Spe. in proehm. 4. partis.

Ars, & natura nihil fruſtra operatur l. qui bis idem, 18. ff. de verb. oblig.

Artifex commendat opus ſuũ, ff. de integr. reſtit. l. 1.

Artifices eligendi ſunt pro magnitudine rei, l. 1. §. 1. C. de no. codi. faci.

Artifex præſumitur viuere ex artificio, glo. in l. Si quis argentum, C. de dona. in verbo, quantum.

Artificium omne per exercitium recipit incrementum, vulg. dictum, inf. Omne artificium.

Aſſerere aliquis firmiter non debet, quod ignorat, ff. de act. emp. & vend. l. Iulianus, §. Quidam tamen.

Atrocitatem quæ non habent facinoris, vel ſceleris, in his ignoſcitur ſeruis, ſiue dominis, ſiue his, qui vicedominorum ſunt, veluti tutoribus, & curatoribus, optemperauerint, de reg. iur. l. ad ea.

Attenditur, ſeu conſideratur res varijs modis. Euerard: in loco; Quo nomine, & vi. Inſpicitur, & Principale, & Quod non videtur.

Attenditur principale, non acceſſorium interueniens, inf. v. Originali, & Quando in aliquo actu.

Attinentes qui dicãtur. Bal. in c. literis, de teſti. Barba. in l. cum acutiſſimi, in fi. col. C. de fideicom.

Auaritia eſt radix omnium malorum, vel mater, in auth. vt iudices ſine quoquo ſuffrag. §. fin. col. 2.

Digitized by Google

ctoritate propria rem capere potens, in alium eam transferre poteſt, notabilis gl. marg. ad l. 1. in fin. ff. de oper. no. nunt.

Ctoritate Doctorum deficiente. quid faciendum, vi inf. Doctorum.

Ctoritates Philoſophorum, & Poetarum, ſunt tenendæ, & allegandæ, l. ſeptimo menſe 7. ff. de ſta. homi. l. ſi pater, ff. de ſolu. Adde l. Fulcinus, ff. ex qui. cau. in poſ. ea. & l. ſi vxor, ff. de adult. Contra C. de contrahen. emp. & ven. l. fin. de l. ſi ſocietatem ff. pro ſocio, C. de dotis promiſ. l. 3.

uctoritati ruſticorum creditur, ff. de leg. 3. l. ſi chorus.

uctoritas ſcribentium in humanitate interdum à doctoribus adducitur. Iaſ. in l. qui accuſare, 4. C. de eden. Bart. in l. Barbarius, ff. de offi. Prætoris.

uctoritates maiorum non ſunt reprobandæ. C. ad exhi. l. ad exhibendum, ff. de iudi. l. Iulianus.

Augere dignitatem, & famā ſuā vnicuiq; licitum eſt v. Dignit.

Augumentum prædiorum non facit augere ſeruitutem ipſorum inf. ſeruitus.

Auxilium ſi quis habet cōmune, non debet ei concedi extraordinarium, l. in cauſæ, la. 2. & ibi no. ff. de mino. 25. ann. & inf. extraordinarium.

Non eſt inconueniens, quòd duo remedia extraordinaria concedantur circa idem. l. eum filius familias, & ibi gl. ff. ſi cert. pet.

Auxilium extraordinariū excluditur ab ordinario, niſi eo ſit plenius, gl. marg. ad l. damni infecti. 18. ff. de damno inf. & vi. v. vbi.

B

BAnnitum capiens poteſt eius effici Dominus, ſi permittat loci ſtatutum, inf. Statutum.

Banni, ſeu exilij tempus, quo ipſe bannitus poſt ſentẽtiam ſtetit in carcere, computatur in tempus exilij, C. de pœnis. l. 23.

Beatius eſt dare, quàm accipere. Not. gl. ff. commod. in rub. adde tex. in c. prædicator, 16. q. 1. & c. cum Marthe 6. ſ. ſane, de cele. miſ. & ibi glo. ponit ſibi verſus, Temporibus noſtris quicumque placere laborat; Det, capiat, querat, plurima, pauca, nihil.

Belli tempore rigor iuris ſeruari non debet, Vnde eſt illud, Non potui exaudire leges propter ſtrepitum armorum.

Belli timor æquiparatur ipſi bello; & ſuſpicio habetur pro bello, arg. l. Pedius, in princ. & l. 1. §. ſi ſuſpicio ff. de incend. rui. Anchar. conſ. 88.

Bene ſemper vniuerſa geruntur, & competenter, ſi rei principium fiat decens, & amabile Deo, auth. quomodo oporteat, Epiſc. & Cle. ad ſac. ord. col. p.

Benefacientibus nobis benefacere tenemur. Nam beneficij receptor naturaliter obligatur ad antidora. l. ſed, & ſi lege ſ. conſuluit ſenatus, ff. de petit. her.

Beneficia danda ſunt ciuibus, ſi ſint idonei l. Diuus 24. ff. de tut. & cur. cum ibi not. in marg. in quem ſenſũ multa conſideratur In c. nullus, 12. 61. diſt.

Beneficia coferre debente Epiſcopo, & Capitulo communiter, ſi vnus ipſorum efficiatur inhabilis, alter confert, c. vnico, ne ſed vac. in 6. Et conferre debens cum conſilio Epiſcopi ſine illo confert. morte, vel abſentia, ita vt in breui eius præſentia haberi non poſſit, interueniente, c. eod. in fine.

Ben-

neficia Eccleſiarum propter officia diuina cōſtituta fuerunt 12. q. 2. conceſſio, 16. q. 5. generaliter, & i. q. 2. c. Cyprianus.
neficiorum nomine veniunt, & præbendæ, c. tua nobis, 32. de præben.
neficiarius ſuſtentandus eſt, priuſquā Eccleſia c. de his 4. Eccl. ædific.
neficium principis eſt latiſſimè interpretandum, de conſt. pri. l. fi. Contra de l. ſi quando 35. C. de in oſſi. teſtam. cum alleg. ibi.
neficium principis debet concedi ſine alterius præiudicio, ff. ne quid in lo. publ. l, 2. §. ſi quis à princ. Contra ff. ex quib. cauſ. mai. l. ſciendum, ff. de relig. & ſump. funerum. l. ſi quis ſepulcrum 12.
neficium non confertur in inuitum, l. ſi C. vnde leg. & l. nec emere 16. C. de iu. deli. vide gl. in c. Clericis, de vi. & ho. cle. quæ alleg. bona iura, & limita, t per Abb. conſi. 91. nu. 21. parte pri Sed contra oc videtur facere, l. ſeruus 62. ff. de verb. obl. & l. on ſoluendo, 41. ff. de neg. geſt.
e merentibus præmia tribui oportet, vt C. de ſtatuis, & imagini. l. & virtutum præmia 3. vt ſtatuas rigere, ſed expenſis eorum, non populi.
ene velle ſufficit, licet non poſſis bene poſſe, vt C. e appel. quoniam Iudices, & in arduis voluiſſe ſatiſ.
ignior ſenteniia, in dubio eſt præferenda, ff. de g. iur. l. benignior. Vnde, & in conceſſione dilationis quinquennalis benignior ſententia creditomattenditur, inf. Dliationes.
ignitas rigori præfertur, l. fin. ff. de offic. præſi. & . de iudi. l. placuit, & ff. de pac. l. maiore.
gnius leges interpretandæ ſunt, vt voluntas earū

conſeruetur, l. benignus 18. ff. de leg. & Senator.

Bigamiæ pœnam incurrit aliquando etiã qui non eſt bigamus, exemplum eſt in c. finali, de bigam.

Bis factum dicitur frequentur factum, & ter factum, dicitur ſæpiſſime factum, Rochus, vbi plura alleg. in c. fi. in 77. col. in fi. de conſuet.

Blaſphemiæ crimen æquiparatur crimini leſę maieſtatis ideo non admitit. repulſam teſtium l. famoſa, & l. in quæſtionibus ad l. Iul. maieſt.

Bona Eccleſiæ ſunt bona pauperum, in auth. de emphit. conc. collat. 2.

Bona Preſbiterorũ, vel Clericorũ, ſine herede decedẽtium, Eccleſiijs debent aſſignari, l. ſi quis Preſbiter, C. de Epiſc. & Cler.

Bona vſurarij, an ſint tacite hypothecata pro vſurarum reſtitutione, & quomodo, & qualiter diſtribuãtur, & an poſſint alienari. Bald. in l. executorem, C. de execu. rei iudic. in 1. col. quod ſic. Item quod de emptis ex pecunijs vſurarijs, vide eundem Bald. vt ſupra.

Bonafides in contractibus eſt ſeruanda, C. Depoſi. l. bonafides, & C. de act. & obli. l. bonã fidem. Contra de l. in cauſæ, & l. 2. §. pen. cũ ibi alleg. ff. de mil teſtã.

Bona fides non patitur, vt bis idem exigatur, ff. de re. iu. l. bona fides, & eod. titu. lib. 6. Contra, Inſt. ſi quadr. pau. feciſſe dic. §. fin.

Bona fides tantum poſſidenti præſtat, quantum veritas quoties lex impedimento non eſt.

Boni iudicis intereſt lites dirimere, C. de iudic. l. properandum, & l. ſi quidam, ff. ſi. cert. pet.

Bonus nocet qui malo parcit, ex c. ſi is qui, cum not. 24. q. 4.

Boni

Digitized by Google

ıi mores præualent diuitijs, l. ſcire oportet, §. cum
eliquis, ff. de tut. & cur.
ıis ſuis ſpoliatus non̄ eſt condēnandus in ſolidum,
nſt. de act. in fi.
is nocet qui malis parcit c. is, qui cum not. 24. q. 4.
um quid quanto melius eſt, tanto in plura, & di-
antiora diffunditur, S. Tom. 3. p. q. 1. art. 1. in
orp. & l. vnica, in fi. C. de caduc. toll. & in auth.
e reſtit. & ea, quæ parit. Coll. 4.
ū eſt coarctare iuueniles calores, ne cupidinē dediti
iſtem exitum ſentiant. C. de bonis, quæ liber l.
ım non ſolum §. ipſum autem.
um eſt habere bonum nomen, C. de ſum. tri. & fi.
. l. 1. §. hanc enim legem.
um initium eſt ſpectandum: Inſti. de vſucap. §.
uturna, & C. de vſucap. tranſ. l. vnica.
um publicum, & commune, præferendum eſt pri-
ıtio, in auth. de non alienand. & permuta, § opor-
t ennim, col. 2.
um voluntarium eſt magis præmiandum, quàm
ceſſarium ff. de oper. lib. l. 3. & l. mater Contra
l. fideiuſſor. 7. §. ſi neceſſaria, ff. qui ſatiſda. cogan.
ıs non eſt, qui malos non tolerat. 23. q. 4. hæc
tem vita 15. & c. tu bonus, 2.
ıs præſumitur, qui de bono genere natus eſt, in
en. de referen. collat. 2. in fi. gl. ff. de alim. &
a. l. cum vnus, adde text. in l. quod ſi nouit, §. qui
ndat. ff. de edil. edict. & ibi gloſ.
s aretorij, & alia neceſſaria ad agriculturā nō poſ-
capi pro executione ſētētię, l. 1 C. quę res pignori.
magis armentorum, quam iumentorum nomine
llantur, ff. de verb. ſig. l. boues.

Bre-

Digitized by Google

Breuitate gaudent moderni. l. 1. in gl. ff. quod met. cau. cum ibi alleg.

C

CAlamitas matris non debet nocere ei, qui in vtero eſt, l. & ſeruorum §. fi. ff. de ſta. ho. & Inſt. de ingenuis, §. contrario.

Caladitas non debet alicui prodeſſe, & alteri nocere, ff. ad exh. l. ſed ſi hereditas, §. interdum, & ff. ſi quis caut. l. ſi duo. in princ. & ff. de dolo, l. 1. & ff. pro ſocio, l. verum, §. tempus.

Calumnia præſumitur eo ipſo, quod quis non probat, quod intendit, gl. in l. criminis accuſationem, 15. C. de accuſando.

Calumniæ iuramentum non poteſt à partibus remitti; quia pro publica vtilitate introductum eſt, & quia dolus futurus nõ remittitur, auth. principales perſonę C. iuram. calum.

Campanas habere in priuatis Oratorijs non licet, nec religioſis, c. x. de priuil.

Capitulum, ſede vacante, põt inſtituire præſentatos, licet nõ conferre beueficia, c. 1. de Inſtitut. in 6.

Captare aſt aliquid arte, & blanditijs venari, not. in addit. ad l. de fideicommiſſo, C. tranſact.

Carceris cuſtos, vi. inf. Commentarienſis.

Caritas ordinata incipit à ſeipſo, C. de ſer. & aqua. l. præſes, depræben. & dig. c. dilecto 25. Cõtra ff. quod me. cau. l. iſti quidam. & Inſti. de noxa. ac, §. fin.

Caſum dicens tenetur illum probare l. conſulta, de teſtam.

Caſtrum, Qui in Caſtris eſt, dicitur eſſe in morte, inf. Qui eſt in Caſtris.

Caſus

Digitized by Google

ſus dementis corectio eſt ſapientis inf. v. fœlix.
ſus fortuitus non liberat hominem ab obligatione, C. de pignor, acti. l. quæ fortuitum, ff. eod. l. ſi creditor. Contra ff. de furt. l. ſubtractis, & ff. de cōdi. indeb. l. cum quidam. vbi poteſt liberari debitor ſpeciei, non autem generis: quia genus perire non poteſt, l. in ratione §. incerto, ff. ad l. Falcid.
ſus omiſſus diſpoſitioni iuris communis relinquitur, l. voluntatis, C. de fideiuſ. & ff de lib. & poſt l. commodiſſime, & l. cum prætor. ff. de iud.
ſus fortuitus non eſt conſiderabilis in alterius detrimentum, Inſt. de ſent. conſ. Tertul. §. Sed nos, vbi eſt caſus notabilis.
uſa facti potius quam factum attenditur inf. facti.
uſa mediata eſt proximor cauſa remota, l. cum queritur. de except. rei iudic. l. ſi mulier, ff. rerum amot. Bal. in l. 1. in col. ſol. matrim.
uſa non impleta caſu fortuito ceſſat condictio legis, l. penul. C. de condict. ob. cau.
uſa eſt illius, ad quem pertinet emolumentum, l. damnum, §. iu propria, ff. quando appellandum ſit
uſa eſt addenda, quotiens ſit oliquid, ff. de tranſ. l. cum hi, §. in cauſa, & ff. de ſuſpec. tu l. 4. §. fi.
uſa, & occaſio differuũt. v. occaſio.
uſa falſa, ob quam relictum eſt legatum, non vitiat legatum; ſed ſic conditio, ſi non fuerit impleta. l. demonſtratio falſa 117. de. condit. & demoſtr. 15.
uſa proxima denominat rem ab ea dependentem, l. qui liberis, 8. §. hæc verba, de vulg. & pup.
uſæ duæ lucratiuæ non poſſunt circa idem concurrere, l. 61. de ſolu. Sed fallit. quantitatib. vt l. ſi quis eo. 67. in tit.

Ca-

in fine teneberis anni. Glo. not. hos verſus, Inſti. de verbo. oblig. §. ſed & ſi ita.

Annuum debeatur in initio cuiuſque anni, an in fine, tex. in l. nec ſemel 12. ff. quando dies leg. ced. dicit, conſiderandam eſſe mentem teſtatoris, cuius cauſa talem legati dilationem fecit; vt ſi videatur voluiſſe releuare heredem, teneatur in fine: ſi vero voluit prouidere legatario, teneatur in initio.

Annuum quando relinquitur, ſunt plura legata; ſed ſi ſtipulamur, eſt vna ſtipulatio, l. Senatus, § fi. ff. de do. cauſa mor. quia in ſtipulatione cedit ſemel dies ad hoc, vt debeatur, l. ſi filius fa. 78. ff. de verb. obl. in legato autem cedit ſingulis annis, l. cum in annos 10. l. nec ſemel 12. ff. quando dies leg. cedat.

Ante primum nihil eſt, in proœ. ff. eod. §. nos vero; & ff. de verb. ſig. l. proximus. 92.

Antiquius præfertur, Inſt. de rer. diu. §. ſingulorum, ergo dignius, facit, l. ſemper 5. ff. de iure immuni, non tamen ſemper præfertur antiquius; neque eſt dignius, authen. de monachis, §. fin. in princ. col. 1.

Antiqui poſſunt corrigere minores de malis moribus, l. 1. C. de emendatione propinq.

De apicibus iuris non eſt curandum, ff. mandati l. ſi fideiuſſor. 29. §. quædam ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus.

Appellatione alicuius amabilis, vel e contra, odibilis nominis, præſumitur aliquando pro eius prudentia, vel ſtultitia: exemplum eſt in l. facta. 63. §. ſi vero nominis, vbi gl. & in l. ſciendum 7. ad Trebel.

Appel-

pellatione carbonum materia non continetur, . carbonum appellatio, ff. eod.

pellatione domini filius continetur, l. 1. §. domiii appellationem, ff ad Sena. Conſul. Sillan.

pellationæ familiæ, & ipſe princeps familiæ continetur, l. familiæ appellatione, ff. eod.

pellatione filij in odioſis non venit nepos, ſi raio odij in eo ceſſat, l. fin. C. de natural. liberis.

pellatione fratris, & ſoror continetur, l. tres frares, ff. de pact. l. Lucius, §. quæſitum, ff. de leg. 3. . Lucius, in prin. ff. fa. her. l. Lucius, §. Menia el. :. ff. ad Treb. & quid in Statutis, Vide omnino ›ro, & contra multa per Decium in l. 2. nu. 19. ff. le reg. iur. & Iaſo. in d. l. tres fratres, vbi latiſſine limitat.

pellatione fundi omne ædificium, & omnis ager ontinentur, l. fundi appellatione, ff. eod. de verb. ignif.

›ellatione hereditatis, etiam damnoſa hereditas ontinetur, l. hereditatis appellatio, ff. eo.

pellatione hereditatis bonorum poſſeſſio contineur, l. hereditatis appellatio, ff. eod.

›ellatione liberti, & liberta continetur, l. liberti, :. eod.

›ellatione hominis, tam fœmina, quam maſcuıs, continetur, l. hominis, ff. de verb. ſign. An au:m comprhendat poſthumum, dic, quod non; aſus eſt in l. cum inter 14. ibi, homo fieri ſperatur, :. de fideiuſ. lib.

›ellatione liberorum nepotes, & pronepotes, cæeriq; qui ex his deſcendunt, continentur, l. liberou m appellatione, ff. eo. etiam nepotes ex filia, l. 1.

Digitized by Google

C. de condit. inſertis.

Appellatione mulieris, & virgo viripotens continetur, ff. de verb. ſig. l. mulierum.

Appellatione mulorum, & mulæ continentur, quẽadmodum appellatione ſeruorum, & ſeruę continẽtur, & ita ſub maſculino genere continentur fœmininũ, iur. vulg. Appellatione nominis vi, ſup. appel. alicuius.

Appellatione parentum non tantum pater, & auus, & proauus, continetus: ſed, & mater, & auia, & proauia, l. parentum appellatione, ff. eod. ſicut etiam appellatione patroni, & patrona continetur, l. patroni, ff. eo. de verb. ſignif.

Appellatione partis, vel portionis, dimidia pars cõtinetur, l. nomen filiarum §. portionis ff. eod.

Appellatione pecuniæ omnis res ſignatur, ff. de calumnia, l. 1. & C. de conſt. pec. l. receptitia 2. §. & neminẽ. Et de iure canonico eſt tex. c. totũ quicquid. 1. q. 30.

Appellatione filij omnes liberi continentur, etiam nepotes, l. vxorem, §. cum concubina de leg. 3. l. filij, ff. eod.

Appellatione præſidis continetur quilibet rector prouinciæ, l. 1. ff. de offi. præſi.

Appellatione rei, & pars contiettur, l. appellatione rei 23. ff. de verbo. ſigni. & l. ſi defenſor §. qui interrogatus. ff. interrog. act.

Appellatione rei perſona continetur, vide notabile dictum in Apoſtil. ad Bar. in l. & ſeruorum, ff. de ſta. homin. l. omnia §. fi. ff. de leg. 2. l. Paulus §. ſi ff. de pig. & tex. in c. cognoſcentes, ibi, rem, vbi no. Feli. & Deci. de conſti. Contra de l. ſerui electiones 5. §. Labeo. & ibi not. Iaſ. in 2. nota. de lega. & fideic. pri. reſponde, vt per ipſum.

Appel-

Digitized by Google

ɔellatione rerum mobilium, & immobilium non ‑eniunt actiones, & iura, l. à diuo Pio, §. in vendi‑ione, ff. de re. iudic.

ɔellatione teli continentur ferrum, fuſtis, lapis, & ‑mne, quod nocendi cauſa habetur, l. ſi pignore, ‑. de furtis.

ɔellatione tigni omnis materia continentur, ex qua ‑dificia conſtant, l. tigni appellat. ff. de verb. ſign.

ɔellantis heres habet 4. menſes vltra tempus con‑ceſſum appellanti, qui currunt, elapſo tempore, ‑uod datur heredibus ad deliberandum, l. fin. C. ‑pend. appell.

ɔellationis remedio extinguitur pronuntiatum, ‑1. in fin. ff. ad Turp. l. 2. ff. de pœn. Contra, ff. de ‑is, qui not. infa. l. furti, ſecundo reſponſo. in fi. quia ‑ſpenditur, & ideo ſi proſequitur, retro habet effe‑ctum, C. de tempo. appell. l. fi. §. illud.

‑ellans à Iudice in vna cauſa, poteſt in alia conue‑iri coram eodem, niſi eum recuſet, vt ſuſpectum, ‑. 6. de appell.

ɔellãs in vna, cauſa poteſt in alijs habere iudicẽ ſuſpe‑ctum, niſi conueniatur de crimine manifeſto, in ‑uo non cadit ſuſpicio, nec excuſatio; vt ſi impo‑atur pœna iuris ſurgens ipſo facto, c. 24. eo. de ‑ppellat.

‑ellatur à collatione Capituli ad Epiſcopum, ſi vt ‑anonicus interfuit, ſecus, ſi vt Prælatus, c. xj. de ‑ppell. in 6.

‑ellare nullus poteſt ab aliquo Iudice, niſi grauo‑ur, extra de appell. vt debitus, 59.

‑n appellatur à ſentenlia interlocutoria, C. de ‑piſc. aud. 2 & l. non recipi. C. de appel. Contra

Digitized by Google

ff. qui ſatiſda. cog. l. Arbitrio, & l. 2. ff. de appella. recip. vel non reci. De iure canonico, vide in cap. 1. cordi, de appel. lib. 6.

Approbare quis dicitur facta ab alio nomine ſuo, ſi, cum primum nouit, non contradicit, glo. margin. in l. 12. §. Iulianus ait ff. rem ratam haberi.

Approbari poteſt factum, & eius qualitas reprobari, Bal. in l. 1. col. 2. ver. item poteſt quis, C. de fur.

Approbatus reprobari non poteſt, c. quemadmodum 25. de iure iur. glo. latiſſimè, in c. 2. de excep. l. ſi vxor. in fin. ff. de adult. & l. Pomponius, ff. de nego. geſt. Contra de l. gradatim §. reprobari, ff. de muner. & honor. dic. vt per glo. & doct. d. c. 2.

Approbare dicitur qui non reprobat. vi iuſ. non improbare.

Arbiter quandoque accipitur pro Iudice delegato; ff. de iudic. l. finali.

Ab arbitri ſententia non appellarur, C. de arb. l. 1. & ff. de arb l. diem §. ſtari Contrae de lege, ab arbitrio, ff. qui ſatiſ. cog. C. de iud. l. 1.

Arbitrio Iudicis nihil relinquere, ſed omnia determinare per leges certas, multo melius eſt, inf. Melius.

Arbitria, et iudicia in multis ſunt ſimilia, l. 1. de arbitris.

Archiepiſcopus debet viſitare ſingulis annis ſuam diœceſim, ſicut, & ceteri Epiſcopi; ſed non ſuam prouinciam, niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, Conc. Trid. c. ſt: ref. ſeſſ. 24.

Ardua examinari committit Princeps, & ſibi deliberationem

tionem reſeruat l. 1. C. vectigalia nou.

gumeurum à contrario ſenſu fortiſſimum eſt in-
ure, l. 1. §. huius rei, ff. de officio eius, cui manda.
ſt iuriſd. Inſt. de liberti in princ. eſt clarior tex.
n l. inter ſocerum, §. cum inter, ff. de pact. dot.
C. de Epiſc. & Cler. l. conuenticulam.

gumentum ab identitate rationis in odioſis non-
valet, etiam ſi omnimoda ſimilitudo eſſet. Ioan.
and. in regul. odia 15. de reg. iur. Ant. de But. in
. fi. conſuetudi. Euerar. in locis argum. eo loco.

umentum per ſimile diſſoluitur per diſſimile, C. de
ommer. l. 2. extra, qui fil. ſint leg. c. per venerabi-
em 13. in antiquis, & non proceditur a ſimilibus
d ſimilia in caſibus introductis cõtra regulas iuris,
exorbitantibus gl. authẽt. quas actiones, C. de ſac.
n. Eccl.

umentum a tempore ad rem, valet l. miles ita, 42. ff.
e milit. teſtam. vbi pro tempore, quo quis fuit in-
itutus heres, proportionabiliter percipiet fructus
ereditatis.

umentum valet à Clericis antiqui Teſtamenti,
l Clericos hodiernos, in caſibus à iure expreſſis,
in c. nouum genus 2. de decimis, & ibi notat
bbas; & confirmatur c. 2, diſt. 80.

a magis, qua iura, miles ſcire debet, l. ſancimus,
princ. C. de iure deliberandi.

a Clericorũ debẽt eſſe lacrymæ. c. cõuenior, 23. q. 8.

is arma repellere licet, ff. de vi, & vi ar. l. 1. §.
m, & l. 3. §. cum ergo, eod. tit.

arum datione res non deſinit eſſe integra, ſed
per ſolutionem partis pretij l. 1. & 2. C. quan.
. ab empt. diſcend.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Arro-

Digitized by Google

Arrogo qui ſuus eſt, ſed habet meus eſſe neceſſe, patris adopto ſuum, ſed patris permanet idem. glo. Inſt. de adop. §. Imperatoris auctoritate.

Ars mathematica, vel diuinalis, quod idem eſt, damnabilis, & interdicta eſt C. de male. & mathe. l. 2.

Ars imitatur naturam, inquantum poteſt, Inſtit. de adopt. §. minorem.

Ars fit ex experientia, vide Spe. in proehm. 4. partis.

Ars, & natura nihil fruſtra operatur l. qui bis idem, 18. ff. de verb. oblig.

Artifex commendat opus ſuũ, ff. de integr. reſtit. l. 1.

Artifices eligendi ſunt pro magnitudine rei, l. 1. §. 1. C. de no. codi. faci.

Artifex præſumitur viuere ex artificio, glo. in l. Si quis argentum, C. de dona. in verbo, quantum.

Artificium omne per exercitium recipit incrementum, vulg. dictum, inf. Omne artificium.

Aſſerere aliquis firmiter non debet, quod ignorat, ff. de act. emp. & vend. l. Iulianus, §. Quidam tamen.

Atrocitatem quæ non habent facinoris, vel ſceleris, in his ignoſcitur ſeruis, ſiue dominis, ſiue his, qui vicedominorum ſunt, veluti tutoribus, & curatoribus, optemperauerint, de reg. iur. l. ad ea.

Attenditur, ſeu conſideratur res varijs modis. Euerard: in loco; Quo nomine, & vi. Inſpicitur, & Principale, & Quod non videtur.

Attenditur principale, non acceſſorium interueniens, inf. v. Originali, & Quando in aliquo actu.

Attinentes qui dicãtur. Bal. in c. literis, de teſti. Barba. in l. cum acutiſſimi, in fi. col. C. de fideicom.

Auaritia eſt radix omnium malorum, vel mater, in auth. vt iudices ſine quoquo ſuffrag. §. fin. col. 2.

Auct-

Digitized by Google

ctoritate propria rem cap. ere pot ens, in alium eam
ransfere poteſt, notabilis gl. marg. ad l. 1. in fin. ff. de
oper. no. nunt.
ctoritate Doctorum deficiente. quid faciendum,
vi inf. Doctorum.
ctoritates Philoſophorum, & Poetarum, ſunt tenẽ-
læ, & allegandæ, l. ſeptimo menſe 7. ff. de ſta. ho-
ni. l. ſi pater, ff. de ſolu. Adde l. Fulcinus, ff. ex qui.
au. in poſ. ea. & l. ſi vxor, ff. de adult. Contra C.
le contrahen. emp. & ven. l. fin. de l. ſi ſocietatem
f. pro ſocio, C. de dotis promiſ. l. 3.
ctoritati ruſticorum creditur, ff. de leg. 3. l. ſi cho-
us.
toritas ſcribentium in humanitate interdum à do-
toribus adducitur. Iaſ. in l. qui accenſare, 4. C. de
den. Bart. in l. Barbarius, ff. de offi. Prætoris.
toritates maiorum non ſunt reprobandæ. C. ad ex-
i. l. ad exhibendum, ff. de iudi. l. Iulianus.
ere dignitatem, & famã ſuã vnicuiq; licitum eſt v.
lignit.
umentum prædiorum non facit augere ſeruitutem
ſorum inf. ſeruitus.
ilium ſi quis habet cõmune, non debet ei concedi
tra ordinarium, l. in cauſæ, la. 2. & ibi no: ff. de
ino. 25. ann. & inf. extraordinarium.
eſt in conueniens, quòd duo remedia extraordi-
ria concedantur circa idem. l. cum filius familias,
ibi gl. ff. ſi cert. pet.
ium extraordinariũ excluditur ab ordinario, niſi
ſit plenius, gl. marg. ad l. damni infecti. 18. ff. de
nno inf. & vi. v. vbi.

Digitized by Google

B

BAnnitum capiens poteſt eius effici Dominus, ſi permittat loci ſtatutum, inf. Statutum.

Banni, ſeu exilij tempus, quo ipſe bannitus poſt ſentẽtiam ſtetit in carcere, computatur in tempus exilij, C. de pœnis. l. 23.

Beatius eſt dare, quàm accipere. Not. gl. ff. commod. in rub. adde tex. in c. prædicator, 16. q. 1. & c. cum Marthe 6. §. ſane, de cele. miſ. & ibi glo. ponit ſibi verſus, Temporibus noſtris quicumque placere laborat; Det, capiat, querat, plurima, pauca, nihil.

Belli tempore rigor iuris ſeruari non debet, Vnde eſt illud, Non potui exaudire leges propter ſtrepitum armorum.

Belli timor æquiparatur ipſi bello; & ſuſpicio habetur pro bello, arg. l. Pedius, in princ. & l. 1. §. ſi ſuſpicio ff. de incend. rui. Anchar. conſ. 88.

Bene ſemper vniuerſa geruntur, & competenter, ſi rei principium fiat decens, & amabile Deo, auth. quomodo oporteat, Epiſc. & Cle. ad ſac. ord. col. p.

Benefacientibus nobis benefacere tenemur. Nam beneficij receptor naturaliter obligatur ad antidora. l. ſed, & ſi lege §. conſuluit ſenatus, ff. de petit. her.

Beneficia danda ſunt ciuibus, ſi ſint idonei l. Diuus 24. ff. de tut. & cur. cum ibi not. in marg. in quem ſenſũ multa conſideratur ln c. nullus, 12. 61. diſt.

Beneficia coferre debente Epiſcopo, & Capitulo communiter, ſi vnus ipſorum efficiatur inhabilis, alter corfert, c. vnico, ne ſed vac. in 6. Et conferre debens cum conſilio Epiſcopi ſine illo confert. morte, vel abſentia, ita vt in breui eius præſentia haberi non poſſit, inteueniente, c. eod. in fine.

Ben-

eficia Eccleſiarum propter officia diuina cōſtituta
uerunt 12. q. 2. conceſſio, 16. q. 5. generaliter, &
q. 2. c. Cyprianus.
eficiorum nomine veniunt, & præbendæ, c. tua,
obis, 32. de præben.
eficiarius ſuſtentandus eſt, priuſquā Eccleſia c. de
is 4. Eccl. ædific.
eficium principis eſt latiſſimè interpretandum, de
nſt. pri. l. fi. Contra de l. ſi quando 35. C. de in
ſi. teſtam. cum alleg. ibi.
eficium principis debet concedi ſine alterius præ-
dicio, ff. ne quid in lo. publ. l, 2. §. ſi quis à princ.
ontra ff. ex quib. cauſ. mai. l. ſciendum, ff. de
lig. & ſump. funerum. l. ſi quis ſepulcrum 12.
eficium non confertur in inuitum, l. ſi C. vnde leg.
l. nec emere 16. C. de iu. deli. vide gl. in c. Cle-
is, de vi. & ho. cle. quæ alleg. bona iura, & limita,
per Abb. conſi. 91. nu. 21. parte pri Sed contra
c videtur facere, l. ſeruus 62. ff. de verb. obl. & l.
n ſoluendo, 41. ff. de neg. geſt.
merentibus præmia tribui oportet, vt C. de ſta-
is, & imagini. l. & virtutum præmia 3. vt ſtatuas
gere, ſed expenſis eorum, non populi.
ne velle ſufficit, licet non poſſis bene poſſe, vt C.
appel. quoniam Iudices, & in arduis voluiſſe ſatiſ.
gnior ſententia, in dubio eſt præferenda, ff. de
. iur. l. benignior. Vnde, & in conceſſione di-
onis quinquennalis benignior ſententia credito-
n attenditur, inf. Dilationes.
gnitas rigori præfertur, l. fin. ff. de offic. preſi. &
de iudi. l. placuit, & ff. de pac. l. maiore.
nius leges interpretandæ ſunt, vt voluntas earū
con-

conſeruetur, l. benignus 18. ff. de leg. & Senator.

Bigamiæ pœnam incurrit aliquando etiã qui non eſt bigamus, exemplum eſt in c. finali, de bigam.

Bis factum dicitur frequentur factum, & ter factum dicitur ſæpiſſime factum, Rochus, vbi plura alleg. in c. fi. in 77. col. in fi. de conſuet.

Blaſphemiæ crimen æquiparatur crimini leſę maieſtatis ideo non admitit. repulſam teſtium l. famoſa, & l. in quæſtionibus ad l. Iul. maieſt.

Bona Eccleſiæ ſunt bona pauperum, in auth. de emphit. conc. collat. 2.

Bona Presbiterorũ, vel Clericorũ, ſine herede decedẽtium, Eccleſijs debent aſſignari, l. ſi quis Presbiter, C. de Epiſc. & Cler.

Bona vſurarij, an ſint tacite hypothecata pro vſurarum reſtitutione, & quomodo, & qualiter diſtribuãtur, & an poſſint alienari. Bald. in l. executorem, C. de execu. rei iudic. in 1. col. quod ſic. Item quod de emptis ex pecunijs vſurarijs, vide eundem Bald. vt ſupra.

Bonafides in contractibus eſt ſeruanda, C. Depoſi. l. bonafides, & C. de act. & obli. l. bonã fidem. Contra de l. in cauſæ, & l. 2. §. pen. cũ ibi alleg. ff. de mil teſtã.

Bona fides non patitur, vt bis idem exigatur, ff. de re. iu. l. bona fides, & eod. tiru. lib. 6. Contra, Inſt. ſi quadr. pau. feciſſe dic. §. fin.

Bona fides tantum poſſidenti præſtat, quantum veritas quoties lex impedimento non eſt.

Boni iudicis intereſt lites dirimere, C. de iudic. l. properandum, & l. ſi quidam, ff. ſi. cert. pet.

Bonus nocet qni malo parcit, ex c. ſi is qui, cum not. 24. q. 4.

Boni

Digitized by Google

i mores præualent diuitijs, l. ſcire oportet, §. cum
:liquis, ff. de tut. & cur.
is ſuis ſpoliatus nõ eſt condẽnandus in ſolidum
nſt. de act. in fi.
is nocet qui malis parcit c. is, qui cumnot. 24. q. 4.
um quid quanto melius eſt, tanto in plura, & di-
antiora diffunditur, S. Tom. 3. p. q. 1. art. 1. in
ɔrp. & l. vnica, in fi. C. de caduc. toll. & in auth.
: reſtit. & ea, quæ parit. Coll. 4.
ũ eſt coarctare iuueniles calores, ne cupidinẽ dediti
iſtem exitum ſentiant. C. de bonis, quæ liber l.
ım non ſolum §. ipſum autem.
um eſt habere bonum nomen, C. de ſum. tri. & ſi.
. l. 1. §. hanc enim legem.
um initium eſt ſpectandum: Inſti. de vſucap. §.
uturna, & C. de vſucap. tranſ. l. vnica.
um publicum, & commune, præferendum eſt pri-
ıtio, in auth. de non alienand. & permuta, § opor-
t ennim, col. 2.
um voluntarium eſt magis præmiandum, quàm
:ceſſarium ff. de oper. lib. l. 3. & l. mater Contra
: l. ſideiuſſor. 7. §. ſi neceſſaria, ff. qui ſatiſda. cogan.
us non eſt, qui malos non tolerat. 23. q. 4. hæc
tem vita 15. & c. tu bonus, 2.
ıs præſumitur, qui de bono genere natus eſt, in
ıen. de referen. collat. 2. in fi. gl. ff. de alim. &
ɔa. l. cum vnus, adde text. in l. quod ſi nouit, §. qui
ındat. ff. de edil. edict. & ibi gloſ.
:s aretorij, & alia neceſſaria ad agriculturã nõ poſ-
t capi pro executione ſẽtẽtię, l. 1 C. quę res pignori.
s magis armentorum, quam iumentorum nomine
e llantur, ff. de verb. ſig. l. boues.

Bre-

Breuitate gaudent moderni. l. 1. in gl. ff. quod met. cau. eum ibi alleg.

C

CAlamitas matris non debet nocere ei, qui in vtero eſt, l. & ſeruorum §. fi. ff. de ſta. ho. & Inſt. de ingenuis, §. contrario.

Caladitas non debet alicui prodeſſe, & alteri nocere, ff. ad exh. l. ſed ſi hereditas, §. interdum, & ff. ſi quis caut. l. ſi duo in princ. & ff. de dolo, l. 1. & ff. pro ſocio, l. verum, §. tempus.

Calumnia præſumitur eo ipſo, quod quis non probat, quod intendit, gl. in l. criminis accuſationem, 15. C. de accuſando.

Calumniæ iuramentum non poteſt à partibus remitti; quia pro publica vtilitate introductum eſt, & quia dolus futurus nõ remittitur, auth. principales perſonę C. iuram. calum.

Campanas habere in priuatis Oratorijs non licet, nec religioſis, c. x. de priuil.

Capitulum, ſede vacante, põt inſtituire præſentatos, licet nõ conferre beneficia, c. 1. de Inſtitut. in 6.

Captare aſt aliquid arte, & blanditijs venari, not. in addit. ad l. de fideicommiſſo, C. tranſact.

Carceris cuſtos, vi. inf. Commentarienſis.

Caritas ordinata incipit à ſeipſo, C. de ſer. & aqua. l. præſes, depræben. & dig. c. dilecto 25. Cõtra ff. quod me. cau. l. iſti quidam. & Inſti. de noxa. ac, §. fin.

Caſum dicens tenetur illum probare l. conſulta, de teſtam.

Caſtrum, Qui in Caſtris eſt, dicitur eſſe in morte, inf. Qui eſt in Caſtris.

Caſus

Digitized by Google

ſus dementis corectio eſt ſapientis inf. v. fœlix.
ſus fortuitus non liberat hominem ab obligatione,
C. de pignor, acti. l. quæ fortuitum, ff. eod. l. ſi cre-
ditor. Contra ff. de furt. l. ſubtractis, & ff. de cōdi.
ndeb. l. cum quidam. vbi poteſt liberari debitor
peciei, non autem generis: quia genus perire non
oteſt, l. in ratione §. incerto, ff. ad l. Falcid.
ıs omiſſus diſpoſitioni iuris communis relinquitur, l.
oluntatis, C. de fideiuſ. & ff de lib. & poſt l. com-
ıodiſſime, & l. cum prætor. ff. de iud.
ıs ſortuitus non eſt conſiderabilis in alterius detri-
ıentum, Inſt. de ſent. conſ. Tertul. §. Sed nos, vbi
t caſus notabilis.
ſa facti potius quam factum attenditur inf. facti.
ſa mediata eſt proximior cauſa remota, l. cum
ueritur. de except. rei iudic. l. ſi mulier, ff. rerum
not. Bal. in l. 1. in col. ſol. matrim.
ſa non impleta caſu fortuito ceſſat condictio le-
s, l. penul. C. de condict. ob. cau.
ſa eſt illius, ad quem pertinet emolumentum, l.
ımnum, §. iu propria, ff. quando appellandum ſit
ſa eſt addenda, quotiens ſit oliquid, ff. de tranſ. l.
ım hi, §. in cauſa, & ff. de ſuſpec. tu l. 4. §. fi.
a, & occaſio differuūt. v. occaſio.
a falſa, ob quam relictum eſt legatum, non vitiat
gatum; ſed ſic conditio, ſi non fuerit impleta. l.
monſtratio falſa 117. de. condit. & demoſtr. 15.
a proxima denominat rem ab ea dependentem,
qui liberis, 8. §. hæc verba, de vulg. & pup.
æ duæ lucratiuæ non poſſunt circa idem concur-
re, l. 61. de ſolu. Sed fallit. quantitatib. vt l. ſi
ıis co. 67. in tit.

Ca-

Digitized by Google

Cauſæ continentia non debet diuidi, l. nulli, C. de iudic. gl. in l. cum fundum, in fi. ff. de vi arm.

Cauſa par affectionis ſuſpitionem remouet, ff. de ritu nup. l. non ſolum, §. de vno.

Cauſa ſuper rebus, quæ breui tempore corrumpuntur; terminari debet iudicio adeo celeri, quod res non corrumpantur, Bar. in l. ſi prius, 10. q. de ope. nunt.

Cauſa viduarum non ſpectat principaliter ad Eccleſiã niſi quo ad protectionẽ, et defenſionẽ, de verb. ſignif. c. ſuper quibuſdam 26, & 87. diſt. c. 1. & 2.

Cauſa pauperis eſt tractanda prius, quam diuitis: vt 16. q. 6. de lapſis, & C. de Epiſ. & Cle. ſi quis ad declinandam.

Cauſarum merita partium aſſertione panduntur C. ſi per vim. vel alio modo, l. ſi. & e tum ex literis, de in inte. reſt.

Cauſa naturalis potentior eſt, quam cauſa accidentalis, l. 3. §. 1. ff. de reſt. tutel. Bart. in l. proconſul. ff. de offic. proconſ. & leg.

Cauſa debet præcedere effectum, l. neque, C. de furtis, & ff. quæ res pig. poſ. l. Titius.

Cauſatum ſapit naturam ſuæ cauſæ, §. 1. Inſt. de perpe. & tempor. ac.

Cauſa originalis attenditur, non ea, quæ per accidens venit, inf. Originalis.

Cauſa Cauſæ eſt cauſa cauſati, inf. Quicquid.

In pari cauſa turpitudinis potior eſt cauſa poſſidentis, l. 2. in fi. C. de condi. ob tur. cau. C. de tranſact. l. ſi ob turpem.

Cauſa ciuilis vltra triennium, Criminalis vltra bienniũ a lite conteſtata, non eſt protelanda, C. de iudic. l. properandum, 12.

Caute-

ela abundans non nocet, C. de teſta. l. teſtator, & ſtamentum, Contra, ff. de re. iu. l. actus. 78.
ndum eſt de eo, quod faciendum eſt in futuro, l. omnibus, ff. de iudic.
ionis euentus eſt incertus, l. pupilli, ff. quod cum tut. l. hæc ſtipulatio, ff. vt legati nomine caueatur.
ionis nomine ſimpliciter, prolatæ, venit nuda omiſſio, non iuratoria, nec fideiuſſoria. l. 3. C. de rb. ſignif.
us ſoluuntur in antiqua moneta, in qua iſtituti it, vel ad eius eſtimationem, ſi illa non eſt in vſu. o. & c. 26. de cenſibus.
debemus eſſe de facto proprio, l. quisquis, is C. reſcind. emp. ff. de acqui. hær. l. ſed & ſi de ſua. & l. n falſum. Contra immo aliquando eſt iuſta ignoratia in facto proprio, ff. de cond. & demonſtr. l. ſed ſi ius, et ff. de pactis dot. l. inter §. 1.
itudo dummodo habeatur, non curatur de modo quoties. §. ſi quis nomen, et ibi Imo. ff. de hered lit.
um eſt, quod is committit in legem qui, legis verba mplectens, contra legis nititur voluntatem, de re. . lib. 6. regu. eadem 38.
to propter incertum non eſt recedendum, l. ſi em. xi §. quod ſi mutuo, ff. de iuriſd. om. iud.
nte cauſa non ceſſat effectus, qui ſit radicatus, & mus, puta mor tua vxore, non ceſſat cognatio, vel npedimentum publicę honeſtatis.
ınce cauſa impedimenti, ceſſat impedimentum l. ertorum, §. 1. ff. de his, qui no. infa. l. ſi thorus ff. leg. 3. §. fi. Contra de l. 2. ff. de mino l. ſi. ſerui. de adim. legat. & ff. de poſtu. l. 1. §. ſexum.

Ceſ-

Ceſſante legis ratione, ceſſat lex, vel ipſum ius l. fi. ff. de adul. & l. ſi maritus, §. ſcripſit, & C. de præſcr. long. temporis l. finali.

Ceſſante neceſſitate, debet ceſſare quod vrgebat. 1. q. 7. quod pro remedio & l. liberorum, cum gl. ff. de his, qui no. infra.

Chirographum repertum cancellatum, etiam apud debitorem, non probat, l. ſi chirogaphum 24. de fide inſtrum.

Cicatricum nulla fit æſtimatio, quia corpus liberum nullam recipit æſtimationem vi. Deformitas.

Circuitus eſt vitandus, ff. de condi. inde l. dominus teſtamento 13. C. de adopt. l. fi. Contra, ff. ad l. Rhode iac. l. 2. in princ. & ff. de vſufru. & quemadmodum l. ſi vſurfructuarius, in princ. adde, cle. auditor de reſcrip.

Citatio ſine die non valet. ar. l. ita, 13. ff. de verbo. oblig.

Citatio facta die non feriato, vt fiat actus die feriato, nõ valet, ar. l. pro parte ff. de ſerui. quia res peruenit ad talem caſum, à quo incipere non pot. et. citatio. perpetuat iuriſdictionem v. Iuriſdictionem.

Citatio ſi fiat ad aliquem actum, ſi iſte actus aliter geratur, quam ſit dictum in citatione, non valet, gloſ. marg. ad l. aut, qui aliter 5. ff. quod vi, aut. clam. qui ſane tex, inquit ibi Bartol. deberet ſcribi litteris aureis.

Citationis defectus eſt inſanabilis in l. 1. C. de legibus & in l. de vnoquoque ff. re iudic.

Citatio alternatiua valet. Imo. in cle. cauſam 8. col. 1 q. ad ſecundum, de elect. vt ſi iuſſit Iudex citare ad domum, vel perſonaliter; ſed citatio debet eſſe certa.

Cita-

tio verbalis non poteſt fieri per partem abſque commiſſione Iudicis, glo. no. & ibi Abb. in c. cum t Romana 5. de appell.
crescit mulier, ſicut mala herba, glo. in l. 2. C. de s, qui veniam æta. impetra.
s non debent alias, quam per portam ingredi. Alio- in capite punientur, l. fin. ff. de re. diuiſ.
lis obligatio ciuilia iura corrumpere poteſt, natu- lia vero non vtique, Inſtit. de legitima agnatorum tela, §. fi. Contra de §. cũ autẽ, Inſt. de capi. dimi.
liſ ſapientia prætio non eſt eſtimanda, ff. de var. & traord. cogni. l. 1. §. proinde.
lis ſapientia omnia decem Domini mandata ambit. r. Deum credere iubet, C. de ſum. trin. & fid. cat. 1. Secun. quod vetat aſſumere nomen Domini in num, C. de re, cre. & iureiurando, l. iuſiurandi. er. cum reuerrentiam parentibus præſtare mandat, de ius voc. l. parentes. Quar. adminiculum iuſtitię iebus feſtiuis vetat facere, C. de fer. l. actus. & l. feſtos. Quinto. quemquam interficere prohibet, quãquam ilem, ff. ad l. Corn. de ſicut. l. 1. §. prærerea. Sex. rta committere contẽnit, & famoſitatem, ſeu ſuſ- icionem omni modo, vt C. de fur. & ſer corrup. l. ciuilem, 7. adulteros non immerito corrigit, & illos, ui mæchantur, coerceri iubet, vt C. de rap. vir. l. 1. falſa teſtimonia omnino prohibet, vt ff. ad l. Cor. e fica. l. 1. §. pręterea.. reliqua duo præcepta, non ncupiſci mulierem alienam, nec bona proximi, ideo miſit, quia lex humana non punit interiora.
tas non eſt deformanda ædificiorum demolitione 17. ne quid in loco publ.
lam delinquens magis punitur, quam qui palam

 ff. de

ff. de admi. tu. l. non exſtimo, & ff. de ritu nup. l. fin. C. de ſumma Trinitate, & C. de ſeruis fugitiuis in Aut. ibi poſita, Sed nouo iure

Clauſula, ad beneplacitum, importat deficientiam voluntatis, & beneplaciti per mortem, vel amotionem ab officio c. ſi gratioſe, de reſcr. in 6.

Clauſula generalis plura continens ad omnia refertur, l. talis ſcriptura, ff. de lega. 1. & C. de lib. prę. vel exhe. l. 1.

Clementia nos facit pares Deo, in quantum noſtrę fragilitati poſſibile eſt. glo. de nup. l. Imperiales, & C. de dona. inter vir. & vxor l. fi. in fi. Contra ff. de poſtu. l. 1. §. ſexum.

Clerici debent eſſe audaces ad defendendum legem Dei, in Aut. de non ali. aut permut. re, ec. §. diligẽs

Clericos paucos bonos habere melius, quam multos inutiles. inf. Paucos.

Clerici ſunt digniores, C. de Sum. Tri. & fi. cat. l. nemo.

Clericis opprobriũ eſt, ſi ſe peritos diſceptationum forẽſium oſtendant l. conſulta Diuilia 23. C. teſtam.

Clericus eſt miles cœleſtis, Inſti. de exeu. tut. §. idem in milite, in glo. ſuper verbo, nolens.

Clerici veteris taſtamenti conueniunt cum noſtris in caſibus a iu: expreſſis, vt in c. nouum genus, 2. de decimis, & ibi Abbas, & confirmatur c. 2. diſt. 80.

Clerici dicuntur mendici, attenta qualitate ipſorum, extrauag. execrabilis, cum ibi not. in princ. ver. mẽdici, de depræben. & dignit.

Coacta voluntas eſt voluntas ff, quod me, cau. l. antepenul. in glo. ſuper verbo, voluimus; ſed excuſatur. C. de ſepul. vio. l. ſi ſeruus.

Cogi quis poteſt præciſe ad factum, quando id actum ſit, gl. ad l. hereditatem pater, in ff. 28. donat.

Cogna-

;nati, & agnati pariter hodie ſuccedunt vſque ad
ecimum gradum, Inſtit. de ſucceſſ. cogn. in fi.
nitio cauſę tria importat, modum, cauſam, & per-
nam, dę quibus inquirendum eſt l. cum his vult.
de tranſáct.
nus eſt in villa, in ciuitate inquilinus.
ni res inuectæ, & illatæ obligantur Domino ſciēti
o mercede, ſed inquilini, etiam ignoranti, l. 5. C.
loc. & cond.
ımenda a Leo 4. circiter Anne Domini 780. dici-
r inuenta: Et ideo datur, quia vnus non poteſt
mplures vxores, ſeu Beneficia, in titulum ſimul
bere, cum ſcriptum ſit, adhærebit vxori ſuæ. Vnū
go datur in titulum, & reliqua in commendam.
;buff. in praxi fo. mihi. 189.
ımentarienſis dicitur princeps carceris, qui ponit
os cuſtodes ſub ſe, no. glo. l. pē. C. de cuſto. reo.
deberet puniri, ſi captiui fugerent, quos in cuſto-
a habebat; quia capitaliter punitur, ſi per dolum
ım, vel per culpā effugerint, Si autem caſu fortuito
aſerint carcerem, non tenebitur.
ites abſentium æque, ac abſentes, excuſantur, l. ad-
ıniſtrantes, ff. de excuſ. tut.
itū ſilij dicūtur comites, etiā viuente patre. inf. filij.
modum eius eſſe debet, cuius eſt periculum, Inſtit.
contrahen. emp. in fi. & C. de furtis, l. fi. §. ſed
n in ſecundum, in fin. de regulam in contrarium
od ſi decreſcit emolumentum, & onus decreſcit, l.
. fi. ff. de leg. 3.
modanti reſtitutio non recuſatur prætextu debiti,
inali C. de comod. idem in depoſito, inf. Depoſitū.
une non poteſt dici meū ff. de diuiſ. rer. & qual. l.
ancum §. 1. C 2 Com-

Communio in ſpiritualibus incrementnm; in temporalibus detrimentum parit. vulg. dictum.

Communio parit diſcordiam, l. cum pater, §. dulciſſimis ff. de laga. 2. & communia communiter negliguutur.

Communis error facit ius, ff. de of. præſi. l. Barbarius, Adde tex. no. qui loquitur in filio familias, qui reputabuntur Pàter familins, dicit. tex quod non habet locum Maced. ex l. ſi quis patem, ff. ad Maced. Contra ff. de legibus l. qnod non ratione, 39. ff. de au. arg. læg l. ornamentum.

Comparatiuus præſuponit poſitiuum, l. eum furti, ff. de condi. furti.

Compenſationis ius impedit curſum vſurarum, l. 4. C. de compenſat. & l. 7. C. de ſolut.

Componens cum parte, & fiſco in delicto componibili, ſeu tranſigibili, præſeruatur ab infamia; nec propterea fatetur ſe reum l. fin. C. de procur. & l. quodam, de his, qui not. infa. et ſic delictnm adhuc remanet occultum, facit l. tranſigere, vbi DD. C. de tranſact.

Compromiſſum fieri non poteſt ſuper cenſuris Abb. in repe. c. per tuas 9. 42. col. de arbi.

Compromittens in aliquo non poteſt ab eo recedere, ſup. A perſona.

Concedens Princeps boua dicitur concedere etiam obligationes illorum, inf. Princeps concedens.

In generali conceſſione non veniunt quæ quis non eſſet in ſpecie veriſimiliter conceſſurus, re. iu. 81. generali, eo. ti. in. 6.

Conceſſo principali, conceditur acceſſorium 8. diſtinct. c. quo iure, et 16. q. 1. ſi monachus, et ff. de iur. om. iud. l. 2. et ff. de re. iudic. quædam, C. vbi, et apud quos, l. vlt. et de reſtlt. ſpo. cauſa.

Con-

Digitized by Google

nceſſio facta aliquibus debet intellegi de habilibus, l. gradatim, §. lege ff. de mu. et honor. & inhalij les, et o-
tioſi in dubio ceſentur excluſi, Iaſ. in l. 2. ∫. prætor, in
prim. noc. qui ſatiſ. cog.
nceſſo vno intelliguntur conceſſa omnia, ſine
quibus illud non valeret, l. 1. ff. ee iur. omn. iud. et
ſ. de offi. eius man. eſt iuriſ. in fi. ff. quemad. teſt.
pe. l. 2. ∫. inſpectio, et ff. de vſcfru. l. 1. §. 1. de
ſeruitu. ruſtic. præ. l. 1 § . qui habet, et ff. de procur.
a die et l. ad legatnm, et cui mandanrur præce-
entia, et ſequentia uidentur mãdata, C. de procu. l.
uitus,
ceſſa ſunt qnandoque aliqua per obliquum, quæ
irecto non conceduntur; ſiue, alij per aliũ cõſequũ-
ır, quæ per ſeipſum non conſequerentuc, ff. quæ res
g. obl. poſ. l. Ariſto. in fi. et vide ibi in gl. Contra,
l. qui alienam ff. de neg. geſt. ∫. quamquam, et
de gl. ſnper verbo, quia nec ipſam.
dictio, ſextus, ætas, diſcretic, fama, Et fortuna,
les, ĩ teſtib⁹ iſta requires, gloſſ. in l. teſtiũ, ſ. de teſtib⁹
currentibus allegationibus canonum, et legum, in-
piendũ eſt a canonicis, tãquã dignioribus inſ. vbi.
dictio habetur pro cauſa, l. eum ad præſens, vbi
ırt. ff. ſi cer. pe. et l. Titio, ff. de verbo.
ditio debet adimpleri in forma ſpecifica, et reali, l.
euius, ff. de condi. et demon.
ditio eſt impoſſibilis natura, iure, vel facto.
dictio videtur eſſe adimpleta, ex quo non remanet
r eum, qui eam vult adimplere, l. Dedi. 3. ∫. fi. ff.
condi. cau. non ſecu.
litio debet eſſe de futuro, non de preterito, non
præſenti, l. inſtituito, ∫. 2. ff. de condi. inſt

Digitized by Google

Contra de l. quib. dieb. §. 2. ff. de cõdi. & demon. quia legatur ſub iſta conditiune, ſi moritur.

Conductor non tenetur de caſu fortuito, Inſt. de locat. & conduc. §. qui pro vſu, caſus fortui.

Confeſſio animum peccandi non deponentis, recipi debet, quamuis non ſit vere pœnitens, ſed adiuuandus eſt, c. 5. de pœnit. & remiſ.

Confeſſiò in carcere facta non valet, l. qui in carcerem, ff. quod me. cauſa, & ff. de quæſtionibus, l. 1. § diuus, & §. quæſtioni. poteſt tamen facere teſtamentum, ff. de teſta. l. qui a latronibus.

De ſe confeſſo non creditur ſuper crimine alieno C. de accu. l ſi. Contra C. de confeſ, l. vnica, & C. de famõ lib. l 1. in princ.

Confitens vnum, per conſequens confitetur id, quod ſequitur ex illo, 8. diſt. quo iure, & de offic. deleg. cum ſuper, & de dolo, & contu. cum dilectus.

Coniecturis locus eſt in incertis, non in certis, l. continuus, §. ſtipulatus, in fi. iuncta gl. in verbo, nullius, ff. de vet. obl. & vi. inſ. præſumptio.

Confinium eſt inter agros, vicinum inter domos.

Coniuncta eiſdem verbis non cẽſentur diuerſo iure l. iã hoc iure 4. ff. de vulg. et pupil.

Coniuncta diſiunctiua aliquãdo ponitur pro copulatiuã l. generaliter, C. de inſtit. et ſubſti.

Coniunctio diſiunctiua poſita inter perſonas, pro coniuncta habetur, l. pe. C. de verbo. ſigni. vt ſi teſtator diceret, Titum, aut Meuium inſtituo heredem, iſta coniunctio, aut, habetur pro coniuncta: & ſic vterq; eſſet heres. Secus autem, ſi poneretur inter res, quia tunc haberet vim ſuam, vt in eadem l. cum quidam.

Con-

niuncti loco vnius habentur, C. de caduc. tol. l. vni-
a §. ſi vero quidam, et §. ſin autem diſiunctum, et l. ſi
luribus, de leg. 1.

niuncta perſona poteſt agere pro coniuncta, ea in-
ita, quando ageret de intereſſe ſuo, l. 1. 2. & 3. ff. de
b. cau. & l. non temen, ff. de appellat.

nſecrari poteſt Eccleſia, tam Dominicis diebus, quã
tiam priuatis, c. 2. de conſecr. Eccl.

nſecrari non debet Altare, nec Eccleſia, corruente
ecto illæſis parietibus, & menſa Altaris non enor-
miter læſa, c. 6. de conſecr. Eccl.

nſenſus eſt ſubſtantia contractus, l. 3. ff. de contra-
enda emptio.

nſenſus tacitus limitatur ſecundum actum, ex quo
le colligitur, l. fin. C. ne vxor pro mar. et quod no.
ar. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto, in fi. ff. de inter.
et Decius in c. 1. 26. col. de iudic.

ſentientes pariter puniuntur cum facientibus, ſup.
gentes, quod intellige, vt ibi, de quadruplici cõſeſu.
ſiderari non debet illud, quod veraciter euenire
on poteſt, vel non ſolet, et maximè, ſi ſit odioſum,
de contrahen. emptio. et ven. in emptione, §. liber
m, et Inſtit. de inuti. ſtip. §. 1. et inf. v, Inſpicies.
ſilium ſi petitur per Iudicem cauſarum, non debent
egari iura; ſed ſuccincte ad quæſt. reſpondend. eſt:
us, ſi requiratur per partes ipſas, Abb. conſ. 21. 2.
t. incip. Saluatoris noſtri.

ſobrini de iure ciuil. poſſunt coniungi per matri-
onium, Inſtit. de nup. §. duorum autem fratrum.
l de iure canonico, vſq; ad quartum gradum incluſ.
prohibitum matrim. c nõ debet, 8. de cõſãg.
uetudo vincit legem, C. de ædifi. priua. l. an in-

totum, Contra C. quæ ſit lon. conſue. l. 2.

Conſuetudo eſt circa mores, præſcriptio circa bona; ſtylus circa curiam.

Conſuetudo patriæ eſt attendenda, ff. de l. 1. l. ſeruus. 53.

Conſuetudinem error impedit, gl. in l. quod non ratione, ff. de legibus.

Conſuetudo eſt altera natura; glo. ff. de lib. & poſth. l. ſi quis poſth: ſuper verbo, conſuetudo.

Conſueti cum ſunt homines ad malum, nihil eſt quin inueniãt. Auth. de eo, qui rem ec. ſuper verbo; dudũ; et eſt tex. expreſſ. in aut. vt qui obli. ſe hab. perhi. res minorum, in princ.

Conſuetudo inducitur vnica vice, l. 3. in fin. C. de Epiſc. aud. vide, v. Duæ, vbi duæ vices faciunt conſuetud.

Conſuetudo, cuius initij memoria non extat, vim habet priuilegij, etiam in quæſibilibus ſolo priuilegio, c. ſuper quibuſdã, de verb. ſignif. 26.

Conſuetudo, eſt pactum tacitum ciuium; ideo non extenditur, ſicut nec pactum: l. ſi vnius, §. ante omnia ff. de pactis, ita Bald. in c. 1. ad fi. principij, de feudi cogni.

Conſuetudo, et lex, quantum ad obſeruantiam, & deciſionem negotiorum, parem vim obtinet, l. de quibus, §. inueterata, ff. de legib.

Conſuetudo nedum ampliat, ſed etiã non habenti dat ordinarium iuriſdictionem, l. cum inſpeximus in glo. v. Conſuetudinem, de liber. mancip. et in l. vitos 8. C. de apparit. lib. 12. c. duo ſimul: de off. ordi.

Conſuetudo, vt canonici abſentes percipiant fructus olim erat valida. Sed hodie ſecus eſt per Concil. Trid. Seſſ. 24. ca. 12. de refor.

Con-

iſuetudo, & ordo Vrbis in iudicialibus, ſeruanda eſt
n alijs Ciuitatibus, cap. in cauſis 10. de re iudicata.
nſuetudo ſimpliciter damnata intelligitur de præte
ita non de ſutura gl. margin: ad cap. 7. de elect. in
Clem.
ntētiones immenſæ faciunt perueniri ad diuiſionē,
. in re communi, ff. de ſeruit. vrb. præd.
ntentum aliquando ponitur pro continente, ff. de
ac. l. iuriſgentium, §. quod fere, ibi, pactorum, id eſt,
nſtrumentorum, quibus pacta inſeruntur.
ntextu vno actionis, id eſt, nulla re extranea inter-
ieniente, teſtari oportet, l. heredes, in fi. ff. de teſtam:
contractibus alternatiuorum rei eſt electio, ff. de iu-
e do. l. plerunque §. fin. ſed in iudicijs electio eſt a-
ctoris, ff. de no. ope. nun. l. ſtipulatio, §. 1. & in dubio
tiam, ff. de iud. l. ſi quis.
ntrahentium mens & voluntas magis debet atten-
i, quam verborum conceptio, tex. formalis in l. fi.
C. quæ res pig. obli. poſ. & mentio monetæ facta
a contractibus intellig. ſecundum morem regionis;
poſt. ad §. penult. Inſtit. de Attil. tut.
ntractus non debet claudicare, l. Labeo, ff. de ver.
gnif. l. cum dies, §. pen. ff. de arbit. Sed contra
nſt. de auctor. tu. §. 1. & ff. de act. emp. l. Iulianus
. ſi quis a pupillo.
ntrahere ab initio licitum eſt, ſed ex poſt facto non
cet reſilire, l. ſicut initio C. de act. & obl. & ff. com-
io. l. in cōmodato, §. ſicut: & C. de reſcind. vend. l.
e contractu 39. C. de tranſact. l. quamuis.
ntractum venditionis non poteſt facere furioſus,
uia conſenſum liberum non habet qui in contra-
u requiritur l. 1. C. eo. de contrah. empt.
Con-

Contractus in dubio magis ex forma; quam a denominatione cognoſcitur l. inſulam ff. de præſcr. ver l. ſi vero, in princ. ff. locati.

Contractus ex conuentione partium legem accipiunt l. 1. C. commodati, &c. contractus 85. reg. iur in 6.

Contractus cuiuſque initium ſpectandum eſt, tex in l. procurator, in fin. ff. mandati.

Contrariorum contraria eſt diſciplina, quo ad agnitionem, gl. in v. conſesuari, §. illud expeditum eſt Inſtit. de ſociet.

Contraria duo ſi ſunt, ad poſitionem vnius ſequitur deſtructio alterius l. Pomponius, §. ſed & is ff. de procurat.

Contrarium actum gerens videtur ius ſuum deſerere gl. marg. in l. ſtillicidij ff. quemadm. ſer. amitt.

Contumax non appellat. quia videtur contēnere iudicem l. 1. C. quorum appell. non recip.

Contummax dicitur ille, qui ternis edictis citatus eſt, vel vno peremptorio pro omnibus, copiam ſui facere contemnit, ff de re iudic. l. contumatia.

Contumaci in vna cauſa, denegari poteſt audientia in alla, gl. in marg. ad ad l. Sed, & §. ait Prætor ff. ex quibuſ. cau. maio.

Conuentio partium eſt ſeruanda, ff. depo. l. 1. §. ſi conuenerit, & dicitur eſſe lex. l. ea lege. C. de condict. ob cau. Contra ff. de pac. l. nouiſſima.

Conuerſatione æquali naſcitur contemptio dignitatis ff. de offi. præſi. l. obſeruandum.

Conuerſatio nimia parit odium, & comtemptum, l. obſeruandum, ff. de off. præ. 66. diſ. quando, & c. Iudæos 13. de iudæ: ibi Abb. dicit verum inter ruſticos, quia inter prudentes auget amorem, & amicitiam. Nam

nihil

nihil tam amicorum proprium eſt, quam ſimul viue-re, Ariſt. lib. 8. Æthicorum.

onuincitur quis vno ex 4. modis, de quibus inf. v. Quatuor.

opulæ, Et, natura eſt copulare diuerſa, c. ex parte de reſcrip. cum ſimi. vi. inf. Dictio, &c.

pulatiuæ veritas requirit, quod vtraque pars ſit vera, l. ſi quis ita ſtipulatus fuerit, ff. de verb. ob. cum ſuis alleg.

ram dicitur eſſe aliquis, quando ſe oſtendit, l. nemo dubitat 50. ff. de her. inſti. vide tamen tex. qui videtur facere in contrarium, in c. cupientes, §. ibi coram nobis perſonaliter, de elect. lib. 6. & vi. l. diem §. coram, ff. de arbitris, vbi debet intelligere is, coram quo aliquid fieri dicitur.

rporis debilitas, vel infirmitas, non impedit iudicium animi, tex. in l. 2. §. debilitas corporis, ff. de vacatione mun. & in cap. 1. de renunt. Vbi Baldus ait, quod totus mundus regitur quadam vmbra, ſui nemine Principis, ſub quo quieſcunt eius ſubditi, cum tamen ibi tantum ſit Rex, vbi habet pedes, & non alibi.

orpore luat, qui non habet in aere l. 1. §. generaliter ff. de pœn. corio alieno corigiæ longiæ, De cute non propria ſcinditur abſque bria.

pus liberum non recipit eſtimationem inf. Deformitas.

rectio legum eſt euitanda, l. præcibus, in fi. C. de appellat.

rectio debet eſſe pro modo culpæ v. culpa.

rrumpens Iudicem, vel Procuratorem aduerſarij, debet perdere litem. l. 1. §. ſed & ff. de calumniat.

Cre-

Credendum non eſt aſſerenti, ſe habere mandatum Principis, niſi oſtendat litteras Principis, l.vnica, C. de mand, Princip.

Credulus nimis nemo ſit, inf. verbo, Nemo debet.

Crimen legis Cor. de ſica, committitur, ſeu contrahitur, ſi voluntas nocendi intercedat, l.1.C. ad l. Cor. de ſic, & ff. e. l.3. §. diuus Inſtit. de obl. quæ ex del. naſ. §. placuit.

Crimina, & infamia reſpiciunt corpus delinquentis, iniuria vero bona ſolumnodo, ff. de accu. l.ex iuditiorum publicorum.

Crucis ſignum non numi ſculpatur, nec pingatur, vno tit. Nemini licere C.

Crimina quæcunque per quoſcumque cõmiſſa, poſſunt per Iudicem inquiri in ſua prouincia, l.3. ff. de offic. præſid.

Cui damus actionem multo fortius damus exceptionem l.inuitus §. cui damus de reg. iur.

Cui licet quod maius eſt, non debet quod minus eſt non licere, l. non debet, ff. de reg. iur. l. Marcellus ff. de do.cau.mor. Contra, quia maius eſt damnare in metallum quam deportare: quia primum inducit maximam capitis diminut. ſecundum mediam, Inſtit. de cap. drminut. §. media, & §. maxima, & tamen Præſes prouinciæ poteſt damnare in metallum, & non poteſt deportare, l.illicitas, §. vniuerſas, ff. de offic. Præſi. iunct. l.1. §. depoſitione ff. de leg. 3.

Cui plurima dedit Deus, facilliter dare debet, in Auth. de non ali aut permu. re. ac. §. Siniimns.

Cui plus committitur, ab eo plus exigitur, l.Presbyteri, C. de Epiſc. & Cler.

Culpa lata eſt ignorare leges, ff. de verb. ſign. l. latæ

culpæ, & leges ſacratiſſimæ, C. de legi.
ılpa ſimilis eſt tam prohibita dicere, quam docere, l. culpa C. de male. & mathe. Contra de l, quicumque, C. de hære. & manichæis.
ılpa eſt inmiſcere ſe rei alienæ ad ſe non pertinenti. l. culpa, ff. de regulis iuris.
ılpæquædam ſunt, in quibus culpa eſt relaxare vindictam; c. 1. de poſtul. prælat.
ılpa caret faciens, quod fieri ſolet, in marg. ad l. cũ duobus 52. ff. pro ſocio.
ılpam ibi timere, vbi culpa non reperitur, bonarum mentium eſt, c. 2. de obſer. ieiun.
ılpa ſine voluntate delinquendi cõmittitur, l. qui occidit. §. pe. ff. ad l. Aquil. & ff. de mi. l. ex causa, §. ſimilitr cum; vbi in culpa eſt non præuidens, quod præuidere debuit.
modò culpæ correctio debet eſſe l. 1. §. cum patronus, ff. de offic. præf. Vrbi.
m iudicatur, rem meam eſſe, ſimul iudicatur, iſtius non eſſe, de procurat. l. Pomponius ſcribit §. ſed & is.
m non ſtat per eum, ad quem pertinet, quo minus onditio impleatur, haberi debet perinde, ac ſi impleta fuiſſet, de regu. *66*. lib. *6*. Contra, vt ibi per Dynum.
n prætor vnum ex pluribus iudicare vetat, cæteris ommittere videtur, vt ff. de iudici l. cum prætor. Contra, ad legem Iuliam de adul. & ſtup. l. 1. in fine.
n principalis cauſa non ſtat, nec etiam ea, quæ ſequuntur ff. de reg. iu. l. cum principalis cauſa.
n quid conceditur, & omnia, ſine quibus illud eſſe on poteſt, l. 1. ff. de iuriſdi. om. iudi & C. de ordi.
iudi-
Digitized by Google

iuditiorum, l. 1. & C. de iuditijs, quoties, & ſup. Conceſſio.

Cum quid impeditur propter vnum, eo dempto tollitur impedimentum, ff. de diuor & repud. l. pen. in glo.

Cum quid prohibetur, prohibentur omnia illa, quę ſequuntur ex illo, regula iuriſ. 39. lib. 6. & l. Oratio, ff. de ſponſal.

Cum quid vna via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti, c. tuæ, & de procuſ. de reg. lib. 6. cum quid 39.

Cum quis ſuccedit in ius alterius, iuſtam ignorantiæ cauſam habere præſumitur. ff. de reg. iur. qui in alterius, cum quis 14. eo. tit. lib. 6.

Cum res ad eum caſum venit, à quo incipere non poteſt. talis actus non valet, l. pro parte, ff. de ſeruit.

Curam minoris non debet ſuſcipere creditor, vel debitor ipſius; & ſi creditor ſuſcipiat, & taceat, perdit actionem; debitor vero ſoluendo, non iuuatur, Auth. minoris debitor, C. qui dari tut. vel curat.

Curator furioſi nullo modo libertatem poteſt præſtare, l. fin. ff. de cura. fur.

Curiæ Romanæ ſtylo pro perfecta ſcientia habenda reiecto iure ſcripto, non eſt adhærendum; quamuis illa in iudicando ſit preferenda: cras enim eſt alba, hodie nigra, conſulit Hoſt. in proem. ſummæ. Caſſiad decis. 19. n. 17. de reſtit. ſpol.

Curiales cenſentur præmio digni, iuxtà illud. Non ſunt alieni à labore, & puluere (maxime in Vrbe) qui noſtra comitantur ſigna l. vnica C. de palatinis ſacr. larg. lib. 12.

Damnari

D

DAmnarius in ſolidum non debet expoliatus bonis ſuis, §.vlt. Inſtit. de act.

mna conſueta ſunt coloni non conſueta ſunt Domi ni, l.ex conducto 16. §. Sed & ſi ff. locati.

mni dans cauſam, damnum feciſſe videtur, c. ſicut ; 5.de teſti. & atteſtat. 85. 1.di paſce.ff. ad leg.Cor- ie ſic.nihil intereſt, ff.de offi. præſid.illicitas,§.ſicuti.

mnum dat qui iubet damnum dare: eius vero nul- a culpa eſt cui parere neceſſe ſit. Quod pendet, ion eſt pro eo quaſi ſit ff.de reg. iur. is damnum.

mnum quod quis ſua culpa ſentit, ſentire non vide- ur, l. quod quis, ff. de reg. iur.alias dicitur, ſibi de- ɔer imputari, & non alij, de reg. iur. lib. 6. c. da- nnum 86.

n damno alterius, aliquis non debet locupletari, l. am hæc natura, ff. de cond. ind. Contra Inſt. de ſuc. per totum, quia quis per vſucap. locupletatur.

ɔifer quando non poteſt aliud, cinerem ſurripit Mar. Anto. Baue. in repe.l. cum filio, col.fin. in fi. ff. e lega. 1. allegat, illud Virgilij Quid domini facient udent cum talia fures, & alia plura, glo. magna cir- a fin. l. Iulianus, de act. emp.

e cito eſt bis dare, tarde autem eſt minus dare, inſ. Qui cito.

um ob cauſam, cauſa non ſecuta, poteſt retractari, ea, lege, C. de cond. ob cau. dat.

ɔitor eligit in re incerta, l.cõprehenſũ,ff.de empt.

ɔitor, qui accepit quinquenale, poſt non auditur ɔlens cedere bonis, gl. fin. in l. vlt. C. qui bonis ced. ɔſ.

De-

Debitoris filio ſi fiat legatum hoc modo videlicet, relinquo tibi decem, & plus ætiam tibi relinquerem, ſi Pater tuus ſoluiſſet mihi, per hæc verba dicitur inducta eſſe ſolutio debiti paterni, eſt gloſa notabilis in lege pater pro filia, ff. de doli mali. except.

Debitori facta interpellatio non ſtatim conſtituit illum in mora; ſed cum interuallo, vt poſſit conſulere ſolutioni, gl. ad l. Aemlius, ff. de minorib. Et decem dies competunt debitori ad ſoluendum, etiam ſi non ſit dictum, In marg. ad l. promiſſor ff. de conſtit. pecun.

Debitor alternatiuus pōt eligere quam rem voluerit ad dandum ſuo creditori, C. de cond. indeb. l. pen.

Debitor eſt ſeruus fœneratoris, No. gl. ff. de leg. 3. l. fideicommiſſi rem, ſuper verbo, accidere.

Debitum naturaliter ſi ſoluatur non repetitur, l. 83. ff. de ſolut. Et executor teſtamenti non poteſt illud ſoluere.

Debitum naturaliter non dicitur proprie debitum, ſed abuſiuum, l. fideiuſſor obligari, §. fideiuſſor ff. de fideiuſ.

Debitum ſi contrahitur in ſcriptis, eius ſolutio eſt probanda in ſcriptis, vel per quinque teſtes idoneos, ſcriptura vero caſu deperdita, & caſu probato, duo teſtes de vera numeratione ſufficiunt. L. 14. de teſtibus.

Deceptis, & non decipientibus, iura ſubueniunt, gl. fin. de pig. ac. l. ſi rem §. omnis pecunia.

Decimæ perſonales debentur Eccleſiæ miniſtranti Sacramenta, c. 20. de decim.

Decimæ

Decimæ prædiales poſſunt exiſtere per nouem dies in ſpica, nec tenetur Sacerdos antea illas recipere, gl. in l. ſtipulo iſta 88. §. inter, de ver. obl.

Decipere alium querens, iuſtum eſt, vt ille ſuam ſentiat iacturam, in Auth. emphit. contrac. §. ſi quis, col. 2.

Decipi non reputatur ille, qui ſcit, ſe decipi ff. de ædil. edic. l. 1. §. intelligitur, & ibi vide.

Declarat pars vna alteram legis, l. qui filiabus, in princ. de lega. 1. & inf. Pars vna.

Declaratio iuramenti, ſiue interpretatio, cum de ipſo dubitatur, pertinet ad Papam, de iureiu. c. quanto de Eccl. ædifi. c. vlti: de elect. venerabilem, ad fi.

Decreſcenti emolumentum, decreſcere debet etiam onus l. fin. de lega. 1.

Defenſionibus pluribus non prohibetur quis vti, ff. de reg. iu. l. nemo ex his; 44.

Defenſor eſt ſine mandato, Procurator cum mandato.

Defenſum non eſſe vllo modo, vel non legitime, paria ſuut, inf. parit.

Defenſores plurimos admitti ad defendendum abſentes publice intereſt, gl. in l. ſeruum, §. publice ve procur. & ſup. Abſens.

Defendere qui tenetur aliquem debet ſuis proprijs expenſis illum defendere, gl. margin. ad l. qui abſentem, 65. ff. de procurator.

Defendi ibi quis debet vbi deliquit, l. fin: ff. de noxal. act.

Defenſorem dum habet defúnctus bona ſua non debent vendi. Inſtit. de eo, cui, liber. cau. §. hoc.

Defenſor idoneus eſt, qui de ſolido cauet. in eod. §. præalleg.

Definitio bona debet conuerti cum ſuo definito. inf. Omnis definitio.

Deformitatis æſtimatio nulla fit, l. fin. in princ. de his, qui deiec. Et ratio eſt, vt ibi dicitur, quia corpus liberum nullam recipit æſtimat.

Delegari non poſſunt quæ ſunt miſti imperij l. cum his §. ſed nec, de tranſact.

Delegatus non habet plus iuriſdictionis, quã delegans, ſiue par ſit illius delegatus, cap. 1. 94. di. argum. ff. de dam. inf. qui bona, ſ. vlti: ſiue ſit maior, ff. de offic. eius, cui mand. eſt iuriſd. & ſi prætor. quandoque tamen habet minus quis, ſi ex delegatione cognoſcat, quam ſi ex iure ſuo; extra de offic. delega. ſuper quæſtionem, 27. ſ. ſi vero C. de Procur. l. Maritus.

Delegatus Papæ poteſt eſſe Prior Conuentualis; ſed nõ Clauſtralis, Clem. 2. de reſer.

Delegatus delegare non poteſt, ff. de iuriſd. iud. l. more maiorum, & C. de iud. l. a Iudice.

Delegati iuriſdictio expirat ſententia lata, & executioni mandata, ca. in literis, 9. de offic. dele. item finitur mortuo Iudice, cui proprio nominẽ ſcribitur, c. quoniam Abbas, 14. eo. tit. a contrario ſenſu, item, per mortem illius, contra quem literæ impetrantur, re integra, de reſcri. cap. ſignificauit 36. item reuocato mandato, ff. de iudi. iudicium ſoluitur, & per ſecundas literas expreſſam facientes mentionem de primis, de reſcri. cæterum. 3. Item ſi Iudex remittit cauſam ſuperiori, de offi. leg. licet Tran. Item, elapſo termino commiſſionis, de offi. deleg. de cauſis 4. Item, ſi reintegra moriatur delegans, de offic. de leg. gratũ, 20, & c. licet, 30. Item, per legitimã recuſationem, de foro compet. licet & de appel. ſecundo requiris

quiris 41. Item per appellationem legitimam, extra de appell, vt debitus. Item, per delationem appellationis, arg. extra de appel. ſæpe, 44. &c. interpoſita. 70.

eliberandum eſt in dubijs, in Spe. de aduo. §. 3. ver. habito.

eliberandum eſt poſt ſomnum ſtomaco ieiuno, in Spec. de pœn. ſent.

eliɛtum ſuperueniens, vel noua cauſa, non vitiat legitime factum, 30. q. 1. noſſe, &c. dictum, & 55. diſt. præcepta, 32. q. 7. hi qui 1. q. 5. quicumque, & q. 7. ſi quis omnem.

)elinquens in vno factus eſt omnium reus, eſt reg. defleat peccator 9. de reg. iur. Inteli. quo ad vitã æternã

Delicti maioritati maior pœna imponitur, C. ad leg. Iul. de vi priua. l. 1. Inſti. de interdi. § qui autem.

In pari delicto potior eſt qui poſſidet; l. auunculo, ff. de cond. ſine cau.

Delicta qui non punit, peccandi viam aperit.

Delictum patris filio nocere non debet C. ne fil. pro patre, per totum, ff. de in ius voc. l. adoptiuum in fi. & Inſt. de inge. §. 1.

Delinquens pluries plus punitur, l. ſeruos, C. de vi. publ. & l, 4. in fi. C. de Epiſc, aud. & inf. duæ vices.

Delinquens clam plus punitur, quã qui palam, ſup. Clã.

Delinquens componens cum fiſco vi. ſup. componens.

Delicti præteriti æſtimatio nunquam creſcit ex poſt facto l. omnis 181. §. nunquam, ff. de reg. iur.

Delinquit in lege qui verba legis omittens, contra voluntatem legis nititur, ſup. Certum eſt.

Denominari debet res a cauſa proxima l. qui liberis, 5. §. hæc verba, ff. de vulg. & pup.

Denuntiare prohibetur publicus concubinarius excõmunicatus conſpiratores, & non præmonentes caritatiue, c. 20. de accuſat.

Denuntiatio extraiudicialis non conſtituit quẽ in mala fide, inf. Extraiudicialis.

Deportatus pro mortuo habetur, ff. de bo. poſ. contra tabulas, l. 1. §. ſi quis alium.

Deportatus tamquam peregrinus capere non poteſt, l. 1. C. de her. Inſti.

Depoſitarius, & cõmendatarius, non poſſident, Inſti. de interdic. §. poſſidere autem.

Depoſitum non admittit conpenſationem, propter exuberantiam fidei, quæ requiritur in hoc contractu l. ſi quis xj. C. eod. depoſ.

Derogare eſt aliquid legi in parte ſubtrahere, l. derogare, ff. de verbo. ſign. Prorogare, eſt legem proferre, ſeu prouulgare. Subrogare, eſt in parte legi aliquid detrahere, & in parte adijcere. Obrogare eſt in parte legi aliquid adijcere, nihil detrahere; Abrogare, eſt pœnitus legem tollere.

Deſijſſe non poteſt videri qui numquam habuit, inf. Non poteſt; priuatio n. ſupponit habitum.

Deſolatis, & triſtibus eſt conſulendum, l. 1. in fin. C. de his, qui ante ape. tab. hered. tranſ.

Deſtituere eius eſt, cuius eſt inſtituere: & e contra, cap. cum ex inuicto, de hæret. & gl. ibi communiter recepta, & c. 1. & 2. de capel. monach.

Deſtruere aliqua in dedecus alterius: & quæ ſibi non proſunt, hominibus non eſt permittendum, l. pro uoluntarijs, circa fin. ff. de impen. in re. dote fac. & l. Senatus, §: Marcellus, ff. de leg. 1.

Deſtructo principali, deſtruitur acceſſorium, ff. de pec.

pec. vl. leg. l. 3. l. cum principale, ff. de re. iur.

Deſtruitur res per plures ſucceſſores, l. ſolent, §. 1. ff. de alim. & cib. leg. ibi, plures creditores alimentorũ non poſſunt a pluribus heredibus minutatim eligere alimenta ſibi legata. Ideo vnus eligi mandatur, per quem alimenta ſingulis præſtentur.

Determinatio plura determinans, debet ea vni formiter, & ſub eodem modo ſignificandi determinare, c. ſecundo requiris, 41. de appell.

Detractio, vel adiectio facit vnum ius tranſire in ſpeciem alterius, l. ius ciuile, ff. de iuſti. & iure.

Deus eſt ſolus ſcruator cordium No. gl. in l. 3. in fi. tex. interro. actio. tex. in c. nouit, de iudic.

Deus iudicat de voluntatibus, & ſenſibus, nec violatur caſtitas, niſi de conſenſu mentis, 32. q. 5. in princ.

Dicere non poteſt quis quod mente non agitarit, gl. 1. in l. quia, ff. de arbitr.

Dictio, abſque penuria, & commode, ſeu, honeſte, viuere poſſe, differunt, gl. in c. vnico, §. ſane, v. abſq; penuria, de ſtatu regularium, in 6.

Dictio, confeſtim, verificatur in termino x. dierum, §. omnis ſtipulatio, vbi gl. v. Confeſtim, Inſt. de verb. oblig.

Dictio, incontinenti, verificatur eodem die, gl. in §. ſed ex, Inſt. de interdictis.

Dictio, parum, verificatur in tertia parte totius rei Inſtit. de legit. agnator §. item vetuſtas, ibi gl. v. paulo.

Dictum determinatur, ſecundum caſum ſuum l. 5. de admin. & peric. tut.

Dictum ſpectandum eſt minus, quam quod actum eſt l. ſed Celſus §. 1. de contrah. empt.

Dictum non reſtringit rationem generalem, ſed nõ eſt

Digitized by Google

nouum, quod ratio generalis reſtringatur per ſdictũ ſpeciale,tex. eſt.& gloſ. vnica in §.fratres,Inſti. de nupt. & quod dictum aliquando ſit generalius ratione Cor.conſ.13.in litt. B. in 4. vor. allegat,l.proſpexit, ff.quis, & à quibus,cum alijs.

Dies poſitus in principio libri, vel inſtrumenti, refertur ad ſequentia, quę non habent diem, l. ſi quis 6. §.ſi initium, de edend.

Dies decem dantur debitori ad ſoluendũ, quamuis nõ ſit dictum, l.promiſſor, ff. de conſtit. pecu. vbi gloſ. margin & facit, l. ſi debitori, ff. de iudic.

Dies impedimenti non computatur in termino l.quibus diebus,de cond. & demonſtr.

Dies incertus conditionem facit in teſtamento l. dies incertus, ff.de cond. & demon.& l. extraneum 9.C. de her. inſti.

Dies naturalis cõtinet 24. horas,& incipit a media nocte vſque ad mediam noctem ſequentem more Romano, l.more ff.de ferijs.

Dieta legaliter computata cõtinet 20. milliaria in terra; in mari vero 50. gl. in cap. Statutum 12. §. cum autem in v. de reſcriptis,in 6.

Differentia quæ non ſunt in ſpecie, nec differunt iuris diſpoſitione, l. Titio, & ibi Bal. & alij. de verb. oblig.

Difficile eſt aſſuetum relinquere, ff. de ædiſdi. l. præcipiunt. 37.

Difficile eſt plures in vnum conuocare, ff. de Iuſt. & iur. l. ex hoc iure l. ſi vnus, l. fin. ff. & Inſt. de iur. nat. gen. & ciui. §. Senatuſconſultum.

Difficilior eſt progreſſus de non eſſe ad eſſe, quam de eſſe ad eſſe perfectius, ff.de her, Inſt.l.talẽ,cõcor.ff.de contrahen. emp.l. 4.

Di-

Digitized by Google

Dignus quilibet præſumitur, niſi probetur contrarium, inf. Quilibet præſumitur.

Dignitas contemnitur ex conuerſatione æquali. l. obſeruandum, ff. de offic. præſ.

Dignius trahit ad ſe minus dignum, c. quod in dubijs, de conſe. Eccl. vel Alta.

Dignus eſt mercenarius mercede ſua, ff. de do. l. ſi pater, & ff. quod me. cau. l. metum, §. ſed licet, & Matthæi 10. adde text. in c. 1. de ſepul, &c. quicunque, 12. q. 1. & cap. quoniam, 88. diſt. & text. bon° qui loquitur de præmio ſtudij, in l. 1. C. de aſſeſſor.

A digniori res denominari debet, l. cum ex aliqua, ff. de acqui. rer. domi. & l. quæritur, ff. de ſta. homi. l. non quicquid, §. ſi inter partes, eod. tit. l. & ſi nõ ſint, §. perueniamus, ff. de aur. & arg. leg. c. quod in dubijs, de conſec. Eccleſ. vel Alta. Contra, quia coniunctio maris, & fœminæ denominatur a matre, quia dicitur matrimonium, & non patrimonium, Inſti. de nup. in princ.

A dignioribus eſt inchoandum, Inſt. ℐ. fin.

Dignitas, & fama cuſtodiri debent, ff. de vent. inſp. l. 1. Ideoque vnicuique licitum eſt ſuam dignitatem augere, l. obſeruandum, ff. de offic. præſid.

Dignitas filij gloria eſt, & laus patris, in Authen. cõſtitutio, quæ de dignita. col. 6.

Dignum eſt, vt cuius præcellimus munere, illi, & omnino pareamus in operatione, in titulo, de pace te. & eius vio. in principio, col. 10.

Dignitas, & authoritas ſeruanda eſt, quantum ad mundum, ff. de poſt. l. 2. in gloſ. & ff. de offi. præſi. l. obſeruandum, Non quoad Deum, cum ibi omnes ſint æquales, vt ar. in Authen. de mona. §. 1. colla.

Digitized by Google

1. & vi. gl. in l. 1. v. dignitatis, ff. de procurat.

Dignitas dicit rem, non ſpem; ideo pueris non ſunt conferenda beneficia.

Dignitas vbi eſt maior, prioritas temporis non attenditur, gl. in c. placuit, in ver. Iſidorus, 16. diſt. nota. in c. ſtatutum, is, de maior. & obe.

Dignitas doctoratus non liberat a patria poteſtate, Bar. in l. item in poteſtate. in fin. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iur. Adde l. ſi maritus, & ibi Bal. C. de pat. pote. Bal. in l. 3. C. de caſt. pecu. lib. 12.

Dignitates, & matrimonia non debent eſſe venalia, 1. q. 7. Sancimus, ff. de do. inter. vir. & vx. l. 2. & l. 1. ff. ad l. Iul. & ibi gl.

Digniora ſunt præponenda, No. gl. Inſt. de iur. nat. gen. & ci. §. fin: Contra, quia teſtamentum militis eſt dignius teſtamento paganorum. Item, difficiliora ſunt digniora facilioribus: & tamen de facilioribus prius determinatur, vel præmittitur, Inſt. de iuſt. & iure §. his igitur.

Dignus ne ſit quem Princeps elegerit dubitare inſtar ſacrilegij eſt, c. qui autem 17. q. 4.

Dilatio longa non debet eſſe damnoſa, l. 2. §. omnes autem, ff. de iudi.

Dilationes tres ſucceſſiuè dantur dicenti, ſe velle allegare, quibus elapſis iudex profert ſententiam, Auth. iubemus C. de iudicijs.

Dilatio probatoria danda eſt ſecundũ locorũ diſtantiã, & regulariter ſemel tantum datur, l. 1. C. de dilat. Et dies feriati, & non feriati in ipſa cõputãtur, l. 3. C. eo.

Dilationes non dantur poſt concluſum in cauſa, etiam ſi nulla præceſſerit dilatio, l. fin. C. eo.

Dila-

Digitized by Google

Dilatio ſecunda non debet concedi ſine cauſæ cognit. l. 1. ff. ſi quis caut.

Dilationes plures dantur reo, quàm actori, in Ciuilibus tamen ſunt pares. gl. in l. fin. ff. de fer.

Dilationes quinquennales non dantur, niſi maior pars creditorum conſentiat: & in paritate ſententia benignior admittitur, l. 8. C. qui bonis ced. poſ.

Diligentem parum ſocium quærens ſibi de ſe queri debet, l. ſocius, ff. pro ſocio.

Diſcedere non videtur, qui diſcedit habens animum redeundi, l. quis ſit fugitiuus, ff. de ædil. ædic. §. in his autem animalibus, Inſtit. de rerum diu.

Diſcendi cupiditas eſt optima ratio viuendi, l. apud Iulianum, ff. de fideicom. libert.

Diſcordes ſi fuerint illi, qui optionem habent, tunc. ſors. & fortuna iudicant, l. 3. C. commun. de leg.

Diſcretio eſt mater omnium virtutum, 1. q. 5. præſentium; c. 1. de offic. cuſto. & cle. paſtoralis. §. verum, de re. iu.

Ad diſiunctiuæ propoſitionis veritatem ſufficit, alteram partem eſſe veram, ff. de verbo. obli. ſi ita quis. & l. ſi quis §. vtrum, ff. de reb. dub. Contra de l. cū quidam. C. de verb. ſig. C. de inſt. & ſubſt. l. generaliter Sol. iſtud eſt fauore liberorum, gl. in l. ſi quis ita, ff. de verb. obl.

Diſpenſationis cauſa exprimenda eſt in ſupplicatione contra ius, alias non admittitur, inf. Supplicatio:

Diſpoſitio reſpicens plura determinabilia debet ea pariter determinare, l. nam hoc iure, ff. de vulg. & pupil. ſubſti. l. quamuis, C. de impub. & alijs ſubſtit. Intellige de procedentibus ex eodē fonte, vel cauſa; Et quorū eſt eadē ratio, plene Iaſ. in d. l. nā hoc iure.

Diſ-

Digitized by Google

Diſpoſitio videtur facta in locum, in quo eius conſequitur effectus, & confirmatur, l. contraxiſſe, ff. de ac. & ff. de bo. auct. iud. poſ. l. 3. Contra ff. de cōſt. pec. l. cum quis, 5.

Diſpoſitio ſuper iure fauorabili validor eſt, quā ſuper odioſo, ff. de cond. inde. l. qui exceptionem.

Diſpoſitio facta in vno coniunctorum ad reliquum extenditur, C. de fur. l. ancillæ, 12.

Diſpoſitio facta ſub conditione non extitura, conditio pura reputatur, ff. de noua. l. ſi pupillus. Contra de l. quibus diebus, ff. de condi. & demonſtr.

Diſpoſitio tempore inhabili facta, ſi tempore habili offeratur, valida reputatur, ff. de verbo. obl. & de ſeruis export, l. ſi minor. Contra de l. quod ſponſæ, C. de donat. an nupt.

Diſputationis cauſa dictum non probat opinionem loquentis, l. item, §. ait Senatus, vbi gl. marg. ff. de petit: hered.

Diſſenſionibus facile natura hominum inclinatur, l. item ſi §. principaliter, ff. de arbitr.

Diſtinguere non debemus vbi lex non diſtinguit, niſi illa lex per aliam diſtinguatur. Sic concordat, l. quāuis, vbi gl. ff. de in ius voc. & in l. 3. cum ibi not. in marg. ff. de offic. præſ. Oldr. conſi. 128. n. 3.

Diuerſitatem corporum diuerſitas ſæpe ſequitur animorum c. quia diuerſitatem, de conceſſ. præb. Et ibidem gl.

Diuerſa plura nunquam conſtituunt vnum integrale, l. ſancimus 34. §. ſi quid autem C. de donat. & l. vſura C. de vſur.

Diuerſa nomina, & diuerſos tractatus habētia, dicūtur habere diuerſos effectus, l. 7. C. de codicil. & inf. nomina diuerſa.

Di-

Digitized by Google

Diuerſo iure non cenſentur, quæ eiſdem verbis coniuncta ſunt, l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupil. ſubſt.

Ex diuerſitate locorum non debet oriri diuerſitas iuriũ, niſi ex diuerſitate locorum oriatur etiam diuerſitas actionis; inf. loca.

Diuinare nos cogit difficultas contrariorum, Bartol. in l. ita ſtipulatus, in fin. 9. col. ff. de verbor. oblig.

Diuinare nemo tenetur, ff. mand. ſi & fideiuſſor. §. ſi cum debitor, & l. ſi putator, ff. ad leg. Aquil. Contra Inſt. de leg. pat. tu. & ff. de aur. & arg. le. l. qui vxor. ff. ſi pars. her. pe. l. antiqui.

Diuinari non eſt in poteſtate noſtra: vnde annuntiare quæ futura ſunt, ſolius Dei eſt.

Diuinatores non ſunt conſulendi, l. nemo, vbi Saly. C. de ma. & mathemat.

Diuinatorem qui conſulit comparatur homicidæ, & cuilibet criminoſo, in Spe. de accu. ver. Item quod eſt homicida.

Diuinare per inſpectionem iecoris animalium non licet ſub pœna capitis, l. 3. C. de ſacrif. pagan.

Diuidi res ſi nequeat, ea detur vni, & alteri prætium, l. ſi familiæ, ff. famil. erecis.

Diuiſiones ſe habent ad inſtar venditionis, & ſic ſubuenitur decepto vltra dimidiũ, l. 1. & 3. C. cõ. vtr. iud.

Diuiſio fieri debet propter contentiones vitãdas ſupra Contentio.

Diuiti contumelioſus eſt modicus ſumptus l. & ſi §. Iudex. ff. relig. & ſumpt. fun.

Diuiti plus creditur, quam pauperi; fallit ſi contra diuitem eſſet præſumptio ſpecialis: quia tunc præſumptio tollitur præſumptione, l. Diuus, de in int. reſt. & §. fin. Inſt. de ſuſp. tut.

Di-

Digitized by Google

Diuortio ſecto filij ſunt educandi apud coniugem, qui non dedit cauſam diuortio; Auth.. Si pater C. diuor. fac. apud. quem.

Doctor quis eſſe poteſt in 17. ętatis ſuę anno, apoſtil. ad l. 1. de poſtul.

Doctoris dictum debet intelligi ſecundum tex. quem allegat, Bar. in l. non ſolum, §. liberationem, ff. de lib. legata.

Doctor debet eſſe breuiloquus, gl. in c. cum ſit ars, de æta. & qualit. & eſt tex. in Auth. de referen. circa fin. vide Abb. in prœ dicere in 2. col.

Doctor non debet itta eſſe breuis, vt non perfecte dicat, vel non intelligatur, gl. in clemen. conſtitutionem, in verſic. de nouo. in ſi. de electio. & illud Horatij, Dum breuis eſſe laboro, obſcurus fio.

Docendo quis fit peritior, l. 1. C. de excu. ar. lib: 10. ſi vis ſcire doce.

Doctor perdit memoriam in conſulendo. vel legendo, ſi ei debitum ſalarium non ſoluatur. Vnde verſus, Muneris iuſundas oleum, fuge nomen auari: Sic ægræ menti poterit medicina parari, Car. in cle. 1. §. excellentiſſimum, de reli. & ve. ſan.

Doctor debet aliqua habere vltra illa, quæ dixit ſuis Scholaribus, no, glo. in prœmio, ff. §. his igitur: ſuper verbo, peritia.

Dat Galenus opes, dat Sanctio Iuſtiniana. Ex alijs paleas, ex iſtis collige grana, No. gl. in prœmio, ff. §. nos vero, ſuper verbo, doctiſſimi. Item, modo pauper, egens ne plus egeas, lege leges, Grandia lucra leges fertilis illa ſeges.

Doctoris ſufficientiam, non gradum, requirit Eccleſia, c. cum ad decorem, de inſtitut. Vnde, & Pius 5.

aie-

aiebat, ſe plus percupere Doctores, quã Doctoratos.

Doctor cum eſt ſibi contrarius in duobus locis, illa opinio ſequenda eſt, vbi plenius ſcribit, l. diui. ff. de iure patro. Abb. in c. bonæ 3. col. fi. de poſt. prælat.

Doctorum auctoritas, vbi deficit lex, pro lege ſeruãda eſt, l. ſi idem cum eo. ff. de iuriſd. om. iud. vbi Angel. & Hoſtien. in c. inquirendi, de pecul. cle.

Doctor non debet petere conſiliũ a Scholari, l. ſi quis, §. prætor, & ibi in marg. not. ff. de eden.

Dolor iuſtus in aliquo excuſat. C. l. Iul. de adultc. l. grachus, & ff. ad l. Cor. de ſicca. l. 1. & ff. de adult. l. ſi adulterium, §. Imperatores. Et inf. Quoties quis.

Doloſus nihil doloſo tenetur, ff. de dolo, l. ſi duos, ſecus, tamen, ſi tibi feci damnum in vna re, tu mihi in alia, quia ambo agimus, ff. de noxal. l. quædam, §. 1. & arg. ff. de vi & vi. arm. Colonus 12. l. tutor, §. liberi, ff. de ſuſpect. tutor.

Dolus alicuius non debet alteri eſſe damnoſus, l. electio §. pe. in fin. ibi. ne alterius dolus, ff. de noxa. cum alleg. pro hoc in l. 3. ff. de tranſac. Contra de l. fin. C. depo. & facit pro, & contra, ff. de inoffi. teſt. l. ſi quis in ſuo, §. fin.

Dolus cum dolo compenſatur, l. de vno, ff. ſol. mat. & l. ſi ambo, ff. de compenſat. & l. ſi duo, ff. de dolo.

Dolus non præſumittur in minore, aut in fœmina, not. in marg. ad l. vbi ff. de edendo, neque in vniuerſitate, l. ſed, & 16. §. ſed an. ff. de dolo malo,

Dolus dicitur eſſe delictum, tex. bo. in l. 1. §. nunc tractemus, ver. plene, ff. de tut. & ratio diſt. eſt in l. ſi ex cauſa, §. nunc. videndum, ff. de min. l. 1. §. ſi apud, ff. depoſiti.

Dolo petit, qui petit quod reſtiturus eſt ff. de excep.

do. l.

Digitized by Google

do l. dolò. c. dolo. de reg. iur. lib. 6. Contra de l. 1. § rediguntur, ff. quorum legae

Doloſa perſuaſio plus nocet, quam violenta coactio, ff. de l. ho. exhib. l. 3. §. ſi quis volentem 2. reſponſo, & de ſeruo corr. l. 1. §. perſuadere, gl. in cap. certe. 13. q. 1.

Dolum nulli facit quis, iure ſuo vtitur, l. non vtitur, ff. de seg. iur.

Domicilium conſequitur quis ratione dignitatis, l. Senatores, C. de incolis. lib. x.

Dominica dies incipit a veſpere Sabbati, quoniam tũc incipit dies ſecundum canonicam computationem, ſiue quo ad officium, extra de fer. quoniam, 2. & 56. diſt. quod a patribus.

Dominus rogans præcipit. inſ. Principis, Al. in l. 1. in princ, ff. de eo, quod iuſſu.

Dominus membrorum ſuorum nemo eſſe videtur, l. liber homo, ff. ad leg. Aquil.

Dominium ex ſententia transfertur, Inſtitut. de offic. iud. §. fin. Contra Inſtit. de excep. §. his quoquæ.

Domin ia auferũt flumina; quotidiana teſte experiẽtia.

Domorũ demolitione non ſunt deformãdæ Ciuitates, ſup. Ciuitas.

Domus cuique tutiſſimum refugium, atque receptaculum eſt, l. plerique, ff. de in ius voc. & ff. ad Sen. Conſ. Clau. l. 1.

Domum ſuam vnicuique reficere licet, inuito altero: dum tamen non officiat alteri ædificio, in quo ius non habet, de re. iur. l. domum.

In domibus quæ ſunt, non poſſunt per alios explicari, quam per illos de domo. l. conſenſu 8. §. fin autem. C. de repu. Contra C. de teſt. l. & ab antiquis, 31.

Do-

Domorum demolitione non ſunt deformandæ Ciuitates, ſup. Ciuitas.

Domus pars dicitur eſſe porticus, vt inf. Porticus.

Domus deſtrui non debet, vt inde fiat viridarium, inf. Non poteſt dirui.

Donationibus multis appoſita clauſula onerosa refertur ad proximam tantum, c. 6. de donat.

Donatio poteſt reuocari per ingratitudinem donatarij, ſed non per heredem donatoris, qui in vita ſua tacuit, c. fin. eo.

Donationem facere tempore prohibito, vel differre illius executionem in tempus prohibitum, paria ſunt, l. 4. C. de don. ante nupt.

Donatio ante nuptias, propter nuptias dicta, facta minori, non indiget inſinuatione l. 17. Cod. eo.

Donare cenſetur extraneus dotans, non habens in poteſtate eam, quam dotat. l. 1. §. accedit C. de rei vxor. act.

Donatio inter coniuges diuortio infirmatur, l. 5. C. de donat. inter virum, & vxor.

Donare ſæpe eſt melius, quam vendere, l. tutor ad vtilitatem, ff. de admi. tut. diſpendium enim quis pati non debet, vnde præmium meretur. c. 2. de fideiuſſo.

Donatio inter virum, & vxorem non valet, l. 1. ff. de donat. inter viri, & vxor.

Donatio facta vxori cauſa mortis, ita vt valet, & reuocari non poſſit, ſi confirmatur morte donantis, trahitur retro ad diem donationis vna cum fructibus, l. 40. ff. de donat. cau. mort.

Donari videtur, quod nullo iure cogente conceditur ff. de reg. iur. l. donari, 83.

Do-

Donationes cauſa mortis legatis comparantur, ff. de don. cauſa mor. l. illud.
Donare aliquis non preſumitur ſuum, ff. de prob. l. cũ de indebito, verſ. ſi vero. Contra, ff. mand. ſi vero, §. inde Papinianus.
Dotis nomine promiſſis omnibus bonis non veniunt futura, l. 4. C. de iu. dot.
Dotis bona æſtimata poſſunt retineri per virum ſoluto matrimonio, ſi prætium offerat, l. 5. C. de iu. dotiũ.
Dotis non numeratæ exceptio debet opponi intra annum a die matrimonij, morte, vel repudio diſſoluti, l. 3. C. de dote cauta non nnmer.
Dotare Filiam Mater an teneatur, vi. inf. Mater.
Dos non conſtituit nuptias, ſed coniunctionũ affectus, Authent. de trien. & ſem. §. ſed nec, col. 3.
Dos nulla dicitur ſoluto matrimonio, l. 1. in fin ff. per dote.
Dos æs alienum dicitur, l. Labeo, ff. pro ſocio.
Dos niſi deſeruiat oneribus Matrimonij nulla eſt, l. ſi is, qui Stichum, & l. ſi Pater, ff. de iu. dotium.
Dos Filię ad Patrem reuerſa, non poteſt per eum minui, niſi &c. vt inf. Pater non poteſt.
Dos, & eius augumentum confeſſata animo donandi, confirmatur morte confitentis, l. 2. C. de dote cauta non numer.
Dotatas eſſe fœminas reipublicæ intereſt vi. Reipubl.
Dubia probatio non releuat probantem Doctores poſt gl. per illum tex. in c. in præſentia, 8. de probat.
Dubitare diſingulis non eſt inutile; Not. glo. C. de ſum. Trin. & fide cat. l. nemo, ſuper verbo, requirens.
Dubitationes, & ambiguitates in iure vix euitari poſſunt, prœm. clem.

In

In dubijs benigniora præferenda ſunt, l. ſemper, ff. de regulis iuris, & inf. v. In facto.

Dubitanti potius eſt imputandum, quam ignoranti; quia dubitans poteſt inquirere quis dubitationem ſoluat, ſed ille, qui errat, ſeu ignorat, credit, illud firmiter eſſe, quod non eſt, Bal. in c. 1. § perſonam, per quos fiat inueſt. in vſi. feud.

Dubitantes de ſuo ſtatu, vel errantes, non poſſunt facere teſtamentũ, ff. de teſta. l. de ſtatu ſuo, & l. 1. de lega. 3.

Dubius euentus poteſt vendi, l. nec emptio, ff. de cõtr. empt. & vi. v. Emuntur.

Dubitantes ſæpe reſpondent iure periti, inf. Sub dubio

Dubium vbi eſt in omni materia, interpretatio ſumitur ab obſeruantia. DD. in materia de conſuetud.

Duæ res valent vnam, Inſti. de ac. §. ſed hodie, C. de edic. di. Adr. tol. l. fin. niſi vna ſit melior, quam duę. ff. de inoffi. teſtam. l. nam, & ſi & in Auth. de conſan. & vterinis frat. §. fin. col. 6.

Duo contraria faciunt optimum temperamentum, not. gloſ. l. 2. §. ſi quis tamen, ff. ſi quis caut. & l. continuus, 137. §. ſi quis inſulam, ff. de ver. obl. vbi. not. in v. ædhibendus.

Duo homines non faciunt turbam, nec tres; ſed decẽ, vel quindecim, l. Prætor ait, ff. de vi bonorum rapt.

Duæ, vel plures rationes vincunt vnam inf. Ratio.

De duobus malis minus eſt eligendum, ff. de reg. iur. l. quoties, cum ibi alleg. Contra ad l. Aqui. l. ſi ita vulnerata, 52. poſt medium.

Duæ vices faciunt conſuetudinem, & delicta iterata plus puniuntur l. 3. in fin. C. de Epiſ. aud. & ff. de iure patr. l. 1. & ff. de pœ. l. aut damna §. quiſquis, & C. de ſer. fug. l. quæcumque Contra de cap. cum

Eccleſia Sutrina, de cau.poſ.& propriet. vbi, duæ vices non faciunt conſuetudinem.

Duo principalia habentia vnum effectum, quantumcumque ponantur diuerſimode, & in diuerſis nominibus, debent habere nihilominus eundem effectũ, text. eſt, iuncta gl. in l. neque 13. ff. de impen. in re. do. factis.

Duorum vicem aliquis non debet ſubire, ff de pac. l. ſi plures Contra de l. ſi conſultus, ff. de adopt. cum all. in d. l. ſi plures, & in iuriſditione contentioſa non poteſt vnus ſuſtinere vicem duorum l. pen. C. de aſſeſ. poſtul. nec quãdo officia ſe inuicẽ non compatiuntur gl. in d. l. ſi conſultus,

Duo non poſſunt eſſe domini eiuſdem rei inſolidum, ff. commodati, l. ſi vt certo, §. ſi duobus vehiculum. Et ff. de leg. 2. l. Meuius, §. duorum, & ff. de re iud. l. quidam §. prouide. Contra, quia, ſi loco tibi rem in emphyteuſim, ego ſum dominus, & tu etiã, quia habes rei ven. ergo &c. ff. ſi ager vec. pe. l. 1. & ff. de ſuperfi. l. 1. iuncta l. in rem, fi. ff de rei vendic.

Duo non poſſunt eãdem rem poſſidere ſimul ff. de acquit. poſ. l. 3. §. econtrario, in princ. Contra de l. ſi duo, ff. vt poſſid. & in l. poſſideri, §. econtrario, ver Sabinus, de acqui. poſ.

Duo impedimenta plus impediunt, quam vnum, & duæ rationes plus operantur, quam vna, & duo vincula fortiora ſunt vno, Inſt. de adop. §. ſed hodie; & C. qui teſt. face. poſ. l. diſcretis 10. Contra, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie l. patre furioſo, & l. nam, & ſi parentibus is. ff. de inoffi. teſt.

Duo ſpecialia circa idem non debent concurrere, l. 1. in ſi: cum gl. C. de do. promiſ. gl. in l. cum poſt. §. gener.

Digitized by Google

gener. ff. de iure do. Fallit, quando vnum venit in conſequentiam alteſius, vt l. ſingularia, is, ff. ſi certū pet. & inf. v. Specialia.

Durare factum quid non dicitur niſi duret, glo. l. itē eorum, §. quod ſi, ff. quod cuiuſque vniu. nomine, & infr. Factum non dicitur.

E

EA, quæ ſunt eadem, non debent diuerſis nominibus nuncupari, C. de codicil. l. ſi idem 7. Contra, idem eſt codicillus, & teſtamentum: & tamen diuerſis nominibus nuncupantur, C. de teſt. mil l. fin. & C. qui teſta. face. poſ. l. hac conſultiſſima 8. §. 1.

Ea, quæ ſunt impoſſibilia, vel quæ in rerum natura non ſunt, pro non adiectis habentur, regula ea, quæ impoſſibilia, de reg. iu. 178.

Ea, quæ fiunt contra leges, pro non factis habentur, l. non dubium, C. de legibus, cum ſimil.

Eadem res non debet diuerſo iure cenſeri ff. de vſucap. l. eum, qui ædes.

Eccleſia non poteſt pati damnum per defectum Prælati, C. de Sacroſanct. Eccle. l. iubemus, in gl. ſuper verbo, corrigimus.

Eccleſia pertinet in ſpiritualibus ad eum Epiſcopum, in cuius diœceſi ſita eſt, c. 6. de except.

Eccleſia nulla Parochialis dicitur vacare in Curia mortuo Papa, vel etiā ipſo ad huc viuente, ſed decedēte ante eius collat. int. mēſem, c. 35. de præbēdis, in 6.

Eccleſia, cui inſeruiebat clericus decedens ab inteſtato ſine conſanguineis, ſuccedit in bonis illius, c. 1. de ſucceſ. ab inteſt.

Digitized by Google

Eccleſia non claudit gremiũ redeunti, C. de ſum. Trin. & fide Cath. Epiſc. inter claras, in fi. Contra, C. de apoſt. l. 3. & ibi vide.

Eccleſia primitiua cur prædia à fidelibus oblata venderet, dicitur in c. futuram Eccleſiam, cum duobus ſequ. 11. q. 1.

Eccleſiam aliquam Papa vniẽte Eccleſiæ alterius diœceſis, nihil iuris deperit Epiſcopo, in cuius diœceſi ſita eſt illa Eccleſia, c. 2. de relig. domibus.

Eccleſiam nouam poteſt Epiſcopus ædificare ob indigentiam, non obſtante iuramento de rebus Eccleſ. non alien. c. fi. de Eccl. ædific.

Eccleſias diuidi, vniri, & alias alijs ſubijciendi, cauſæ plures referuntur in extrauag. Saluator Noſter. de præben. & dignit.

Eccleſiæ gubernacula cui nam ſint conferenda vi v. Rudibus.

Edicta Prætorum non debent eſſe illuſoria l. ſi Prætor, ff. de iudic.

Edita actio ſpeciem futuræ litis demonſtrat, ſupra Actio.

Effectus eſt aliquando dignior ſua cauſa, ff. de adop. l. 1. quod ex liberta. & Inſt. de ingenuis, §. 1. Contra in Auth. conſt. quæ de dignita. §. ergo, col. 4. & C. ad l. Iul. ma. l. cum quis, cum ſua gloſſ.

Effectus diuerſi ex vna re. eademque cauſa non debẽt oriri, C. vnde vi. l. meminerint, 6. & ff. de ſo. l. qui ominem 34. Contra, de l. in numerationibus, eod. tit. de ſolut.

Eius eſt nolle, qui poteſt, & velle, ff. de reg. iur. l. 3.

Eligendus potius eſt qui peccauit, & pœnituit, quam qui numquam peccauit, quia magis ſcit compati

pec-

Digitized by Google

peccatoribus, c conſiderandum, 50. diſt. & cap. ſequens, nam infirmus fortior reſurgit, de pœn. diſt. 3. vbi eſt exemplum de S. Petro.

Eliguntur ad officia, ſeu munera publica, minus idonei, alijs deficientibus ab initio, l. generaliter, §. ſpurios ff. de decur. & extra, de reli. do. c. inter.

Electione non ſecuta non eſt quis ex conſenſu in ſcrutinio in indignum ſcienter pręſtito, eligendi poteſtate priuatus, c. 7. de elect. in 6.

Electionem habens à iure poteſt qnandocumque variare, inf. Variare.

Electio plenum ius dat electo , clemen. 1. §. nos itaq; de iure iur. Procedit hoc habitu, & potentià, ſecus autem eſt actu. Vnde, antequam electus ſit confirmatus non dicitur ius plenum habere, c. poſtquam, 3. & ibi DD. de elect.

Eligens ſcienter indignum priuatus eſt poteſtate eligē-di prima vice occurrente, c. 25. de elect.

Electoribns impeditis currit tempus ſi poſſunt impedimentum tollere, capitu. ſinali, eodem titulo.

Electio per ſimoniam, etiam cùm vno ſolo commiſſa, reprobatur, c. nobis, 27. de ſimonia, & ibi Abb. n. 2.

Electio Infirmari an poſſit añq; fiat, vide remiſſ. in apoſt. ad tit. de Codicil. Inſt. t. in princ.

Electo a perſona maiori honor maior debetur, gl. notab. in l. 5. C. de aduoc. diu iud.

Electio in dubio cuius ſit, vi. ſup. in Contractibus.

Electioni ſe nolle intereſſe dicens, & poſtea ante electionem veniens, debet admitti ad ſcrutinium, glo. in cap. Eccleſia veſtra, verſ. ſi autem, de elect.

Eleemoſinas large debent facere iudices maxime Eccleſiaſtici, inf. Iudices.

Eligit ſi maior pars Capituli ſcienter indignum valet elō de digno facta a minori parte Capituli, etiàm, ex eodem ſcrutinio, cap. 53. eo:de elect.

Emendans ſubtiliter factum laudabilior eſt eo, qui prius inuenit, l. 1. ſ. quod autem, verſic. nam qui. C. de veteri iur. enucl.

Emendatus præſumitur qui poſt peccatum operatur bonum, viuens laudabiliter, cum poſſit peccare. Pet. de Ana. in regula, ſemel, 8. in 6. col. ver. 4. quæro, Bal. in l. non ignorabat, C. ad exhib. & Bart. in l. 2. de bo. poſ. furioſo, infam. & dela. competenti.

Emens ſcienter rem alienam non habet regreſſum de euictione, l. ſi fundum C. de euic contra de l. ſin. C. communia de lega. & l. 1. C. ſi ven. pig. agatur.

Emere non cogitur aliquis, nec vendere, C. de iure delibecandi, l. nec. emere C. de contrahen. emptio, & vend. l. non enim, Contra de ſ. pen. Inſt. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, & ſ. non ſolum, Inſt. de legat. & ſ. fin. Inſtit. de donat.

Emolumento decreſcenti decreſcere etiam debet onus ſup. decreſcere.

Emptio, tam pure, quam ſub conditione contrahi poteſt. inſti. de emp. & ven. ſ. emptio cauſa ſub.

Emere ſolitus à furibus ſuſpectus habetur, l. 2. C. de furtis, & ſer. cor.

Emiſſe ſe aſſerens à tranſeunte, & ignoto, non excuſatur a ſuſpitione, l. 6. C. eod. de fur.

Emuntur recte fructus, & partus futuri, inf. Fructus, & ſup. Dubius.

Emphiteuta non liberatur, ſi res pro parte tantum pereat. l. 1. C. de iu. emphit

Enti qualitas adueniens reponit illud in alia ſpecie ētis, vi ver-

vi verbo, Qualitas adueniens.

Epiſcopus nullus inuentus eſt, qui de maiori ciuitate ad minorem tranſierit, cap. 1. de Cleric. non reſid.

Epiſcopi in Concilijs tenent locum ſuæ ordinationis c. Epiſcopus 17. diſt. 3.

Epiſcopus contra Epiſcopum præſcribit triennio populum per ſe conuerſum ad Fidem, cap. 1. de præſcr.

Epiſcopum oportet Sacrarum litterarum habere peritiam. Vnde, in veteri teſtamento inter cætera ornamenta, Pontifex Rationale ferebat in pectore, in quo ſcribebatur, Manifeſtatio, & veritas, quia in pectore Pontificis manifeſta debet eſſe cognitio veritatis; non enim ſufficit prælatis bona conuerſatio, & morũ honeſtas, niſi addatur ſcientia doctrinæ, tex. eſt ita dicens, in c. qui eccleſiaſticis, ſ. ecce, in princ. & in ver. ex quibus omnibus 36. diſt.

Per epiſtolam nullus ſit heres, vel coheres, l. epiſtola, ff. de pact. & C. de proba. l. non epiſtolis.

Epiſtola alicuius facit præſentiam eius, c. non debent. 65. diſt.

Equitare non debent ruſtici, quia eorum conditioni nõ conuenit, gl. in l. x. ſ. idem labeo, ff. mandati.

Error, etiam beſtialis, conſenſum excludit, l. ſi per errorem, ff. de iuriſd. omn. iud.

Error communis facit ius, l. 1. C. de teſta. & ff. da offic. præſul. l. 2. in fin. & vi. 5. Communis.

Error proprij nominis non vitiat actum, cum tamen de corpore agatur, l. ſi frumentum, & l. idem Pomponius, ſ. pen. ff. de rei ven. contra, ff. de legatis 1. l. 4. & de hoc habetur, ff. de her. Inſti. l. quoties.

Error in nomine non vitiat actum, qui geritur, ff. de teſtam. l. ſi in nomine, Contra ff. de hered. Inſtit. l.

quoties, & facit pro vtraque parte : & vide eam.

Error falſæ cauſæ vſucapionem non parit, C. de vſuc. l. 1. §. error. Et impedit conſuetudinem, l. quod non raitone, ff. de legibus.

Erubeſcimus ſine lege loqui, in Auth: de trien., & ſemis §. conſideremus. col. 9. & de conſul. l. fi. lib. 13. adde l. illam, C. de colla. l. qui filium, §. Sabinus ff. ad Treb. Contra dc l. eum, qui. ff. de dolo. 74. & de omnibus legibus, de quib. arguitur à contrario ſenſu.

Eſſe vbi ſolet res perpetuo, & non caſu, inſpicitur l. ſi ita legatum. 84. ff. de lega. 3.

Eſſe de proximo futurum aliquid, vel ſit de præſenti, paria ſunt, l. pen. ff. quibus ad lib. procl.

Euenire quod poteſt ſi lex conſiderat, non debemus inſpicere quid actualiter euenerit, l. ſi vero, §. prætor, ff. de his, qui eiecerint.

Euentus dubius poteſt vendi, ſup. Dubius.

Examinandi non ſunt e curia Romana excepti Corſet: ſingu v. præſumptio, 1.

Euentus malus non habetur in conſideratione, ſup. Conſider.

Exceptio non numer. pecun. competit ſolum in mutuo; inf. Pecun. non numer.

Exceptione non oppoſita, poſſumus ſine actione experiri, l. poſthumi, ff. de inoffi. teſtam. l. cum putarem, ff. famil. er ciſ.

Exceptio eſt de regula, ſecundum quid, non quo ad omnes eius partes l. nummis, ff. de in lit. iur. & l. quod liquido, de pœnu legata.

Exceptio eſt contra regulam, text. eſt notabilis, in l. his, vbi gl. & Bar. ff. de legi. & in regula Catoniana.

Con-

Conrra de l. nã, quod liquide. ff. de ſupel. leg. vide Decium in l. 1. in 2. & 3. col. ff. de regul. iur.

Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduerſarij confiteri, regula iur. exceptionem, in 6. eſt tex. in cap. cum venerabilis, 6. de excep. l. non vtique, 9. ff. de excep.

Exceptio litis finitæ ita demum repellet agẽtem, ſi opponatur ad proceſſum, ſecus ſi ad merita cauſæ. Bart. in l. cum quærebatur, 13. in fin. ff. iudicatũ ſol.

Excipiens dicitur contrEouerſiam mouere, l. ſi controuerſia, ff. de euict.

Excommunicationes in Decreto, & Decretalibus, ſunt omnes nu. 33. in lib. 6. 32. in Clẽ. 50. & forte nũc expediret meminiſſe exemplum illorum temporũ, reſecando multitudinem cenſurarum.

Excommunicatus poteſt appellare, & proſequi appellationem, & omnis legitima defenſio ſibi in iudicio reſeruatur, c. ſignificauit xi. except.

Excommunicationis ſententia ſiue iuſta, ſiue iniuſta, timenda eſt, 11. q. 3. c. 1. & 2.

Excuſatio neceſſaria nõ eſt, vbi aliquid non tenet ipſo iure, l. ſcire oportet, §. diui, ff. de excu. tut.

Quod exemplo ſit, ratione fieri putatur.

Executor ſententiæ non poteſt capere inſtrumenta agriculturæ, ſup. Boues.

Exemplum peſſimum eſt, fœminino vocabulo etiam maſculos contineri, l. ſi ita ſcriptum, ff. de leg. 3.

Exempla ponimus, non vt vera, ſed vt ſciant qui addiſcunt. ff. de act. & oblig. l. obligationum ſubſtantia, in fin. & ff. de colla: bo. l. prætor, §. videamus.

Exemplaribus teſtamenti non creditur, l. 1. §. ſi quis duobus, ff. de ſecund. nup. in gl. 1.

Exem-

Exemplis non eſt iudicandum,ſed legib. l. nemo, C.de ſen. & interlo. om. iud. Contra, ff. quod quiſque iu. in rubro,& nigro. Solutio eſt in gl. l. nam Imperator. 38. ff. de legibus.

Longum iter eſt per præcepta, efficax, & breue per exépla, inquit Seneca; ex his enim exemplis res fit magis clara,& manifeſta, vt in l.prætor, §. quoties, ff. de col. bo.

Exempla regulam non reſtringunt,l.danni infecti ff.de dam. infect. l. regula, ff.de iur.& fac. igno.

Exempla omnia mala ſunt orta de bonis rebus,gl. in rub. C. ne liceat pot.

Exempla maiorum imitanda ſunt l.apud Iulianum §.Antiſtia, ad Trebel.

Expenſæ modicæ non ſunt curandæ ff. de impen. in re dot. fact. l. omnino.

Expenſæ faciendæ ſunt ſecundum ſtatum ſuum à quocunque, reſpectu facultatis, ſiue ſecundum ſuam nobilitatem, de admin. tuto. cum plures 13. §. de tuto. & arg. l. pen. vlt. ff.de negot. geſt. & Auth. vt deter. ſit nu. cle. §. cum Deo vero amabilis,in fin. coll. 1.

Exigere eſt ab inuito extorquere, l. fideicommiſſx, §. in rem,de leg.3. Contra de l.ſi pupilli.§.ſi ff. de neg. geſt. Iaſ. in l.non ſolum, in 3. col.ff.ſol.matr.

Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus,
Accipito placide, plenè laudare memento. No.gl. in l. quiſquis, circa med. C. de poſtul.

Exilij tempus quomodo computetur, vi. ſupra, Bannũ.

Exitus incerti ratione conceduntur multa, quæ alias non concederentur, inf. Incertitudo.

Exitus acta probat,l.quædam, ff. de re. dub. C. de his qui, vt indig.l. cum Sylleianum,& ff. de publi. l. his qui·

qui.& C.de *iudi.l.*rem.nouam, ꝸ. fin.

Expectare nemo debet,ſe pri⁹ pcuri, l.in l.1.C.vnde vi.

Expecatiuam habens debet inf. menſem acceptare, ne vacationes diurnæ damnoſæ ſint eccleſijs, clem.vni. in fi.de conceſ. prebem.

Expenſæ facte pietate materna,vel affectione domeſtica,non repetuntur, quia præſumuntur factæ animo non repetendi, l.1.C.de nego.geſtis.Vnde,nec Mater repetit alimenta filiorum, ſed ſic expenſas circa res illorum, l.alimenta quidem : eo.tit.

Expenſæ factæ in re propria, etiam neceſſariæ, ſed ſubiecta reſtitutioni, vt in fideicom. non repetuntur, gl. ſingul. in l.emptor, in fi.de rei vendic.

Expoliatus fortunis ſuis non debet in ſolidum damnari, Inſtit. de act. in fi.

Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent, l. expreſſa, ff.de re.iur.in l.non numquã,ff.de cond.& demon.

Expreſſum dicitur illud, quod fit ſpecialiter per verba clara,& aperta,non per ſignum,& verba generalia,c. 2. de reſcrip. lib.6.in cle. appellanti, de app. Prępo. in c. tuæ in 4. colu. de ſpon. l. fi.C. de noua. l. non ignorans, C. de donat.

Expreſſo cum adiectione alicuius qualitatis non dicitur proprie tale, ſed improprie, Bart. in l. Lucius ꝸ. queſitum, ff. de lega. 3. vbi dicit, quod appellatione fratrum non veniunt fratres ſimpliciter, ſed cum illa adiectione, patrueles.

Expreſſo vitiato non vitiatur tacitum æque principale l.ſi fideiuſſor, ig.princ. ff. de lega. 1.& l.1.ꝸ.1.quib. mod.pig.vel hypot.ſol.& hoc,vbi nõ eſt eadem ratio Alex. in l. 1.hoc edicto, ꝸ. nuntiatio in 9.col.ff. ope. no.nun.Contra de ſer. ruſt.præd.l.item ꝸ. qui habet.

Expec-

Expreſſum ſi non valet, nec tacitum, l.3. §. qui habet. in fi. ff. de ſer. ruſt. præd. l. ſi ſponſus, §. ſi maritus ff. de dona. inter vir. & vxor.

Exteriora indicant interiora, Inſti. de re.di.§.pauonum. & l. Ciuile C. de fur. & l. non codicillum, C. de teſta, Contra, ff. de offic. præſ. l. obſeruandum, & l. emancipare, ff. de adop.

Extraiudicialis denuntiatio non conſtituit aliquem in mala fide, l. pe. ff. pro emp. Alex. in l. de pupillo, nuntiationem, in 3. col. ff. de ope. noui. nun. Decius in l. 4. in 2. col. de reg. iur.

Extraneus, ceteris tamen paribus, poſt ponendus eſt indigenæ in concurſu benef. c. nullus, diſt. 60.

Extraordinarium dicitur illud, quod officio Iudicis expeditur l. pecuniæ verbum §. perſecutionis, ff. de verbo. ſig. Decius in rubr. de iudi. in 8. col.

Extraord,narium auxilium non eſt petendum, quando ordinarium haberi poteſt, inf. Vbi habent.

Extra territorium ius dicēti impune non paretur, ff. de iuriſd. om. iud. l. fi. & l. præſes ff. de offi. præſi Contra de. l. emancipati, ff. de adop. & l. 2. de offi. proconſul. & lega.

Extrinſecus actus probat intrinſecum animum, ff. de tut. & cura. da. ab his l. hi, qui.

F

FAcere intelligitur quod non debet, qui non facit quod facere debet, ff. de ædil. edic. §. idem & §. fi. 86. diſt. non ſatis.

Faciēs actum videtur ſe adſtringere legi, de illo actu loquēti, Bal. in l. ſi duo, per illum tex. ff. de acq. hæred.

Fa-

Factum eo modo, quo non debuit, pro non facto habetur, l. 1. §. quod ſi, vbi. gl. in v. aut. in habilis ff. quod cuiuſque vniuerſ.

Facientes, & conſentientes pari pœna conſtringuntur, vi. ſup. Agentes.

Facit is quod faciendum eſt, qui facit plus, quã facere debet, l. is, cui, vbi gl. verb. pluſquam, ff. quemad. ſer. amitt.

Facere videtur qui patitur, quod prohibere poteſt, l. quid ergo, cum ibi no. de his, qui not. inf.

Facere quis poteſt aliquid tacite, ſed non expreſſe, gl. in §. veteraui, l. filius fam. de procur.

Faciam ne aliquid, an voluntate mea fiat, nihil refert. l. 4. C. de iu. deliber.

Faciens contra ius ſuum præſumitur illud renuntiace inf. Præſumitur.

Facta prudentiſſimos homines fallunt l. 2. in fi de iur. & fac. ignor.

Facimus noſtra omnia, quibus noſtram impartimur auctoritatem.

Facti quę ſunt, non tranſeunt ad alios l. vnica §. ne autem C. de cad. tol. & l. que heredi. ff. de cond. & dem.

Facti cauſa potius, quam ipſum factum attenditur. c. occidens 24. q. 8. & q. 3. ſi eccleſiam.

Factum legitime irritatur, delicto ſuperueniente, 1. q. 7. ſi quis, 27. q. 2. qui dormierit, 30. q. 1. de eo. &c, ad limina. Contrarium vide ſupra in littera D. in verb. delictum.

Factum contra nuntiationem noui operis demolitur, etiam ſi ius adeſſet faciendi, l. 20. §. 1. de no. op. nunt. Heres autem contrafacientis tenetur tantum ad patientiam, non ad impenſam demolitionis, l. penul.

Digitized by Google

penul. ff. eo.

Factum incontinenti dicitur etiam quod ſit, interpoſito vno die, l. 23. §. vlt. ff. ad l. Iul de adult.

Factum alicuius ipſum iudicat, ff. de proba. l. comprobatio.

Factum vnius alios non debet trahere in periculum ff. ad l. Aquil. l. ſeruus ſeruum, §. ceterum ſi alius, & ff. de offi. præſi. l. illicitas, §. ſicut.

De facto quæ fiunt, non ſortiuntur effectum, §. fin Inſtit. de ingen.

Factum frequenter dicitur bis factum, Rochus in c. fin. col. 77. in fi. de conſuetud. & factum ter dicitur frequentiſſime factum, ſupra, v. Bis,

Factum non ſubtiliter emendans laudabilior eſt eo, qui prius inuenit, gl. in §. cæterum. Inſt. de leg. agnat. ſucceſſ.

Factum cenſetur etiam quod eſt in fieri, gl. in §. cum ex aliena. Inſt. re. diu. & inf. v. Quod eſt fieri.

Factum dubium potius interpretamur in bonam, quã in malam partem, vi. inf. In facto.

Factum non dicitur quod factum non durat, gl. notab. per illum tex. in l. item eorum, §. quid ſi ff. quod cuiuſq; vniuerſitatis, nomine, & in l. pro parte, x. §. verſum: ff. de in rem verſus. Durare autem debet triennio res, vt dicatur ſeruando ſeruari poſſe gl. in l. diuorti o §. interdum ff. ſolut. matr.

Factum pro infecto haberi nequit. l. in bello, §. facti, ff. de cap ti. & poſtlimi, reuer.

Iniquum eſt, eum, qui non fecit, teneri, l. ſuper §. apud ferocem, ff. de aqua plu. ar Contra de l. 4. §. Cato. de verb. o bl. vbi laſ. 3. not.

Factum à iu dice, quod ad officium eius non pertinet, non

non eſt ratum, l. factum, ff. de re. iud.

Factum ab alio non ſufficit, quod ego facere teneor, l. ſi opus, ff. quod vi, aut clam, l. locum, §. condemnatum, ff. de tab. exhib. & l. Titio, ff. ad municip.

Pro facto habetur, quod caſu impeditum fuit, gl. in l. turpia, §. ſed, & ſi, verbo, per te, ff. de legat. 1.

Facto ex eodem poteſt quis præmium conſequi, & pœnam, gl. vlt. in l. 1. ff. de his, quibus vt indig.

Factum Iudicis cenſetur factum ab ipſa parte, l. ſi ob cauſam 13. C. de euict.

Factum ſuum aliquis non debet impugnare, text. in c. veniens, de fil. Presb. ff. de adopt. l. poſt mortem, C. de contrah. empt. l. non idcirco. Sed Contra C. de agri. & cenſi l. quemadmodum, & C. de lib. cauſa. l. 1. & C de anno. ciui. lib 11.

Falcida, & Trebillianica non detrahitur de re prohibita alienari, autent; ſed, & in re, C. ad l. Falcid.

Falſa cauſa non vitat actum, qui geritur, l. lege demōſtrante, ff. de cond. & demonſt. & l. in ſuam, § illud, ff. eod. tit. & C. de fal. cau. adie. l. 1.

Falſa demonſtratio vitiat actum, qui geritur, l. ſi ſic. ff. de l. 1. C. de her, Inſt. l. ſi pater. Contra de l. falſa, demonſtratio, ff. de cond. & demonſtr.

Falſitas aliqua teſtimonio admiſta vitiat totum teſtimonium, inf. verbo, Veritas.

Falſariorum monetarum accuſatores præmiū conſequūtur, vi. ſupra Accuſatoribus.

Falſarius teſtis dicitur qui accepta peccunia veritatem deponit. & qui obſcure ex dolo loquitur; l. 1. vbi Bart. C. de Falſis, & c. nequis. 22. q. cū ibi not.

Falſum ſine dolo non committitur, l. nec exemplū, C. ad l. Cor. de fal. & l. impuberem, ff. eo. ad leg. Cor.

deor.

de fal. & requirit factum conſumatum l. qui falſum, Cod. eod. & vi. inf. Mendaciũ.

Fama plus eſt cuſtodienda, quam oculi, l. infamia, C. de decuri. lib. 10.

Fama præponderat emolumento pecuniario, ff. de re. iudic. l. ſi duobus.

Familiares inimici ſunt peſtiferi, arg. C. de dolo, lata, c. 1. 93. di, vnde Boetius, Nulla peſtis efficacior eſt ad nocendum, quam familiaris inimicus.

Familiæ appellatione, qui nam contineantur, vi. in l. is qui ff. de lega. 3. l. 1. §. familiæ, ff. de public. & l. quãtæ, eo. tit.

Familiam vbi quis habet, ibi morari dicitur, l. vxoribus ff. de lega. 3.

Familiarum dignitatem ſaluã eſſe, publice intereſt, l. 1. §. ſed etſi, verbo, publice, ff. de vent. inſpic.

Familia eſt de foro Clerici, C. de Epi. & Cle. l. 2.

Familiaritas nimia parit contemptum, l. obſeruandum, ff. de offic. præſi quod eſt verum inter ſautos, 86. diſ. cap. quando.

Fauori pro ſe introducto poteſt quis renuntiare, l. Titio centum, ff. de cond. & demonſtr. Contra de cap. ſi diligenti 12. de foro compet.

Fauoribus adeo defertur aliquando, quod gubernatoribus locorum potius de bono gubernio prouidetur, quam gubernio, de bono gubernatore, Et ideo fraudes, & doli.

Fauorabiliores ſunt vltimæ voluntates contractibus ff. de reg. iur. l. in teſtamentis, & ibi vide pro concor. l. quæ conditio. ff. de cond. & dem. & l. qui inſulam ff. de verb. obl. Contra, quia vltima voluntas conditionalis non tranſmittitur ad heredem, & contra-

ctu

ctus ſic, Inſtit. de verb. obl. §. ex conditionali iuncto, §. ſin autem.

Fauorabilia ſunt amplianda, & odia ſunt reſtringenda, l. cum quidam, ff. de lib. & poſthu. & ibi vide de hoc, C. de edic. Diui Adr. tol. in fin. & Inſt. de vſuc. in prin. in gl. Contra, ff. de his, qui not. inſe l. 2.

Fauore alicuius inductum non retorquetur ad eius odium. Fallit, ſi ille peccat in legem ſibi indulgentem. Vnde, dilationes, & termini inducti in fauorem rei retorquentur in eius læſionem, vt præſumatur contra ipſum, quando nimijs dilationibus iudicium ſubterſugit, c. nullus, de preſumpt.

Felix, quem faciunt aliena pericula cautum, Caſus dementis correctio ſit ſapientis, glo. in Auth. de man. Princ. col. 2.

Fera ſi mihi alquid rapiat, meum permanet quoadusque poſſum illud perſequi, l. 44. ff. de acquir. rerum dom.

Feriato die etiam ad honorem Dei, poteſt actus pius fieri, vt dare tutorem, & huiuſmodi, l. 2. de fer.

Feſtinantes ad vtrumq; neutrum bene peragunt c. preſbyteros 16. q. 1. & l. nemo C. de aſſeſ.

Feudatarij ſi non concordant in regimine feudi, Rex debet facere, vt alternis vicibus gubernent, gl. marg. ad l. quoties, 41. ff. de vſufr. & quemadm.

Fiat ne aliquid, an id, quo ad illud peruenitur, nihil refert, l. nec timere, cum gl. fin. ff. quod met. cau.

Fictio idem operatur in caſu ficto, quod veritas in caſu vero, l. certum, ff. loca.

Fictio, ſeu præſumptio, non operatur, niſi in eo, in quo veritas poteſt locum habere, ff. loc. & conduc. l. qui ad certum, & C. loca. & condu. l. legem, 160.

Fides veritatis verborum adminicula non deſiderat, C. ſi minor ab here. ſe abſti. l. 1.
Fidelitas præualet diuitijs, ff. de verb. obl. l. ſi quis ſtipulatus, §. ſi ita, & de tut. & cur. dat. ab his, l. ſcire oportet, §. cum reliquis.
Fideiuſſor, & hypotecha a pari procedunt §. pretium Inſtit.. de empt. & vendit.
Fideiuſſor poteſt liberari ab obligatione ante tempus in 3. caſibus, nempe, ſi debitor diu ceſſauit a ſolutione debiti, 2. Si bona ſua diſſipare cœpit, 3. Si fideiuſſor ſuper hoc fuit condẽnatus, cap. ſin. de fideiuſ.
Fideiuſſori non eſt licitum emere rem, pro qua fideiuſſit, inf. Non eſt licitum.
Fideiuſſores minus idoneos accipiens ſuæ facilitatis pœnam ferre debet, l. ſi is, a quo. ff. de legatis primo.
Fieri ante, vel incontinenti, vel paulo poſt, paria ſunt gl. in l. Pomponius §. ratio, de procurat. & in l. 2. in princ. C. de iuram calum.
Fieri dicitur eodem tempore, quod fit ſucceſſiue, gl. in l. antiqui, 3. verbo, eodem, ff. ſi pars her. pet.
Fieri quod debet, non quod fit, attendendum eſt, ff. de offic. præſid. l. ſed licet: extra de elect. c. cum cauſa 27. & l. fi. de iu. & iuſt.
Fieri quod debet nocet omiſſum, ff. de tranſa. cũ filius §. ſi prætor, & C. arbi. tut. quicquid, 7. Cõtra, ff. de adop. his verbis, ff. loca. fundũ meum C. de his, qui. vt indig. non oportet 5.
Filij non dicuntur qui non ſunt boni, gl. in c. quid eſt 35. q. 7. & filiorum nomine veniunt etiam nepotes, ſupra, Appellatiõ filiorum.
Filius non eſt homo integer, ſed pars patris, l. cum ſcimus, C. de agric. & cenſit. lib. 11. circa princ.

Fi-

Filius poteſt corrigere patrem, ff. de condi. cau. da cau. non ſe. l. 3. ſi quis Contra in Auth. de dup. ſ. rea. & §. ſecundum ſtatum, col. 4. non in moribus: ſed in iure.

Sequitur leuiter filia matris iter, & ſequitur leuius patris iter filius, hoc no. in l. & ſi nolit, ſ. qui mani. iter de ædi. edic.

Filij ſcientia gloria eſt patris: glo. fin. ſ. proinde l. Iulianus ff. ad Macedon.

Filij tres præſumũtur eſſe in vtero matris prægnantis, l. ſed & ſi. § ſi pater familias, ff. de iudicijs, vi. pulchrũ tex. l. 3. ſi pars hered. pet.

Filius familias ſcholaris non gaudet Macedoniano, gl. Inſt. Quod cum eo §. his quoque, verbo, Senatus, vbi & in alijs x. caſibus non procedit.

Filius non habet amicũ patre meliorem. glo. in l. quidam, verbo, inſtituere, ff. de her. inſtit.

Filius familias non poteſt facere taſtamentum, C. qui teſta. fac. poſ. l. ſeruum quidam, ſ. filium, Contra, quia filius quo ad ea, quæ ſunt publici iuris, habetur pro patre famil. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. filius, ſed taſtamentum eſt publici iuris, l. 3. ff. de teſta. ergo, &c.

Filius impugnare poteſt teſtamentum patris, allegando, ipſum fuiſſe manifeſtum vſuratium, Signorol. de Homodæis conſil. 13. quidam Bartholomeus, & ad hoc facit text. in cap. quãquam, de, vſur. in. 6.

Filij comitum, viuente patre, dicuntur comites, gl. fin. in c. fin. 24. q. 1.

Filius ſoluens debitum patris defuncti ſine alia expreſſione, præſumitur ſoluere, vt heres l. 2. C. de iu. libert. Si filius, ergo heres, ad Galathas 4. cap. & l. ſiue poſ-

ſidetis 16. C. de proba.

Finis eadem eſt ratio & eorum, quæ tendunt ad finem, connexorum.n. & depẽdentiũ idem eſt iudicium, l. proinde ſi ſeruum, 22 ad l. Aquil.

Ad vnum finem ordinata non debent contraria operari, C. de legibus, l. 6. & inf. Inducta.

Fines mandati ſunt diligenter obſeruandi, ff. mand. l. diligenter 5. §. ſi inter ff. Contra, ff. quemad. ſer. amit. l. ſi cui.

A fine denominatur res, l. ſi quis a multis, ff. de noxal. C. de iud. l. rem non nouam, 12. §. fin. & ff. de leg. 3. l. ex imperfecto, Contra de l. 3. §. ſcio, ff. de minor.

Finis actus eſt attendendus, vide gl. in c. ſcientes, de cenſib. C. ad Silleya. l. cum Silleyanum, & C. de no. codi. compo. l. 1. in princ. Contra, immo principium, ff. de ori. iur. l. 1. C. de pign. act. l. creditor. l. ſi quis a multis, ff. de noxal.

Fiſcus hoc tollit quod non accipit Chriſtus, c. maiores noſtri, 16. q. 2.

Fiſcus non poteſt alienare res controuerſas. l. res, quæ 22. ff. de iure Fiſci.

Fiſco vendente hereditatem creditores moleſtent emptorem, l. 1. C. de heredit. vel act. vend.

Aduerſus Fiſcum ſolummodo emptores prius petitione pretij compenſationem iure obijcere prohibentur l. ſi ex venditione, in fi. C. de compenſat.

Fœmininum nõ concipit maſculinum, l. ſi ita ſcripto, ff. de lega. 2. Contra, ff. de iure patron. l. adigere.

Forma dat eſſe rei, & vbi mutatur forma, intelligitur etiam eſſe mutata res, l. Iulianus 8. §. ſed, ſi quis, ibi no. ff. ad exhib.

For-

Forma ſi a lege ſit ſtatuta, tũc paria ſunt facere contra, & præter, inf. Vbi aliquid.

Forma eſt, que dat eſſe rei, & conſeruat eam in eſſe ff. ad exhi. l. Iulianus ſcribit, §. ſed ſi quis, & ff. de au. & arg. leg. l. ſæpe.

Forus conſcientiæ eſt forus boni, & æqui: & tribunal veritatis, & non fictionis, nec in eo apices excuſant: ita Bal. in l. vnica, in 3. col. C. de confeſ.

Forum ſortiri, & ſtatutis ligari, a pari procedunt, c. 2. de cõſtit. Phi. Decius latius in cap. 2. in 25. col. de iud.

Forum quis ſortitur ex 4. cauſis, nempe, domicilij, contractus, delicti, & rei ſitæ. Hoc procedit in actione perſonali, ſed in reali, attenditur forum rei ipſius ſitæ, c. ſin. de foro compet.

Fortuitus caſus non continent furtum, vel rapinam, nec aliam vim, Angel. & gl. in §. namq; ſi, verbo, caſu, Inſt. de act.

Forte, phyloſophicum eſt temperamẽtum, l. fideicom. §. ſi rem, vbi gl. ver. forte, ff. de l. 3. Ibi, ſub dubio forte reſpondent ſæpe periti.

Fratrum dura eſt ſeparatio, l. poſſeſſionum, §. 1. C. cõmunia vtriuſque iud. tam famil. erciſc. quam commu. diuid.

Frater appellari poteſt qui diligitur fraterna dilectione, l. nemo dubitat, §. 1. ff. de here. inſt.

Fraudis cauſa cum tractatur quid potiſſimum attendatur, vi. General.

Fraus ſine vtili de facili non ſolet committi. Paris de reſig. q. 3. nu. 21.

Fraus, & dolus prodeſſe alicui, & etiam nocere ſimplicitati alterius, non debent, ff. de do. l. 1. & l. ex dolo, C. de leg. l. fi. in fraudem. Contra, ff. de mino. l.

Digitized by Google

in cauſæ cognitione & l. ſequ.

Fraus debet in ſuum authorem retorqueri, l. pe. in fi. C. de legibus; vnde Ouidius, Diſcat in auctorem pœna redire ſuum.

Fraus ſi mihi fiat, non debeo propterea, & ego alteri idem facere, eſt optima l. ſi pater tuus, 5. C. de nouat.

Fructus dicũtur deductis oneribus, & expenſis in collig. fruct. l. in fundo 39. de rei vindic.

Fructuum defectus in vno anno ſupletur in fructib9 ſequentium, l. legatum ita, 17. §. 1. de annu. lega.

Fructus omnes iure ſoli, non iure ſeminis, percipiũtur, l. qui fundum, ff. de vſur.

Fructus, & partus futuri recte emuntur, l. nec emptio, ff. de contrah. emp. & obli. ff. de pigno. l. & qui nõdum, in princ. & inf. Obligari.

Fruſtra velociter currit, qui priuſquam ad metas perueniat, deficit, de pœn. diſt. 3. c. in caſſum.

Fruſtra præcibus impetratur quod iure communi conceditur, C. de theſau. l. 1. lib. 10. & C. de edic. Prin. l. ſi vt proponis.

Fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pauciora, & æque bene l. 2. C. vet. iu: enucl. in princ. & l. generaliter, C. de Inſt. ſub cond. fac. & Inſt. quod cum eo, qui in aliena poteſtate, in princ. Contra Inſt. de leg. §. 1. & C. de Epiſc. & Cle. l. raptores, C. de rap. vir. l. raptores.

Fruſtra expectatur euentus, cuius nullus ſortitur effectus. C. qui admi. ad bo. poſ. l. fin. diebus, §, 2. ff. de condi. & demonſtr. & l. 4. §, 1. eo. tit.

Furcæ ne tradi debeat corpus delinquentis: pendente criminis diſcuſſione mortui; negant aliqui; eo quod affli-

Digitized by Google

afflicto non ſit addenda afflictio alij tamen arbitrariũ Iudici putant, ad terrorem, & exemplum aliorum, gl. marg. ad l. fin. ff. ad l. Iulam Maieſt.

Furioſus loco abſentis eſt vel, quieſcentis ff. de iu. codicil. l. 2. §. fin.

Furor aliquem excuſat; nam ſi quis furioſus hominem occiderit, non tenetur, l. diuus Marcus, ff. de offic. præſ. d. ff. ad leg. Cor. de ſic. l. infans.

Furtum non committitur in re incorporali, immobili, aut propria illam capientis, gl. Inſt. de oblig. quæ ex del. §. 1. in v. rei.

Furem * nocturnum occidens nõ punitur vt homicida, inf. Qui occidit.

Furtum marito facit vxor, ſed in honorem matrimonij turpis actio furti non admittitur, l. 1. & 2 ff. de act. rerum amot.

Furtum eſt contrectatio rei alienæ fraudoloſa, Inſt. de oblig. quæ ex quaſi delic. naſ. §. furtum,

Furtum a furuo, id eſt, nigro dicitur, quia clam, & occulte fit. Inſt. de obl. quæ ex quaſi malef. naſ. §. 1.

Furtum ſine affectu furandi non committitur, l. furtum, ff. de vſuca. & Inſt, eod. §. item ſi is, ad quem, Contra de l. qui factum, & l. fullo. §. qui ancillam, ff. fur. & ff. de condi. ob cau. l. cum ſeruus.

Furtum vnum magnum æquipollet tribus. & ideo pro illo fur ſuſpendi poteſt, Bal. per illum tex. in Auth. ſed nouo iure, in fi. pen. col. C. de ſer. fug. per tex. ſing. in l. ſi is, qui tres §. pen. ff. de excuſ. tut. quomodo furtum dicatur eſſe vnum, vel plura, vi, l. cum qui §. item ſcribit, ff. de furtis.

Furtum facit is, qui iumenta ſibi commodata longius duxerit, vel alio modo inuito domino vſus fuerit, ff.

Digitized by Google

de fur. l. qui iumēnta, & Inſt. eo. §. furtum.

G

GEminatio mandati nihil operatur, ar. l. cum procurator, §. ſi dominus ff. de no. ope. nunc. Bald. in rub. de procur. in 3. col.

Generale dictum generaliter eſt intelligendum, ff. de ſerui. vrb. præ. l. ſi ſeruitus, ff. de publ. l. de pretio. Adde cap. 1. 19. di. & c. ſunt nonnulli, 1. q. 1. c. ſolitæ, de ma. & ob.

Generalitas non trahitur ad futurum, niſi exprimatur, l. ſi a colono, ff. de verb. obl. nec ad ea, quæ veriſimilia non ſunt, ff. de litig. l. obligati. Contra, C. quæ res pig. ob. po. l. fin.

Generi per ſpeciē derogatur, ff. de reg iur l. in toto, & ff. de leg. 3. l. ſerus vrbanis 97. de fundo inſtruct. l. cum delanionis, §. cui fundi, & ſequen.

Generale tantum valet in omnibus, quantum ſingulare in ſingulis, ff. de adm tu. l. ſi duo, ar. ff. de lega. 2. l. vnum ex familia, §. duos. Contra ff. de acq. heredit. l. ſi mihi bona, §. ſed vtrum ſi quis, l. ſed, & ſi rei capitalis, §. communium.

Generalibus ſpecialia inſunt, not. gloſ. ff. de ſeruit. vrb. præd. l. ſi ſeruitus.

Generaliter cum de fraude diſputatur non quid habeat actor, ſed quid per aduerſarium habere non potuit, conſiderandum eſt, ff. de reg. iur. l. generaliter.

Generaliter verba emiſſa cauſa condemnandi non obligant dicentes ff. de ædl. edic. l. ſciendum tamen, in fin. & de act. & oblig. l. obligationum ſubſtantia, eſt text. in cap. cum veniſſent, 6. de inſtit.

Ge-

Digitized by Google

Generalis ratio præualet ſpeciali. No. gl. Inſt. de. vſuc. §. quod. autem dictum, ſuper verbo, vſucapio, & de nup. §. affinitas, & ſocrus : Contra ff. de edendo l. quædam vnde, vbi ratio generalis procedit à lege, & ſpecialis ab homine in §. quod autem dictum, vtique procedit à lege.

Generaliter, & regulariter, quid differant, Decius late in l. 1. in 2. & 3. col. ff. de re. iur. Præpo. in c. Synodum 17. diſt. Abb. in cap. venerabilem, de elect. & cap. quoniam, 5. vt lit. non conte.

Generi per ſpeciem derogatur, ca. generi, 34. de reg. iur. 34. in 6.

Genus, quod non poteſt verificari niſi in vna ſpecie, habetur pro ſpecie l. 2. & 3. ff. de libe. & poſthu. cap. ex parte 1. de offic. deleg. &c. quoniam, 14. eo. tit.

Genus mulierum auariſſimũ eſt, ff. de donat. inter vir. & vxor. l. ſi ſtipulata.

Gratificationi locus eſt, ff. de rel. l. fin. in princ. & ſi ad Sylla. l. 3. §. ſi quis cum omnes, & de leg. 2. l. ſi quis ſeruum, §. inter duos, adde tex. in l. ſi chorus, ff. de leg. 3. l. actione, §. renunciare, ff. pro ſocio, & l. 1. de procur. Contra, C. de lega. l. ſi duobus, imprinc. & l, quoties, ff. de vſufru.

Grauari quis nõ debet ex ſola præſumptione l. abſentẽ, ff. de pœnis.

Graue eſt naturam fallere, C. de inof. teſt. l. ſi quis ſuo.

Graue eſt fidem fallere, ff. de conſtitut. pec. l. 1. in princip.

Grex ad minus continet decem oues, ff. de abigeis, l. oues,

Gubernacula Eccleſiæ rudibus; & imperitis, non ſunt committenda, c. ſtatuimus diſt. 61.

Ha-

Digitized by Google

H

HAbemus id, quod cum effectu habemus, & ſic ius in re, & ad rem. l. nomen filiorum 164. de ver. ſignf. & l. apud ſe, 143. eo tit.

Haberi dicitur aliquid, quod habetur vſque ad mortem, l. pater filium, ſ. Iulianus Agrippa, ff. de leg. 3.

Habendus eſt quis prout in ciuitate ſua eſtimatur l. 1. ff. de quæſtionibus.

Habere non deſinit qui nunquam habuit, l. non potuit, ff. de reg. iu.

Hæreticus poſt mortem per ſententiam declarari poteſt hæreticus, cap. accuſatus 8. ad fi. ver. in eo. vero caſu, de hæreti. in 6.

Heredes debitoris defuncti non ſunt moleſtandi ante nouem dies mortis ipſius debitoris. Auth. vt cum de appell. cognoſc. ſ. hæc autem diluimus, verſ. ſancimus itaq:

Heredes ſui fauorabiliores ſunt extraneis, inſ. sui hered.

Hereditas nihil aliud eſt, quam ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuit tempore mortis, ff. de re. iur. l. hereditas.

Heres heredis eſt heres primi teſtatoris, l. qui liberis, de her. Inſtit.

Heres conueniendus eſt, vbi defunctus debuit, l. heres abſens, ff de iudi.

Heres mariti non tenetur vltra quam facere poteſt, pro dote, etiam legata vxori, l. quod ſi maritus, de conſtit. pecunia.

Heredis appoſitio non ſolũ ad proximũ heredẽ refertur, ſed etiam ad vlteriorem, l. heredis, ff. de verb. ſignif.

He-

Heres eſt ſucceſſor lucri, & vitiorum defuncti, l. an vitium, & l. cum heres, ff. de diuer. & tempo. præſcri.

Heres pro ea parte, pro qua eſt inſtitutus, repreſentat perſonam defuncti, gl. 2. in l. 2. ff. de prætor. ſtipulat.

Heres, & defunctus eadem perſona reputantur, in Auth. de iure. iur. ſ. præſti. circa princ. & col. 5. C. de inpub. & ali. ſubſt, l. fin. Contra, ff. de pact. l. qui in futurum, & l. qui libertis, §. hoc verbo, ff. de vul. & pup. ſubſtit. eo quod heres heredis eſt heres teſtatoris, C. de her. Inſt. l. fin.

Homo præſumitur bonus, vel malus ratione nationis. Sic, & filius præſumitur bonus propter patrē, l. quod ſi nolit. ſ. qui mancipia, ff. de ædil. edic. gl. in Auth. de refered. ſac. pal. ad fi. verbo, ex patrib⁹, inf. Partialis.

Homo mortuus non eſt proprie homo l. ſeruum manumiſſ. ff. de cond. indeb.

Hominum mille ſunt ſpecies, & rerum diſcolor vnus, velle ſuum cuiq; eſt, nec voto viuitur vno; gl. fin. l. Barbarius, offi. Præto.

Homini hominem inſidiari nephas eſt, cum inter nos cognationem quandam natura conſtitnerit vt, l. vim ff. de iu. & iur.

Homicidia eſt dupliciter, & ſui ipſius, ſcilicet, & alteri⁹, qui ſcienter proximum compellit ad peierandum, c. illud. 22. q. 5.

Homini malitiæ dedito facile eſt quodlibet malū adinuenire, Auth. vt ij, qui obligatas, ſ. 1. & glo. ibi in verbo, adinueniat, addit, & maxime de officialibus intellige.

Honeſtus amor pendet ex animo, non ex lucro. Sic etiā dicitur, ad cor reſpicit Deus: vt ff. de ver. obl. l. ſi ſtipulatus fuero, in fin.

Hone-

Honeſti viri debent eſſe in ſuis domibus nocte aduenie̅te, ff. de ori. iur. l. 2. §. & quia magiſtratus.

Honorat defunctum qui voluntatem eius adimplet, in Auth. de nup. §. vnde ſancimus col. 4.

Honor eſt, eſſe heredem, l. Iulianus ſcribit, ff, ſi quis omiſſa cauſ. teſt.

Honor maior debetur principali, quam adminiſtratori, l. ſed & ſi §. fin. ff. de in ius vo. quod facit ad intelligendum, cap. ſane, el. 2. de offic. deleg. vbi vide Decium.

Honor eſt præferendus omni commodo pecuniario. C. de inſti. & ſubſti. l. reprehendenda 5.

Honor onus habet, inſt. de iure natu. §. ſed, & quod Principi.

Honor ideo aſpiratur, & onus non: quia animus hominis, qui generoſus eſt, aſpirat ad alta, non ſic autem ad onera: Ioa: And. in addit. c. ſi religioſus 27. de elect. in 6.

Honor ex grauamine non reſultat, l. non quaſi, §. ſi plures, ff. do fideicommiſſ. lib, l. ab eo. 9. C. de fideicommiſſ.

Honores nõ ſunt inuitis cõferẽdi l. 2. de decurionib⁹ ff.

Honoris augumentum non ambitioſe, ſed labore cõtingit ad vnumquemqne deuenire, l. vnica C. negotiatores ne militent, contra publicam, lib. 12.

Honor in lucro eſt pręferendus, l. Iulianus, & ibi gl. ff. ſi quis omiſſa cauſa teſtam.

Honores gradatim conferri debent, ff. de mune. & honor, l. vt gradatim, & qui promouentur, de minori ad maius promoueri debent, 73. di. legimus, in fin.

Honores non ſunt continuandi inter Patrem, & filium. C. de muner. non continua lib. x.

Ho-

Digitized by Google

Honor, & vita æquiparantur, l. iuſta cauſa, ff. de manumiſ. teſtam. Et ita licet defendere honorem, ſeu famam, ſicut vitam, facit gl in §. ſuſpectus autem, in ver. ob culpam, Inſt. de ſuſpec. tut. quod eſt verum de honore magno, ſecus de leui iniuria, §. ſi quis de honoribus, ff. de iniu. vide Iaſ. in repe. l. admonẽdi, nu. 96. de iur. iuran.

Hoſtes ſunt, quibus bellum Populus Rom. decreuit, vel ipſi Populo Rom. l. hoſtes, ff. de cap. & poſtli. & l. hoſtes, ff. de verb. ſign.

Hoſti fides eſt ſeruanda, ff. de legatio, l. fin.

Humana natura quodammodo labitur ad delicta, in aut. de monach: §. ſi vero, col. 1. cap. omnis ętas, 12. q. 2;

Humilitas dum nimium ſeruatur, regendi frangitur auctoritas, cap. quando 86. diſt.

I

IDem eſt de his, quæ non ſunt, & quæ non apparent, in l. in lege ff. de contrahen. ẽp. & ven. vide, Nõ eſſe.

Idem ius eſt de toto quo ad totum quod eſt de parte quo ad partem. verb. Ius.

Ieiunium ſolitum ſeruari per annum dicitur ieiunium feriæ quartæ, & ſextę. Cano. Apoſt. 68.

Ignorantia iuris excuſatur in fœmina, & in ruſtico l. 2. in fi. de iu. fiſci.

Ignorantia iuſta, & probabilis, debet excuſare, Inſti. manda. §. ſed vtilitas; ſed non ficta, l. ſi libert. C. de bonis libert.

Ignorans regulariter de vitio non tenetur, ff. de act. empt. & ven. l: Iulianus, §. item qui furem, niſi in quinque caſibus enumeratis in gl. illius §.

Igno-

Digitized by Google

Ignorantia in facto proprio aliquando ex interuallo admittitur, Bar. in l. ſi res, ff. de leg. 1. in l. ſi quis delegauerit, in fin. de noua. Non obſtat cap. pro illorũ, de ſent. excom. quia ibi fuit in continenti, & ita intelligitur, l. quiſquis, de contrahen. empt.

Ignorantia inuincibilis peccatum excuſat. C. de ſer fug. l. quæcumque, Bald. in cap. a nobis, de exceptio. vi. l. in omni parte, ff. de iuris, & facti, Contra, C. vnde vi. l. ſi quis in tanta.

Ignorantia facti aliquem excuſat, l. nihil, §. ſicut filius, ff. de inoffi. teſta. quia erranti ſuccurritur.

Ignorantiam allegans non tenetur eam probare, ſed aduerſarius tenetur probare ſcientiam, l. fin. C. de ſpõſa. Contra de l. qui cum alio contrahit. ff. de reg. iur. & l. 2. in fin. ff. de fideiuſſ.

Ignorantia preſumitur, niſi ſcientia probetur, ff. de probat. l. verius, cum ibi not.

Quis non auditur ſi dicat, ſe ignorare quæ tractauit, in proœ. fflorũ, & ff. ad Senatuſcon. velle l. quamquam.

Immemor ſalutis æternæ nemo præſumitur, l. fi. C. repetund. ideſt, ad l. Iul. repetundarum.

Impenſæ voluntariæ mutant naturam earum, ratione rei, vbi fiunt, text. eſt in l. quod ſi hæc res ff. de impen. in re do. fac.

Impeditis electoribus eligere currit tempus, ſi illi poſſunt tollere impedimentum, c. vlt. de elect.

Impedimentum impediens aliquem venire ad aliquod ius, licet poſtea ceſſet, ille non poteſt admmitti, text. eſt in l. ſi a primo, ff. de libe. & poſthu. facit, ca. ſi eo tempore, de reſcr. lib. 6.

Impedimentum allegare, & probare non ſufficit, niſi, & c. vi. ſupra Allegare impedim.

Im

Digitized by Google

Impediunt multa contrahenda, quæ non impediunt iam contracta, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iu. l. 4. §. patre furioſo, adde tex. l. 1. ff. de ferijs, Cõtra de. l. non dubium, C. de legi. & c. vides 1 3. diſt.

Impeditus non dicitur is, qui de facili impedimentum remouere poteſt, Bal. in l. ſed, & ſi per prætorem, §. 1. ver. ſed nec ad nos, ff. ex qui cau. ma. & idem Bald. in l. quibus diæbus, in princ. de cond. & dem. per tex. in l. qui poteſt facere, ff. de re. iu. & eſt tex. vbi no. Abb. in c. fin. de elect.

Impenſæ volũtariæ mutant naturam ſuam ratione res, vbi fiunt l. quod ſi hæc res ff. de impenſis in rebus datal. factis.

Imperator legitimando remouet nubeculam, quæ dicebatur ſpurietas, Bal. in l. manumiſſiones in 2. oppo. ff. de iuſt. & iure, & dicit etiam in l. imperialis, C. de nup. ibi, omni macula, quod per legitimitatẽ tollitur omnis infamia ſpurietatis, ita quod amplius ſpurius dici non debet, aut nuncupari.

Imperfecta duo non faciunt vnum perfectum, l. ſi ſpadonem, §. qui multa, ff. de excu. tut.

Imperitia culpæ adnumeratur, regula iur. ff. intellig. in eo, qui ſcire tenetur.

Impoſſibilitas iuris, & naturæ æquiparantur, gl. in l. 3. ff. quæ ſent. ſine appel.

Impoſſibilium nulla eſt obligatio, ff. de reg. iur. l. impoſſibilium: & l. ſi ſtipuler. ff. de verb. oblig. Cõtra, ff. de condi. & de l. Meuius §. 1. & Inſt. de his, qui ſunt ſui, vel ali. iu. §. ei expedit.

Impunitas cõtinuum affectum tribuit delinquendi, l. ſi quis 20. C. de fur. cap. vt Clericorum, de vita, & hon. cleric.

Im-

Digitized by Google

Imputatur ei, qui ſe ponit in periculis, ff. ad l. aq. l, itē Mella. in princ.

Imputari non debet ei, per quem non ſtat, ſi non faciat quod per eum fuerat faciendum, de reg. iur. lib. 6. ibi vide contraria per Dyn. & ff. de condi. Inſt. l. quæ ſub conditione §. quoties.

Incertitudinis, & exitus incerti ratione conceditur id, quod alias non concederetur, l. 17. C. de vſur.

Incertitudo vitiat actum, l. ſi frumentum, & l. idem Pomponius, in fi. ff. de rei vendit. & Inſtit. de lega. §. incertum. Sed, & alias tolerari facit contractum, vt in famoſo c. nauiganti, d. vſur. & l. ſi ea, C. eo.

Incertis ſe cōmittere nemo debet quando certis poteſt l. cogi. §. idē, vbi gloſ. verb. Cautionis, ff. ad Trebell.

Incoepiſſe bene ſufficit in negot. amicorum, vi infr. Princip. bonum.

Incoeptum habetur pro facto, prob. gl. in §. cum ex aliena, Inſtit. de rerum diuis.

Inconſtantia permittitur. ff. de ac. empt. l. ſi ſterilis, §. qui domum, in glo. Contra, ff. de proc. in cauſæ, in prin. & ibi gloſ.

Incontinenti factum dicitur, quod fit etiam vno die interpoſito, l. 23. §. fin. ff. ad l. Iul. de adult.

Inconueniens vnum non eſt faciendum, vt euitetur vnū aliud incertum futurum c. ſin. 30. q. 5. §. ſi pater. vbi gl. ver. cautiores, ad Trebell. l. adoptiuus §. in fin. ritu nupt.

Inducta ad vnum finem non debent contrarium effectū inducere. l. qui hominē, §. fin. ff. de ſolu. vbi ſolu. nō debet operari obligatoinem, l. ſi certis 28. C. de pac. Contra de l. in numerationibus, ff. de ſolut.

Induſtria perſonæ electa non admittit ſubſtitutum inf.

Subſtitutus. Dicitur autem electa induſtria quãdo ardua committuntur, Menoch. de arbitr. caſu 205. & conſil. 69. 93.

Induſtria perſonæ in dubio cẽſetur electa. l. fideicommiſſo, xi. in fi. & ibid. de lega. 3.

Infans dicitur minor ſeptem annis, l. ſi infanti. C. de inr. delib.

Infinitum in iure probatur, C. de Sacroſan. Eccleſ. l. fin. extra, de reſcri. cap. cum in multis, lib. 6. Cõtra. ff. de in lit. iuran. l. videamus, §. iurare.

Ingenium acurius eſt in primis horis diei, glo. in l. 1. v. indefeſſo, C. de Inſtin. eod. confirm.

Ingenui sũt qui ex matere liber nati ſunt, ff. de ſta. homi. l. & ſeruorũ, §. ingenui.

Ingenus eſt qui ſtatim vt natus eſt. libr eſt, Inſti. de ing. àn princ.

Ingerens ſe habetur pro ſuſpecto, l. qui omnia, ff. de procurator.

Ingratitudo eſt prima cauſa feudi amittendi: vt ini cau. in prin. quæ ſunt prima cauſa feu. amitt. colla. 10,

Ingratitudinis filius radigitur in poteſtatem C. de ing. l. 1.

Inpratitudo deſiccat fontem pietatis, l. ſi non ſortem, §. libertus, ff. de cond. inde.

Ingratitudo patris facit, vt alimenta eius filiæ etiam cauſa pietatis exhibita, repetantur, i. patrem, qui, 16. C. de nup.

Inimicorum iudicium fugere quodammodo eſt naturale. c. quod ſuſpecti, in fi. 3. q. 5.

Initium eſt ſpectandum, l. Pomponius, 2, ff. de negot. l. nam origo ff. quod vi, aut clam.

Inhabilitatis pœna, vi. Pœna inhabilit.

Digitized by Google

Iniuria, quæ fit exemptori venditorem non debet contingere, ff. de euic. l. fin. per imprudentiam.

Iniuriæ inde naſci non debent, vnde iura naſcuntur l. meminerit, C. vnde vi, & extra de accuſ. cap. qualiter, & quando.

Iniuria iudicatur atrox ex qoalitate perſonæ, & habitus, l. 4. C. de iniur.

Iniuſtitia notoria quæ nam ſit, vide inf. verbo. Notoria

Inquiſitio pēdens non irrogat infamiam inquiſito, l. 1. C. ex quibus cau. infamia irrog.

Inſpicitur, ſeu conſiderantur multa diuerſis reſpectibus. vi, inf. in verbo, Quod non videtur.

Inſpiciendum eſt quod euenire poteſt: Inſti. de re. diuis, §: illud. quæſitū, ff. ad l. fal. l. in quātitate, §. magna, ff. de iuriſdi. om. iu. l. ſi idem, circa fin. ff. loca l. ſi quis domum; Futura ſunt præcauenda. Contra de l. inter ſtipulantem, §. ſacram. ff. de ver. ob. & Inſti. de inutil. ſtip. in princ.

Inſpicim⁹ in obſcuris quod, & veriſimilus eſt, & id, quod plerumque fieri conſueuit, reg. inſpicimus, 45. in 6.

Inſpicimus ea, quæ aptitudine eſſe poſſunt, licet actu non ſint l. ſi quis poſthumos, §. 1. ff. de liber. & poſtuh,

Inſtitutio, & ſubſtitutio non habent locum in codicillo, l. non codicillis 14. C. de teſtam.

Inſulæ Italiæ, pars Italiæ ſunt, l. inſulæ, ff. de iudicijs.

Integra res non definit eſſe per arrhæ dationem, ſed ſic per partem ſolutionis prætij ſup. v. Arrhæ.

Integra pœna non debetur, parte obligationis impleta, inf. Pœna.

Intellectus cōtinēs inhnmanitatē eſt fugiēdus, & prorſus explodendus, l. furti, §. pactū, ff. de his, qui not. infa.

Intel-

intellexiſſe quem ita veriſimile eſt vt verba eius ſonāt, l. nemo dubitāt, in gl. fl. de her. Inſt. l. Labeo, de ſup. leg.

Intentio hominis comprehndit caſus futuros, etiā ſi de illis de præſenti non cogitauit, l. qui iure militari. ff. de teſt. mili.

Intentio, & animus probatur ex dictis ante, gl. marg. ad l. 4. verbo, cauſa, ff. de doli mali except.

Ad intentionem proferentis ſermonem eſt recurrendū, ff. de leg. 1. l. ſi quis.

Interdicti tempore quænam officia permittātur, vi. Tēpore.

Intereſt reipubl. ne ſua re quis male vtatur: Inſti. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. §. ſed maior, in fi.

Intereſt reipublicæ, ne crimina maneant impunita, ff. ad l. Aquil. ita vulneratus.

Interſit quatenus cuiuſquam, vi. inf. Quatenus.

Intereſt iudicis ſubiectos habere locupletes, in auth. vt iudices ſine quoquo ſuffra. §. conſideramus enim, col. 2.

Intereſſe probatur per iuramentū in cauſis ſummarijs, facti tamen qualitate per iudicem conſiderata, l. theſaurus, ff. ad exhibendum.

Inuidioſus ego, non inuidus eſſe laboro. No. glo. in l. vnica, C. de cadu. tol. circa prin. ſuper verbo, inuidioſum.

Inuitis nullus preficiatur Epiſ. c. nullus, 19. diſt. 61.

Inuitis officia ſunt tribuenda, inf. Officium.

Inuitus nemo tenetur defendere abſentem, l. inuitus, C. de procur.

Ire, & redire communiter in iure æquiparantur, c. magnæ, in fin. fi. de voto, & l. ſi cui ff. ex quibus cauſ.

Digitized by Google

maio. vnū, & dicitur. Non ſecure venit qui tuto redire non poteſt.

Iracundia excuſat a culpa. loquendo de primis motib⁹ no. glo. in l. 3. ff. de diuor. & rep. Item, minuit delictum, C. de adult. l. Gracchus, & C. de abolit. l. 2. Item, contractum reſcindit, ff. de public. l. licitatio, & l. quameuam, ff. de re iu. Contra, C. de iniur. l. ſi non conuicijs §. ſi in rixa. ſed ibi fuit perſeuerantia.

Iteratum non dicitur illud, quod ignoratur eſſe factum.

Iudæi ad Fidem conuerſi, non ſunt in bonis ſuis moleſtandi, ne deterioris conditionis ſint poſt Baptiſmū quam eſſent ante. Extrauag. 2. de Iudæis.

Iudæus eſt perſona odioſa, & infamis, ca. cum nimis, de Iud. nulla 54. diſt. c. conſtituit, 17. q. 4.

Iudæi peiores ſunt alijs infidelibus, cap. non ne, 1. q. 1.

Iudex aliquis non debet eſſe in ſua cauſa, ff. de arb. l. penult. C. ne quis in cauſa ſua, in rubro, & nigro. Contra, de l. ſi libertus, ff. de aper. liber. ff. de Contrahen. empt. & vend. l. hæc venditio. intellige, quādo cauſa eſt principaliter propria. Vel etiam procedit in iuriſdictione contentioſa, ſecus autem in voluntaria.

Iudex eſt comparandus medico, qui ex tactu, vita præcedenti, & vrina, iudicat de infirmitate, & ita, non ſemper habet liquidam cauſam infirmitatis, ſed aliquando præſumptiuam, Bald. in rub. de proba. C. col. 2.

Iudex vocatur Princeps, l. ſi ſpadonem, §. ſi ciuitatis, ff. de excuſ. tut. & dicitur viua vox iuris ciuilis, l. nam, ipſum, ff. de inſt. & iur.

Iudex dicens aliquē debitorē, videtur eū condemnare, l. prætor. in prin. ff. de iud. & ibi. Bal. l. 1. ff. de calū.

Iu-

Iudex debet ſententiam ferre in ſcriptis, l. ſtatutis, C. de ſent. ex breui. reci.

Iudex debet omnino inquirere veritatem, l. is, apud, 2. C. de edendo.

Iudicans prius quam intelligat confunditur c. ſciendum 29. diſt.

Iudex con debet aliquem ſine cauſa citare, vel accuſare l. cum hi. ff. de tranſact.

Iudex poteſt ſuſpectus recuſari ſine cauſa, de iure ciuili, ſed non canonico, inf. verbo Suſpectum.

Iudex Eccleſiaſticus cogit iudicem ſecularem ad ſeruandum ius canonicum ad ſalutem animarum prouiſum c. 2. de iure iur. in 6. Auth. Vt differentes iudices, colat. 9.

Iudex tenetur ſequi opinionem ſuam, non voluntatem, gl. 1. in fin. in c. iudicat. 3. q. 6. facit. tex. l. ſ. 1. ff. ad turpil. ibi: non ſecundum voluntatem iudicis: ſed ſecundum authoritatem legum ferantur ſententia.

Iudex ex officio repellere debet teſtes indignos, DD. in cap. cum L. & A. de ſen. & rè iud. gl. 1. in cap. querendum, 2. q. 7.

Iudices, & allij duces, debent large de rebus ſuis diſtribuere: & maximè Ecllesiaſtici, in Auth. de eo, qui Eccleſiaſticam parua penſione, §. quid enim cauſetur, coll. 2. alias eſt, Auth. de non alie. aut permu. reb. Eccleſ.

Iudex non debet eſſe mitior lege, Auth. de Iud. §. oportet.

Iudex poteſt ſuum errorem corrigere, ſi male ſit interlocutus, l. quod iuſſit, ff. de re iud. de appell. c. cum ceſſante 60. de ſen. excomm. c. ſacro 48. & de aceu,

c. qualiter, & quando. Quod facit contra aduocatos, & conſiliarios Principum qui ſuum errorem ſuſtinent.

Iudex poteſt prohibere alicui, ne propter inimicitias tranſeat per domum meam, Bar. in l. quod iuſſit ff. de re iud.

Iudicis iuſſus aliquem excuſat, ff. de aqua plu. ar. l. quamquam autem, ff. de iuriſ. om. iud. l. ſi quis id. iuſſu, ff. quod vi, aut clam, l. 3. §. non iure, ff. pro con. ſal. tuto. aut. l. interdum. Contra de appellat. l. quoniam.

Iudex de ſero accipiens proceſſum, & de mane iudicans habet contra ſe præſumptionem quod ſine cauſæ cognitione iudicauerit, inf. Præſumitur minime.

Iudex debet ter ſaltem cauſam audire ante ſententiam, l. nec quicquam 9. ff. de offi. proconſ. vbi gl. in v. Decretum, allegat tex. in Auth. vt defuncti, ſeu funeram coll. 5.

Iudex dicitur facere litem ſuam quando damnum alterius in ſe transfert, gl. Iſti. de oblig. quæ ex quaſi del. in verbo, Litem.

In iudicijs ſeruari debet æqualitas, c. vlt. 3. q. 5. l. fin C. de fruct. & lit. expenſ. Procedit hoc quando adeſt fauorabilis paritas, alias autem varietas perſonarum varium ius quoque facit, l. pen. C. de tempor. in int. reſtitut. l. ſunt perſonæ, in fin. de relig. & ſumpt. fun.

Iudicium vbi cœptum eſt ibi finiendum eſt, l. cum quædam, ff. de iur. omni iud.

Iudicia, & arbitria, in multis ſun ſimilia, §. de arbitr. l. 1.

Iudicare tota lege non perſpecta, & ſolum vna eius particula propoſita inciuile reputatur l. inciuile ff. de legibus.

Iudi-

Iudicis arbitrio nihil relinquendum quando alias poteſt res determinari, inf. Melius.

Iudici non eſt obediendum, ſi euidenter iniquum eſt mandatum ipſius, ſiue contra ius, 23. quæſt. prima, qui culpatur, & xi. q. 3. non ſemper.

Iudiciorum euentus ſunt dubij, ff. de pact. l. quod debetur.

Iudicium eſt integrum, ſecundum Canones, quod plurimorum iudicio firmatur, cap. prudentiam, 21. de offic. deleg.

Iudicium vbi aliquibus Prætor vetat, cæteris committere videtur, ſupra, Cum Prætor.

Iudicium idem eſt de toto quoad totum quod de parte quoad partem, ff. de rei vendi. l. quæ de tota, ff. de verb. obl. l. a Titio; Contra de l. naue, & l. mille, ff. de euic. & l. fi. in ius voc. vt caueant, aut ſatiſdent.

Iuniores ſunt ſenibus habiliores ad omne artificium l. principiũ, de ædil. edic.

Iuramentum eſt triplex, voluntarium, neceſſarium, & iudiciale. Et hoc ſine voluntate aduerſarij non prodeſt, l. 3. in princ. ff. de iureiur. & gloſſ. in §. item ſi quis, verbo, poſtulante, Iſtit. de act.

Iuramentum non defertur habenti præſumpt. iuris cõtra ſe. gloſſ. in l. fin. v. præſumptio ff. de eo, quod met. cau.

Iurantem fallit iuratio facta per artem, no. gl. in authen. iuſiur. quod præſtatur ab his, circa princip. col. 2.

Periurium in Epiſcopo pluſquam in alijs eſt puniendũ, cap. 12. de iureiur.

Iurans vſuras non repetere, poteſt tamen ex noua cauſa repetere, puta, ſi mandaret creditor, heredes illas

reſtituere, cap. 20. eo. de iureiur.

Iuramenta duo contraria vbi ſunt, ſeruatur illud, quod magis eſt licitum, reiecto altero, cap. 22. eo tit.

Iuramenti dubij declaratio ſpectat ad Papam, ſupra Declaratio.

Iuramentum minoris, vi. inf. Minor.

Iuramentum obtinet locum probationis, ff. de re. cre. l. ſed & ſi poſſeſſoris, §. fi.

Iurans debet tenere, & tangere ſanctuarium, ſiue librũ, ſuper quo iurat. in aut. iuſiu. quod præſtatur ab his, in prin. col.

Iuramentm in pacto à iure communi remoto, non eſt obſeruandum, ff. de pac. l. iuriſgentium §. ſin.

Iuramentum contra bonos mores preſtitum, nullum eſt, in auth. de iureiuran à mo. præſ. propter menſurã ſubſtantię §, non ſolum, col. 5.

Iuramentum de reſtituendo poteſt largo modo dici cautio pignoratitię, gl. in verbo, pignoribuus, in cap. Epiſcopus in ſynodo 5. q. 1.

Iuramentum non tollit ius commune, l. vl. C. de non nu. pec. & de tranſac. l. ſi ex falſis.

Iuramentum inter alios factum alteri nec prodeſt, nec nocet, l. 1. ff. ſi mulier in poſſeſſione ventris nomine. Heres tamen defũcti obligatur ſicut defũctus glo. marg. c. fin. in fi. de pac. in 6. intellige de obligatione reali, non perſonali, quæ iurantem tantũ obligat.

Iurare coguntur Præsbyteri in ſex caſibus, quos enumerat gl. in c. quoties, in fi. 1. q. 7. hoc. videlicet modo: vt ſit recta fides, vt obediat, vt bona fama, ne verum pereat; ne res ſacra, vel data damna, 28. diſt. de Syracuſanæ.

Iura ſe adaptant ad ea, quæ frequenter accidunt ff. de

leg.

Digitized by Google

leg. 3. l. ex his.

Iure naturali omnes homines liberi naſcebantur, l. manomiſſio, ff. eo. tit. de manumiſs.

Iuriſdictio ſine cœrcitione eſſe non poteſt, glo. fin in l. magiſtratibus, ff. de iuriſd. omn. iud. & l. 2. eo.

Iuriſdictionem perpetuat citatio, gl. marg. in l. ſi quis poſtea ff. de iudicijs.

Iuris nomen iuſtitia appellatur, l. 1. in prin. ff. de iuſt. & iur.

Iura canonica ſemper præualent legibus in cauſa matrimonij etiam in terris imperij, text. eſt, & ibi notant Arch. & Domin. in §, hic collgitur, in fi. 2. q. 3.

Iuriſconſulto ſi aliquid proponitur, præſupponitur, quod omnia alia ſunt expedita, & clara, glo. in l. Gallus eſt. 3. gloſſ. ff. de lib. & poſth.

Iuriſperitus quandoque errat, l. 3 §. Neratius ff. de acqu. poſſ. & gl. in l. mutuis ff. pro ſocio.

Iuriſconſultus aliuuando faciendo legem, ad eius deciſiotem ſeipſum allegat, vt puta, cum lex ſit Pauli, poteſt diei in ea, Paulus reſpon. & ſic loquitur idem Paulus de ſeipſo in 3. perſona, l. 4. §. cato, ff. de verb. obli. l. liber homo, §. 1. ff. de ſtipul. ſeru.

Ius futurum remitti poteſt, l. 1. C. de pact. Contra ff. de ſucceſſe dic. l. 1. §. decrettallis, & ff. de pact. dot. pactum.

Ius ciuile eſt, quod legibus, plebiſcitis, Senatuſconſultis, decretis Princibium, auctoritate prudentum continetur, ff. de iuſtit. & iu. l. ius ciuile.

Ius prætorium eſt, qnod prætores introduxerunt adiuuandi, ſupplendi, vel corrigendi iuris ciuili gratia, propter vtilitatem pub. & honorarium dicitur ab honore Prætoris, ff. de iuſt. & iu. l. ius autem ci. in fine.

Ius

Ius autem honorarium eſt quaſi vna vox iuris ciuilis, l. nam ipſum, ff. de iuſti. & iure.

Iuſtitia eſt conſtans, & perpetua voluntas ius ſuum vnicuique tribuens, Inſti. de iuſti. & iu. in prin. & ff. eod. tit.

Ius publicum eſt quod ad ſtatū reip. Romanæ ſpectat, Inſti. de iuſti. & iu. §. pen.

Ius priuatum eſt quod ad ſingulos pertinet, Inſtitut. §. eod.

Ius publicum in ſacris, in Sacerdotibus, in magiſtratibus & comitijs continetur, ff. e l. §. publicum.

Ius gentium eſt quo gentes humanæ vtuntur, l. 1. §. fi. ff. de iuſti, & iu. & l. omnes. in fi.

Ius canonicum dicitur Diuinum, cap. nimis 30. de iureiur. & c. qualiter el, 2, 24. de accu. Fel. late in prohe. decrei in princ.

Ius naturale non conſtituitur per adoptionem, ff. de adopt. l. quæ in adop. nec per epiſtolam, C. de proba. l. non nudis 1. & l. non epiſtolis 13.

Ius naturale eſt, quod natura omnia animalia docuit, Inſtit. de iure natu. gen. & ci. in prin.

A iure naturali deſcendit maris, & fœminæ coniugatio, & liberorum procreatio, & educatio, l. 1. §. penult. ff. de iuſti. & iure.

Iure ſuo vtens non dicitur dolo facere, inf. Nullus.

Iuris regulam habens pro ſe poteſt dicere, contrarium huius regulæ non inuenitur, g. ab ea non eſt recedendum, inf. Regulam.

Ius commune in dubio præſumitur, non priuilegium, l. quamquam, 3. C. de teſta. milit.

Ius commune difficilius tollitur quam priuilegium, quia difficilius inducitur, in autentica, de reb. alien.

vel

vel non ali. §. ſed quia verius ſimili,& §. mil.tia miſſus, 35. ff. de mili. teſtam.

Ius idem eſt de toto quo ad totum, ſicut de parte quo ad partem, l. quæ de tota, ff. de rei vend. cum ſimi. lib. ſed non eſt idem iuris ſemper de parte quo ad parte,& de toto quo ad totum, ff. de ſeruit. vrb. prę di. l. per fundum,& l. cum de indebito de proba.

Ius in re, & ad rem, quid ſint, vide tex. in l. ſciendum, 15. §. cum fundus ff. qui ſatiſda.cog.

Iuri ſuo renuntiare præſumitur qui iuri ſuo contrarium facit, cap. gratum 20. de offi. deleg. de teſt. cum veniſſet de appell. ſolicitudinem, de his, quæ fi. a ma. par. ca. cap. ex ore, de vi. & bone. cle. cap. vlt. C. de iu. do, imp. l. 2. & ff. de mino. l. ſi filius, ff. de inoſ. teſt. l. ſi exhered datus, & l. ſi proponas §. 1. & 63. diſt. cum Adrianus.

Ius accreſcendi idem operatur, quod principale, l. ſi Titio, §. vſufructum, ff. de vſufr. vbi dicitur, quod portio accreſcit portioni, vt alluuio, ad idem interdum. §. 1. ff. de vſufr. accreſ. & eſt tex. no. in l. pen. ff. vt leg. nomine, vbi fideiuſſor, qui ſtricte obligatur, tenetur non ſolum pro parte legati, pro qua fideiuſſit, ſed etiam obligatus intelligitur pro alia parte, quæ virtute iuris accreſcendi acquiritur. Decius in l. edicta. C. de eden.

Ius tertij ſemper dicitur præſeruatum in omni diſpoſitione, c. cum olim 6. de conſuetud. & c. 2. relig. domi quod procedit in his, in quibus datur compatibilitas:

Ius patronatus habens non dicitur locupletior, l. plane 97 §. fi. de leg. 1. & de hac materia, vi. inf. Patronus.

Ius ſuum nemini eſt ſubtrahendum, inf. Nemini.

Iuſta deprecantibus nihil debet denegari, ff. da his, qui

ſut

Digitized by Google

ſui, vel ali. iu. l. ſi dominus, §.ſed dominorum, Inſtit. eod. ſ. dominorum.

Iuuare ſe quis poteſt ex eo, quod impugnauit, quando eſt error. Bart. in l. poſt legatum in 3. col. ff. qui. vt indig.

Iuuenis rixoſus, ſi non apparet per quinquenniũ, præſumitur mortuus, Alex. conſi. 4. in 6. col. in 2. vol.

A Iuuene, & cupido credatur reddita virgo? gl. in l. ſi vero remunerandi §. ſi adoleſcentes ff. mandati.

L

LAbor non debet eſſe ſine mercede, c. ibi adunati, 7. q. 1. & 12. 2. charitatem, & in auth. de ind. §. ne autem, colla. 6.

Laborem cuiuſcunque æquiſſimum eſt, digna recompenſatione remunerari; quia, Cum labor eſt in damno, mortalis creſcit egeſtas: C. de allu. l. fi. §. ſimiliter.

Labor, & pecunia, diuiſionem recipiunt, l. ſcio. §. 1. de annu. lega. ff. de annu. legatis.

Labor mortalis nihil efficit immortale, & nullũ opus humanum durat in æternum.

Lachrymæ debent eſſe arma Clericorum, c. conuenior, 23. quæſt. 8.

Laici non poſſunt tractare negotia eccleſiaſtica, cap. decernimus, de iudic. cap. bene quidem, 96. diſt. Procedit in iudicijs, prout loquitur illa rubrica, ſub qua ſituatur vterque tex. hic allegatus. Ex commiſſione autem ſuperioris bene poſſunt; & immo laicus poteſt eſſe œconomus Eccleſiæ in temporalibus: aſſeſſor, & conſiliarius Epiſcopi; non: autem Vicarius generalis.

Laicus non teſtificatur contra Clericorum, c. de cætero, de

de teſtibus, & atteſt. cum ſimil. facit tamen præſumptionem, vel ſemiplenam probationem, & admittitur, quando de crimine agitur ciuiliter: atq; etiam in criminibus exceptis.

Lapillus repertus in corpore galli venditi permanet vẽditori, arg. l.26.§.arbor,ibi,coaluerit,de acq.re.dom.

Largius expendit qui ſperat, ſibi aliqua euenire, C. da perit. her. l. ſed & ſi.

Latrones poſſunt quæſtionari die feriato, forte die Paſchæ: & poſſunt condemnari, l. prouinciarum, C. de ferijs, Contra, l. 3. C. de Epiſc. aud. vbi dicitur, omnia vincula diſoluuntur die Paſchæ.

Laudandus magis quis eſt in eo, quod acquirit ex ſua virtute, & induſtria, quam in eo, quod naturaliter, & ex ſucceſſione illi prouenit, in quo nemo laudari, vel vituperari poteſt, gl. in l. expreſſiſſet, ff. de captiuis.

Legatarius poteſt eſſe teſtis in cauſa teſtamanti ff. de teſtamen. l. qui teſtamentorum, Inſtit. eo. §. pen. Contra, quia nemo teſtis in ſua canſa, &c. ff. de teſta. l. nullus, C. eo. l. omnibus.

Legatum ſi fiat mulieri, ſi pariat, & caſu pariat monſtrum, habebit legatum; ſed ſi ex peccato id euenerit, puta, quia cum bruto coierit, illud non habebit, eſt notab. l. queret aliqus, cum ibi not. 135. de verb. ſignifi.

Legatum ſibi adſcribens tenetur pœna falſi, etiam ſi legatum ſit inutile puta rei ſacræ l. ſi quis legatum 6. ad l. cornel. de falſis.

Legatum ſi ſit alternatiuum annum donec velit legatarius, tunc omni anno licita eſt variatio, cum tot ſint legata. quot anni l. Pater Seuerinam, 100. in fi. de codic. & demonſtr.

Le-

Legatum filio debitoris an inducat liberationem debiti patris ſui, vi. ſupra, Debitoris filio.

Legitimare ne poſſit Imperator in præiudicium legitimorum vi. inf. Princeps.

Legitimatus dicitur fili. abuſiue, Bal. in l. Paulus, ff. de ſta. bo.

Legitimans Imperator dicitur tollere ſpurietatis nubeculam, vide ſupra, Imperator.

Legitime factum nullam pœnam meretur, C. ad l. Iul. de adul; l. Gracchus, & C. de admin. tut. l. ſancimus, & ff. de reg. iur. l. nemo damnum. Sed contra, C. de ſecun. nup. l. 1. & in auth. l. quotiens, C. ne tu. vel cu. l. 1. & C. rem alienam gerentibus, l. 1.

Lenocinium 2. modis efficitur, vi. Maritus comit.

Lege dificiente recurritur ad auctoritates Doctorum, vt ſupra, Doctor. & inf. Opinio.

Legem abrogare, derogare, prorogare, &c. quid importet, vi. ſupra, Derogare.

Legem ſuperiorum tollere nemo poteſt, ff. de arbi. l. nam magiſtratus.

Leges debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam, l. quod ſi quinto anno, ff. commd. & latius inf. hic.

Leges non permittunt, aliquem in paupertate viuere, nec in anxietate mori. in auth. de hær. & fal. in fi. col. 1

Leges ipſis rebus, & non verbis imponimus, C. cõmunia de leg. l. 2. in fi. & de vſuris, l. fi.

Legibus, non exmplis iudicandum eſt l. nemo, C. de ſent. & inter l. omn: iud.

Leges legibus concordare promptum eſt, l. vnica, C. de inoffi. donat.

Legibus iam determinata immutare nõ licet. quæ auté nondum legibus decreta ſunt, ſequuntur arbitrium humanæ voluntatis.

Digitized by Google

Legis diſpoſitio quælibet intelligitur, rebus ſic ſtantib⁹ prout nunc ſe habent, ſic, & verba hominis intelligũtur, vt ſup. in contract. vltimis voluntatibus, priuil. & quibuſcunque alijs. late ſcrib. in c. cũ M. Ferarien. de conſtitut.

Legis nouæ dubia debent dirimi ab eiuſdem conditore, ad hoc, vt vim legis generalis obtineat; non a iudice, cuius ſententia ſolnm litigantes obligantur, l. fin. & l. cum de nouo, C. de legibus.

Legum correctio eſt euitãda, C. de appel. l. precib. in fin.

Lex cum in preteritum indulget, in futurum vetat quod indulſit, vt ff. de legi. & Senatus, l. cum lex.

Lex aliquando fit de non dubio propter rudes, c. 1. de no. for. fide, l. quæro, ff. de natalibus reſtit

Lex noua tollit primam contrariam, quamuis id non exprimat; ſed non ſpeciales conſuetudines, & ſtatuta rationabilia, niſi id explicet, cap. 1. de conſtitut. in 6.

Lex noua non procedit vltra caſum in ea cõprehensũ, l. ſi ml ierum, §, in extraneis, de her. inſtit.

Lex quotidiana eſt ergo vtilis l. certe, §. fi. ff. de præca. & materia quotidiana melius, & ſubtilius eſt examinanda.

Lex pro egentibus debet condi, ſeu corrigi, in auth. de non eligen. ſecundo nuben. col. 1. l. aſſiduus 14. C. qui po. in pig. hab.

Lex ciuilis, & eccleſiaſtica, intelligenda eſt ex tempora, loco, perſona, & cauſa; mutacio etiam legis conſurgit ex conditione temporum, quibus lex congruere debet: apparet hoc in diſt. tota 29. & c. cõtra morẽ, diſt. 100. ſic etiam dicitur, quod ſtylus curiæ Rom: qui facit ius, modo eſt albus, modo niger. ſup. v. Cur.

Lex

Lex non debet continere verò a ſuperflua: inf. v. Nihil & v. ſuperflua.

Libellum famoſum inueniēs, & non lacerans, ſed alijs pandens, tenetur tamquam auctor ad pœnam capitalem, l. vnica, C. de famo. libel.

Libellus dat formam, ſeu tenorem ſententiæ, inf. Sententia formanda eſt.

Libertas eſt naturalis facultas eius, quod cuicuique facere libet, niſi vi, aut iure prohibeatur fieri, Inſt. de iur. perſo. §. 1.

Liberum corpus non recipit æſtimatſonem, l. 1. §. ſed cum liber. & l. fi. in fin. ff. de his, qui deie. vel effu. & ſi qua ;pau. fecis, dicatur, l. ex hac ſic.

Libertini ſunt, qui ex iuſta ſeruitute manumiſſii ſunt, Inſt. de liber. in prin. ff. de ſta. homi. l. 1.

Linguæ lubricum non eſt facile trahendum ad pœnam, l. famoſi 7. C. ad l. Iul. Maieſtatis.

Litigare cum iudice ſuſpecto periculoſa res eſt, & quæ triſtiſſimos ſortiri ſolet effectus, l. apertiſſimo, ff. de Iudicijs.

Litis initium fit per conteſtationem, l. 1. C. de plus pet. de iud. l. apertiſſimi, & C. vbi de crimine agi oportet, l. 1.

Lites ciuiles vltra triennium; criminales vero vltra biennium a lite cnteſtata, non ſunt prothraendæ, l. properandum, C: de iudic.

Litis finitæ exceptio quomodo proſit, vi. ſup. exceptio.

Litigioſam rem ſcienter alienans punitur in ſimplum. l. fin. Et hodie re litigoſa legata debetur litis euentus, C: de litigioſis l. fin.

Litigioſam rem conſecrans, vel dedicans punitur in duplum parti applicandum, l. fin. ff. de litigioſis.

Lit-

Litteræ commendatitiæ non animo obligandi, ſed ſimpliciter commendandi emiſſæ cenſentur, C. quod cũ eo, qui in al. pot. l. finali.

Litteræ Principis debent oſtendi, vt de ipſius mandato poſſit conſtare, ſupra, Credendum.

Loca non ſanctificant homines, cap. non loca. & cap. ſi. 40. diſt. & non ſatis eſt, Hieroſolymis fuiſſe, ſed Hieroſolymis bene vixiſſe, cap. gloria Epiſcopi, 12. q. 2. & non ſufficit diu ſtuduiſſe, niſi bene, gl. in l. vnicuique, C. de proxi. ſacro cri. lib. 12. non enim loca.

Loca; ſed vita, & mores ſanctum Deo faciunt Sacerdotem, quum ex officio ſuſcepto, non licentiam peccandi, ſed neceſſitatem viuendiſſe nouerit aſſecutum, ita tex. 11. diſt. in fin. prin. Trahitur quippe vita Pontificis (imo & cuiuslibet prælati) facile à ſubditis in exemplum c. magnæ, de vo. quia ſunt vt ſignum poſiti ad ſagittam, cap. qualiter & quanodo 2. de accuſat. Et facit quod vulgo dicitur. Regis ad exemplum totus componitur orbis, glo. in cap. ex merito. 6. quæſtio. 1.

Loci mutatio valet aliquando conuerſis ad pœnitentiam, cap. valet interdum. 81. diſt.

Locatio non poteſt eſſe ſine mercede in pecunia, glo. in l. ſi olei, verbo, locaſti, ff. de loc. & cond.

Locator aliquando poteſt expellere inquiliuum, e domo ante tempus in quatuor caſibus, nempe, ſit immineat neceſſitas, que non imminebat tempore locationis, ſi domus indigeat refectione; ſi Inquilinus peruerſe conuerſetur, vltimo, ſi per biennium non ſoluit canonem, cap. 3. §. ii. de loca, & cond.

Locupletari nemo debet cum aliena iactura, vi ſupra

Digitized by Google

Damnum.

Lucrari dicitur qui rem ex arbitrio agit, licet diſpendioſe, glo. fi. in l. cum ſeruus, ff. de cond. cau. data cau non ſequuta.

Lucratiuæ cauſæ duæ non poſſunt circa idem concurrere, vi. ſupra, Cauſæ.

Ludus ſcachorum eſt permiſſus: quia conſiſtit in ingenio naturali. no. in auth. interdicimus, C. de Epi. & Cler.

Ludus tabularum eſt prohibitus, in auth. de ſan. epi. §. interdicimus, colla. 10. nec à Clericus inſpici poteſt, ibi.

M

MAgiſter debet eſſe humilis, & benignus auditoribus, & humiliter docere, non cum auſteritate, & potentia, vt 46. diſt. habet hic, l. obſeruandum, ff. de offi. præſi. & nimia ſaeuitia præceptoris culpæ comparatur, ff. ad leg. Aquil. l. preceptoris.

Magiſter nobilior fit per ſcholarem, pater per filium, & præſes per ſubiectos: in auth. conſt. quæ de dig. §. generaliter, vbi gl. in verb. nobiliores, & honor eſt magiſtro habere optimos ſcholares. in gl. prohe. ff. §. accipite.

In Magiſtrum aſſumi non debet, qui non nouit eſſe diſcipulus c. cum in Magiſtrum 49. de elect.

Maior 14. an. poteſt facere teſtamentum, ff. de teſt. l. qua ætate, & Inſti. qui cau. ma. non licet §. cum ergo fœmina vero in annis maior 12. debet eſſe d. l. qua ætate.

Maiori parti in cumulo debiti ſtãdũ eſt, l. maiorẽ de pac.

Ma-

Malafides non conſtituitur per denuntiationem extraiudicialem, ſupra, Extraiudicialis.

Mala ſimpliciter ſunt magis deteſtanda, quam mala ſecundum quid, ff. de contrah. empt. l. quod ſæpe §. veneni mali.

Mala herba cito creſcit, no. gl. C. de his, qui ve. æta. imp. l. 2.

Male agens odit lucem: & ideo clam delinquens plus punitur, quam qui palam, ſupra, Clam.

Malis communicare non eſt malum, immo ad lucrandos eos Chriſti exemplo inuitamur, cap. infideles 23. qu. 4.

Malum eſt peccare, diabolicum perſeuerare. Not. glo. C. quomodo, & quando iudex ſen. fer. ſed: debeat, l. conſentaneum.

Malus per penitentiam emendatus, vlterius malus non dicitur, l. quod ita, ff. de ædil. edic. & cap. teſtimonio, de teſt. & no. per Io. An. in cap. ſemel malus 8. de reg. iur. lib. 6. & quaſi dicitur nouus homo renouatus, 50. diſt. cap. ferrum.

In maleficijs voluntas ſpectatur, non exitus, ff. ad l. Cor. de ſicca. l. diuus Adrianus.

Malitijs hominum obuiandum eſt, nec eis via apperiri debet, ff. de rei vend. l. in fundo alieno, §. penul. & cap. illa præpoſitorum ij. q. 3. & l. altius C. de ſeruit. & aqua.

Malum quamuis aliquid de ſe non ſit, ſi tamen ſit res mali exempli, fieri non debet, ff. de pœnis, ſi quis, §. qui abortionis, l. exemplo, C. de probat.

Malus quis non fit repente, ita nec nemo repente fit turpiſſimus, diſt. 1. de pœnit cap. ſi ſermo. §. e contrario.

Digitized by Google

Mandāti, aliquem verberari mors ſecuta imputatur, c. 3. de homic. in 6.

Mandato alterius delinquens non ideo excuſatur, l. non ideo 5. C. de accuſat.

Mandatum Principis ſe habere, nulli credendum, eſt niſi Illud oſtendat, C. de mand. Princip. l. vnica.

Mandatum ſuſcipere liberum eſt, ſuſceptum autem conſumandum eſt, Inſti. mandati, §. pen.

Mandatum habens ad petendum pecuniam, videtur habere mandatum ad ſolutionem recipiendam, l. quod ſeruus, & l. ſi ſeruus, ff. de ſolut. Iaſ. poſt Alex. in l. filius in 2. col. C. de pactis.

Mandanti, aliquem verberari mors ſecuta imputatur, c. 3. de homic. in 6.

Mandatum intelligitur, ſecundum quod dominus conſueuit mandare, l. Titianus 8. ff. quod cum eo.

Mandatum contra bonos mores non eſt obligatorium, Inſtit. mandati, §. illud quoque.

Mandatum reintegra ſola reuocatione finiri poteſt, Inſti. madati, §. recte.

Mandatum debet eſſe gratuitum, Inſt. eod. §. fin. & l. 1. §. mandatum, ff. eod.

Mandati geminatio nihil operatur, ſupra verbo, Geminatio.

Manifeſta delicta plus puniuntur, quam ſecreta, Eſt verum in manifeſte prohibitis, non in his, quæ poſſunt excuſari, glo. in §. vi autem, Inſtit. de actio.

Manifeſta, probatione non indigent, l. ſi vero §. 1. ff. qui ſatiſda. cog. & ff. de act. empt. l. exempto, in primo reſponſo, & ff. de do: præleg. in fi.

Manum leuans, etiam ſi non percutiat, iniurarum tamen actione tenetur l. item is §. 1. de iniur.

Manus

Digitized by Google

Manus datio ſignificat vnionem,& ſignum pacis c. fundamenta, vbi gl. de elec. lib. 6.

Manus Papę appoſitio,quid operetur,inf. Papæ manus.

Maritus agit pro vxore, etiam ſine mandato ; ſed cauet de rato, l. 21. C. de procurat.

Iniquum eſt, vt Maritus pudicitiam ab vxore exigat, quam ipſe non exhibeat ei, vt ff. de adul. l. ſi vxor, §. iudex.

Maritus committit lenocinium duobus modis. Primo, quando vxorem ſuam vendit, C. de cond. ob tur cau. l. mercalem. Secundo, quando maritus vxorem condemnatam de adulterio habet, vel ſciens eam adulteram retinet, ff. ad leg. Iul. l. 2. §. 1.

Marito diſſipante bona vxoris paraphernalia, ea conſentiente, cenſetur donatio, & repetit vxor, quatenus maritus factus ſit locupletior, l. 17. C. de donat. int. vi. & vxo.

Maritus culpa ſua leui damnificans res dotales, tenetur vxori, gl. per illum tex. in l. ſi conſtante, 25. §. quoties, vbi Bart. ſub nn. 16. ff. ſolu. matr.

Marito ad inopiam vergente poteſt vxor dotem exigere ad ſuſtentationem ſui, ac filiorum, l. 29. cum auth. ſeq. C. de iu. dot.

Maritum habere inutilem, vi. inf. verbo, Paria.

Sub Maſculino genere continetur fœmininum l. 1. §. 1. ff. de conſt. pe. l. patroni. & l. teſtatio, §. ſerui & l. 1. pronuntiatio, ff. de ver. ſig. l. qui duos mulos, ff. de l. 3.

Maſculinum ſub fœminino genere non continetur ff. de leg. 2. l. ſi ita ſcriptum.

Materia ſi eſt quotidiana ergo diffuſius. & ſubtilius eſt examinanda, ſupra, lex quotid.

ater multum amat filios, attamen non tenetur dotare

filiam, niſi ex magna cauſa l. 14. C. de iu. dot.

Matrimonium contrahens ſcienter cum ſecunda vxore, adhuc viuente prima, & neque cognita, ſi cognoſcit ſecundam, non poteſt hanc habere, etiam prima mortua; ſed ſi neſcienter duxit ſecundam poteſt cũ hac remanere, ſi de nouo conſentiat, cap. 16. de eo. qui duxit quam pol. per adult.

Matrimonium vbi non eſt, nec dos eſſe poteſt, Inſt. de nup. §. ſed ſi.

Matrimoniorum cauſa, etiam in terris Imperij, ſecundũ canones terminatur, ſup. Iura canonica.

Matrimonium contrahens ſupponit ſe fortunæ ſicut nauigans, gl. 1. in cap, nouimus, 17. q. 2.

Mediante alio poſſumus expedire ea, quæ ſunt, facti non quæ iuris, Inſtit. per quas perſo. §. pen.

Medicus peritus ſolicitus, & traditiones artis obſeruans, non impeditur ad ordines promoueri ob caſum mortalitatis infirmi, c. 7. de ætate, & qualit. preficiendi.

Medicus bene ferro ignito incidit vulnera, quæ fomenta non ſentiunt. 1. q, 1. qui reperientur.

Medium eſt eligendum, in authen. de conſul. circa princ. col. 4. vnde dicitur, medium tenuere beati, & facit ad hoc, ff. de offi. procon. l. ſolent, §. 1. Inſti. de rerum di. §. cum ex aliena materia, Vnde verſus, Cum media ſemper gaudebam ludere forma, maior enim medijs gratia rebus ineſt. & illud, Inter vtrumq; vola, medio tutiſſimus ibis.

Melior conditio domini per ſeruos fieri poteſt, non deterior, ff. de re. iur. l. melior.

Melior eſt conditio poſſidentis, C. de rei ven. l. ſi, in cap. de interdic. §. cõmode, & ff. de verb. ſig. l. ſi ſeruũi.

Melus

Digitized by Google

Melius eſt non ſoluere, quam ſolutum repetere, l.3. ff. de compenſatio.

Melius poteſt quis videre alienum errorem, quam ſuum vt patet in ludo de ſcachis; nam melius videt qui ibi aſſiſtit, quam luſor, gl. l. error, in fi. gl. C. de iur. & fac. ignor.

Melius eſt pauca idonee effundere, quam multis inutilibus corda hominum prægrauare, l. tanta C. de vete. iur. enu. Et in authent. de tabellion col. 4.

Melius eſt nocentem dimittere, quam innocentem puniri· ff. depoſiti l. abſentem.

Melius eſt pignori incumbere, quam in perſonam agere Inſt. de fur. §. furti autem.

Melius eſt intacta iura ſeruare, quam poſt cauſam vulneratam remedium quærere, C. in qui cau. in integr, reſtit. l. l. fin.

Melius eſt delinquere in faciendo, quam iu omittendo, l. Iulianus §. 1. ff. de act. emp. & l. ſi ſterilis, §. cum per venditorem, eo. tit.

Melius eſt ſecundum phiſo. Primo Rhet. omnia determinare per leges, quantũ poſſibile eſt, quam relinquere iudici arbitrio ex D. Tho. a.2. qu. 67.

Melius eſt partem hebere, quam toto priuari, Inſt. ad leg. Falc. §. ex diuerſo.

Melius eſt eſſe popularem vnius nobilis ciuitatis, quam nobilem mediocris ciuitatis, quod extollit Lodouicus Rom. in rep. l. ſi vero, §. de viro, in 14. fal. ff. ſol. matr.

Mendaci multa damna imminent à iure. l. fin. ff. de rei vendic. vbi poſſeſſio auſertur mendaci, & transfertur in actorem, qui eum conuincit de mendacio poſſeſſionis, alia etiam exempla habentur penes gl. in l. Inde

Digitized by Google

Neratius §.hæc actio, verbo Duplũ:ff.ad l.Aquil.vnde duplatur quod erat ſimplandum, & remiſſiue ibi dicitur de eo,quod venit quadruplandum in pœnam mendacij,

Mendacium nemini nocens non eſt punibile, & mendacium alteri non nocens cenſetur nugatorium.

Mendici clerici quales dicendi ſupra v. Clerici.

Mentis qualitas indicatur ex incompoſitione corporis c. ſic ergo 45. diſt. in & 23. diſt. cap. His.

Mens in animo retenta nihi operat, l. ſi repetendi, C. de condit. ob cauſam data,l.ſi maiores C. de trãſact.

Mens,& voluntas contrahentium in primis eſt attendenda,ſupra,Contract.

Merces fœlicitatis non acquiritur, niſi per laborem virtutis, c. ieiunium, circa prin. de conſe. diſt. 5.

Meretrici datum repeti non poteſt, ff. de condi. ob tur. cau. l. item ſi ob ſtuprum· §. ſemper, & quod meretrici, & ff. de donat. l. affectionis.

Meretrix mater, filiam meretricem exheredare non poteſt, l. in eternam C. de inof. teſtam.

Merum dicitur ab omni alia re. ſeparatum l. qui res §. in Romæ, & ibi gl. ff. de ſol. l. ſic,de leg. 1.

Metu factum de iure non tenet, fallit in 6. caſibus per gl. in c. 2. e de his, quæ vi, met. v. cau. fiunt vbi ait, Tutor,iuditium, dos,ſacrum, copula,votum, hæc ſex vi facta de iure ſcias fore nulla,cetera ius patitur ſed poſtea reſtituentur.

Metus eſt inſtantis, vel futuri periculi cauſa mentis trepidatio, l. 1. §. metus, ff. quod mat. cau.

Meum non eſſe apparet id,quod alterius eſſe deciditur, l. Pomponius ſcribit, §. ſed,& is, ff. de procurat.

Miles deſijt eſſe ſæculi, qui factus eſt miles Chriſti, cap.

vnico

Digitized by Google

vnico, de vaſallo mi. qui arma bellica depoſuit, col. 10 in fin.

Miles non poteſt aliquem accuſare, niſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequatur, l. non prohibetur C. qui accuſ. non poſ.

Miles non poteſt eſſe procurator, l. militem C. de procur.

Militem Clamys, cuculla monachum, purpura Regem, ſtola ſacerdotem, toga aduocatum indicat. gl. in l. 1. C. nulli lic. in fren. lib. 12.

Militis heres petit reſtitut. in int. quamuis ipſe miles eam non petierit, l. 1. C. reſtit. milit.

Milites non poſſunt eſſe aduocati, Inſti. de except. §. pen quia debent intendere, vel vacare circa arma, C. de iu. deliberan. circa prin.

Minãs teſtibus perdit cauſam, DD. in c. 1. de off. deleg.

Miniſtros paucos bonos habere in Sacerdotum ordinatione ſanctius eſt, quam multos malos, c. cum ſit ars artium, de æta. & qual. ordin.

Minæ ſunt in verbis, terrores in factis.

Minima multoties habentur in conſideratione, Pariſ. remiſs. in c. quoniam contra, in 15. probat.

Miniori iuranti contractum non datur reſtitutio in integrum, l. 1. C. ſi adu. vendit.

Minor 14. annis non poteſt eſſe iudex, l. quidam conſulebant, ff. de re iud.

Minores 25. annis heredes ſcripti non tenentur vindicare mortem teſtatoris, ſi teſtator ab aliquibus interfectus fuerit, l. minoribus, C. de his, qui . vt indi ſecus ſi maiores eſſent, 25. an. quia tenerentur vindicare mortem teſtatoris, vt in ea. l. minoribus §. quod ſi maiorum, & ſi vnus illorum, qui interfecerunt

runt

runt teſtatorem, fuerit accuſatus, & appellet, tunc maioris heredes ſcripti tenentur defendere appellationem, ibi, ſed. Sed de iu. Diuino dicitur, mihi vindictam, & ego retribuam.

Minor, & Eccleſia æquiparantur, cap. 1. de integ. reſt. l. ſi. C. de Sacr. San. Iotellig. in caſibus a iure expreſſis. Fallit autem, quia minor preſcriptione temporis ſeruatur illæſus, Eccleſia autem præſcribit, & præſcribitur cõtra eam. Goffr. in ſum. de in integrum reſt. cap. 3.

Minus ſi quod videtur ineſſe, ineſt, & illud, quod magis, C. de Sacoſ. Eccl. aut. multo magis.

Minus tribuit, qui nihil tribuit, no. Inſt. quod cum eo, qui, §. cum duas, ff. de tribu: act. l. illud, §. ſi cuius dolo, & arte. de verb. ſign. l. minus, & l. verbum amplius.

Minus peccat qui illicita docet, quam qui addiſcit, l. 2. C. de hæret. Sed hoc ibi non dicitur, ſed in l. culpa. 8. C. de malef & mathemat. habetur expreſſe, quod culpa ſimilis eſt, tam proh bita diſcere, quam docere.

Minimum, aut magnum ſi inre conceditur dari, vel accipi, nõ expreſſa quantitate certa, tunc pro dantis, & accipientis qualitate locus erit arbitrio boni viri, gl. in c. ſtatutum, §. in ſuper v. pacti, reſcr. in 6.

Minus in dubio continetur in omni obligatione, reſpectu ſummarum, & obligationis temporis l. 199 verb. oblig.

Minus eſt habere actionem, quam rem, ff. de reg. iu. c. minus eſt.

Miraculum dicitur eſſe de his, quæ raro accidunt; auth. de conſul. coll. 4.

Miſericordia eſt rigori anteponenda, vt extra, de ſortil. c. 2.

Digitized by Google

c. 2. C. de iud. l. placuit,& præceptum miſericordiæ omnibus eſt commune,vt 86. diſt. non ſatis. Et ſententia, quæ miſericordiam vetat, fugienda eſt, vt 50. diſt. pondetet, in fi.

Miſſæ quæ nã permitantur tempore interdicti v. inf. v. Tempore.

Miſtum ſub ſimplici continetur, l. 2. in prin. ff. de ver. obl. Contra de l. ſi ita quis, ff. de lib.& poſthu.

Mitius agitur cum lege, quam cum eius miniſtro l. & ſi poſt tres, ff. ſi quis cau. & l. Celſus, ff. de arbitr. Contra de l. ſi fœmina, ff. de arb. & l. ſi tamen, §. penult. de compenſ. de l. ſi libertus ff. de iu. repa. vbi alienatio facta in fraudem hominis tenet. Pro reſol. vide d. Car. iu. cle. conſtitutionem, §. in ſuper, in 1. q. de elec. Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem, in 2. col. de act. Inſt.

Modicum non eſt curandum, ff. de oleo leg. l. ſi cenſu, §. fi. cum l. ſeq. & ff. commo. l. in reb. §. poſſunt, & ff. de in integ. reſt. l. ſcio. & ff. de contrah. emp. l. res. Contra, ff. de iud. l. ſi debitor, in glo. & de dam infec. ſi proprietarius, & §. gallinarum, Inſt. de re diuis.

Hoc procedit niſi modica eſſent eſſentialia, vel multa, quia multa modica faciunt vnum ſatis l. iuſtitia, C. de probat. Dicitur autem modicum in iure, reſpectu temporis ſpatium duorum, vel trium menſium; exemplum eſt in bulla Pij V. de Simoniaca confidentia, vt apud Nau. in man. cap. 23. num. 190. Immo & vnus dies aliquando dicitur vnum momentum, C. de ferijs, l. 3. & duo aurei dicuntur modica quantitas in l. idem eſt ff. de dolo malo.

Modus ita exceditur in eo, quod eſt amplius, ſicut in

Digitized by Google

eo, quod eſt minus, cap. cuſtos, de offi. cuſtodis. 51. diſt. qui in aliquo 45. di. diſciplina, 41. dif. quiſquis faciunt dicta ſup. verbo, Medium.

Modus agendi, & excipiendi ſemper eſt attendendus, ſupra, Agendi.

Molendinum habens in flumine an poſſit impedire, ne aliud ibidem fiat, gl. allegat pro, & contra in l. ſi manifeſte, ver. procurator, ff. de ſeru. & aqua.

Momentanea poſſeſſio dicitur, quæ parum poteſt durare penes poſſidentem; quia ſtatim poteſt agi contra ipſum iudicio poſſeſſorio, ff. de acq. poſſ. l. non videtur.

Monachus antiquitus habebat proprium, gloſſ. per tex. in l. ſi quis Presbyter 20. C. de Epiſc. & Cler. Sed tunc forte non emittebatur votum paupertatis.

Monachus non poteſt eſſe ſine clauſtro, cap. placuit, 16. q. 1.

Moneta a contrahentibus nuncupata intelligitur ſecundum curſum communem regionis gl. ad §. fin. Inſt. de Attil. tut.

Monetam falſam incipiens cudere, ſed non perficiens iuſtæ pœnitentię ſuffragio abſoluitur, notab. lex, qui falſa 19 ad l. Corne de falſis.

Mora poteſt purgari ſi poſt 3. 4. & etiam plures dies, compareat in iudicio, qui promiſit comparere, l. & ſi poſt. 8. cum. gl. ff. ſi quis caut.

Poſt moram extincta re debita periculum eſt debitoris Fal. ſi mora eſſet modici temporis, l. ſi debitore, ff. de iudic.

Morari quis dicitur vbi habet familiam, ſupra familia.

Mora nulla intelligitur ibi fieri, vbi nulla petitio eſt, regula, ff. de verb. obli. l. ſi pupillus. Contra de l. ſi

pacto

Digitized by Google

pacto, quo de pact. & l. nuda. C. de contrah. & cōmit. ſtip. In his enim in quibus dies, vel conditio, vel iuramētum, non eſt appoſitum, nulla interuenit mora, vbi nulla ſit petitio.

Morbo occurrere præſtat, quam depellere, gloſſ. marg. ad l. ſancimus, C. in quibus cau. in int.

Morbus ſonticus, qui dicitur grauis, excuſat a contumacia, l. quæſitum eſt ff. re iudic.

Mores boni potius, & prius, attendi debent, quam diuitiæ, & dignitates, que non ſunt ita ſufficientes: vt in l. ſcire, §. cum reliquis, ff. de tut. & cur. dat.

Mores mutantur dum comitantur opes.

Mores per triennium bene viuendo cenſentur eſſe mutati, §. ſancimus, verſ. nequaquam aut. de monach.

Mores poſteriores derogant prioribus, Bal. in l. ſi filia, ff. de inof. teſta.

Mores à coniūcto formātur l. ædiles 25, de ædil. ædicto.

Mores vis carpere, debes labe carere, cap. cum Eccleſiæ, de except. l. in arenam, C. de inoff. teſtam.

Mortui veſtem auferens pœnam ſacrilegij incurrit, l. pergit. C. de ſepulc. viol.

Mortuo Clerico ab inteſtato ſine conſanguineis ſuccedit Eccleſia, cui inſeruiebat, cap. 1. ſucceſ. ab. inteſt.

Mortuo animali legato, non debetur nec caro eius, nec corium. l. mortuo boue, de lega, 2. ſecus autem eſt in contractibus, ibi notant DD.

Mortis alicuius conſcius, & particeps plus aliquādo punitur, quam ſi ipſe occideret, gl. in §. aliqui deinde Inſt. de publ. iudicijs

Mor omnia ſoluit, in auth. de nupt. §. deinceps, & morte extinguitur crimen, l. 1. C. ſi reus, vel accu. mor. fuerit, fallit. in 6. caſibus ibi exceptis.

Mors

Mors eſt caſus fortuitus, l. licet, C. de pact. l. interdum, ff. de iudi. l. 2. §. ſi eo tempore, ff. de admi. re. ad ciui. pert.

Morte nihil certius eſt, nihil vero incertius eſt eius hora, l. 1. ff. de condi, & demon.

Mors ciuilis eſt triplex, quãdo per exilium perditur Ciuitas. Secundo quando quis efficitur ſeruus hominis vel pœnæ. Ter. quando in religione proffeſſio emit.

Mulieres bonæ philoſophis hodiernis poſſunt comparari, qui rari ſunt, vt l. ſed. & reprobari, ff. de excuſ. tutor.

Mulieres omnes ſunt malæ Bart. in l. pater Seuerinam, §. ſocius, nu. 1. de cond. & demonſtr. Et faciunt dicta ſuperius, verbo, Lex non debet,

Mdlieres non debent conueniri ob culpam maritorum, l. 2. C. ne vxor. pro ma.

Mulier grauida excuſatur, ſi non venit ad iudicium, licet non ſit valetudine impedita, l. 2. §. ſi non propter, ff. ſi quis caut.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota tria optima negligit, Deum, defuncti memoriã, & filiorũ caritatẽ, in auth. de nupt: §. nos autem iuramus, col. 4.

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento, ff qui teſta. ſa poſ. l. qui teſtamentum, in alijs vero caſibus bene poſſet teſtificari, glo. in §. teſtes autem, verbo, Mulier, Inſt. de teſtam. ordin.

Mulier, quę mortem ſilij vult perſequi prius debet probare, ſe matrem, l. non ignorat. 9. C. qui accu. non poſ.

In Muliere maior caſtitas requiritur, quam in viro, C. ad ſen. orfi. l. ſi qua illuſtris, in authen. quomodo oportet Epiſcop. & Cle. &c. §. oprtet, col. 1.

Mulierum genus auariſſimum eſt in donando, l. ſi à ſpõ ſo,

ſo, 16. C. de dona ante nupt. & ff. de dona. inter. vi. & vxo. l. ſi ſtipulata, in fin.

Mulier incontinens eſt dedecus totius agnationis, tex: eſt in l. 1. C. de Sena. conſul Clau. tol.

Mulier in quinquageſimo anno perdi fæcunditatem, l. ſi ſterilis, 22. §. 1. de ac. emp. Contra de. l. ſi maior. 12. C. de leg. her. vbi partus huiuſmodi dicitur mirabilis.

Mulier vno partu poteſt parere quinque filios l. vrũ §. 1. de rebus dubijs.

Mulier ſi principaliter mutuum recipit, non iuuatur Velleiano, licet poſtea illud in alios vſus conuertat, l. 13. C. ad Velleianum.

Mulier fideiubens non gratis, ſed aliquo reccepto non iuuatur Velleiano, ſed efficaciter obligatur, quia non videtur interceſſiſſe ex leuitate, l. 23. C. ad Velleianũ

Mulierum proprietates 7. enumerantur per Neuiz. in Sylua Nupt. col. 16. Sanctas enim eas dicit in Eccleſia; Angelos in acceſſu; Dæmones in domo; Bubones in feneſtra; Picas in porta; Capras in horto; Fœtorem in lecto.

Mulier eſt ſagacior, l. 2. §. fœminas, C. de his qui ve. æta. impe. & ibi no. gl. quod mala herba cito creſcit.

Mulieres ſunt falſæ, fragiles & corruptibiles, ff. de teſta. l. qui teſtamento, §. mulier, Inſt. de teſta. §. teſtis. Plus audẽt, quam maſculus, C. ad leg. Iul. maieſta. l. ad filias.

Mulieres nõ poſſunt accuſare, niſi res ad eas pertineat, l. ſequi C. qui accu. poſ.

Mulieres non poſſunt pro alio interuenire, l. 1. ff. ad ſc. con. vel niſi in ſex caſibus poſitis, ĩ d. l. 1. in gl. ff. eo. tit.

Mulieres ſunt remotæ ab omnibus officijs publicis, vel ciuilibus, ff. de re. iuris l. 2.

Mulier

Mulier non poteſt eſſe Iudex, l. cum prætor, §. non autem, ff. de iud.

Mulier debet preſtare operas, & ad illud officium deputatur, ff. de opr. lib. l. ſicut.

Mulier in poteſtate ſua liberos non habet: Inſtit. de adoptio. §. fœminæ.

Mulier nullam diſcretionem habet, ff. de iudicic. l. cum prætor §. non autem.

Mulier plus participat de dolo, & malitia, quam maſculus, gloſſ. in l. 2. verbo, Morumque C. de ijs, qui veniam.

Multa quæ nam dicantur, v. Tria.

Multitudini nō parcitur in delicto maximo Boer. tract. de ſedit. q. 7. nu. 5. vbi & idem dicitur in alijs ſex caſibus.

Multitudine peccante, vel habente ſecum multitudinē, tunc potius iudicium, & flagellum Dei conuenit expectare. c. non poteſt, 23. q. 4.

Mutare ſuum creditorem nemo compellitur l. ſi mandato 45. ff. mandati, poſt principium.

Mutari quæ ſolo tractu temporis non poſſunt, ſemel in eſſe poſita, ſemper permanere præſumuntur, vi. inf. verbo, Quæ ſolo.

Mutari dicitur teſtamentum, vbicumque aliquid additur, tex. in l. idem eſt, ff. de teſta. milit. arg. contra de l. heredes, ff. de teſtam.

Mutanda minime ſunt, quæ interpretationem ſemper habuerunt certam, l. minime, ff. de legib.

Mutatio, ſiue tranſlatio poteſtatis de perſona in perſonam intelligitur cum condit. modis, & qualitat illius perſone de qua fit translatio, vi. gl. margin. ad clem. vnic. de ſuppl. Prælat. neglig.

Digitized by Google

Mutus, ſurdus, furioſus, impubes. non poteſt eſſe Iudex, ff. de iudic. l. cum prætor, §. non autem.
Mutus, ſurdus, non poſſunt ſtipulari, l. 1. ff. de verb. oblig.
Mutuans filio familias, quem iuſta ratione exiſtimauit eſſe ſui iuris, non repellitur except. Senatus conſ. Macedon. l. 1. C. ad Sen. Maced. Hæc autem exceptio Senatus Con. Maced. dicitur ceſſare in quinque caſibus, vt in l. 2. C eod. tit.

N

NAtura humana nouas ſemper deproperat edere formas; titulo, quæ fuit prima cauſa beneficij amittendi, col. 10. in viſibus feud.
Natura, & ars nihil fruſta operantur, l. qui bis idem, 18. ff. de verb oblig.
Natura comparatum eſt, vt homines ſint faciles ad diſſentiendum, l. item, §. principaliter, ff. de arbitris.
Nauigans ſecũdo poſt naufragium improbe Neptunum dãnat. ſup. Matrim. ſic & dicitur de ducente ſecundam vxorem.
Natura principalis, & non ſecundaria cuiuſque rei eſt áttendenda, inf. Vbicumque aliquid.
Neceſſitas non habet legem, l. vnica, ff. de offic. conſu. & ff. de excu. tu... non ſolum, §. fi. ff. de offi. procõſ. l. aliquando, cum multis alijs.
Neceſſitas officij aliquid excuſat, l. quartum, ff. de in ius voc. ff. de his, quib. vt Indi. l. tutorem.
Nauis tempeſtate in portum deiecta non tenetur ad ſolitum portorium, cum illuc fuerit impulſa contra ſuã voluntatem, ex l. ſi quoniam C. de naufr. lib. x.

Digitized by Google

Neceſſaria ad acquirendum, vt animo, & corpore, ſunt etiam neceſſaria ad perdendum, l. quemadmodum, 8. ff. de aquir. & amitt. poſſeſ.

Neceſſitas excuſat a prelio, 23. q. 8. ſi nulla c. breui, de iureiur. & 50. diſt. præsbyteros. Intellige etiam in tempore vetito, vt in Quadrageſima.

Neceſſitatis cauſa multa permittuntur, quæ alias non permitterentur, cap. ſi quis propter, de fur.

Neceſſitatem ſibi imponenti ſuccurri non debet, l. ſi fideiuſſor, §. pen. ff. qui ſatiſ. cog. & ff. ſi quis cau. l. 2. §. ſi quis tamen, & ff. qui ſatiſ. cog. l. de die, §. fin. & C. de, act. & ob. l. ſicut.

Neceſſitatis cauſa aliquando conceſſa, non debent In argumentum trachi, reg. in argumentum, 78. de reg. iur. in 6.

Nefas videtur nulla præfatione præmiſſa iudici rem exponere, ff. de orig. iuris, l. 1.

Negatiua magis negat, quâ affirmatiua affirmet, l. ſi Rufinus, C. de teſt. mili. l. 3. §. liber, de ſuſpect. tutor.

Negari poteſt totum ratione partis l. ſi is, qui §. vtrum de rebus dub.

Negationes duæ æquiualent vni affirmationi, l. duobus, ff. de verb. ſign. & ff. de iud. l. numquam, Contra, ff. de l. 3. l. fideicōmiſſum & C. de ſer. fug. l. 1. & §. ſeruus, Inſt. de inu, ſtip. & c. & ſi Chriſtus, de iureiur.

Negationes tres quid importent v. Tres.

Negans non teuetur probare, l. 2. ff. de probat.

Negatione res efficitur dubia, C. quibus ad liber. procla, non li. l. 2. eum alleg. per glo.

Negatiua poſitio quomodo per Iudicem admittenda, inf. Poſitio.

Negligi naturale vitium eſt quod cōmuniter poſſidetur, at-

Digitized by Google

atque ſe habere nihil, qui non totum habeat, arbitretur; denique ſuam quoq; partem corrumpi patitur, dum inuidet alienæ, tex. in l. 2. C. quando & qu. quarta pars debe. li. 10.

Negligentia vnius alteri non debet nocere, ff. de euic. l. rem hereditariam, in fi. ff. de tranſac. l. 3.

Negligenti amico rem cuſtodiendam tradens ſuæ facilitati imputare debet: inſt. qui. mo. recontrachi. ob. §. præterea, in fi.

Negligentia cum negligẽtia compenſantur, ff. de compen. l. ſi ambo, in prin. & ff de reg. iur. l. cũ per. §. fin.

Negligentia omnia lædit, in auth. de quæſto. §. ſed & pigritiæ, col. 6. & C. de colla. l. pen.

Negotia ſegnius expediunt commiſſa negotia plures, gl. Inſt. de ſatiſd. tut. §. ſed ſi ex teſtamento.

Negotia grauia debet quis per ſe tractare, non per procuratorem, C. de procu. l. vlt. arg c. ſi pro debilitate 3. de offii. delegati.

Nemini facit iniuriam qui ſuo iure vtitur, ff. de reg. iur. l. nullus.

Nemini dedet abſtrahi ius ſuum, Inſt. de his, qui ſunt ſui, in fi.

Nemo alieno nomine agere poteſt, l. nemo, ff. de reg. iur.

Nemo alieno odio debet prægrauari, C. de inof. teſta. l. ſi quis, §. 1. & C. de pœ. l. ſancimus, & eſt regula iu. in 6. & de ſimo: c. nobis. 25.

Nemo compellitur ire ad iudicium die feriato, ff. ſi quis in ius vo. non ierit, l. 2. in fi. & C de ferijs, l. omnes.

Nemo debet interrogari de conſcientia aliena, C. de accuſat. l. fin.

Nemo damnum facit, niſi qui id fecit, quod facere ius non habet. ff. de reg. iur. eadem regula.

Digitized by Google

Nemo debet ſe opponere illi, a quo recipit beneficium, 22. q. 4. de forma,

Nemo debet mutare conſilium in alterius iniuriam, ff. de re. iu. l. nemo, C. de neg. l. fin.

Nemo debet eſſe nimis credulus l. fi. in prin. C. de accuſ. l. 1. §. 1 de eo, per quem factum fuit quo minus, l. 4. §. ſi accepi. ff. de in rem ver.

Nemo de domo ſua inuitus extrahi dbet, ff. de reg. iur. l. nemo 104. ff. de in ius vocan. l. plerique, intellige in ciuilibus, ſecus in criminalibus, gloſ. per tex in authen. vt nulli iud. §. quoniam. Nam domus tutiſſimum cuique refugium, eſt, et receptaculum, vt ſup. ff. de in ius voc. l. plerique.

Nemo defenſor in aliena re ſine ſatiſdatione inſtituitur, Inſt. de ſatiſda. §. ſi vero in perſonam.

Nemo diu gaudet, qui iudice vincit iniquo, l. in heredem, ff. de calum. in glo.

Nemo ex ſuo delicto meliorem ſuam conditionem facere poteſt, ff. de do. malo. l. 13

Nemo ex ſuo dolo debet iuuari, l. non debet, cum ſeq. in fin. ff. de dolo malo.

Nemo ex alterius contractu obligatur, l. pen. in fin. C. ne vxor pro ma. vel è contra,

Nemo ex conſilio obligatur ff. de pœ. l. 1 §, ſi vero ſuaſeris, & ff. man. l. ſed etenim infi. & Inſt. eo §. tua gratia interuenit, Intel. ſi non fuit fraudulentum.

Nemo iniuriam propriam vindicare debet auctoritate propria. 23. q. 4. inter querelas, & q. 5. de occidẽdis.

Nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit, ff. de adi. leg. l. rem legatam, in fi.

Nemo inuitus cogitur ſuſcipere procuratorium, l. inuitus, C. de procurat. Nec agere, vel accuſare cogitur iu-

inuitus, C. vt nemo inuitus, in rubro, & innigro.

Nemo ius ſibi dicere debet, neque eſſe Iudex in ſua cauſa, C. ne quis in ſua cauſa ius ſibi di. in rubro, & nigro, ff. de iu. l. Iulianus, ff. de iuriſd. om. iu. l. qui iuri, & l. ſi quis in tantam, C. vnde vi, Conrra, ff. quod met. cau. in ſi. & ff. de arb. l. pen.

Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quã habet, ff. de reg. iur. l. nemo plus.

Nemo pœnam delicti euadit ſi mãdato alterius fecerit. l. non ideo, C. de accuſat.

Nemo poteſt dolo carere, vbi Imperio magiſtratus non obtemperat, ff. de reg. iur. l. nemo poteſt.

Nemo poteſt ſibi eam legem dicere, a qua ſibi recedere non liceat, l. ſi quis, in princ. ff. de leg. 3.

Nemo poteſt eſſe teſtis in ſua cauſa, l. nullus, ff. de teſtibus & l. omnibus C. eo.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire, vt in tit. de eo, qui arma belli depoſuit cap. 1. & de feudo fœm. cap. 1. col. 10. vbi dicitur, qui factus eſt miles Dei, deſinit eſſe miles ſæculi. Item ſcriptum eſt, nemo Deo militans implicat ſe negotijs alienis, 21. q. 3. c. Apoſtolorum, & c. placuit, & C. de Epiſc. & Cler. naturaliter, Contra hoc facit tex. 10. l. duorum, ff. de oper. lib. vbi, duobns eodem tempore poteſt quis ſeruire, Pro ſolu. vide do. Abb. in c. ex litteris, in 6. col. de probat. Et ſic hoc eſt verum, quando adeſt repugnãtia, alias non.

Nemo præſumitur iactare ſuum ff. de proba. l. cum de indebito § . 1.

Nemo præſumitur immemor ſalutis eternæ, ſup. Immemor.

Nemo qui condemnare nõ poteſt, abſoluere poteſt, regula.

gula. iu. nemo, ff. Contra de l. fi. ff. iniuſt. ru. teſta:

Nemo rem ſuam emere poteſt, ſiue ſciat, eſſe ſuam, ſiue ignoret, l. ſuæ rei. ff. de contrahen. emp. ſed ſi ignorans emit, poterit repetere quod ſoluit, quia nulla fuit obligatio.

Nemo ſine actione experitur, l. quoties, §. item ſi temporali, ff. de admin. tut. vide Iaſ. Inſt. de actio. in prin. col. 16.

Nemo videtur conſentire, qui errat, l. non poteſt, ff. de reg. iur.

Nemo videtur dominus membrorum ſuorum, l. liber homo, ff. ad leg. Aquil.

Nemo viuit vt lupus vento, l. fi. de ali. pu. l. præſes, & l. fin. in fi. pro hoc gl. l. ſed ſi lege, §. quod autem, ff. de pet. here. ſuper verbo, Erogaſſet.

Nepotes etiam veniũt nomine filiorũ, ſup. Appellat. fil.

Nihil actum credimus, dum aliquid eſt ſuperagendũ, l. cum Syllanianum, in fi. C. de his, qui vt indig.

Nihil conſenſui tam contrarium eſt, qui & bonæ fidei iudicia ſuſtinet, quam vis, atque metus, quē comprobare contra bonos mores eſt, regula iur. nihil, ff. eod.

Nihil debet eſſe ſupetfluum in legibus: ar. in l. fi. quãdo, ff. de le. 2. adde tu tex: ſingularem in l. 1. ff. quod me. cau. & l. ampliorē §. in refutatorijs. C. de appel.

Nihil eſt ſine cauſa, Ariſt. Rhetor. lib. 2.

Nihil intereſt ipſo iure quis actionem non habeat, an per exceptionem infirmetur, regula iur. ff. de dol. l. eleganter, §. ſeruus paſ.

Nihil inter eſt, quod verbis dicatur, vel ſigno indubitabili demonſtretur, l. quoties, §. ſi quis nomen, ff. de hered. inſt. hoc limita, niſi ſit data forma, Corſe. repert. in ver. forma ad vnguem. Et late Euerar. in

loco,

Digitized by Google

loco, ab Æquipolle.

Nihil magis bonæ fidei congruit, quam id præſtari, quod inter contrahentes actum eſt ff. de ac. emp. l. emptio.

Nihil refert quid ex æquipollentibus fiat C. de inſti. & ſubſti. l. ſi modo & C. de dona. quæ ſub modo l. fin. Contra de l. cum pater §. hereditatem, ff. de lega. 2. Euer. vbi ſup.

Nihil tam naturale eſt, quam vnum quodque eo genere diſſolui, quo colligatum fuit. l. nihil 86. de reg. iur. & l. 1. ff. quando ab empt.

Nihil vile, ac ſordidum in Sacerdotis ore, vel opere, debet apparere, ſed cuncta, quæ agit, loquitur, & cogitat, coram omnibus & interni arbitri conſpectu, oportet, eſſe glorioſa, cap. oportet, verſic. cauere enim. 83. diſtin. Valentianus, paulo poſt prin. 63. & cap. his igitur 23. diſt. Vnde ex D. Bern. refert Abbas, quod verbum Sacerdotis, aut Sacrum, aut ſacrilegium eſt.

Nimia ſæuitia culpæ aſſignatur. l. præceptorum, ff. ad l. Aquil.

Nobiles pro maiori parte hodie ſunt ſuperbi, & inimici popularium, guloſi, & luxurioſi, pluſquam populares, & nihil aliud ſciunt, niſi comedere, bibere, & ſuperbire, Bald. in l. per adoptionem, ff. de adopt. in prima lectura.

Nobilitas ſtercus eſt, niſi habeat virtutis concomitantiam, Hoſtien. in cap. venerabilis, de præben. & dicit idem Hoſtien. in cap. tua 7. de conſan. & aff. col. 2. quod qui ſuperbit de nobilitate, aut nobiliori ſanguine, de nobiliori ſtercore intumeſcit.

Nobilitas, & ſcientia æquiparantur, quo ad promouẽdos

Digitized by Google

doſ,Barb.in cap. poſtulaſti, de reſcript. col.2 .& in cap.accedens,2.vt lite non conteſt.

Nobilitas hanc ſibi quodammodo legem imponit, vt debere ſe,quod ſponte tribuit,exiſtimet, c. 1.de don.

Nobilium promiſſa pro factis habentur,l.neruos, ff.de in integr.

Nomen ſi non habent, qualiter officium habebunt? cap.chori Epiſcopi,68.diſt.

Nominatio prior denotat dignitatem maiorem, glo. in cap.bene,verbo,Mediolan.96.diſt.Denotat etiam dilectionem,vt inf.verbo,Prius.

Nomina verbalia important factum, l. conſilio in fi. ff. de curat.fur. ex quo dicebat Iaſon in l.ſtipulationum aliæ,§.ſtipulatio,quod ſtipnlatio eſt facti, vide ibi.

Nomina diuerſa diuerſas res in ſubſtantia ſignificare debent,l.ſi idem, C. de condit.inſertis.

Nomina debent eſſe conſonantia rebus, Inſtit. de dona,§.eſt & aliud.

Nomina & verba præpoſterata, ſeu tranſpoſita, idem ſignificant,l.præpoſteri,C.de teſta. & l.cum poteſt,§. fidei tuæ committo,ff.de legib.

Nomine meo quod non licet, nec alieno licebit, cap. quod alicui,67.de reg.iur.in 6.cap.ſicut 46.diſt.Procedit in maleficijs,in alijs ſecus,gl.in d.cap.quod alicui,& patet in cap.1.de procur.in 6.

Non alienat qui dumtaxat omittit poſſeſſionem,ff.de re.iuriſ.regula eadem,62.

Non debemus recedere à regula iuris, niſi quatenus reperitur exceptum,l.omnis definitio,de reg.iur.

Non debent melioris conditionis eſſe male agentes, quam bene, ff. de noxa, ac l. non ſolum, gloſſ.l.1.C. credi. euict. non debere.

Non

Non debet actori licere quod reo non permittitur, ff. de reg. iur. l. non debet.

Non debet alteri per alterum iniqua conditio afferri, ff. eod. l. non debet, C. de tranſactio. l. tranſactiones, 7.

Non debet alij nocere quod inter alios actum eſt, l. nã & poſtea, in fi. ff. de iure iur.

Non debet diſcooperiri vnum altare, vt alterum coo- periatur, cap. cum cauſam, de præben. in l. aſſiduis, C. qui pot. in pig. hab.

Non debet via aperiri maleficijs, ff. de Carb. edi. §. l. ſed & ſi quis, ff. de li. can. l. ordinata, ff. de litig. l. 1. §. ſi inter.

Non deductum per malitiam in cauſa principali, non potest deduci in cauſa appellationis, gloſſ. in c. inter monaſterium, 26. de re iudic.

Non entis nullæ ſunt partes, l. eius, qui inſulam, in fi. ff. ſi cert. pet.

Non eſſe & non apparere, paria ſunt, l. in lege, ff. de cõtrah. emp. l. cum res, in princ. ff. de leg. 1. regula vera eſt, ſi non apparere ſumitur, tam implicite, quàm explicite.

Non eſſe & non poſſe fieri, paria ſunt, l. multa, in princ. ff. de condit. & demonſt. l. naturalem, in princ. ff. de acq. rer. dom.

Non eſt indulgendum malitijs hominum, ff. de rei vend. l. in fundo alieno, §. penult.

Non eſt in mora, qui poteſt exceptione legitima ſe tueri, regul. iur. non eſt, 64. in 6. & cap. de quarta, de præſcript.

Non eſt inſpiciendum quod fit, ſed quod fieri debet, ita elegantiſſime dicebat Proculus Iureconſultus in l. ſed licet, 12. ff. de offic. præſid. Nõ tamen ſpectandũ

eſt,

Digitized by Google

eſt,quod Romæ factum eſt, quam quod fieri debeat.

Non eſt licitum fideiuſſori emere rem debitoris, pro quo fideinſſit,l.fideiuſſor,C.de diſtract.pign.

Nn eſt nouum, vt lex quibuſdã ſpecialiter enumeratis, generale verbũ ſubijciat,l.ſi ſeruus ſeruum,ff. ad leg. Aquil.§.inquit,in fi.& C.de Sacroſ.eccl.l.generaliter

Non eſt ſine culpa,qui rei,quæ ad ſe non pertinet, ſe immiſcet,c.non eſt,de re.iu.in 6.

Non eſt ſitngulis concedendum,quod per magiſtratum publice poſſet fieri, ne occaſio ſit maioris tumultus faciendi,regula, iur. ff. eod.

Non improbans approbare dicitur, l. vnica,in fi.ff.furti adu.naut.Approbare, n.& non contradicere,idẽ eſt.

Non imputatur ei aliquid, ſi non facit, quod ſi facere vellet,non poſſet,no.gloſ.in l.cum quidam,§.ſi pupillo.ff.de vſur.& l.pecuniæ,in fi.eod. tit.& ff. de arbi.in C.de anna.exce.l.1.in fi.ad l.Iul. l. de adul.l.ſi maritus,in princ.

Non licet accuſato,de pari,vel minori crimine re.accuſare,C.qui acc. non poſſ. l. neganda, niſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequatur.

Non minor eſt virtus, quam quærere, parta tueri, not, gloſ.C.de no.co.confir.ſuper verbo,poſita, l.1.

Non nocet cogitatio, niſi ſequatur effectus, l. in fin. ff. quod quiſque iur.& ff.de pœn.l.cogitationis pœnam. Contra C. de iur. l. ſi quis,& C.de Epiſc. & Cler. l.ſi quis non dicam. (l.87

Non omne,quod licet,honeſtũ eſt, ff.de re.iu. l.nõ omne

Non poſſe quis dicitur, quod non poteſt fieri abſque diſpenſatione,no.Domini:per gloſ.pen.ibi in v.g.de reſcrip.in 6.& dicitur non poſſe fieri illud, quod non debet fieri niſi per remedium extraordinarium.

Non

Digitized by Google

Non poteſt videri improbus, qui ignorat, quantum ſoluere debeat, ff. de reg. iur. l. non poteſt videri, Concord. l. ſi reſiduum, C. diſtract. pigno. & l. ſi teſtamentum, ff. de condit. & demon.

Non poteſt dirui domus ad hoc, vt fiat viridarium, per l. an in totum, C. de ædi. priua. & l. Senatus, ff. de contrah. emp. & l. cætera, de leg. 1.

Non poteſt qnis ex vnico actu iudicari bonus, vel malus vel induſtrioſus, In prohem. Inſtitut. §. cunque, ibi, ſolertia, & l. 1. C. quib. & aduer. quos Falleret autẽ hoc, ſi actus vnicus eſſet intenſiſſimæ bonitatis, & caritatis, aut perfectionis: ſeu malitiæ: quod ſoli Deo parere poteſt.

Nõ poteſt videri deſijſſe habere, qui numquam habuit, l. non poteſt, ff. de reg. iur.

Non præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum, quod pupillæ, cum no. ff. quando di lega. ce. & l. 2. 3. & 4. ff. de optio: leg. c. illud, cap. quod autem, de iu. patro. & cap. bonæ 27. de elec.

Non quod eſt, ſed quod eſſe creditur attenditur, l. diuus ff. de offic. præſid. & ff. de pett. here. ſi putas, aliàs, ſi poſſeſſ.

Non quod fit, ſed quod fieri debet, inſpiciendum eſt, ſupra. Non eſt inſpieiendum.

Non refert, an aliquid, an prope illud fiat, ff. de dolo, l. lex, §. ſi quis, ad velle, l. tutor, §. cum quidam, in fin. ed turp. l. 1. §. ſi. Contra, ff. de tutel. ſi filius, de fur. inficiendo, de ſolut. ſi homo, §. ſi genere, limitat Curſe. in reperto. in verbo, Forma ad vnguem.

Non ſolent quæ ſuperabundant, vitiare ſcripturam; ff. de reg. iur. non ſolent, & l. vſuras, ff. de vſur. Contra ff. de reg. iur. l. actus & Inſtit. qui da. tut. poſ.

Non

Non ſufficit abſtinere à malo, niſi fiat quod bonum eſt, in auth. de no. for. fide: circa medium, col. 1. & idem no. glo. ff. de iuſt. & iur. l. iuſtitiæ, §. iuris præcepta, ſuper ver. tribuere, & Inſtit. eo. §. ſuper verbo, ſuum, & in cle. cupientes, 3. §. 1. de pœn. & 32. q. 5. cap. de forma.

Non ſunt facienda mala, vt inde veniat bonum, glo. in l. qui ſub prætextu, C. de Sacroſ. Eccleſ. & in cap. magna, ne cle. vel mo. Contra de c. dixit Sarra. 32. q. 4.

Non valet reſponſio, quæ lege non probatur, not. glo. in authen. de trien. & ſemiſ. §. conſideremus, colla. 9. ſuper verbo, Erubeſcimus.

Non videtur conſentire qui errat, regula eſt iu. ff. concor. tex. in l. ſi per errorem, ff. de iu. om. iud. & l. 2. ff. de iu. in princip. ar. Contra, ff. ad leg. Falc. l. 1. §. ſi legatarius.

Non videtur cuiuſque id eſſe perfecte, quod ex cauſa auferri poteſt, l. omnes, §. non videtur, ff. de reg. iur.

Non videtur facere vim, qui iure ſuo vtitur, l. non videtur, ff. de reg. iur.

Non videtur petijſſe, qui per exceptionem remouetur à petitione, ff. de reg. iur. l. non videtur.

Non videtur poſſe fieri, quod non poteſt fieri honeſte, l. nepos Proculo, ff. de verb. ſignif.

Non videtur Princeps defuncto priuilegium conceſſiſſe, quod ei, quem viuere æſtimabat, conceſſit, ff. de reg. iur. l. Neratius.

Non videtur quiſquam id capere, quod ei neceſſe eſt alij reſtituere, eadem iur. regula, ff. l. ſi pars, §. fina. ff. de inoffic. teſtam. l. tam ei, ff. de leg. 2.

Non videtur reddita res, quæ deterior facta redditur, l. 3. §. 1. ff. commod.

Non

Digitized by Google

Non videtur rem amittere, cuius non propria fuit, ff. de re. iu. l. non videtur, §. ſi qui mo. vſu amit. l. 1. §. ſed ſi ita demum.

Non vult heres eſſe, qui hereditatem ad alium transferre voluit, ff. de reg. iur. l. non vult.

Noſtris vndique palam arētibus agris, externa quid ſatagis irrigare prædia.

Notarij, & alij Officiales curiarum in ſtatu Eccleſiaſtico reuelantes reſponſiones reorum, & teſtium, ſubduntur grauiſſimis pœnis, etiam vltimi ſupplicij, ex Conſtit. Pij V. in cap. licet contra Notarios.

Notoria multa dicuntur, quæ tamen talia non ſunt, c. conſuluit. il primo, 14. de appellat.

Notitiam omnium habere Diuinitatis potius eſt, quam humanitatis, l. ſecunda, §. ſi quid autem, C. de vet. iu. enucl.

Notoria iniuſtitia ſententiæ, etiam in ea non expreſſa, reddit eam inualidam, Abb. in cap. inter cæteras, de ſent. & re iud.

Noua cauſa, vel delictũ ſuperueniens, quid operari poſſint, vi, Delictum ſuperueniens.

Noua placent, no. in prohemio, ff. §. in ſecundo autem anno, ſuper verbo, quia verba.

Noua opera non debet iudex inchoare, quin prius ab ſoluta ſint inchoata, l. fin. C. de operi publicis.

Nouis in rebus conſtituendis euidens eſſe debet vtilitas, vt recedatur ab eo iure, quod diu æquum viſum eſt, ff. de conſtit. Prin. l. in rebus, & c. conſuetudinis, de conſuetud.

Nouitates & mutationes, quoad fieri poteſt, vitandæ sũt, gl. l. placuit, 74. diſt.

Noxa caput ſequitur, Inſtit. de noxal. §. omnes autem.

Nulli

Digitized by Google

Nulli credi debet, ſe habere mandatum Principis, niſi oſtenderit literas Principis, l. vnica, C. de māda. Princ.

Nullus pluribus defenſionibus vti prohibetur, regul. iur. nullus, 28. in 6. & C. de tranſact. l. interpoſitus.

Nullus videtur dolo facere, qui ſuo iure vtitur, l. quod & lex, ſ. 1. ff. de lib. homine exh. l. flnminum, §. 1. ff. de dam. infect.

Nuptiæ ſecundæ ſunt odioſæ, in auth. de nupt. §. diſſolutum, col. 4.

Nutrix, mater, & auia, æquiparantur, l. 1. ſ. conſequens, ff. de ſuſpect. tutor.

O

OBlatio debiti, ac conſignatio, & depoſitio tempore congruo, liberat debitorem & à periculo caſus fortuiti l. 10. C. de vſuris.

In omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præſenti die debetur, l. in omnibus, ff. de reg. iur.

Obligatio generalis non comprehendit boues aratorios, nec agrorum inſtrumenta; quia in ſpecie obligari, & capi prohibentur, l. executores, C. quæ res pign.

Obligatio adhæret oſſibus noſtris, ſicut anima adhæret corpori, ff. de peculio, l. quis ergo, caſus, 17. in glo. quæ alleg. cōcor. & imprimitur in nobis ſicut character in anima, *l. 3. ff.* pro ſoc.

Obligatio non tollitur per pœnitentiam, Inſt. de excep. §. item ſi in iudicio.

Obligatio inter dominum & eum, qui eſt in eius poteſtate, non naſcitur, Inſti. de noxa, §. ſi ſeruus.

Obligatio eſt mater actionis: Inſti. de act. in prin. & ff. de procur. l. licet, ſ. ea obligatio.

Obli-

Digitized by Google

Obligatione principali caſſata, de rigore remanet acceſſoria, l.2.C.de iur.pig.

Obligati ſi fuerint plures, cenſentur viriliter obligati, l.11.ff.de duobus reis ſtipul.

Obligationem verbis factam conſentaneum eſt, poſſe alijs verbis diſſolui, Inſt. qui mo.ord.obli.§.quo genere, ff. de reg.iur.l.nihil tam natur.

Obligari poteſt, quod non eſt, ſed eſſe ſperatur, & l. & quæ, ff.de pignor.& ſup.fructus.

Obſides ſunt qui dari ſunt à Roma, hoſtibus pro captiuis redimendis, vel pro pace componenda, no .gloſ. l.obſides, ff.de teſtamen.

Occaſio conſiſtit in facto, & eſt irrationabilis: cauſa vero, in Iure, Fel.c.ſolitæ, maior. & obed.

Occaſionem damni dans damnum dediſſe videtur, ff.de le. Aquil.l.qui occidit, §.penul.

Occaſio malignandi eſt auferenda, l.2.in fi.C.de indic. vid.tol.& Inſti.vi.bonorum rap. §. ſed nedum.

Otium & voluptas, arma ſunt hoſtis antiqui, cap. niſi cum pridem, §.verum, de renunti.

Oculorum amiſſionis caſus quæſitum tibi non adimit honorem, l.infamia; C.de decur.lib.10.

Oculorũ inſpectio multũ facit, l.ſatiſq; in fin.ff. de in ius voc.& ff.de acq.poſſ.l.quod, §. ſi venditorem .

Oculorum inſpectio ad puberes nunc eſt reprobata, l.in eorum, C.quando tut.vel cura eſſe deſi.

Odia ſunt reſtringenda: fauorabilia ampliandа ſunt, l.cum quidam, ff.de libe. & poſthu.

Offerri dicitur non petenti, l. fideicommiſſa, §. ſi rem ſuam, ff.de leg.3. c, litera aliquid in fi.extra, de reſti. ſpol.n.14.in c.interpoſita, in prin.de appell. adde tex. in §.igitur, in verbo, obtulerit, Inſti.de obli. quæ ex quaſi contractu .

Officia-

Officialis recipiens, quamuis adijciat titulum mutui adhuc barataria facere dicitur, l.10.C.ſi cert.petatur, l.

Officia prorogari impedire poteſt vnus de vniuerſitate relutans, §. fin. auth.de deſenſor.ciuitatum.

Officia debent inuitis conferri. Et è domo propria debent extrahi, vt officiales efficiantur, l.ex omnibus, de decur.lib. 10. Vnde, & monachi conſueuerant, vt ad monitionem Abbatis faciant ſe promoueri ad Sac. Ordines, Clem.1.§.ad ampliationem, de ſta.Monach. ſed ò dies, ò tempora.

Officia duo nemo habere debet, l.hac parte, C.de proxi. ſacr.ſcri.lib.12. & gl.in v.duplici, ponit concordant.

Officia publica ſunt interdicta fęminis propter honeſtatem, l.fœminæ, ff. de reg.iur.

Officium aliquod, cui vnus ſolus præeſſe conſueuit, ſi pluribus ſimul conferatur, tunc quilibet illornm vtitur illis priuilegijs, quibus ille ſolus potiebatur, l.binos, 10. C. deaduocatis, diuerſ.iud.

Officium publicum habentes, vt Notarij, & alij Curiales reuelantes dicta, & reſponſiones teſtium, & reorum ſubduntur grauiſſimis pœnis, & etiam aliquando vltimi ſupplicij, vt per conſtitut. Pij V. incip. Licet contra Notarios.

Officium Eccleſiaſticnm, & dignitas Eccleſiaſtica, longè intret ſe differũt, illud enim de omnl fere miniſterio verificatur; ſed dignitas Eccleſiaſtica illa eſſe dicitur, quæ in iure talis enunciatur: vt paret in regn.c. 1.de ætate, & qualit.ordinand. & ibi notant ſcribentes.

Officium non dicitur finitum, donec ſucceſſor adueniat, l.vnica, ff.de offic.præf.Auguſt.

mne agens agit propter finem, & finis eſt, qui mouet agentem, l. ſi pater, & l. cum apud, C. de here

Inſtit..

inſtit.l.eam,quam,vbi Bald.C.de fideicommiſſ.
Omne artificium per exercitium recipit incrementum, l.legatis ſeruis,§.ornatricibus,ff.de leg.3.C.de re.milit.l.milites,lib.12. & l.non intelligitur,3.§.diui fratres,vbi gl.v. ſicut.n.de iur.fiſci.
Omne,quod eſt nimium, vertitur in vitium, not.gloſſ. in auth.vt deter.ſit n.circa princ.col.1.cum ſuis alleg.
Omne promiſſum de iure debitum eſt,C.de ſuffra.l.vnica,in rub.& Inſti.de verb.obl. in princ.
Omne rarum carum,in auth.de conſuli,§.1.col.3. ff.de legib.l.nam ad ea.melior. tex.in c. legimus, poſt medium, diſt.93.
Omnes videntur facere quod facit maior pars,ff.ad municip.l. quod maior. ff.de reg.iur.l.aliud, §.1. ff.de pa. l.maiorem,C.de decurionibus,l.nominationũ.lib.10.
Omnes ſi aliquid faciunt, non poteſt illud dici vitioſum,Iaſ.in l certi condictio, §.nũmos, ff.de reb.cred.
Omnes ſcire debent, quod non eſt ſuum, hoc ad alios pertinere, l.fin.C.vnde vi.
Omnia non poſſunt ſimul memoria retineri, l. 2. ff. ſi quis autem, C.de vete.iure enucle.
Omnia noua pulchritudine ſunt decorata,in prohœmio, ff.§. in ſecundo autem anno.
Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo, Et ſubito caſu quæ valuere,ruunt,glo.l.ſi debitor,ver.damnum eſt, ff.de iudic.
Omnia Principis eſſe intelliguntur, C. de quadri. præſcri.l.fin.in princ.Pro hoc facit l.1. ſuper verbo, procurator meus,C.credi.euictionem non debere.
Omnia ſunt permiſſa,quæ per legem prohibita explicite, vel implicite non inueniuntur, l. nec non, §. ſed quod egit,ff.ex qui.cau.ma. ff.de proba.l.ab ea, & ff.

de teſti.l.1.§.1.& ff. de procu.l.mutus, §. conqueritur, C.de relig. & ſumpt. l. ſtatuas.

Omnia morte ſoluuntur, niſi in 6.caſib. l. 124. C.ſi reus, vel accuſator mortuus fuer.

Omnis definitio in inre cinili periculoſa eſt: parum enim eſt, quod ſubndrti non poſſit, l.omnis definitio, ff.de reg.iur.

Omnis creatura mouetur ad benefaciendum ſuo benefactori, gl.in l.& ſi conſul. de petit.heredit.

Omnis deſlnitio eſt oratio ſubſtantiam cuiuſcumque ſignificans, ſecundum Boetium, no.glo.l.omnis, definitio, ff.de reg.iur.

Omnium habere notitiam Diuinitatis potius eſt, quam humanitatis, ſup. Notitiam.

Omnis res à cauſa proxima denominari debet, l. quiſquis, 8 §.hæc verba, ff.de vul.& pupil.

Omnis bona definitio debet conuerti cum definito, eſt bonus tex. vltra illos, qui vulgariter allegantur, in l.Quintus Mutius, ff.de au.& ar. le. & omnes partes definitionis debent prædicari de ſuo definito, l.queſitum, in princ.ff.de fid.inſtrum.

Onus decreſcit, vbi & decreſcit emolumentnm, ſupra, Decreſcente.

Onus ſecundum emolumenrum regulatur, C.du fur. in fi.§.cum in ſecunda, ff.ad Sen.conſ.treb.l.1. l.qui.

Onus ud quem ſpectat, & emolumeutum, 12.q.2.caritate & c.quicumque, & c.Eccleſiaſticos, & l.ſucundum naturam, ff. de re iur. Secus tamen ex cauſa aliquando in iure diſponitur, vt in §.1.Inſt.de leg. patr. ut. Vbi, apud vnum eſt hereditas, & apud alium tutela.

Operas futuras eſtimare valde difficile eſt.

Operis

Operis noui nuntiatio ſit & vicino primo, & vlteriori etiam quando intersit, lege 8. de ope. no. nunt. ſinitur morte denuntiantis, ſicut & alienatione, l. ead. §. morte eius.

Opera noua, vide ſupra, Noua.

Opinio gloſſæ præualet communi opinioni Doctorũ. Dec. in c. 1. de conſtit. in ſi. & alij ſequuntur.

Opinio noua ex nouo mortuo ſuſtineri poteſt, Bald. in d. l. 8. C. de his, qui ante ap. tab.

Opinio vnius cum æquitate, plus valet, quam multorum ſine æquitate, tex. eſt in l. quod dicitur. §. ſi dos, ff. de impen. in re. do. fac. concor. text. in c. capellanus, extra, de ferijs, & eſt tex. no. in l. 1. §. ſed neque. C. de vete. iu. enu. de quo vide text. in l. ſeruus. §. ſequitur, ff. de verb. oblig.

Opponere ſe illi nemo debet, a quo beneficium accepit, ſupra Nemo debet ſe.

Oppoſitum in oppoſito idem operatur, quod propoſitum in propoſito, l. fin. in princip. de legatis 3. & l. is, qui contra, de vulg. & pupill. ſubſt.

Opus nullum humanum ſemper durat, & mortalis labor nihil efficit immortale, reg. iur. nullum, ff.

Ordinarium auxilium vbi habetur, non eſt recurrendũ ad extraordinarium, inf. verbo, Vbi habet locum.

Ordo ſcripturæ attenditur, Euer. loco. Ab ordine, & è contra, ordo ſcripturæ non attenditur, l. eo quod à multis, C. ſi cert. pet.

Originalis cauſa attenditur, non illa, quæ venit per accidens, l. ſi quis ne cauſam, ff. ſi cer. peta. facit, l. 1. ff. de origi. iur. l. qui ibi quod ff. de donat.

Otioſis, & malis hominibus prouinciam curet Prætor auctoritate ſua purgare, nec diſtinguitur, vnde ſint,

Digitized by Google

ſint, l. 3. ff. de offic. Præſidis.

Otium, & voluptas arma ſunt hoſtis antiqui, c. niſi cum pridem, §. verum, de renunc.

P

PActa, & conuentiones ceſſare debent in ſpiritualibus, alias inducunt ſimoniam, c. fin. de pactis.

Pacta inita in aliquo ſubiecto cenſentur repetita in eius augumento, l. 8. C. de iure dotium.

Pacta, quæ turpem cauſam continent, non ſunt ſeruanda, l. ſi vnus, §. pacta, ff. de pact.

Pacta, quæ dolo malo facta ſunt, uon ſunt ſeruanda, ff. de pact. l. iuriſgentium, §. dolo malo.

Pacta illa videntur ineſſe in contractibds bo. ſi. quæ dāt legem contractui, vel quæ in ingreſſu contractus facta ſunt, ff. de pact. l. iuriſgentium, §. idem Marcellus.

Pacta, quæ contra leges fiunt, nullam vim habere poſſunt, l. pacta, C. de pact. & l. non dubium, C. de legib.

Pacta priuatorum iuri publico non derogant, ff. de reg. iur. l. neque pignus, in fin.

Pactum facit id, quod conſuetudo facere poteſt, l. lege Domini, C. de agricol. & cenſit. lib. 10.

Pactum ſimile pacto legis commiſſoriæ, non operatur in pignoribus, ſed iure communi deueniendum eſſet aduenditionem pignorum, l. 1. C. de pact. pign.

Pactum perſonale non tranſit ad hæredem, l. ſi tibi decem, §. ſi quis proficiſcatur, ff. de pact. Et ideo ſi fecerim pactum creditori meo, ne à me petat, ſed ab herede, heredi ſi non proderit exceptio, quia eſt pactum perſonale, vt ff. de pact. l. iurisgen. §. pactorum.

Pactum

Pactum à iure communi remotum non eſt ſeruandum, l. iuriſgentium, §. ſin. in fine, ff. de pact. & iuramentū factum in pacto à iure communi remoto non eſt, ſeruandum, vt in ead. l.

Pactum factum ſuper futura hereditate non valet, niſi conſenſerit teſtator, l. ſi. C. de pact.

Pactum contra bonos mores non eſt ſeruandum, C. de pact. l. fin. §. ſecundum & l. 1. §. illud non probandū, ff. de po. Contra, ff. de pact. l. ſi vnus.

Pactum expreſſum tollit pignus, non tacitum, gloſ. in l. ſi tibi, ff. de pignor.

Palium Archiepiſcopi non poteſt alteri Archiepiſcopo commodari, c. 2. de vſu & auct. Palij.

Palam factum dicitur, quod fit etiam ab vno coram aliquibus, gl. in l. 1. C. de integ. reſt. mi. & in cap. biduum, §. palam, 2. q. 6.

Papa ſcienter communicans excommunicato non cenſetur per hoc illum abſoluere niſi hoc exprimat, Clem. 4. de ſent. excom.

Papæ manus appoſitio habet vim decreti annullantis, Flamin. Pariſ. de reſignat. fol. 372.

Papa mortuo Eccleſia non dicitur eſſe ſine capite, quod eſt Chriſtus, Ad Coloſſ. cap. 1.

Papa præfiguratus eſt à Moyſi, gloſ. in cap. cauſam, quæ 2. qui filij ſint legit. in ver. ad regem.

Papa ſi confirmat ea, quæ ſunt infirma, & minus valida, per confirmationem ipſius recipiunt firmationem, c. 1. de tranſact.

Papa ſi dicat, agatis gratias nomine noſtro talibus hominibus pro benemeritis erga nos, illi poſſunt effici exempti ab ordinario, Angel. in l. Paulus, §. Paulus, ff. de fideicommiſ. lib. per illum tex. aureum, vbi ſi te-

Digitized by Google

ſtator mandat, agi gratias ſeruo ſuo benemerito, debet effici liber.

Papa recuſari non poteſt, vt ſuſpectus, Abb. poſt Hoſti. in c. quęrelam, de elect.

Papa non diſpenſat contra votum caſtitatis directè: quia nullum inuenitur æque bonum, cum quo poſſet fieri commutatio: quia nihil eſt melius continentia; qnia virginitas replet Paradiſum, vt 32. q. 1. c. nuptię, & 1. q. 3. cap. integritas, & caſtitas eſt, quæ cum fiducia poteſt Deo animas præſentare, vt in authen. de leno, §. ſancimus, col. 3. Diſpēſát autem commutādo.

Papa poteſt ſupplere in facto, quamuis non petitus à parte, But. in cap. veſtra, 36. col. de coha. cle. & mulie.

Papę nonnulli dicuntur renuntiaſſe Papatui, apud Gonzal. §. 5. proem.

Par affectionis cauſa ſuſpicionem remouet, l. non ſolum, §. de vno, de ritu nupt.

Parcitur vitio naturali, ff. de dam. inf. l. fluminū, §. vitiū.

Parcitur ſponte confitenti, l. 3. in fi. ff. de ali. iud. mu. cauſa fac. C. de his, qui ſe. di. l. 1. lib. 10. & in auth. nupt. vt litig. iurēt. §. ſi quos, auth. col. 9. & ff. de mi. l. licet ex cauſa, §. 2. & C. de plus peti. l. 1. ff. de iur. iur. l. eū qui. & C. de nō nu. pe. auth. cōtra improprią̄, C. ad l. Iul. maie. §. fi. l. pen. & ff. de pe. hæ. ſed & ſi lege, §. pen.

Parcitur verecundiæ alicuius, ff. de dona. l. ſi patronus in princ. & 1. reſpon. ff. de fur. l. penult.

Parcitur ignoranti & non ſcienti, ff. mandati, l. fideiuſſor, & C. de euic. l ſi fundum.

Parcitur alicui errorem ſuum corrigere: Inſti. de actio. §. ſi quis aliud.

Parcitur affectioni parentum, l. 4. in fi. ff. de re milit.

Parentes, & liberos in infinitum dicimus, ff. de in ius vo l. fin.

l.fin.ff.de iuriſ.om.iud.l.ſi quis id, §.in ſeruos, ff.de poen.l.fi.§.generaliter.

Par in parem non habet imperium, nec minor in maiorem, ff.ad Trebel.ille, à quo §.tempeſtiuum, & l.nam magiſtratus, ff.de recep.arbitris.

Par parem cogere non poteſt, l.3.ff.de arb.C. de appell. l.præcipimus, §.pen.C.de legi.l.digna vox.

Paria ſunt nullo modo eſſe defenſum, vel non legitime l.quarta, ff.de procurator.

Paria ſunt, legem non eſſe, & eſſe, ſed obſcuram, l.de ætate, §.nihil, de interro.actio.

Paria ſunt, aliquid eſſe expreſſum & haberi pro expreſſo, l.licet, ff.in qui. cau.pig. ta. contrahatur.

Paria ſunt, aliquid de nouo ſuperuenire, vel antiquum occultnm innoteſcere; nam non eſſe, & eſſe, ſed non apparere, idem ſunt, l.Rutilia Pola.ff.de contra:empt & vend.

Paria ſunt promittere & ſoluere, l.fin.C.ad l.Falcidiam vbi ita quis agnoſcit legatum, promittens ſolidum ſoluere, ſicut qni illud integraliter ſoluit:

Paria ſunt, quod quid oblique fiat, vel directe, l.3.§.in rem, ff.de in rem. ver. Cõtra de l.quædam, ff.de acq. rer.do.l.tntor rerum, ff.de admin.tut.

Paria ſunt aliquid non dici, vel obſcure dici. Frãc.Aret. in l.qui ex pluribus, ff. de verb.obl.

Paria ſunt non habere maritum, vel habere inutilem, c.2. de transla.præla.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur, ff.ne quis eum, qui voc.eſt in ius, ex l.2.& ff.ſolu.ma.l.viro. Hoc tamen intellige eſſe verum in paritate terminorum, alias enim ſecus; quia varietas perſonarũ variũ quoque ius facit, l. pen. C. de tempo. in integrum reſt.

Digitized by Google

Paria ſunt facere aliquid tempore congruo, vel in illud conferre. l. & heredi. §. penult. ff. de pactis, cum ibi not. in apoſt.

Paria ſunt, non improbare, & approbare. Et non improbare ratihabitioni par eſt, l. Celſus, & ibi gloſſ. de vſucap. & l. quo enim, in princ. p. 12. ff. rem ratã hab. & ideo Doctor referens opinionem alterius Doctoris minus bonam, ſeu non tutam, debet eam confutare, ne cenſeatur approbare illam.

Parochus non recipiens Sacerdotium infra annum amittit ipſo iure Eccleõam; nec ad eam poteſt iterato aſſumi; & ſi cum animo non recipiendi prædi- ordinem Eccleſiam obtinuit, tenetur reſtituere fructus; & ſi ſuperior credens illum habere talẽ animũ adhuc tamen illum promouit tenetur Eccleſiam ſeruare indemnem: tex. notab. c. commiſſa. 35. elect. in 6.

In eo, quod plus eſt, ſemper ineſt minus, ff. de reg. iur. l. in eo.

Pars in toto etiam continetur, ff. de reg. iur. l. in toto, & in l. ſi quis cum totum, ff. de except. rei indic. & infr. Standum eſt.

Parti maiori in debito ſtandum eſt, l. maiorem, ff. de pactis, & vi. gloſſ. Inſtit. §. 1. de ſatiſd. tut.

Idem eſt iuris de toto quo ad totum, ſicut de parte quo ad partem, l. quæ de tota, ff. de rei vendic.

Pars vna leg. s declarat aliam, l. qui filiabus 7. in princ. ff. de legatis 1. c. verũ, de petit. her. l. 1. ff. de rebus dub.

Partialis præſumitur natus ex partialibus, inf. Patria.

Poſt partum mulier aliquandiu volens, poteſt ob venerationem abſtinere ab ingreſſu Eccleſiæ, c. vnico, de purifi. poſt partum.

Par-

Parte obligationis impleta, integra pœna non debetur, inf.Pœna.

Partus quinquagenariæ eſt legitimus, licet mirabilis, & raro contingens, l. 12. C. de legit. hæred.

Parum eſt, ius in ciuitate eſſe, niſi eſſent qui iura tuerentur, l. 2. §. poſt originem, ff. de ori. iur.

Paruulus eſt puer minor 14. annis maſculus, vel 12. fœmina, glo. l. fin. in princ. C. de infan. expoſ.

Paruis reuelat Deus aliquando quod non magnis, inf. verbo, Reuelat.

Parum, vel multum quod nam dicatur, relinquitur arbitrio Iudicis, glo. Inſtit. de leg. agnat. §. item vetuſtas, verbo, Paruo, vel etiam ſecundum ſubiectam materiam.

Paſtor nullus placere poteſt Lupis, & gregibus ouium, c. 6. diſt. 83.

Pater tranſiens ad ſecunda vota, oſtendit filios primi matrimonij. in auth. de nupt. §. venient autem, col. 4.

Pater non poteſt minuere dotem filiæ ad ſe reuerſam, ſi denuo nubat, niſi eius patrimonium fortuito diminutum fuiſſe, l. 2. C. de rei vxor. act.

Pater cogitur officio Iudicis alere filios pro modo facultatum, non valentes ſe ex ſua arte alere, l. ſi quis à liberis, §. ſi filius, ff. de lib. agno. etiam ſi ſint naturales tantum. Fallit autem hoc, quando eſt opifex, & ex eius officio poteſt ſe alere, vt no. in d. §. ſi filius, quia tunc poteſt ei dici à patre, qui non laborat non manducet; vt dicit gloſſ. in l. quamuis, ff. de dam infect.

Pater & filius cenſentur copulati iure diuino, Ita Bal. in l. cum in adoptiuis, in 2. col. verſ. ibi cum enim, C. de

Digitized by Google

de adopt. & ideo melior amicus dicitur pater, quam quilibet alius; & magis terretur in filio, quam in ſe ipſo; idem Bal. in c. per tuas, de probat. Et ideo de alio plus confidere non debet, quam de patre, l. quidam cum filium, ff. de hered. Inſtit. tradit Iaſ. in l. 1. col. fi. C. de coll.

Inter patrem & filium nulla lis eſſe poteſt, niſi ex caſtrenſi peculio, l. lis nulla, ff. de iud.

Patria poteſtas eſt inæſtimabilis, l. filiusfam. §. ſecundum vulgarem, de leg. 1.

Pater, & filius eadem perſona reputantur, C. de impub. & ali. ſubſti. l. fi. in fi. c. contradicimus. in fi. 35. q. 3.

Patris & filij teſtimonium pro vno habentur, ff. de vulg. & pup. ſubſt. l. fin. §. in ſecunda.

Pater filium ſuum in cauſa neceſſitatis poteſt vendere, l. 2. C. de parent. qui fili. diſtr.

Inter patrem & filium, nulla exceptio contrahi poteſt, l. inter patrem, ff. de contrahen. emp. ſed de rebus caſtrenſibus poteſt.

Patrem à filio regi indecorum eſt, l. is, qui in ea, ff. de tuor. & cu. da. ab his.

Patientia pro conſenſu valet, §. de exercitat. art. l. 1. §. magnum, & §. nau. cau. ſtab. l. 1. §. pen.

Patientia habetur pro præcepto, §. de his, qui no. infa. liberorum, in fi.

Patriæ ſuæ adminiſtratio nulli eſt concedenda abſque ſpeciali Principis iuſſu. l. nulli, is C. de offic. Rectori.

Patriã laudat vnuſquiſque, l. 1. cenſibus, & vnuſquiſque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ, l. veluti §. de iuſt. & iur. & hinc eſt, quod qui natus eſt ex partialibus, præſumitur partialis, vt dicit Ang. in l. ſi fugitiui, C. de ſer. fug.

Patria

Patria cuiuſque qualis eſt,talis & ciuis eſſe præſumatur,Bart.tract.de guelf.& gib.

Patria ſua cuilibet dulciſsima eſt, l.qui habebat, & ibi glo.de leg.3.& hoc,ſiue ſit magna,ſiue parua. Vnde & dicitur Patriæ fumus alieno foco eſt luculentior.

Patria nobilis eius filijs redundat ad gloriam, tex.in l.ſi quis,C.de natur.liberis.

Patroni plures, & æqualiter etiam non contribuentes, omnes tamen efficiuntur patroni, gl.in ſum.diſt.63.

Patrono non præſentante in termino à iure præfixo, vel non niſi ſcandaloſum, tunc Epiſcopus inſtituit Rectorem,c.quomodo,3.& c.ſi vero 12. de iur. patr.

Paucos Clericos bonos habere melius eſt, quam multos inutiles,3.diſt. c.tales.

Paupertatem detegere durum eſt, glo. in §.1. v. qui intelligebant,Inſt.de iniurijs.

Paupertas prodeſt,l.ſi quis ad declinandam, §.fin. autẽ C.de Epiſc.& Cler.de offic.præſ.l.illicitas,§.fin. Aliquando non excuſat,nec prodeſt,ff.de tit.nup. l. palam,§.non eſt.

Pauperum cauſa prius eſt tractanda, quam diuitum, ſupra,Cauſa.

Peccati venia non datur niſi correcto,ideſt, venia culpæ,ſed venia pœnæ,dicta, impunitas, datur etiam non correctione peior quis euadat,c.denique,diſt.9

Peculium quoddam eſt profectitium,quod ſibi acquirit filiusfam.de rebus paternis, & quoddam caſtrẽſe quod in caſtris quærit,vt ff.de caſtren. pec. l.ſi à caſtrenſe,l.peculium caſtren.& in l.ſi forte, & eſt aliud quaſi caſtrenſe,quod in ciuitate quæritur ex publica cauſa,vel ſalario publico,C.de inoffi.teſtam. l.ſuper hoc,gl.1.cum oportet,§.1. in verb. exceptis peculijs,C.de bo. quæ liber. Pecu-

Pecunia bona fide miſta cum aliena, extinguitur, l. ſi alieni, ff. de ſolut. gloſ. in §. conſtituitur autem, verbo, Permutat, Inſtit. de vſur.

Pecuniæ non numeratæ exceptio competit ex cauſa mutui tantum, l. 5. C. de non numer. pecunia. Nec negatur, etiamſi iuramentum ſit appoſitum in cautione, atque etiam ſi mutuum non ſit gratuitum, l. fin. C. eodem.

Pecunia dicitur omne, quod accipitur pro pecunia, l. 1. in fi. iuncta, l. 2. ff. de calumn.

Pecunia non debet eſſe ſterilis, l. quid ergo, §. vſuras, ff. de contr. & vti. act. tut.

Peius eſt male credere, quam nullo modo credere, l. ſterilis, §. cum per venditorem, ff. de act. emp. in gloſ.

Pendens inquiſitio non irrogat infamiam inquiſito, l. 1. C. ex quibus cau. infam. irrog.

Pendens non eſt quaſi ſit, vi. inf. Quod pendet.

Percuſſit ſi vnus ex pluribus & non conſtat, quis fuerit, omnes euadunt: ſi vero plures percuſſerint, ſed non conſtat, cuius ictu perijt, omnes tenentur, l. item Mola, §. ſed ſi plures, cum ibi not. ff. ad l. Aquil.

Perfectior cauſa perfectiorem producit effectum, l. iuſiurandi, C. de teſtamen. & cap. vel non eſt 14. de tempor. ordina.

Perfectum non dicitur quando aliquid deficit, l. librorum, §. quid ergo, ff. de leg. 1.

Perfectum illud eſt, quod ex omnibus partibus ſuis cõſtat, l. 1. §. 1. ff. de origine iuris.

Periculum vbi maius imminet, ibi cautius eſt agendũ, inf. Vbi maius.

Periculum ſi à lege conſideretur ſufficit, quamuis non eueniat caſus, ſupra, euenire.

Peri-

Digitized by Google

Periculum perdendi excuſat contractum ab vſura, exemplum in cenſu vitalitio, in ſocietate offic. in Vrbe frequentibus,& ſimil.

Periculum eius eſt, cuius eſt commodum, Inſtit. de contrah.empt.& ven.§.ſed ſi poſt.& C. temp. in in. teg.reſt.l.ſuperuacuam,; Contra, ff.de eo,quod certo loco,l.ideoque & l.2.ff.de offic.procon.

Periculo ſe immiſcenti non eſt ſubueniendum,ſupra; Imputatur.

Peritis In arte credendum eſt,ſupra,Fides.

Periurij prætextu cauſa ſemel deciſa, non eſt retractāda,,l.1.C.de reb.cred.

Permittuntur multa cauſa neceſſitatis,quæ alias non permitterentur,c.ſi quis propterea,de furtis,ſupra, Neceſſitas.

Permittuntur multa incidenter, quæ principaliter non, permittuntur, l.prima,in fin.de auct.tut. & ſupra v.Adiuncti.

Perſona vilis plus punitur ex eodem delicto, quam nobilis,v.Plus punitur.

Peſtis æquiparatur hoſtilitati,Butr.in c.cum dilecti, de dolo, & contumac.

Petens totum,& ſuccumbens, non poteſt poſtea in eadem cauſa petere partem,l.2.ff.de except.rei iudic.

Phantaſma) propter diuerſa phantaſmata generantur in nobis diuerſæ intellectiones, ſecundum Philoſ. 3.de anima;gl.in l.de tutela,C.de in inte.reſt.mino. Et quotidie ex nouis motiuis propterea nouæ generantur opiniones.

Philoſophiam profitentes non debent auaritia vinci, l.profeſſio,C.de muner.patrim.lib.10.

Philoſophi poſſunt allegari in cauſis, Inſt. de empt. & vend.

Digitized by Google

vend.§.item pretium. cum ibi not.in glo. ff. de ſolu. l.ſi pater,ff.de ſta.hom, l.ſeptimo. Sed certe opiniones eorum multoties reprobantur,vt ibi.

Pignora quanto plus vendidit creditor, tantum reddere debet debitori, l.final. §.ſin autem, C.de iu. dominij impetr.

Pignus vendere non cogitur creditor priuſquam ad fideiuſſores veniatur,l.25.§.3.de fideiuſſ.& mand.

Pignorari non poteſt res prohibita alienari,l.fin.C.de reb.al.non alien.

Pignori accedens pignus eſt l. ſi conuenerit, §. ſi nuda,de pig.act.

Pignus debet valere pluſquam debitum,v.Pluſ.

Pignora mihi obligata locare poſſum,l.creditor,ff. de pign.

Piratæ,quos vulgus Corſaros appellat, poſſunt impune occidi & derobari,ita dicit Ioan.de Anan. in c.2. in 2.col.ſuper glo.2. de homic.

Placere Lupis,& gregibus ouium,nullus Paſtor poteſt, ſupra,Paſtor.

Planta ſolo cedit radices,ſi tamen egit.

Plures vbi ſunt debitores facile rem deſtrui videmus, ſup. Derſtuctus.

Pluralis locutio habet reſolui in duas ſingulares, l.falua,in fi.ff.de condit.& demon.

Plures ſi obligantur,intelliguntur viriliter obligari, & ſtipulari,l.11.§.1.ff.de duobus rei ſtip.

Plures in vnum conſentire facile non poſſunt,l.vnica. ff.de libertis vniuerſitatum.

Plus vilis perſona, quam nobilis ex æquali delicto punitur,l.ſi criminis,l.ſi ſeruo,C.ad l.Iul.de vi. pu.& ff. de incen.rui.l.Pedius,§.fin.

Plus

Plus punitur ſæpius delinquens, vi, l.ſeruos, C. ad l. Iul. de vi pub. & C. de Epiſ.aud.l.4.in.fi.

Plus eſt hominem veneno occidere, quam gladio, l.1. ff. de malefi. & mathe.

Plus facit grauitas, & benignis mores, quam facultates, ff. de tu. & cu.da.ab his, l.ſcire oportet, §.pen.

Plus, & minus non facit differre ſpecie ſpecialiſſimæ, ſed ſic ſubalterna, & ſic nauis parua & magna differunt ſpecie ſpecialiſſima non ſubalternat, l. fin. de fund.inſtruc.

Plus ſapientiæ maturitas, quam corporis canicies conſideranda eſt, c.quiaquis, & c.ſequen.84.diſtinct. & cap.viliſſimus, 1.q.1.

Plus negat negatio, quam ponit affirmatio, C. de dona. l.filiusfamil. §.1.

Plus ſemper valere debet pignus, quam debitum, vnde dicitur, quod reſiduum deberet reddere creditor debitori, quanto plus pignora vendidit, C. de iu. do. impe.l.fin.§.ſin autem.

Plus valet quod agitur, qnam quod ſimulate concipitur, C.plus valere quod agitur, per to. l.ſi donationis cauſa, C. de contrahen.empt.

Plus valet vnius prohibitio, quam plurium conceſſio, l.per fundum, ff.de ſeruit.

Pœna integra non debetur, ſi pars debiti intra terminũ conuentum ſoluatur, c.9.de pœnis, ſed ſecus eſt de iure ciuili, vt l.5.in fi.ff.de act. & oblig.

Pœnam aliquando quis incurrit ex delicto non conſumato, l.ſi quis legatum 6. vbi glo. de falſis.

Pœna debet ſuos tenere auctores, quia filius non debet portare iniquitatẽ patris; intellige, in temporalibus; Fallit autem in dignitatibus, & ex cauſa: nam

filij

filii Presbyterorum non promouentur ad Sac. Ordi. nec ad Prælaturam, licet iu culpa non ſint, c. 1. & ibi ſcrib. de fil. Presbyt.

Pœna ſimpliciter priuans communione aliorum propter contumaciam, in dubio intelligitur temporalis, id eſt, dum parere noluerit, cap. in litteris 11. de conſtitut.

Pœna grauiſſima intelligitur de pœna mortis, glo. in l. vnica, C. nemini lic. ſign. cru.

Pœnam illi debet permitti petere, qui in pœnam non incidit, ff. de re. iur. e. l.

Pœna dupli, vel tripli ſi à lege imponitur, comprehendit etiam id, quod reſtituendum eſt, l. hoc edicto, ff. de public. & vectig.

Pœnam incurrens propter ſpretum aliquod præceptũ, in eam incidit, etiam ſi effectus nullus potuiſſet ſequi, l. 1. §. ſiquis longo, ff. de agnoſ. lib.

Pœna vnius eſt, multorum metus, Inſt. de except. §. hodie autem, in fin. C. ad l. Iul. repe. l. 1. in princ.

Pœna maior debetur Iudici maiori, quam minori, l. & ſi quidem, 11. §. ſi autem, C. de Iudic.

Pœna imponenda eſt iuxta conditionem delinquentis de tempore delicti, & non ſententiæ, l. 1. ff. de pœnis.

In pœnis, vno ſoluente, alter non liberatur, ff. de iuriſdict. omn. iud. ſi quis, §. fi. & l. ſed, & ff. ne quis eũ, qui in ius voc. eſt l. pen. §. fin. C. de condict. furt.

Pœna non eſt ſine fraude, ſupra, Aliud eſt.

Pœnæ ſunt molliendæ, & non exaſperandæ, l. interpretationem, ff. de pœn. & cap. ex litteris, 11. de conſtitut.

Pœna eſt menſura delicti, l. ſancimus, ff. de pœnis.

Digitized by Google

Pœna corporalis minima, maior eſt quacumque pecuniaria, l. in ſeruorum, ff. de pœnis, in fi.

Pœna inhabilitatis non incurritur, niſi fuerit expreſſa, c. fin. cum ibi not. de iur. patron.

In pœnalibus fere omnibus iudicijs ætati & imprudentiæ ſuccurritur, l. fere, ff. de re iur. & ad vitandam pœnam ſpectatur initium actus, l. quod ait, 23, §. quod ait, ff. de adult.

Pœna duplici aliquis non debet ex eodem delicto puniri, l. ſanctio, ff. de pœnis.

Populum faciunt decem homines, & duo faciunt cõgregationem, & tres faciunt collegium, & decem, aut quindecim, faciunt turbam, glo. in c. 1. de elect. & tot homines gentem faciunt, quot populum, Bart in l. prætori, ff. vi bo. rapt.

Populi variæ voces non ſunt audiendæ, l. decurionum filij, C. de pœnis. Et populum ob multum crimen pertranſit inultum.

Populo qui placet, diſplicet Deo, quia populus eſt docendus, & non ſequendus, Bal. in c. 2. de elect.

Porticus pars domus eſt, l. cætera 43. §. hæc Senatus, ff. de lega 1. cap. ſolemnitates, el 2. de conſe. diſt. 1.

Poſitio negatiua non niſi per aduerſarium probabilis, ſi iudici videbitur, admitti debet, c. vnico, de cõf. in 6

Poſitiones pro confeſſis habendæ ſunt, reo reſpondere recuſante, c. 2. de confeſſis.

Poſſidere longe commodius eſt, quam petere, Inſt. de interdict. §. commode autem, & ſic in caſu vbi poſſeſſorum, & petitorum iura ſunt obſcura, magis eſt iudicandum pro poſſeſſore, vt ibi, nec poſſeſſor tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, nec illum probare, l. vlt. C. de rei vindic.

L Poſſi-

Digitized by Google

Poſſidere ſimul duo non poſſunt eandem rem, ff. de acquir. poſſeſſ.l.3.§.è contrario, in princ. & ff. commo.l.ſi vt certo,§.ſi duobus; Contra, de l.ſi duo, ff. vti poſſid.& in l.poſſideri, §. è contrario, ver.Sabinus de acq.poſſeſſ.

Poſſeſſio dicitur quaſi pedum poſitio,l.1.in princ.ff.de acquir. poſſeſſ.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſijt poſſidere, c. qui poſſidere 36. de reg.iur.lib.6.

Poſſeſſor malæ fidei tenetur de fructibus perceptis, & percipiendis, bonæ fidei vero de extantibus; ſed poſt litem conteſtatam de omnibus, l.22. C.de rei vindicat.

Poſthumus proprie dicitur qui naſcitur poſt mortem patris,nec eſt in poteſtate patris;l.fin. de col.bono.

Poſthumi agnitione rumpitur teſtamentum, Inſtit.de exhered.lib.in princ.Contra,de inoff. teſtamen.l.ſi mater.

Poſthumus non venit appellatione hominis,ſupra,in verbo,Appellatione hominis.

Poſtulare aliquis non debet illud, cuius contrarium, in caſu contrario non eſſet poſtulaturas.C. de ſolut. l.pen. C.de vſu l.ſi ea lege.Contra,ff.loca.l.ea lege.ff. de procu.l.qui propric 46.§.procurator.

Potentiori pares eſſe non poſſumus, ff. de alienat. mu. iudi.cau.fac.l.3.& ff.de arbi.l.nam magiſtratus, & ff. de aqu.plu.arc.l.1.§.ſed ſi vicinus &c.

Potentia propinqua actui actus eſt,l.pen. de mil.teſta. l.cum viro,in princ.de fideicom.libert.& inf.verbo, Quod eſt in fieri. At fallit quando lex requirit ipſum actum,vt in c.11.de elect.& in l.cum hi,§.ſi prætor, ff.de tranſact.

Pote-

Poteſtas libera non poteſt dici, ſi aliquis eſt requirendus, vt conſentiat, ſecus ſi vt conſulat, glo. in clem. dudum, & libere de ſepult.

Poteſtas prima eſt res ineſtimabilis, vi. Prima.

Non Potens per ſe ipſum, nec per alium poteſt, l. neque per ſe, C. de hered. inſtitut. Procedit hoc in prohibitis ratione delicti, vel niſi lex diſpenſet, vt poſſit per alium, vt in c. ſuffraganeis, de elect. vbi Archiepiſcopus poteſt per ſuffraganeos conſecrare electum, quem ipſe non poteſt per ſe ipſum ante receptum palium.

Precarium eſt quod precibus petentis vtendum conceditur tandiu, quandiu is, qui conceſſit, patitur, l. 1. in princ. ff. de preca.

Precarium à commodato differt, nam commodatum datur ad certum vſum, vt patet per leges illius titu. ff. commodati, & etiam differt in alijs cauſis enumeratis in glo. l. 1. ff. de preca. & ibi vide

Præcaueri debet quod infirmari, vel vituperari poteſt, c. 1. de ſer. non ord. l. ſi idem cum eodem, §. fin. iuncta glo. ff. de iuriſd. om. iud.

Præcedente vno malo, ſequuntur alia, ff. de rei vind. ex diuerſa, §. 1. in auth. vt iudirſine quoquo ſuffra. §. cōſideramus, col. 2. in glo. ſuper verbo, Illicito.

Præcedentia & ſequentia declarant media, gloſſ. in l. à quo, 13. §. 1. in verbo, Verba, ff. ad Trebell. & ſup. verbo, Declarare, & v. Pars vna.

Præfatio legis demonſtrat finalem intentionem condentis, l. regulas, §. licet, ibi, nutum Conſtitutionis demonſtrat, de iur. & fac. ignor.

Præiudicatur alicui, vbi eius voluntas impeditur, §. hūc autem, & §. præterea, el. 2. Inſti. de actio.

Digitized by Google

ſtator mandat, agi gratias ſeruo ſuo benemerito, debet effici liber.

Papa recuſari non poteſt, vt ſuſpectus, Abb. poſt Hoſti. in c. querelam, de elect.

Papa non diſpenſat contra votum caſtitatis directè: quia nullum inuenitur æque bonum, cum quo poſſet fieri commutatio: quia nihil eſt melius continentia; quia virginitas replet Paradiſum, vt 32. q. 1. c. nuptię, & 1. q. 3. cap. integritas, & caſtitas eſt, quæ cum fiducia poteſt Deo animas præſentare, vt in authen. de leno, §. ſancimus, col. 3. Diſpẽſát autem commutãdo.

Papa poteſt ſupplere in facto, quamuis non petitus à parte, But. in cap. veſtra, 36. col. de coha. cle. & mulie.

Papę nonnulli dicuntur renuntiaſſe Papatui, apud Gonzal. ℌ. 5. proem.

Par affectionis cauſa ſuſpicionem remouet, l. non ſolum, §. de vno, de ritu nupt.

Parcitur vitio naturali, ff. de dam. inf. l. fluminũ, ℌ. vitiũ.

Parcitur ſponte confitenti, l. 3. in fi. ff. de ali. iud. mu. cauſa fac. C. de his, qui ſe. di. l. 1. lib. 10. & in auth. nupt. vt litig. iurẽt. §. ſi quos, auth. col. 9. & ff. de mi. l. licet ex cauſa, §. 2. & C. de plus peti. l. 1. ff. de iur. iur. l. eũ qui. & C. de nõ nu. pe. auth. cõtra improptiã, C. ad l. Iul. maie. ℌ. fi. l. pen. & ff. de pe. hæ. ſed & ſi lege, ℌ. pen.

Parcitur verecundiæ alicuius, ff. de dona. l. ſi patronus in princ. & 1. reſpon. ff. de fur. l. penult.

Parcitur ignoranti & non ſcienti, ff. mandati, l. fideiuſſor, & C. de euic. l ſi fundum.

Parcitur alicui errorem ſuum corrigere: Inſti. de actio. ℌ. ſi quis aliud.

Parcitur affectioni parentum, l. 4. in fi. ff. de re milit.

Parentes, & liberos in infinitum dicimus, ff. de in ius vo l. fin.

Digitized by Google

l.fin.ff.de iuriſ.om.iud.l.ſi quis id, §.in ſeruos, ff.de poen.l.fi.§.generaliter.

Par in parem non habet imperium, nec minor in maiorem, ff.ad Trebel.ille, à quo §.tempeſtiuum, & l.nam magiſtratus, ff.de recep.arbitris.

Par parem cogere non poteſt, l.3.ff.de arb.C. de appell. l.præcipimus, §.pen.C.de legi.l.digna vox.

Paria ſunt nullo modo eſſe defenſum, vel non legitime l.quarta, ff.de procurator.

Paria ſunt, legem non eſſe, & eſſe, ſed obſcuram, l.de ætate, §.nihil, de interro.actio.

Paria ſunt, aliquid eſſe expreſſum & haberi pro expreſſo, l.licet, ff.in qui. cau.pig. ta. contrahatur.

Paria ſunt, aliquid de nouo ſuperuenire, vel antiquum occultnm innoteſcere; nam non eſſe, & eſſe, ſed non apparere, idem ſunt, l.Rutilia Pola.ff.de contra:empt & vend.

Paria ſunt promittere & ſoluere, l.fin.C.ad l.Falcidiam vbi ita quis agnoſcit legatum, promittens ſolidum ſoluere, ſicut qni illud integraliter ſoluit:

Paria ſunt, quod quid oblique fiat, vel directe, l.3.§.in rem, ff.de in rem. ver. Cōtra de l.quædam, ff.de acq. rer.do.l.tntor rerum, ff.de admin.tut.

Paria ſunt aliquid non dici, vel obſcure dici. Frāc.Aret. in l.qui ex pluribus, ff. de verb.obl.

Paria ſunt non habere maritum, vel habere inutilem, c.2. de transla.præla.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur, ff.ne quis eum, qui voc.eſt in ius, ex l.2.& ff.ſolu.ma.l.viro. Hoc tamen intellige eſſe verum in paritate terminorum, alias enim ſecus; quia varietas perſonarū variū quoque ius facit, l. pen. C. de tempo. in integrum reſt.

Digitized by Google

Paria ſunt facere aliquid tempore congruo, vel in illud conſerre.l.& heredi.§.penult.ff.de pactis,cum ibi not. in apoſt.

Paria ſunt,non improbare,& approbare.Et non improbare ratihabitioni par eſt, l. Celſus, & ibi gloſſ. de vſucap.[& l.quo enim, in princ.p.12.ff. rem ratã hab. & ideo Doctor referens opinionem alterius Doctoris minus bonam,ſeu non tutam, debet eam confutare, ne cenſeatur approbare illam.

Parochus non recipiens Sacerdotium infra annum amittit ipſo iure Eccleõam; nec ad eam poteſt iterato aſſumi;& ſi cum animo non recipiendi prædi-ordinem Eccleſiam obtinuit, tenetur reſtituere fructus;& ſi ſuperior credens illum habere talẽ animũ adhuc tamen illum promouit tenetur Eccleſiam ſeruare indemnem:tex.notab.c. commiſſa.35. elect. in 6.

In eo,quod plus eſt,ſemper ineſt minus, ff. de reg.iur. l. in eo.

Pars in toto etiam continetur,ff.de reg. iur.l.in toto,& in l.ſi quis cum totum,ff.de except.rei indic.& infr. Standum eſt.

Parti maiori in debito ſtandum eſt,l.maiorem,ff.de pactis,& vi.gloſſ.Inſtit.§.1. de ſatiſd. tut.

Idem eſt iuris de toto quo ad totum,ſicut de parte quo ad partem, l.quæ de tota, ff.de rei vendic.

Pars vna leg.s declarat aliam, l.qui filiabus 7. in princ. ff.de legatis 1.c.verũ,de petit. her.l.1.ff.de rebus dub.

Partialis præſumitur natus ex partialibus, inf.Patria.

Poſt partum mulier aliquandiu volens,poteſt ob venerationem abſtinere ab ingreſſu Eccleſiæ, c. vnico,de purifi.poſt partum.

Par-

Digitized by Google

Parte obligationis impleta, integra pœna non debetur, inf. Pœna.

Partas quinquagenariæ eſt legitimus, licet mirabilis, & raro contingens, l. 12. C. de legit. hæred.

Parum eſt, ius in ciuitate eſſe, niſi eſſent qui iura tuerentur, l. 2. §. poſt originem, ff. de ori. iur.

Paruulus eſt puer minor 14. annis maſculus, vel 12. fœmina, glo. l. fin. in princ. C. de infan. expoſ.

Paruis reuelat Deus aliquando quod non magnis, inf. verbo, Reuelat.

Parum, vel multum quod nam dicatur, relinquitur arbitrio Iudicis, glo. Inſtit. de leg. agnat. §. item vetuſtas, verbo, Paruo, vel etiam ſecundum ſubiectam materiam.

Paſtor nullus placere poteſt Lupis, & gregibus ouium, c. 6. diſt. 83.

Pater tranſiens ad ſecunda vota, oſtendit filios primi matrimonij. in auth. de nupt. §. venient autem, col. 4.

Pater non poteſt minuere dotem filiæ ad ſe reuerſam, ſi denuo nubat, niſi eius patrimonium fortuito diminutum fuiſſe, l. 2. C. de rei vxor. act.

Pater cogitur officio Iudicis alere filios pro modo facultatum, non valentes ſe ex ſua arte alere; l. ſi quis à liberis, §. ſi filius, ff. de lib. agno. etiam ſi ſint naturales tantum. Fallit autem hoc, quando eſt opifex, & ex eius officio poteſt ſe alere, vt no. in d. §. ſi filius, quia tunc poteſt ei dici à patre, qui non laborat non manducet; vt dicit gloſſ. in l. quamuis, ff. de dam infect.

Pater & filius cenſentur copulati iure diuino, Ita Bal. in l. cum in adoptiuis, in 2. col. verſ. ibi cum enim, C.

de

de adopt. & ideo melior amicus dicitur pater, quam quilibet alius; & magis terretur in filio, quam in ſe ipſo; idem Bal. in c. per tuas, de probat. Et ideo de alio plus conſidere non debet, quam de patre, l. quidam cum filium, ff. de hered. Inſtit. tradit Iaſ. in l. 1. col. fi. C. de coll.

Inter patrem & filium nulla lis eſſe poteſt, niſi ex caſtrenſi peculio, l. lis nulla, ff. de iud.

Patria poteſtas eſt inæſtimabilis, l. filiusſam. §. ſecundum vulgarem, de leg. 1.

Pater, & filius eadem perſona reputantur, C. de impub. & ali. ſubſti. l. fi. in fi. c. contradicimus. in fi. 35. q. 3.

Patris & filij teſtimonium pro vno habentur, ff. de vulg. & pup. ſubſt. l. fin. §. in ſecunda.

Pater filium ſuum in cauſa neceſſitatis poteſt vendere, l. 2. C. de parent. qui fili. diſtr.

Inter patrem & filium, nulla exceptio contrahi poteſt, l. inter patrem, ff. de contrahen. emp. ſed de rebus caſtrenſibus poteſt.

Patrem à filio regi indecorum eſt, l. is, qui in ea, ff. de tuor. & cu. da. ab his.

Patientia pro conſenſu valet, §. de exercitat. art. l. 1. §. magnum, & §. nau. cau. ſtab. l. 1. §. pen.

Patientia habetur pro præcepto, §. de his, qui no. infa. liberorum, in fi.

Patriæ ſuæ adminiſtratio nulli eſt concedenda abſque ſpeciali Principis iuſſu. l. nulli, is C. de offic. Rectori.

Patriã laudat vnuſquiſque, l. 1. cenſibus, & vnuſquiſque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ, l. veluti §. de iuſt. & iur. & hinc eſt, quod qui natus eſt ex partialibus, præſumitur partialis, vt dicit Ang. in l. ſi fugitiui, C. de ſer. fug.

Patria

Patria cuiuſque qualis eſt,talis & ciuis eſſe præſumatur,Bart.tract.de guelf.& gib.

Patria ſua cuilibet dulciſsima eſt, l.qui habebat, & ibi glo.de leg.3.& hoc,ſiue ſit magna,ſiue parua. Vnde, & dicitur Patriæ fumus alieno foco eſt luculentior.

Patria nobilis eius filijs redundat ad gloriam, tex.in l.ſi quis,C.de natur.liberis.

Patroni plures, & æqualiter etiam non contribuentes, omnes tamen efficiuntur patroni, gl.in ſum.diſt.63.

Patrono non præſentante in termino à iure præfixo, vel non niſi ſcandaloſum, tunc Epiſcopus inſtituit Rectorem,c.quomodo,3.& c.ſi vero 12. de iur. patr.

Paucos Clericos bonos habere melius eſt, quam multos inutiles,3.diſt. c.tales.

Paupertatem detegere durum eſt, glo. in §.1. v. qui intelligebant,Inſt.de iniurijs.

Paupertas prodeſt,l.ſi quis ad declinandam, §.fin. autẽ C.de Epiſc.& Cler.de offic.præſ.l.illicitas,§.fin. Aliquando non excuſat,nec prodeſt,ff.de tit.nup. l. palam,§.non eſt.

Pauperum cauſa prius eſt tractanda, quam diuitum, ſupra,Cauſa.

Peccati venia non datur niſi correcto,ideſt, venia culpæ,ſed venia pœnæ,dicta, impunitas, datur etiam non correcto:ne peior quis euadat,c.denique,diſt.9

Peculium quoddam eſt profectitium,quod ſibi acquirit filiusfam.de rebus paternis, & quoddam caſtrẽſe quod in caſtris quærit,vt ff.de caſtren. pec. l.ſi a caſtrenſe,l.peculium caſtren.& in l.ſi forte, & eſt aliud quaſi caſtrenſe,quod in ciuitate quæritur ex publica cauſa,vel ſalario publico,C.de inoffi.teſtam. l.ſuper hoc,gl.1.cum oportet,§.1. in verb. exceptis peculijs,C.de bo. quæ liber.

Digitized by Google

Pecunia bona fide miſta cum aliena, extinguitur, l. ſi alieni, ff. de ſolut. gloſ. in §. conſtituitur autem, verbo, Permutat, Inſtit. de vſur.

Pecuniæ non numeratæ exceptio competit ex cauſa mutui tantum, l. 5. C. de non numer. pecunia. Nec negatur, etiamſi iuramentum ſit appoſitum in cautione, atque etiam ſi mutuum non ſit gratuitum, l. fin. C. eodem.

Pecunia dicitur omne, quod accipitur pro pecunia, l. 1. in fi. iuncta, l. 2. ff. de calumn.

Pecunia non debet eſſe ſterilis, l. quid ergo, §. vſuras, ff. de contr. & vti. act. tut.

Peius eſt male credere, quam nullo modo credere, l. ſterilis, ſ cum per venditorem, ff. de act. emp. in gloſ.

Pendens inquiſitio non irrogat infamiam inquiſito, l. 1. C. ex quibus cau. infam. irrog.

Pendens non eſt quaſi ſit, vi. inf. Quod pendet.

Percuſſit ſi vnus ex pluribus & non conſtat, quis fuerit, omnes euadunt: ſi vero plures percuſſerint, ſed non conſtat, cuius ictu perijt, omnes tenentur, l. item Mola, §. ſed ſi plures, cum ibi not. ff. ad l. Aquil.

Perfectior cauſa perfectiorem producit effectum, l. iuſiurandi, C. de teſtamen. & cap. vel non eſt 14. de tempor. ordina.

Perfectum non dicitur quando aliquid deficit, l. librorum, ſ. quid ergo, ff. de leg. 1.

Perfectum illud eſt, quod ex omnibus partibus ſuis cõſtat, l. 1. ſ. 1. ff. de origine iuris.

Periculum vbi maius imminet, ibi cautius eſt agendũ, inf. Vbi maius.

Periculum ſi à lege conſideretur ſufficit, quamuis non eueniat caſus, ſupra, euenire.

Peri-

Digitized by Google

Periculum perdendi excuſat contractum ab vſura, exemplum in cenſu vitalitio, in ſocietate offic. in Vrbe frequentibus,& ſimil.

Periculum eius eſt, cuius eſt commodum, Inſtit. de contrah.empt.& ven. §.ſed ſi poſt.& C. temp. in in. teg.reſt.l.ſuperuacuam,§.Contra, ff.de eo,quod certo loco,l.ideoque & l.2.ff.de offic.procon.

Periculo ſe immiſcenti non eſt ſubueniendum,ſupra; Imputatur.

Peritis In arte credendum eſt,ſupra,Fides.

Periurij prætextu cauſa ſemel deciſa, non eſt retractā-da,,l.1.C.de reb.cred.

Permittuntur multa cauſa neceſſitatis,quæ alias non permitterentur,c.ſi quis propterea,de furtis,ſupra, Neceſſitas.

Permittuntur multa incidenter, quæ principaliter non, permittuntur, l.prima,in fin.de auct.tnt. & ſupra v.Adiuncti.

Perſona vilis plus punitur ex eodem delicto, quam nobilis,v.Plus punitur.

Peſtis æquiparatur hoſtilitati,Butr.in c.cum dilecti, de dolo, & contumac.

Petens totum,& ſuccumbens, non poteſt poſtea in eadem cauſa petere partem,l.2.ff.de except.rei iudic.

Phantaſma) propter diuerſa phantaſmata generantur in nobis diuerſæ intellectiones, ſecundum Philoſ. 3.de anima:gl.in l.de tutela,C.de in inte.reſt.mino. Et quotidie ex nouis motiuis propterea nouæ generantur opiniones.

Philoſophiam profitentes non debent avaritia vinci, l.profeſſio,C.de muner.patrim.lib.10.

Philoſophi poſſunt allegari in cauſis, Inſt. de empt. & vend.

Digitized by Google

vend.§.item pretium. cum ibi not.in glo. ff. de ſolu. l.ſi pater,ff.de ſta.hom, l.ſeptimo. Sed certe opiniones eorum multoties reprobantur,vt ibi,

Pignora quanto plus vendidit creditor, tantum reddere debet debitori, l.final. §.ſin autem, C.de iu. dominij impetr.

Pignus vendere non cogitur creditor priuſquam ad fideiuſſores veniatur,l.25.§.3.de fideiuſſ.& mand.

Pignorari non poteſt res prohibita alienari,l.fin.C.de reb.al.non alien.

Pignori accedens pignus eſt l. ſi conuenerit, §. ſi nuda,de pig.act.

Pignus debet valere pluſquam debitum,v.Pluſ.

Pignora mihi obligata locare poſſum,l.creditor,ff. de pign.

Piratæ,quos vulgus Corſaros appellat, poſſunt impune occidi & derobari,ita dicit Ioan.de Anan. in c.2. in 2.col.ſuper glo.2. de homic.

Placere Lupis,& gregibus ouium,nullus Paſtor poteſt, ſupra,Paſtor.

Planta ſolo cedit radices,ſi tamen egit.

Plures vbi ſunt debitores facile rem deſtrui videmus, ſup. Derſtuctus.

Pluralis locutio habet reſolui in duas ſingulares, l.falua,in fi.ff.de condit.& demon.

Plures ſi obligantur,intelliguntur viriliter obligari, & ſtipulari,l.11.§.1.ff.de duobus rei ſtip.

Plures in vnum conſentire facile non poſſunt,l.vnica. ff.de libertis vniuerſitatum.

Plus vilis perſona, quam nobilis ex æquali delicto punitur,l.ſi criminis,l.ſi ſeruo,C.ad l.Iul.de vi. pu.& ff. de incen.rui.l.Pedius,§.fin.

Plus

Digitized by Google

Plus punitur ſæpius delinquens, vi, l. ſeruos, C. ad l. Iul. de vi pub. & C. de Epiſ. aud. l. 4. in fi.

Plus eſt hominem veneno occidere, quam gladio, l. 1. ff. de malefi. & mathe.

Plus facit grauitas, & benignis mores, quam facultates, ff. de tu. & cu. da ab his, l. ſcire oportet, §. pen.

Plus, & minus non facit differre ſpecie ſpecialiſſima, ſed ſic ſubalterna, & ſic nauis parua & magna differunt ſpecie ſpecialiſſima non ſubalternat, l. fin. de fund. inſtruc.

Plus ſapientiæ maturitas, quam corporis canicies conſideranda eſt, c. quiaquis, & c. ſequen. 84. diſtinct. & cap. viliſſimus, 1. q. 1.

Plus negat negatio, quam ponit affirmatio, C. de dona. l. filiusfamil. §. 1.

Plus ſemper valere debet pignus, quam debitum, vnde dicitur, quod reſiduum deberet reddere creditor debitori, quanto plus pignora vendidit, C. de iu. do. impe. l. fin. §. ſin autem.

Plus valet quod agitur, qnam quod ſimulate concipitur, C. plus valere quod agitur, per to. l. ſi donationis cauſa, C. de contrahen. empt.

Plus valet vnius prohibitio, quam plurium conceſſio, l. per fundum, ff. de ſeruit.

Pœna integra non debetur, ſi pars debiti intra terminũ conuentum ſoluatur, c. 9. de pœnis, ſed ſecus eſt de iure ciuili, vt l. 5. in fi. ff. de act. & oblig.

Pœnam aliquando quis incurrit ex delicto non conſumato, l. ſi quis legatum 6. vbi glo. de falſis.

Pœna debet ſuos tenere auctores, quia filius non debet portare iniquitatẽ patris; intellige, in temporalibus; Fallit autem in dignitatibus, & ex cauſa: nam

filij

ſilii Presbyterorum non promouentur ad Sac.Ordi. nec ad Prælaturam, licet in culpa non ſint, c.1.& ibi ſcrib.de fil.Presbyt.

Pœna ſimpliciter priuans communione aliorum propter contumaciam, in dubio intelligitur temporalis, id eſt, dum parere noluerit, cap. in litteris 11. de conſtitut.

Pœna grauiſſima intelligitur de pœna mortis, glo. in l.vnica, C.nemini lic.ſign. cru.

Pœnam illi debet permitti petere, qui in pœnam non incidit, ff.de re.iur.e.l.

Pœna dupli, vel tripli ſi à lege imponitur, comprehendit etiam id, quod reſtituendum eſt, l.hoc edicto, ff. de public. & vectig.

Pœnam incurrens propter ſpretum aliquod præceptũ, in eam incidit, etiam ſi effectus nullus potuiſſet ſequi, l.1.§.ſiquis longo, ff.de agnoſ.lib.

Pœna vnius eſt, multorum metus, Inſt.de except.§.hodie autem, in fin.C.ad l.Iul.repe.l.1. in princ.

Pœna maior debetur Iudici maiori, quam minori, l.& ſi quidem, 11.§.ſi autem, C. de Iudic.

Pœna imponenda eſt iuxta conditionem delinquentis de tempore delicti, & non ſententiæ, l.1.ff.de pœnis.

In pœnis, vno ſoluente, alter non liberatur, ff.de iuriſdict.omn.iud.ſi quis, §.ſi.& l. ſed, & ff. ne quis eũ, qui in ius voc.eſt l.pen.§.fin.C.de condict.furt.

Pœna non eſt ſine fraude, ſupra, Aliud eſt.

Pœnæ ſunt molliendæ, & non exaſperandæ, l.interpretationem, ff. de pœn. & cap. ex litteris, 11.de conſtitut.

Pœna eſt menſura delicti, l.ſancimus, ff.de pœnis.

Pœna

Digitized by Google

Pœna corporalis minima, maior eſt quacumque pecuniaria, l. in ſeruorum, ff. de pœnis, in fi.
Pœna inhabilitatis non incurritur, niſi fuerit expreſſa, c. fin. cum ibi not. de iur. patron.
In pœnalibus fere omnibus iudicijs ætati & imprudentiæ ſuccurritur, l. fere, ff. de re iur. & ad vitandam pœnam ſpectatur initium actus, l. quod ait, 23, §. quod ait, ff. de adult.
Pœna duplici aliquis non debet ex eodem delicto puniri, l. ſanctio, ff. de pœnis.
Populum faciunt decem homines, & duo faciunt cõgregationem, & tres faciunt collegium, & decem, aut quindecim, faciunt turbam, glo. in c. 1. de elect. & tot homines gentem faciunt, quot populum, Bart in l. prætori, ff. vi bo. rapt.
Populi variæ voces non ſunt audiendæ, l. decurionum filij, C. de pœnis. Et populum ob multum crimen pertranſit inultum.
Populo qui placet, diſplicet Deo, quia populus eſt docendus, & non ſequendus, Bal. in c. 2. de elect.
Porticus pars domus eſt, l. cætera 43. §. hæc Senatus, ff. de lega 1. cap. ſolemnitates, el 2. de conſe. diſt. 1.
Poſitio negatiua non niſi per aduerſarium probabilis, ſi iudici videbitur, admitti debet, c. vnico, de cõf. in 6
Poſitiones pro confeſſis habendæ ſunt, reo reſpondere recuſante, c. 2. de confeſſis.
Poſſidere longe commodius eſt, quam petere, Inſt. de interdict. §. commode autem, & ſic in caſu vbi poſſeſſorum, & petitorum iura ſunt obſcura, magis eſt iudicandum pro poſſeſſore, vt ibi, nec poſſeſſor tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, nec illum probare, l. vlt. C. de rei vindic.

Digitized by Google

Poſſidere ſimul duo non poſſunt eandem rem, ff. de acquir. poſſeſſ. l. 3. §. è contrario, in princ. & ff. commo. l. ſi vt certo, §. ſi duobus: Contra, de l. ſi duo, ff. vti poſſid. & in l. poſſideri, §. è contrario, ver. Sabinus de acq. poſſeſſ.

Poſſeſſio dicitur quaſi pedum poſitio, l. 1. in princ. ff. de acquir. poſſeſſ.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſijt poſſidere, c. qui poſſidere 36. de reg. iur. lib. 6.

Poſſeſſor malæ fidei tenetur de fructibus perceptis, & percipiendis bonæ fidei vero de extantibus; ſed poſt litem conteſtatam de omnibus, l. 22. C. de rei vindicat.

Poſthumus proprie dicitur qui naſcitur poſt mortem patris, nec eſt in poteſtate patris; l. fin. de col. bono.

Poſthumi agnitione rumpitur teſtamentum, Inſtit. de exhered. lib. in princ. Contra, de inoff. teſtamen. l. ſi mater.

Poſthumus non venit appellatione hominis, ſupra, in verbo, Appellatione hominis.

Poſtulare aliquis non debet illud, cuius contrarium, in caſu contrario non eſſet poſtulaturas. C. de ſolut. l. pen. C. de vſu l. ſi ea lege. Contra, ff. loca. l. ea lege. ff. de procu. l. qui propric 46. §. procurator.

Potentiori pares eſſe non poſſumus, ff. de alienat. mu. iudi. cau. fac. l. 3. & ff. de arbi. l. nam magiſtratus, & ff. de aqu. plu. arc. l. 1. §. ſed ſi vicinus &c.

Potentia propinqua actui actus eſt, l. pen. de mil. teſta. l. cum viro, in princ. de fideicom. libert. & inf. verbo, Quod eſt in fieri. At fallit quando lex requirit ipſum actum, vt in c. 11. de elect. & in l. cum hi, §. ſi prætor, ff. de transact.

Pote-

Poteſtas libera non poteſt dici, ſi aliquis eſt requirendus, vt conſentiat, ſecus ſi vt conſulat, glo. in clem. dudum, & libere, de ſepult.

Poteſtas prima eſt res ineſtimabilis, vi. Prima.

Non Potens per ſe ipſum, nec per alium poteſt, l. neque per ſe, C. de hered. inſtitut. Procedit hoc in prohibitis ratione delicti, vel niſi lex diſpenſet, vt poſſit per alium, vt in c. ſuffraganeis, de elect. vbi Archiepiſcopus poteſt per ſuffraganeos conſecrare electum, quem ipſe non poteſt per ſe ipſum ante receptum palium.

Precarium eſt quod precibus petentis vtendum conceditur tandiu, quandiu is, qui conceſſit, patitur, l. 1. in princ. ff. de preca.

Precarium à commodato differt, nam commodatum datur ad certum vſum, vt patet per leges illius titu. ff. commodati, & etiam differt in alijs cauſis enumeratis in glo. l. 1. ff. de preca. & ibi vide

Pracaueri debet quod infirmari, vel vituperari poteſt, c. 1. de ſer. non ord. l. ſi idem cum eodem, §. fin. iuncta glo. ff. de iuriſd. om. iud.

Præcedente vno malo, ſequuntur alia, ff. de rei vind. ex diuerſa, §. 1. in auth. vt iudirſine quoquo ſuffra. §. cōſideramus, col. 2. in glo. ſuper verbo, Illicito.

Præcedentia & ſequentia declarant media, gloſſ. in l. à quo, 13. §. 1. in verbo, Verba, ff. ad Trebell. & ſup. verbo, Declarare, & v. Pars vna.

Præfatio legis demonſtrat finalem intentionem condentis, l. regulas, §. licet, ibi, nutum Conſtitutionis demonſtrat, de iur. & fac. ignor.

Præiudicatur alicui, vbi eius voluntas impeditur, §. hūc autem, & §. præterea, el. 2. Inſti. de actio.

Digitized by Google

Prælatus conditionem Eccleſię deteriorem facere non poteſt, extra, de donat. Fraternitatem.

Prælatus inferior poteſt præſcribere in certis Eccleſiis ſuæ Diœceſis totum ius Epiſcopale: ſubducitur tamen tempus vacantis Eccleſiæ cathedralis, cap. 15 de præſcript.

Prælati ad curiam accedentes, ſine licentia Papæ recedentes, ſunt excommunicati, vna cum ſuis receptatoribus, extrau. 2. de maior. & obed.

Prælatus, qui conſueuit bene adminiſtrare, preſumitur conuertiſſe in vtilitatem Eccleſiæ, Bal. in c. cum cauſa 8. de ſent. & re iud.

Prælatus, qui ſuam vtilitatem vtilitati Eccleſiæ præponit, quando agitur de acquirendo, excuſatur, gl. 1. in fin. in cap. ſcias frater, 7. q. 1. cum qua tranſit Archidiac.

Prelatns inferior non debet aliquid innouare in re per ſuperiorem ſtatnta, c. 2. de confirm. vti. vel inut.

Præmia bene merentibus tribui conuenit, vt ſtatuas erigere, ſed eorum expenſis, non populi, l. fin. C. de ſtatuis, & imagin.

Præſcriptio non currit illi, qui ſi ageret, exceptione repelleretur. Sicut etiam non volenti agere nō currit præſcriptio, C. de inoffic. teſtamen. l. contra maiores, 16.

Præſcriptio non interrumpitur per ſequeſtrum, Card, in c. 1. 18. q. de ſequeſt. poſ. & fruct.

Præſcribitur acceſſorum cum principali, ſi inerat illi à principio, alias ſecus, glo. in l. 7. §. 1. pro empt.

Præſens intelligitur qui in ſtudio eſt, l. Seiæ, 20. §. Pamphilis, de fundo inſtr. & l. quæſitum eſt, 76. de lega. 3.

Præ-

Digitized by Google

Præſentatus à Laico patrono locus, eſt gratificationi Epiſcopi: ſed in præſentatis à perſona Eccleſiaſt. potior eſt primo præſentatus eſt notab. cap.24. de iur.patr.

Præſumitur quis iuri ſuo renuntiare, qui contra illud facit, ſupra, Iuri ſuo.

Præſumitur à iuuentutis conuerſatione, vſque ad ſenectutem, c.3.& 15. de præſcript.

Præſumptio nobilior in iure eſt accipienda, vi. ſup. Nobilior. Et præſumptio maior tollit minorem; ſicut & clauus clauum trudit, l.Quintus, 52.de donat.int.vir.& vxo.

Præſumitur de preſenti in futurum, l.ſi quis adulterij, in glo.C.ad l.Iul. de adul. in auth.de reſtit. & quæ parit, ℣.verum ſi quidam, & §. mulier enim & in auth. vt nul.iud. ℣. ſi quis vero accuſatus. Vnde. Qui ſemel bonus ſemper præſumitur bonus ff.de re mili. l. non omnes, §. barbaris. Et qui ſemel diues ſemper preſumitur diues, ff.de prob.l.perſona. Et qui ſemel dominus ſemper præſumitur dominus. l. ſiue poſſidetis, C. de probat. Et qui ſemel malus ſemper præſumitur malus, l.ſi cui, §.iiſdem, ff.de accu.& l.o. ff.de ſe. na. cum ibi not. Et qui ſemel fuit pauper, præſumitur adhuc pauper, l.non eſt, ff.de probat.

Præſumitur nemo immemor ſuæ ſalutis, C.ad l.Iul.repe.l.fi.adde.c.ſancimus, 2.q.7.

Præſumitur quis ignorare, niſi probetur ſcire, intellige de ignorantia facti, ff.de probat.l.verius, cum ibi no. Sed ar.contra eod. tit. l.cum de indebito, in fi.

Præſumitur quis bonus, vel malus, ratione patris, vel patriæ; glo.in auth.de refer.in fi.col.2.& l. quisquis, §.filij vero, C.ad l. Iul.maie.& l.quod ſi nolit.§.mã-

cipia,ff.de ędili.edi. vbi dicitur in glo.ſępe ſolet filius ſimilis eſſe patri: & Arbor mala non poteſt bonos fructus facere.

Præſumitur quid eo modo eſſe, quo olim fuit, ſaluis cęteris, cap. in parochia; 16. q. 1. & l. patrum, C. de rei vend. & l. pen. ff. de ſta. homin.& l. ex eo. ff. de ædil.edic.

Præſumitur minime pro ſententia Iudicis, cui de nocte traditus fuit proceſſus, & de mane iudicat: ita, nec pro decreto, quæ præſumuntur facta ſine cauſæ cognitione, ita Bar. in l. prolatam C.de ſent.

Præſumitur in facto, quod ſe habet ad bonum, & malum, magis de bono, quam de malo, ff. pro ſocio, l. merito pro ſolutione, & l. Quintus Mutius, ff.de donat. inter vir. & vxor. ad l. ſi defunctis, C. arbitr. tut.

Præſumptio tunc intrat cum veritas aliter ſciri non poteſt, ff.de leg.3.l.nummis, & ſi pars hered. petatur, l. antiqui.

Præſumptioni non eſt ſtandum omnino, glo. in l. res hereditarias, ff.de cri.expi. hered. & C. res inter alios acta, l.1. Et præſumptio præſumptione tollitur, ſupra, Coniectura.

Præſumptio iuſti timoris cęſſat in curia Principis, l. 1. C.de his, qui per metum iud. non appell.

Præſumitur quilibet dignus, niſi probetur indignus, cap. ex parte, de ſcruti. in ord. faci. l. non omnis, §. 1, à barbaris, ff.de re iudi.& in l. actor. per Cyn. C. de proba. & de quolibet præſumendum eſt bonum, niſi probetur contrarium, c. dudum tale, de præſump. ff. de manu. teſta. ſeruos, & ff. de lega. 2. cum pater, §, rogo, & ſupra, v. Nemo.

Præ-

Præteritio fœminarum pro exheredatione habetur, l. filiam præteritam, ff. de inoffic. teſtam. & ibidem, not. gloſ.

Pretium conſiſtere debet in pecunia numerata, Inſtit. de emp. & vend. §. item pretium], ſed ſolutio poteſt fieri etiam in alijs rebus à pecunia numerata, l. à quo, ff. de ſolut.

Pretium loco rei ſuccedit, ff. quæ in frau. cred. ge. ſunt. l. quia debitorem, in fi. & ibidem not. glo.

Pretia rerum ſecundum veritatem, non ex affectione, ſingulorum, vel vtilitate, ſunt æſtimanda, ff. ad l. falc. l. pretia. & l. præcedente, & ff. ad l. aquil. l. ſi ſeruum meum.

Prætor bonorum poſſeſſorem heredis loco in omni caſu habet, l. Prætor, ff. de re. iur.

Prætor reddere ius dicitur, etiam cum inique decernit. l. ius pondus, ff. de iuſt. & iur.

Prætoris decreta non debent eſſe illuſoria, l. ſi prætor, ff. de iudic.

Prima poteſtas eſt res inæſtimabilis, l. filius, §. ſi vulgarem, ff. de le. 1.

Primum quod eſt, aliud ante ſe habere non poteſt: in prohemio, ff. §. in reliqua.

Principem cur ego te habeam, cum tu me non habeas vt Senatorem? c. eſto 95. diſt. & de Principis poteſtate diſputare inſtar ſacrilegij eſt.

Princeps iudicare poteſt ſecundum conſcientiam, omiſſis actitatis, non ſic inferiores, Bar. in l. 1. C. vt quæ deſunt aduoca. Vide inf. Sententiam ferre.

Princeps committit examinationem, & ſibi reſeruat deliberationem, l. 1. C. vectigalia noua.

Princeps de plenitudine poteſtatis legitimare poteſt,

 etiam

etiam in præiudicium eorum, quibus eſt ius quæſitum in ſpe, etiam ipſis non requiſitis, Alex. conſ. 228. in ci. viſis codicillis. But. in c. per venerabilem 15. 21. col. ver. ſecundo requiritur, & ver. ſeq. qui fil. ſint legit.

Princeps peccaret, ſi coram eo admitteret, illam exceptionem opponi, ſcilicet, quod ex pacto nudo detur actio. Butr. c. quæ in Eccleſiarum, de conſt. & dicit ſingulare Alex. in l. iuriſgentium, §. ſed cum nulla, ff. de pact.

In curia Principis ceſſat præſumptio iuſti timoris, l. 1. C. de his, qui per metum iud. non appell.

Principatus, quem aut ſeditio extorſit, aut ambitus occupauit, perniciosus eſt, cap. miramur, diſt. 62.

Principis preces habentur pro iuſſu, glo. in l. 1. ff. quod iuſſu. Felin. in cap. ſi probabilitate 3. in 2. col. de offi. deleg.

Princeps ſeipſum ligare non poteſt, ar. tex. in l. pen. ff. de arbi. c. fin. de inſtit. & quamuis legibus ſit ſolutus, l. Princeps, ff. de legibus, attamen ſecundum leges viuere vult, l. digna vox, C. de legibus.

Princeps bona concedendo, videtur etiam obligationes concedere, ff. de verb. ſignif. l. Princeps.

Princeps ius Diuinum tollere non poteſt, cap. cum inferior, de maior. & obed. cap. ſunt quidem, 25. q. 1. notatur in cap. quę in Eccleſiarum 7. de conſti. cum ſimil.

Princeps non poteſt ſupplere defectum iuris naturalis, Hoſtien. in c. 1. de tranſact.

Princeps ex poteſtate abſoluta confirmare poteſt ſententiam nullam, Bal. in l. reſcripta, 3. col. C. de preci. impe. offer.

Prin-

Digitized by Google

Princeps non eſt conſulendus ſuper facto, c. 1.de conſtit.in 6.& l.3. ff.de teſtib.nec ad queſtion em facti reſpondet Iuriſconſultus,

Principali conceſſo,venit etiam acceſſorium, ſupra Conceſſo.

Principium contractus ſpectandum eſt,l.ſi procurator, in fi.ff.mandati.

Principium cuiuſcumq; rei potiſſima pars eſt,vnde not. gl.dimidium facti qui bene cœpit,habet,ff·de origine iuris,l.1·in princ.

Principio malo inchoata, vix bono peraguntur exitu, in auth.vt iudi.ſine quo ſuff.§.cognitum.coll.2.ibi, ſine mercede recipiant cingula, vt ſic puris manibus iuſtitiam miniſtrent: nec obijciant,ſe cingula emiſſe: & ideo ſordes, & iniuſtitiæ.

Principijs ignoratis,ignoratur & ars,ff.de iuſtit. & iur. l.1.in princ.& in auth,de non alien.iud §.ſcimus.

Principium bonum feciſſe ſufficit in negotijs amicorum,licet diuerſos effectus ſit ſecutus,l.ſed & n vltra, ff.de negot.geſtis, vbi habes exemplum.

Principali annullato propter aliquem fauorem, non annullatur acceſſorium,Alexan.conſ.59.viſo inſtrumento,in 5.volum.

Principali ſublato tollitur acceſſorium,l.cum principalis.ff.de re iur.& l.2.ff.ſi quis caut. & l.eos, in prin. C.de vſur.

Principale illud dicitur, ad quod principalis intentio tendit,Bar.in 1.conſt.C.

Principale interueniens attenditur,inf. Quando in aliquo actu,& verbo. Vbicumque aliquid.

Prior nominatio quid denotet,ſupra, Nominatio.

Prior conuentualis, ſed non clauſtralis, poteſt eſſe

dele-

delegatus Papæ, Clem. 2. de reſcr.

Priuatio præſuponit habitum, cap. ad diſſoluendum, 13.de deſpon.impub.l.decem.ff.de verb.oblig.

Inter priuationem.& habitum non datur medium, ff. de verb.ſign.[l.hæc verba]. Contra de l.1.§.ſciendũ, ff.de tribu.act.& ibi in gl. Curioſam habes queſt.4.

iuilegiatus,vt talis intelligitur de proprie tali. Bal.in
Prl.ſiue,col.2.verſ.2.quæro C.de probat.

iuilegium reuocatur, vbi ex poſt facto noſcitur eſſe
Prnociuum,c.9. de decimis.

iuilegium conceſſum exercenti artem, non amitti-
Prtur,ſi artificium omittitur ob infirmitatem,l.ex agē-
tibus,C.de principalibus ag.in rebus,lib.12.

iuilegium,quod habuit prędeceſſor, non ſine iniuria
Prdenegatur ſucceſſori,not.in c.bonæ memoriæ, 3.in fin.de poſtul.prælat.

iuilegia reſcripta & alia conſimilia, ad ea tantum
Prextenduntur,de quibus cogitatum eſt,ff.de pact.tres fratre s,ff.de tranſact.cum aquiliana, & ita intentio mandantis conſideranda eſt.

Priuilegia multa dantur aduocatis,l.ſancimus,C.de aduoc.diuer.iud.

Prius nominatus cenſetur magis dilectus, c.ſi quis,de elect.in 6.l.ſi communis ſeruus,2.ff.de ſtip. ſeru.Eſt verum in fauorabilibus,vel indifferentibus, arg. cap. odia,de reg.iur.in 6.

Prius appellans prior agat; l.qui prior,ff. de iud.

Probandi onus ei,qni dicit,incumbit, ff.de probat.l.ei, qui & C.eo.l.actor.Contra de l.faciliter,C.de abo.& de l.ſiue poſſidens. C.de probat. & in l. 2. ff. de probat. dicitur, quod affirmanti incumbit onus probandi.

Pro-

Digitized by Google

Probare admitti non debet quis illud, quod probatum non prod. ſt, C. de proba. ad probationem, & de ſimo. c. per tuas, in fi. ver. qnoniam & ſi probata.

Probanti ſemiplene inopia probationis defertur iuramentum, l. 3. C. de rebus creditis, & iure iur.

Probare ſe idoneum non tenetur is, pro quo beneficando reſcribitur, cum idoneus præſumatur. c. fin. eo de præſumpt.

Probatio efficacior requiritur ad probandum id, quod non eſt veriſimile, c. 10. de probat.

Probari teſtibus, vel ſcriptura quod non poteſt, pro infecto habetur, l. ſi maior, C. commu. diuid.

Probari aliquid per teſtes, vel per ſcripturam, paria ſunt, l. in exercendis, C. de fide inſtrum. Natt. conſil. 609. num. 21.

Probatur quis per coniecturam facturus aliquid, quia non poteſt demonſtratiuè probari, gloſſ. in l. apud Celſum, ff. de except. doli. DD. in c. 1. & c. cauſam matrimonij, 11. de offic. deleg.

Probationes non ſunt anguſtiandæ, l. quoniã, in fi. C. de hæred.

Probationibus actoris, & rei concurrentibus, quid faciendum ſit, vi. ſupra, Actor, vbi probationes actoris prius recipiendæ ſunt.

Probatio debiti in ſcriptis contracti, iam ſoluti, quomodo fiat, vi, ſupra, Debitum

Probatio à coniunctis, ſeu à combinatione legum, valida eſt in iure, ff. de neg. geſt. l. atqui & 3. diſt. denique

Probantur quæ domi geruntur facilius per domeſticos, quam per alios, C. de repud. conſenſu, §. ſeruus, C. de queſt. interrogari.

Probationes debent eſſe luce meridiana clariores, C. de

C. de proba. l. fin. & maxime in criminalibus.
Probatur aliquid eo ipſo, quod contrarium oſtenditur, l. ſuper ſeruis, C. qui mili. non poſ lib. 12.
Procuratorem priorem remouet qui dat poſteriorem, l. ſi quis, cum §. fin. ff. de procurat.
Pro facto habetur, quod in fieri eſt, l. cum vxori, & l. ligno, §. ego autem, ff. de leg. 3.
Prohibitus vendere, prohibetur pignorare, l. qui habeat, ff. de leg. 3. & prohibita alienari vſucapi non poſſunt, l. ſi fundum, ff. de fund. dot. & l. lex qui tutores, ff. de admin. tut.
Prohibitum de vno, de alio permittitur 25. diſt. qualis. & extra, de his, quæ fi. à prela. ſine conſ. c. cum apoſtolica, 7. in fin.
Prohibito matrimonio, prohibentur ſponſalia, l. oratio, ff. de ſpon. quod eſt verum, quando prohibitio habet perpetuam cauſam prohibitionis, ſecus ſi temporalem, l. ſolet, ff. de his, qui no. infa. vbi licet mulier marrimonium contrahere non poſſit intra annum luctus, l. 1. & 2. C. de ſecund. nup. tamen intra illud tempus bene poteſt deſponſari.
Prohibetur vnum iuſtum propter aliud iniuſtum, 12 q. 1. habebat 21. diſt. denique, ff. de rei vend. officium, ff. de dam. infec. l. ſi finita, §. ex hoc edicto.
Prohibitum vni intelligitur permiſſum alteri, l. cum Pretor, de iudic. intellige ſi eſt par ratio incluſi, & omiſſi.
In malis promiſſis fidem non expedit obſeruare, de re. iu. lib. 6. Vnde verſus, in malis promiſſis reſcinde fidem, in turpi voto muta decretum.
Promittere, vel ſoluere, paria ſunt, l. ſi. C. ad l. Falc. facit tex. vbi Deci. in cap. veniens, el 1. de teſti. & l. fin. ff.
ad

ad Sille. l. quamuis, §. interdum, ff. ad Velle.

Promiſſa ſimpliciter ſine conditione ſeruantur, c. vlt. 22. q. vlt.

Promitteni prouidere alicui cum poterit, ſed non cum beneficium vacauerit, obligabatur olim ex Concil. Lateranen. cap. 14. Sed poſtea, & ſic hodie propter abuſiones prælatorum etiam promiſſio de vacatura, ſiue etiam in genere cum facultas ſe obtulerit, prohibetur, vt in cap. 2. de præb. in 6.

Promiſſio nobilium pro factis habetur, ſupra, v. Nobilium.

Proniora ſunt iura ad abſoluendum, quam ad obligandum, ff. de reg. iur. l. fauorabiliores, & l. Arianus, ff. de act. & oblig.

Propoſitum in propoſito idem operatur quod oppoſitum in oppoſito, ſupra, Oppoſitum.

Proprium dicitur quod alicui non communicatur, tex. in l. 2. & ibi Bar. ff. de adopt.

Proprietas ſeptem mulierum enumerentur, ſupr. Mulierum.

Prouerbijs plerumque vtitur lex ciuilis, atque etiam canonica, vt per exempla fere cētum probat Stephanus de Gaeta, tom. 1. reperit cano. fol. mihi 108. n. 92 Immo, & cauſæ poſſunt ddfiniri prouerbijs, & ſic in iudicijs allegantur, ibid.

Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis. l. fin. C. de pactis, cum concord.

Proximus eſt, quem nemo ſequitur, l. proximus, ff. de verb. ſignif.

Puberes dicuntur hi, qui ſunt maiores 13. annit. Et ita accipiuntur. inſtit. de nupt. §. 1.

Publicæ honeſtatis impedimentum ſi ex ſpōſalibus, vali-

validis tamen, oriatur, impedit, & dirimit matrimonium in primo gradu tantum: ortum autem propter affinitatem ex fornificatione, in primo, & ſecundo gradu dirimit, vt in Concil. Trident. ſeſſ. 24. de ref. matr. c. 3. & 4. & ex matrim. rato, & non conſumato, dirimit vſque ad quart. grad. vt ex c. 1. & ibi ſcrib. de ſponſal. in 6. quod forte parochi non omnes aduertunt.

Publicaui bonos ſeruos, ſeu miniſtros hauere debent, l. 3. ff. de public.

Publice permittitur quod priuatim non permitteretur, ff. de re. diui. l. in tãtum, §. ſacræ autem res ſunt, quæ publice &c.

Publicæ rei intereſt, dotes mulieribus obſeruari. Cum maxime ſit neceſſarium, dotatas eſſe fœminas ad ſobolem procreandam, l. 1. ſolu. matr.

Punitur plus vilis perſona, quam nobilis ex eodem delicto, l. ſi criminis, & l. ſi ſeruo, C. ad l. Iul. de vi. publ.

Puniri prout quis delinquit, debet & qui grauius delinquit, grauius debet puniri, Inſti. de pu. iudi. §. item, l. Iul. de vi. pub.

Puniri quis debet vbi delinquit, l. capitalium, §. famoſis, ff. de pœnis & ff. ne noxa. act. l. fin. Vnde dicitur, vbi te inuenero ibi te iudicabo.

Pupillus eſt magis priuilegiatus muliere, & Fiſco, gloſſ. in l. ſi tutor, 6. C. de ſeruo pignori dato manumiſſ.

Pupillus per acceptilationem liberari poteſt ſine tutoris auctoritate, l. pupillum, ff. eod. de accept.

Purgari bis in menſe ſolet fœmina, alias non eſſet ſana, l. quæ bis, ff. de ædil. edic.

Quædam

Q

QVædam honeſte accipiuntur, quæ non honeſte petuntur, ff. de varijs, & extr. cognit. l. 1. §. fin. & ff. de ori iu. l. 2. §. fin. in princ.

Quæ de nouo emergunt nouo indigent remedio, l. de ætate, §. ex cauſa, ff. de inter. act. & l. 1. ff. de vent. inſpic. & c. miramur 61. diſt.

Quædam per vniuerſitatem tranſeunt, quæ ſola non poſſent alienari, l. quædam, de acquir. re. domin.

Quædam poſſunt fieri tacite, quæ non poſſunt fieri expreſſe, ff. de reg. iur. l. actus, §. expreſſa.

Quæ dubitationis cauſa tollendę contractibus inſeruntur, ius commune non lædunt, l. qui mutuam, in princ. 58. ff. de man. & ff. de reg. iur. l. quæ dubitationis.

Quæ incontinenti fiunt, ineſſe videntur, ff. ſi cer. pet. l. lecta eſt, & ex his, quæ incontinenti fiunt, præſumptio naſcitur, de elect. officij. 38.

Quæ non proſunt ſingula, multa iuuant, C. de prob. l. inſtrumenta, l. rationes, l. non epiſtolis, & l. non nudis.

Quę religioſis adhęrent, religioſa ſunt, l. quę religioſis, ff. de rei vind.

Quę ſolo temporis tractu non mutantur, ſemel in eſſe poſita, ſemper præſumuntur, l. ſi cui, §. ijſdem, ff. de accuſ. & l. non omnes, §. à barbaris, ff. de re mili.

Qualitas obueniens enti qualificat ipſum ens, & reponit ipſum in diuerſam ſpeciem, c. cum Marthę, 6. §. quæſiuiſti, de celeb. Miſſ.

Qualitas adiecta verbo, debet adeſſe tempore verbi, l. in delictis, §. ſi detracta, ff. de noxal. cum ſimil.

Qua-

Qualitas facti reprobari poteſt, & factum approbari, ſupra, Approbare.

Qualitas, quę ineſt actui de iure communi, vel ſpeciali, iudicatur à pari, l. cum ex ratione, in princip. ff. de excu. tut. l. 2. C. de his, qui æta. ven. impe.

Qualitatem quis cognoſcere non poteſt, niſi cognoſcat ſubſtantiam, tex. in l. eius, qui in prouincia, ff. ſi cert. pet. circa fin.

Quando duo ſunt contraria, ad poſitionem vnius, ſequitur deſtructio alterius, ff. de procu. l. Pomponius, §. ſed & is.

Quando duo ſunt neceſſaria, vnum interueniens non ſufficit, ff. de diuor. l. penul. in glo.

Quando duo iura concurrunt in eandem perſonam perinde eſt, ac ſi concurrant in diuerſis perſonis, l. 1. ff. de his, qui vt indig. l. ſiquis decurio. C. ad l. Cor. de ſicar.

Quando in vno actu concurrunt duæ rationes quarum altera nocet, alia vero prodeſt, cauſa illa, quę nocet, debet attendi, non quæ prodeſt, l. ſi quis in graui, §. fin. ff. ad Sylla. & l. 3. & ibi Bar. ff. de ſuſpe. tutor.

Quando in aliquo actu vnum principaliter, & immediate venit, & aliud ex conſequentia, & mediate, illud eſt prçferendum, quod venit principaliter, & immediate, l. fin. ff. de imo. in re. do. fac. & l. 2. §. idem Labeo, ff. ne quid in loc. publi. & l. 1. ff. ſi vſufru. pet. Contra, de text. in cap. ex tranſmiſſa, 7. de filijs Presb.

Quando lex deficit, recurritur ad ſimile, & aliquando ad auctoritatem doctorũ, ſupra v. Lege deficiente.

Qui accuſare poſſunt intelligeremus, ſi ſciremus, qui non poſſunt, itaque, prohibentur accuſare, alij propter ætatem, vt pupillus. Alij propter ſexum, vt mulier, qui accuſare, ff. de accuſa. &c.

Qui

Digitized by Google

Qui ad agendum admictitur eſt ad excipiendum multo magis edmittendus cap. qui ad agendum, 71. de re. iu. lib. 6.

Qui binos lepores vna ſectabitur hora. Vno quandoque, quandoque carebit vtroque, no. gl. l. nemo, la 3. C. de aſſeſſo, ſuper verbo, in vtrumque feſtinat:

Qui certus eſt certiorari amplius non debet, l. 1. in fin. ff. de act. emp. et vend. et cap. cum, qui 31. de reg. iur. lib. 6.

Qui cito dat bis dat, et qui tarde dat, minus dat, Inſti. de fideiuſ. §. non ſolutum.

Qui de vno dicit, de alio negare dicitur, Fal. in cap. ſi celebrat, vlt. de cler. excom. min. vbi electio excommunicati, etiam neſcienter facta, eſt nulla.

Qui duos habet accuſatos a tertio prohibetur, l. cum rationibus, C. qui accu. non poſ. niſi ſuam, aut ſuorum iniuriam proſequantur: hoc eſt verum de diminibus, quia aliquis poſſet accuſari, 4. vel 5. vel mille homines, de eodem crimine.

Qui eſt in caſtris dicitur eſſe in morte, Abb. in cap. quoniam frequenter, 25. in 1. col. vt lit. nō conteſt. in c. paſtoralis, 11. de offi. ordin.

Qui in vno grauatur in alio releuari debet, l. cum qui ff. de iureiur. et C. de non nu. pe. auth. contra qui proprium.

Qui male agit odit lucem, ff. de ven. inſpi. l. 1. §. ita luminaria. in gl.

Qui non laborat non manducet, no. glo. l. quamuis, ff. de damn. infect. pro hoc, l. ſi plures, C. de condit. inſertis.

Qui omne dicit nihil excludit, no. glo. in l. a procnratore, C, man. et ad hoc, C. de her. inſti. l. 2. et ff. de

 hered.

hered.inſt.l.quod ſi Mæuius,& l.1.de pecu.legato.
Qui patitur quod poteſt prohibere, ipſe facere videtur,ff.de noxa.l.ſecunda, & ff. de his, qui not.infa. l. liberorum, C. de Sacroſan. Eccleſ.l.iubemus, §. œconomus.
Qui per alium facit per ſe ipsũ facere videtur, l. ſi per alium,ff.ne quis eum, qui in ius voc.eſt vi. exi. & l. ſi quis id,§.pen.ff.de iu.omn.iud.
Qui per ſe non poſſunt capere, nec per ſeruos ſuos, l.neque,C.de here. inſti.& ff.eo.l.non minus.
Qui poteſt inuitis alienare,multo magis ignorãtibus, & abſentibus,poteſt,l.qui poteſt,de reg.iur.Contra de l.fi.C.de iu.emphy.vbi emphyteuta poteſt vendere domino inuito,dummodo ei denuntiet.
Qui poteſt facere.vt poſſit conditioni parere,iam poſſe videtur, l. qui poteſt, ff. de re.iur.Contra de acqui.her.l.is, qui heres,& l.Lucius,§.ſed his,quæ adhuc,ff. qui ad libert. procla.non licet.
Qui poteſt ſtare certo, non ſtet incerto: vt dicit prouerbium,gloſſ.in l.quia ratio,ff.de condi.inſti.
Qui ſcit vnum ius ſe habere,eligendo aliud,quod credit habere,non amittit quod habet,l.mater,ff.de inoffic. teſtam. Contra de cap. vt quis duas, de elect. lib.6.& l.1.C.de fur.cum ſimil.vt per glo.in l.edita, in ver.emendari,C.de eden.
Qui ſibi ipſi non parcit alijs parcere non præſumitur, l.omne delictum,§.qui ſe vulnerauit,ff.de re miiit.
Qui ſimulat verbis, nec corde eſt ſidus amicus. Tu quoque fac ſimile,ſic ars deluditur arte, no. glo. in auth.de exhi.& intro,re.§.illud quoque,col.5.ſuper verbo,Arte.
Qui vadit plane,vadit ſane,Inſt.de iuſt,& iur.§.his.
Quic-

Quicquid filiusfam. acquirit, patri acquirit, dum tamē ſit in poteſtate patris, Inſtit. per quas perſon. no. acqui. in prin. ff. acqui. poſſ. l. qui ſeruo.

Quicquid eſt cauſa cauſæ, eſt cauſa cauſati, l. manumiſſiones, ff. de iuſt. & iure.

Quid verbis opus eſt cum nullus rerum ſequatur effectus, l. fin. C. de donat.

Quod quiſque iuris ſtatuerit in alterum, idſe eodem vti debet, ff. quod quiſque iuris, per totum.

Quod ex re noſtra fit, noſtrum eſſe verius eſt, ff. ad exhib. l. de eo, §. ſi quis.

Quoad, iſtud verbum habet in ſe reuolutiones temporis, l. 3. §. quod ſi quis, ff. de ſuſpe. tut. & l. Titius, de excuſ. tut.

Quod ab initio non valet tractu temporis non poteſt conualeſcere, ff. de reg. iur. l. quod ab initio, & ff. de pac. l. ſi tibi 10. §. ſi pactus.

Quod accidit ſequitur naturam eius, cui accidit, ff. de vſufr. l. ſi fundo.

Quod a pluribus quæritur ſapientibus, facilius inuenitur, 20. diſt. de quibus, & per ampliores homines perfecta veritas reuelatur, C. de fideicom. l. vlt. ad fi. & 64. diſt. extra conſcientiam.

Quod bene geſtum eſt, non debet ex alio euentu reprobari, l. Barbarius Philippus, ff. de offic. præſi.

Quod differtur non aufertur, ff. de iu. l. cum furioſus, & Inſti. de ſing. re. per fideicomm. relic. §. itaque Contra, C. de inoffi. teſtam. l. ſancimus, §. fin. & ff. de vſu, l. ſi vſufructus.

Quod eſt in fieri habetur pro facto, l. ſigni. §. ego autem, & l. cum vxori, ff. de leg. 2. & declaratur ſupra verbo, Potentia.

Digitized by Google

Quod euincitur in bonis noſtris non eſt, ff. eo. de reg. iu. Contra, de verb. ſig. ff. l. bonorum. §. in bonis.

Quod in alterius perſona ſeruat quis, in ſua ſeruare, tenetur, ff. quod quiſque iur. l. prima, in princip. & ff. de condi. inde l. frater a fratre.

Quod inter alios actum eſt, alij nocere non debet, ff. de iureiur. l. nam poſtea, in fi.

Quod legitime factum eſt, pœnam non meretur, C. ad l. Iul. de adulter. l. Grachus.

Quod longe eſt a veriſimili, eſt quædam falſitatis imago eſt, l. milites, §. oportet, C. de quæſtio.

Quod non videtur eſſe, pro eſſe habetur, quia eſſe, poteſt, ſeu expectatur, quod eſſe poteſt, l. videamus, in princ. C. de teſtam. & ff. ne quis eum, qui in ius voc. exim. & cap. factum eſt, in fin. de conſe. diſt. 4. Contra, ff. de fur. pe. & l. continuus, §. cum qui, & §. ſi Labeo, ff. de verb. oblig. & 86. diſt. non ſatis, & l. quamuis, ff. de in ius voc.

Quod non mutatur quare ſtare prohibetur, certe pro nihilo. A. de teſtam. l. ſancimus, C. de ædil. pri. l. præcipimus, & in auth, quibus modis natu. effi. ſui. §. tribus, ff. de adim. legata, l. ſi tibi, §. qui filias, ex diſparibus.

Quod noua teſta capit inueterata ſapit. in aur. vt iudices ſine quoquo ſuf. §. 1. col 2. gl. in c. cum in iuuentute, ver. frequentius, de præſum. & in cap. quibuſdã, in ver. paratior, 1. q. 1.

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet, cap. ad hæc, de offi. Arch. C. de auct. præſtante, l. vl. & ff. de aqua plu. arc. in concedendo, & ff. de adop. nam diuus, & extra de temp. ord. ſi Archiepiſcopus.

Quod

Quod operatur propoſitum in propoſito operatur oppoſitum in oppoſito, vi. ſup. Oppoſitum.

Quod pendet non eſt pro eo, quaſi ſit, l. 15 damnum, §. quod pendet, ff. de re iur. Contra de l. 1. §. ſed etiam ſi incertum, ff. de ven. in poſ. mitten.

Quod per me non ſtat, mihi non debet imputari, l. ſi ideo, C. de his, quib. vt. indig. l. ſi poſt idem, §. ſed ſi ita, ff. quando dies leg. cedat.

Quod per me ſtãt mihi imputari debet, ff. de contrahen. empt. l. hæc venditio, 7. §. 1. vide Iaſ. in §. item ſi quis, in 5. col. de actio.

Quod per nos facere non poſſumus, per alios facere debemus, ff. de procu. l. 1. & ff. de admi. tu. ita tamẽ, §. geſſiſſe.

Quod per ſe alicui facere non licet, neque per alium licebit, l. 2. §. 1. ff. de admi. re. ad ciui. perti. & l. pupillus, §. ſed & ſi, ff. de auth. tut. & l. filium, ff. ad Maced. & l. impreſſionem, C. quod met. cau. Contra de l. fin. ff. de offi. præfect. vrb. & ff. mandati. l. ſi mandauero, §. ſed hi, & de elect. c. ſuffraganeis, 11. de quo vide in d. l. 2.

Quod Principi placuit legis habet vigorem, Inſt. de iure natur. §. ſed quod Principi.

Quod proprium alicuius eſt, ipſius amplius fieri non poteſt, Inſt. de lega. §. ſi rem, ff. de exce. rei iud. l. an eandem, §. actionus, & Inſt. de ac. §. ſic itaque, ff. de acqui. poſſeſſ. l. 4. §. 1. vide Domi. in c. cum perſona, 7. §. quod ſi talis, in 1. col. de priui. in 6.

Quod recipis contemplatione mea, ex me percepiſſe videris, l. cum aliquis, C. de iu. deli. c. requiſiſti, de teſt. de quo late Barbat. in l. cum acutiſſimi, in 84. col. C. de fideicom.

Digitized by Google

Quod ſemel eſt verum, ſemper præſumitur verum, not.glo.ff de damn.infe.l. qui bona fide,§. ſi quia ſtipulatur,& C. de proba.l.ſiue poſſidens.

Quod tibi non vis fieri,alijs non feceris,no. gl.Inſtit. de iuſt.& iure , §. iuris præcepta , ſuper verbo alterum non lædere .

Quoties alia actio , vel exceptio deficit , ſciendum eſt,vtilem eſſe actionem præſcriptis verbis , l. quoties,ff.de præſcri.verb.

Quoties idem ſermo duas ſententias exprimit, ea potiſſimum accipiatur, quæ rei gerendæ aptior eſt , ff. de re.iu. v. quoties.

Quoties nihil ſine captione inueſtigari poteſt, eligendum eſt quod minimum habeat iniquitatis, regula iur.201.& l.3.§.duæ autem,ff.de ear.edic.& 13.diſt. duo ſunt .

Quoties vertitur ratio cauſa lucri is præferendus eſt , cuius in lucro cauſa tempore præcedit, ff.de reg.iu. l.quoties,99.

R

RApiens res , etiam ſibi obligatas, intra annum tenetur ad quadruplum,poſt ad ſimplum,l.3.C.de vi bonorum raptorum.

Rapta mulier ſubſtantiam raptoris lucratur , ſi raptori non nupſerit,raptore, & comitibus, eique auxilium præbentibus capitis ſupplicio ſubiectis , Auth. de raptis mulieribus,in procem. col.9.

Rarum eſt omne,quod bonum eſt,cap. ſi officia , diſt. 59.& earum,& nullum æquiparantur. Et rarum omne rarum eſt,ſupra,Omne rarum.

Digitized by Google

Ratihabitio retrotrahitur, & mandato comparatur, l.fin.C.ad ſen. con. Ma. l.¹licet, ff. de iudic.quando pendet ab alio,quam a diſponente, vt in confeſ. & matr.coram alieno parocho celebrato.

Ratione quod caret,extirpare neceſſe eſt,c.chori Epiſcopi, 68. diſt.

Ratio edenda eſt a capite, 1.cum dic, & conſule,ſupra, A capite.

Rationem, vel legem quærere, vbi naturaliter ſentimus,infirmitas eſt intellectus. Tiraquel. regu. Ceſſante,num.74. Ideo ſufficit allegare rationem naturalem,etiam ſine lege,ff.de pœnis,l.finali.

Ratio ſimilis æquitatis ſimilia etiam iura ſuadere debet,inf.Similis.

Ratiu expreſſa in l.facit, eam extendi ad caſus ſub ratione comprehenſos, & hoc etiam in correctorijs, l.his ſolis.C.de reuoc.donat.& l.cum mulier,§. 1. ff. ſolu.matr.

Rationes duæ vincunt vnam,ſupra, Duæ.

Ratio debet eſſe diuerſa a dicto,vt no.glo.in l. fi.ff.de offi.procu.Cæſa & in l.1.in fi.ff. de excep.

Rationes duæ ſi concurrant in aliquo actu, quarum altera prodeſt,altera autem nocet, attẽditur potius illa,quæ nocet,quam quæ prodeſt,vt ſupra, Quando in vno actu.

Ratiogeneralis præualet ſpeciali,ſupra Generalis, & no.glo.Inſt.de vſuca.§.furtiue, ſuper verbo,nec vſucapio,& de nup.§.affinitas,& §.ſocrum.Contra, ff.de eden. l.quædam.

Ratum habere promittens dicitur non perſeuerare, ſi quoquomodo contraueniat,l.antepen.& fi.ſi rem ratam ha.vbi Bart.

Digitized by Google

Receptatores latronum puniuntur ſicut ipſi latrones, niſi ſint eorum affines, vel conſanguinei, qui nec abſoluentur, nec ſeuere admodum punientur: quia non eſt par delictum eorum, vide, Receptarores.

Recuperare) Qui actionem habent ad rem recuperandam, rem habere videntur, ff. de reg. iur. l. qui actionem. Contra, quia minus eſt habere actionem, quam rem, l. inter veſtem, §. Pomp. ff. de au. & arg. l. non minus, de reg. iur. l. 1. ff. de rei vend.

Recuſantes iudicem ſunt compellendi, vt eligant arbitros, C. de iud. l. apertiſſimi.

Redditum non eſt quod eſt deterius redditum, vel ita vt haberi non poſſit, ff. ad exiben. Iulia. §. ſed & ſi commo. l. 3. ∫. 1. depo. l. 1. §. tres, ff. de ſolu. & l. ſed mihi, ∫. 1. ff. commodati.

Referri quando quid ad duo poteſt, debet referri ad antiquius, l. ſi. ff. fin. regund.

Refertur ad vniuerſos quod publice fit per maiorem partem, ff. de reg. iur. l. aliud eſt vendere, §. refertur.

Regratiandus non eſt, qui facit quod debet, l. ſi ſerui, circa medium, ff. de he. Inſti. l. 2. C. de op. lib. facit, l. vnum, ∫. ſi de falcidia, de leg 3.

Regulam iuris habens pro ſe, habet intentionem ſuam fundatam, & qui dicit caſum a regula exceptum, id probare debet. Gemin. conſ. 103. Fuluos. conſ. 182. not. in l. omnis definitio 203. de reg. iur.

Relatio in dubio debet fieri ad proximiora, l. idem cũ eodem, ff. de iuriſd. omn. iud.

Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, l. aſſe toto, 77. ff. de hered. Inſtit. & l. heres meus, 98. ∫. vxori de lega. 3.

Religioſi ſine licentia tranſeuntes ad partes vltramamari-

Digitized by Google

marinas, ſunt ipſo facto excommunicati, extrauag. 2. de regul. & tranſ.

Religionis fauore intelligitur, quod maius eſt, l. Titia, §. Seia, ff. de aur. & arg. lego.

Remedio vno electo non poteſt ad aliud tranſiri, l. quod in heredem, 9. §. 1. de tribut. act.

Remedium ordinarium tollit extraordinarium, l. ia causę, la 2. de mino. cum ſimii.

Remittere eſt dare, c. veniens, de teſt. l, contra iuris, ff. de pac. l. Modeſtinus, ff. de dona. l. ſi inter, C. de ſolut.

Remittenti ius ſuum amplius non datur regreſſus, Inſtit. de bo. poſ. §. ſi quis itaque.

Remittens ſemel iuri ſuo, amplius repetere non poteſt, l. qui actionem, C. qui accuſ. non poſſ. & ff. ad turpil. l. quod deficitr & ff. ad leg. Iul. de adul. ſi maritua, §. ſi negauit, & ff. de accu. l. hi tamen, in fin. Et quilibet poteſt ſuo iuri reuunciare, l. penul. C. de pact. & l. pactum, ff. eod.

Remunerare benefactorem ſuum quilibet obligatur, l. commiſſori, l. conſulti, ff. de pet. hered.

Remouesn, non debet teſti s, qui tempore depoſitionis erat habilis quamuis poſtea fiat inhabilis, in uſibus feud. tit. An remoueri.

Renuntiare non poteſt Epiſcopus ob ſenectutem, ſi neceſſarius, vel vtilis ſit Eccleſiæ ſuæ, c. 1. de renunt.

Renuntiandi licentiam obtinens compellitur cedere, c. 12. eod. tit.

Renuntiatio facta per Procuratorem reuocatum, ſed ipſo, & eo renuntiatio cui facienda erat, ignorante tenet, C tem. vnica. eod.

Renuntians liti non videtur fateri, text. ſingul. ſecundum

dum

Digitized by Google

dumBal.ibi in l.ſi re,C.deinge.manu de quo exclamat Iaſ.in l.poſtquam liti, C. de pact.

Renuntiare quis non poteſt iuri,quod ſibi ignorat cõpetere, C. de fur.l. fi. ff.de inof.teſtam.l.mater, & l.eum,qui in princ.eod. tit. Contra C. de tranſact. l.qui ſub prætextu. ff. de verb. oblig. qui Romæ, §. fin.

Renuntiare quis dicitur iuri ſuo,ex quo facit actum ei contrarium,ſupra,Iuri ſuo.

Reprobato aliquo reprobatur quicquid venit in eius concomitantiam,ſiue ſit præiudiciale, ſiue pœnale, l.Seius,& Augerius,ff.ad l.Falc.ſecundum Bal.in l.ſi pactum,in princ.C.de colla.cum ſimil.

Reprobatio teſtium quomodo ſit licita, vi. inf.Teſtes per totum.

Reipublicæ intereſt dotatas eſſe mulieres; ſupra, Publicæ.

Reipublicæ cauſa occiſi in perpetuum per gloriam viuere intelliguntur;Inſtit.de excuſ.tu.§.ſi autem.

Reipublicæ intereſt habere per quos fiant ſacrificia, quibus Dei cum populo reconciliatio petatur. puræq; preces offerantur, quod Sacerdotum eſſe munus,dicit tex.in cap.ipſi ſacerdotes,1. q.1. & in auth.quo.opor.Epiſ.in princ.colla.1.vnde in l.1.§.fin. ff.de iuſt.& iur.dicitur,publicum ius, ideſt, vtilitatẽ publicam in Sacerdotibus verſari.

Reipublicæ intereſt,vt crimina detegantur, l.eum qui nocentem,in princ.& ibi Bar.ff. de iniur. & detecta puniantur,vulg.l.ita vulneratus,ad l.aquil.

Reſcriptum ſpeciale derogat mandato generali, ſi de eo mentionem non facit,tex.eſt in cap.1. hoc titu. de reſcrip.

Reſcri-

Digitized by Google

Reſcriptum cognitionem cauſæ prohibens eſt de falſitute ſuſpectum,c.2. eo. de reſcrip.
Reſcriptis parendum eſt,vel cauſa rationabilis aſſignãdà quare non pareatur,c.5. eo.
Reſcriptum ad beneficiũ non valet, tacita dignitate illud impetrantis,c.8.eo.
Reſcriptum Papæ vitiatur per falſam latinitatem, cap.11.eo.
Reſcriptum per vnius apicis defectum non vitiatur cap.11.de fide inſtrum.
Reſcriptum ambiguum intelligitur ſecundum ſupplicationem,Et eſt nullum,ſi non habet clauſulam; Si ita eſt,l.1.C.de diuerſ.reſcript.
Rei appellatione etiam pars continetur,l.appellatione rei,ff.de verb.ſignif.& ſup. Appel. rei.
Res aliena vendi poteſt, ſed pretium ab emptore auferri poteſt, l.rem alienam,ff.de contrah.emp.
Res eadem non eſt diuerſo iure cenſenda,vt ſupra, verbo,Ea,quæ.
In re propria furtum committi poteſt,Inſt.de obligat. quæ ex malef.§.interdum.
Res de facili reuertitur ad ſuam naturam, l.ſi vnus, §. quod & in ſpecie, ff.de pact.c.ab exordio,35.diſtin. c.2.de præbend.in antiq.
Res integra deſinit eſſe per partem ſolutionis pretij, ſed non arrhæ,ſupra, Arrhæ:
Res mutata in priſtinum ſtatum redire non poteſt, ff. de verb.oblig.l.inter ſtipulantem,§.ſacramenta, ff. de ſolu.l.res,quæ,§.arena.
Res dare pro rebus,pro verbis verba ſolemus,glo.in c.Eccleſias,in verſ.ad hõc 13.q.1.
Rem ſuam nemo debet repoſcere per rixas, vel con-

ten.

tentiones,ſed amicabiliter,l.ſi ex plagis, §.tabernarij,ff,ad leg.Aquiliam.

In re ſua quilibet eſt moderator, & arbiter, C mandati, l. in re mandata. & l. Polla. C.de his qui, vt indig.Cõtra,Inſti.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur. §.1.

Res inter alios acta alijs non obſtat regulariter, c. dilecto 25.de preben. & dignit.

Reſpondent ſub dubio forte, periti, vi.infr.Sub dubio.

Reſpondere obſcure, & nihil reſpondere, paria ſunt, l. de ætate, §.nihil intereſt, ff. de interro. act.

Reſponſio debet fieri ſecundum interrogationem, l. prima, ff. de inter. act. & in cap. inter dilectos, de fi. inſtru. Vnde dicitur, vt congruum accipias reſponſum incere facti exemplum.

Reſpondere ad quæſtionem facti non conſueuit Iuriſconſultus,ff.de iudi.l.eum,quem temere.Contra, de l.Aretuſa,ff.de ſtatu homi. & vbi confuſa præit interrogatio, certum reſpondentis teſtimonium eſſe vix poteſt,de interrog.act. ff. l. 1.

Reſtitutionem petens duo probare debet, nempe, poſſeſſionem,& ſpoliatum fuiſſe, extra, de reſtitut. ſpol.olim cauſam,13. & qui filij ſint leg. cauſam, quæ,& idem eſt,ſi aliquis ſpoliauit, vel mandauit, vel ratam habuit ſpoliationem,de reſtit.ſpol.cum ad ſedem,15.ad fin. ff. de vi arma,l.1.§.defeciſſe, c.conſultationibus,de offic.deleg.

Retinentur multa licite, quæ alias directè peti non poſſunt,c.ſicut,2.q.1.c.de eulogijs,18.diſt.&.glo.in fi.notat.& c.placuit,1.q.1.& c.quæſta eſt, 13.q.1.& c.dilectus filius,il.2.in fin.de ſimon.

Reuelat Deus aliquando paruis,quod nõ reuelat magnis,l.potioris,C.de offi.rec.prouin.c.fruſtra,8.diſt. c.eſto.95.diſt.

Reus

Digitized by Google

Reũs debet prius conueniri,quam fideiuſſor, in auth. de fideiuſ.§.1.col.1.& C.eod.tit.auth.præſente.

Rei eſt fugere, C. de iud. l.properandum,§. & ſi quædam pars.

Regia curia vix durabit ſine menſura, gl.in authen. de nupt.§.deinceps, verbo, Immoderationes, collat. 8.

Regis ad exemplum totus componitur orbis. Gloſ. cap.ex meritis, 6. q. 1.Non enim loca,ſup. loca.

Rex Franciæ ex priuil.Apoſtolico,de quo Mart.Nau. conſ.7. nu.72. de iur. patr.eſt Canonicus in pluribus Eccleſijs ſui regni,S.Martini Turonen. S.Hilarij Pictauienſis & ſimil Aufrer.de pot.ſæcul.ſo.227 fall.25.regulæ ſecundæ,

Rex Franciæ facit expenſas pauperi ſecum litiganti. Bal.in l.magis puto,§.in primis,ff.de rebus eorum.

Pro eo orantes conſequuntur Indulgentiam decem dierum,Martin.Nau.de hor.canon. cap.19. nu.90. poſt.D.Thomam ibi relatum.

Rex inſipiens eſt ſicut denarius æneus in computo mercatorum,ita dicit Abb.in ſuo dictionario poſt Ægidium Romanum,in tractatu de regi. principũ, lib.2.c.7.

Rex iuſtus cum ſederit ſuper ſedem ſuam, non aduerſabitur ſibi quicquam malignum,in Epiſtola inter claras,circa prin.C.de Summa Trinitate,& Fide Cathol.

Ripæ fluminis publici non veniunt menſurandæ, quando eſt venditum prædium, niſi hoc expreſſe dictum fuerit,Bar.in tractatu,qui incipit, Tyberiadis,10.col.

Rubricæ negatiuæ diſpoſitioni non poteſt conſenſu

par-

Digitized by Google

partium renuntiari, no. glo. in rub. C. ne fideiuſſore, do. den. in l. non poteſt, de leg. 1. & in l. gallus, in princ. ff. de lib. & poſth.
Rudibus, & imperitis, gubernacula Ecclaſiæ non ſunt committenda, cap. ſtatuimus. 61. diſt.

S

SAcerdotis cor, manus, & lingua, quomodo dirigenda, vi. ſupra, Nihil vile:
Sacramenta quilibet de Epiſcopatu poteſt recipere, in maiori Eccleſia, c. officium, 3. de officio Archipresb. 1. diſt. in capite.
Sacrilegus dicitur qui rem aliquam ſacram de loco ſacro aufert, ff. ad l. Iul. pec. l. diuus.
Sæpius delinquens plus punitur, ſupra, Plus.
Salutarē rem Principis diu ſubticentes, reprehenduntur, l. ſi quis forte. ff. de pœnis, in ver. quis enim, & per totam legem.
Salutis æternæ nemo immemor eſſe præſumitur, l. fi. C. ad l. Iul. repet.
Sanctorum feſta ſub pœna peccati mortalis ſeruanda ex præcepto Vrbani Octaui, ceſſante omni hæſitatione de obligatione, vel ex conſuetudine, vel etiā ex deuotione, ſunt iſta, videl. dies Dominicus, Natiuitas Domini cum duobus ſeqq. diebus. Circumciſio, Epiphania, Reſurrectio cū duabus ſeqq. ferijs, Aſcenſio, Pentecoſtes cum duabus ſeqq. ferijs, ſanctiſs. Trinitatis, Solemnitas Corporis Chriſti, Inuentio S. Crucis, Purific. Annunt. Aſſumptio, Natiuitas B. M. Virg. Dedicatio S. Michael. Archāg Natiuitas S. Ioan. Bapt. Apoſtolorum, S. Steph.,

SS.

SS.Innocent. S.Laurentij, S. Silueſtri, S. Ioſeph,& S.Annæ, Omnium Sanctorum, Vnius ex principalioribus Patronis in vna quaque Ciuit.oppido,vel Pago, vbi hos Patronos haberi, & venerari contigerit,

Sanguinem ſuum licet vnicuique redimere, l.ſi.ff.de receptatoribus,

Satiſdatio idem eſt quod ſatisfactio, l. 1. ff. qui latiſ. cog.

Scapha eſt parua nauis ſequens nauem magnam, l.ſcapham,ff.de euict.

Scholaris non iuuatur Macedoniano,not. in §. illud, verbo, Senatus, Inſtit. quod cum eo,vbi & alij decem caſus enumerantur,in quibus Macedonianum ceſſat.

Scholares debent obedire præceptis magiſtrorum, ſicut præceptis patris, vt dicit glo.in l.liberti, ff. de obſequijs.

Scholaris ſi non ſtudet & intrat ſcholas, non gaudet priuilegio ſcholarium, l. ſemper, §. vlt. ff.de iure immun.

Scholaris prouectus ſi ſtudeat in domo, licet non accedat ad audiendas lectiones, gaudet priuilegio ſcholarium, ita Bal. per illum textum in l. ſi cum dies,§.quid eſt tamen, ff. de arbitris.

Scientia eſt ſicut theſaurus qui non inuenitur niſi a ſcrutante eum.

Scientia proprie accipitur quando quis falli non poteſt,glo.in l.ſcire leges, ff.de leg.Improprie autem ſciri dicitur, quando vehementi opinione id ſibi conſtat, text. eſt in l.2.§.idem Labeo,ff.de aqua plu.ar.& ibi gloſ.in verb. ſciat,& glo.in l.ſi duo, ff.

pen.

pen.ff.vti poſſi.ſentit glo.in l.libera,ff.de pact.& in l.ſi paterfam.in ver.ſcit, ff.de her.inſt.

Scire qui debet, præſumitur eſſe ſciens, licet ſit ignorans, l.ſed & ſi pupillus, 11.§.præſcribere, ff. de iuſtit.act.& paria ſunt, ſcire, & ſcire debere, l. ſi duo, de acq.hered.

Scientia inflat, charitas autem ædificat, prima ad Cor. c.7.

Sciens rem alienam numquam vſucapit eam, l.ſine, ff. de vſucap.

Scire debet quiſque, ad alium pertinere, quod ſuum non eſt, C. vnde vi.l.conquerebatur.

Scientia, & nobilitas, quo ad promouendos æquiparantur, ſupra.Nobilitas.

Scientiæ liberales ſeptem enumerantur in tex. & glo. l.1.ff.de var.& extraor.cogn.

Scientia nobilitat, l. prouidendum, vbi not.glo.C.de poſtul.

Scientia legalis eſt infinita, vt dicit glo.in §.cumque in prohe.Inſtit.& l.2.ff.de iur. & fac igno.quod nō contingit in alijs artibus. Et dicitur ſcientia Architectonica, cui aliæ ſcientiæ humanæ aliquo modo ancillantur.

Scientiam ſcripturarum ama, & carnis vitia, non amabis, c.nunquam, de conſecr.diſt.5.

Scientia ſuperare cæteros quærens non peccat: auth. de monach.col.2.ibi, ex S.Hieron. Viciſſe gaudeat, victa doleat, ad Paulam.

Scripturæ ordo non attenditur, l. eo quod a multis, C. ſi cert. pet. Contra per Euerard. in loco ab ordine.

Scriptura priuata facit fidem ſi habet ſubſcriptionem

trium

trium teſtium, fide dignorum, glo. probat in princ. tit. de litterarum oblig. Inſt. verbo, Scripſerit.
Scripturæ contrariæ ab eodem productæ fidem non faciunt, l. 4. de fide inſtrum. C.
Scriptura probari debet ſolutio debiti, quod contractum fuit in ſcriptis, ſupra verbo, Debitum.
Scriptura facta, vel ſubſcripta, me mandante, videtur me fieri, c. cum inter, 13. de re iud.
Scripta auctorum tantum diſcurrentes, nec in ipſis contenta digerentes, damnantur per Saly. in l. ſi ex cautione, C. de non nu. pe. in vlt. col.
Semel heres ſemper manet heres, l. ei, qui. ſoluendo. ff. de her. inſtit. etiam ſi res ei anferatur, l. ex facto, §. fi. ff. de vul. & pnpil.
Et Semel bonus, malus, diues, pauper, & dominus, ſemper talis eſſe præſumltur, ſup. Qui ſemel.
Semper qui non prohibet pro ſe interuenire, mandare creditur, l. ſemper qui, ff. de reg. iur.
Senſu carens non committit iniuriam, Inſt. ſi quadru. pau. fe. di. §. pauperies.
Senſus magis inſpicitur, quam verba, l. 1. C. de interdi. & l. 3. C. de liber. præten. & l. Celſus, §. pe. ff. de contrah. emp. & ven.
Senes mali dicuntur iuuenib. laqueum, ponere, text. eſt in c. Paulus, 2. q. 7. & idem de malis prælatis, quia laqueum ſubditis inijciunt; trahitur enim eorum vita facile a ſubditus in exemplum, c. magnæ, 7. de voto, c. præcipue, 2. q. 4.
Senis vmbra plus valet, quam gladius, ſine loquentia iunioris, ſecundum Bald, c. 1. extra de renunc. Ad quod ſatis accedere videtur quod de Marco Caſtriccio refert Valerius lib. 6. tit. de libere dictis,

aut factis, qui Carbone conſule ſibi dicente, multos ſe habere gladios, reſpondit & ego annos.

Sententiæ ſicut, & medicinæ, cum periculo dantur, & recurrunrur, gl. in rubr. C. de ſent. ex peric. recit.

Sententiæ ponderandæ, non numerandæ ſunt.

Sententia contra formam iuris lata non valet, C. quando pro eo, non eſt neceſſe, l. 2.

Sententiam ferre ſecundum allegata, & probata iudex debet. l. illicitas, §. veritas, ff. de offi. præſid. Contra, ff. de ferijs, l. ea, in fin. vbi dicitur, quod iudex ſecundum conſcientiam iudicare debet. Id autem maiori indigeret indagine.

Sententla pro veritate accipitur, l. res iudicata, ff. de reg. inr.

Sententia lata contra rationem legis loquentis in alijs terminis, non valet, Abb. poſt Bart. in c. ſententia eſt, 1. de ſenten. & re iudic.

Sententia lata contra matrimonium numquam tranſit in rem iudicatam, c. 7. de ſent. & re iudic.

Sententia illa fauorabilior videtur quæ pluribus roboratur auctoritatibus, & euidentiori ratione firmatnr, tex. in cap. qui recedit, in fi. de pœn. diſt. 4.

Sententia Principis abſque citatione valet, l. fin. C. de leg. Tene cordi, quia eſt text. in contrarium in Cle. Paſtoralis, de re iudic. vide Abb. in c. 1. de cau. poſ. & proprieta.

Sententia contra priuilegium oſtenſum, vel non oſtenſum, valet, niſi ab ea fuerit appellatum, cap. 2. de ſent. & re iud.

Sententia formanda eſt ſecundum libelli tenorem, alias ſi iudex contra, vel præter libelli formā pronunciet, fatuus reputatur, vt dicit tex. in l. vt fundus,

dus, ff. communi diuid. &c. licet Fely. de ſimo. & l.fin.C.de fideicomm.libert.& facit tex.in l.præſes, ff.de pœnis.

Separatorum ſeparata eſt ratio, ff.de iuriſd.omn.iud. l.ſi rem cum eo,in princ.& l.ſi domus,ff.de ſerui. & l.pater Seuerinam. 108. §. fin. ff. de condit.& demon.glo.in l.ſi maritus,verbo, Separata, C. de donat.int.vir.& vxor.

Ex ſeparatis non recte infertur, l. Papinianus exuli; ff.de minor.

Septies in die cadit iuſtus,in auth.de non alien.vel per mut.reb.Eccleſ.§.aliena.col.2.

Sequentia declarant præcedentia,l ſi ſeruus plurium, §.fin.ff. de leg. 1.cum ſimili.

Sequitur leuiter filius patris iter;ſed ſequitur leuius filia matris iter.Vnde dicitur, Partialis præſumitur natus ex partialibus,ſup.Partialis.

Sermone generali non continetur perſona loquentis, l.1.in fi.de ſenat.C.de ſolut.l.inquiſitio,& ff. de ac. emp.l.ſi mercedem. §. fin. & ff. communia præ.l. quicquam, Contra, ff. de edil.edi. l.quod ſi voluit, §.1.& ff.de in diem adiec. l. quod ſi ſuo,& l.antep. & ff.de pig.l. pen. §. fi. vide glo. in cap. ſi non 23. quæſt. 5.

Sermones veriſſimi ſunt illi,qui conſonant rebus ſenſatis & veriſimilibus, ita, Bald.in rubrica, C.de proba.

Sermo datur cunctis,animi ſapiêntia paucis.not.gloſ. in auth.de referendarijs,circa fi.col.2.

Sermo iudicis ambiguus ab eodem interpretatur, l.Prætorijs,ff.de ſtipul.Prætor.

Seruãdo Seruari poſſe dicitur res, quæ triennio durare

Digitized by Google

poteſt,quoad functionem fructuoſam ſuæ inuentionis,Rip.in l.3 ℣.fuit quæſitum,ad Trebel.

Seruitus prædialis a principio limitata,non augetur,ſi augentur prædia,l.32.C.de ſeruit.& aqua.Et quanto tempore amittatur,ibi late per plures leges.

Serui ab omni militia prohibentur,l.ab omni,ff.re militari.

Seruus in iudicio intereſſe uon poteſt, C. de iud. l.ſeruus.

Seruus communiter eſt fur. l. Iulias nup. ℣. Item qui furem,ff.de act.emp.& vend.Faciunt dicta ſupra, ver.Furtum,& Exemplum.

Seruire inferiori,vel deterlori ſe,dedecus eſt,l.1.C.de ſenatuſcon.Clau.tol.

Seruus non poteſt eſſe tabellio, C. de tabellionibus, l. generali, & C. de adop. l. 2. in glo. ſuper verbo, ſeruo publico.

Simbolum in habentibus facilior eſt tranſitus,Inſt.de adop.§. fin. ſed hodie: & l.hac conſultiſſima, §. ex imperfecto & §.fin.C.de teſt.& l.1.ſi in rem, ℣. ſed ſi quæcumque,ff.de rei ven.Bald,no.ibi.

Similis æquitatis tanto ſimilia iura ſuadere debet, ff. ad l.Aquil.l.illud,& C.ad leg. Falc.l.vlt.& ideo vbi eſt eadem ratio,caſus legis non dicitur extendi, ſed enucleari: facit,l.non poſſunt,de legibus.

Simoniacum,& nedum illicitum eſſet dare pretiũ, vel aliquod temporale Perro, vt ipſe intercedat apud familiarem,ſeu conſanguineum Epiſcopi, vel Prælati alicuius pro conferendo beneficio, ſeu re aliqua ſpirituali in perſonam eiuſdem datoris. vel cuius vis alterius pro eius voluntate. Nec contraria aliquorum neotericorum opinio inſtituari poteſt; quaſi

quaſi probabilis,quia immo omui iuri aduerſatur, cum Simoniæ definitio eius modi actioni manifeſte conueniat,ergo & definirum conuenire debet, & quamuis non ſit immediate datum collatori rei ſpiritualis, nihilominus ab iniquitate ſimoniaca non excuſatur:nuſquam enim legitur,ſolum immediato dare mediatori,eſſe ſimoniacum: ſed ſimpliciter,& abſolute,iura omnia,tam ciuilia, nempe, anted.authent.de Sanctiſs.Epiſcop.§.pro omnibus, in cap.mediatores,de teſtibus in 6. & alibi, ſemper generaliter: & indiſtincte damnant, vti ſimoniacum, dare temporale aliquod mediatori pro re ſpirituali; nec requirunt, datum eſſe tantum immediato mediatori, vt ſit ſimoniacum: Ergo nec nos id aſſerere debemus,arg.§.conſideramns, auth. de tri. & ſemis,col.9: Immo in præd.extrauag. 2. de ſimon.durius agitur contra mediatores, quam contra delinquentes principales, prout etiam notat Gamma in ead.extrauag.2.ſub nu.222.

Simonia eſt dare pecuniam pro adminiſtratione pauperum, & hoſpitalis; in auth. de ſanctiſs. Epiſcop. §.ſed neque xenodochium,col. 9.argum.cap.ſi quis omnem 1. q. 7, Intel. quando annexum haberet ſpirituale.

Simoniacæ electionis Papæ exceptio à quibus, quando, & vbi opponi debeat, & poſſit,patet in Bulla Iulij Secundi; quam per omnes ſuas partes magiſtraliter examinat,Gamma,inter repet.Canoniſtas, ſexto tomo ad fin.

Simoniace data pecunia pro ingreſſu monaſterij reſtitui debet,vel danti; vel Eccleſiæ, in cuius ignominiam ſoluta fuit; ſi clerici illius non conſenſerũt

Digitized by Google

ſimoniæ: optime diſtinguit, gloſ. in ſi. 11. v. reſtituãt, de ſimon.

Simplicitas legibus eſt amica inſt. de legit. ag. ſuc. §. ſed ſimplicitatem & l. manifeſti, §. tales, C. de fur. & inſt. de fideicommi. herc. §. ſed quia, & ff. de dol. 1. in princ.

Singulare aliquando ponitur pro plurali, l. 2. §. ex actis deinde regibus, ff. de orig. iur. & l. ex duobus, ff. de vulg. & pupil. l. diuus. §. fin. & ff. de pet. hered. l. 1. §. vt initio, ff. de po. & ff. de verb. ſig. l. in vſu.

Socium parum diligentem ſibi acquirens, de ſe quæri debet, l. ſocius ſocio, in fin. ff. pro ſocio, & Inſtit. eo. §. fin.

Societas tandiu durat quandiu integer conſenſus partium durat, l. tandiu, C. pro ſoc. & Inſti. eod. §. manet autem.

Socium non patitur fama, fides, & oculus. vulgare dictum.

Solatium miſerorum eſt habere ſocios pœnarum, ff. qui & a qui lib. ma. ſunt, l. proſpexit.

Solemnitatis leuis omiſſio non vitiat, l. 1. §. fin. vbi DD. ff. de vent. inſpic.

Soluens obligatus pro pluribus in dubio dicitur ſoluere pro quo prius eſt obligatus; ſicut etiam in cauſam duriorem ſoluiſſe cenſetur, l. 4. & 24. ff. de ſolut.

Solet verbum quando neceſſitatem inducat, vide in l. ſolent, de ali. & cib. leg. ff.

Solo inædificatum ſolo cedit, l. ſi cui ædes, ff. de leg. 3. & Inſt. de rerum diuiſ. §. cum in ſuo, & l. adeo, §. fin. ff. de acqu. re. do.

Soluit qui alij mea voluntatem, ihi ſoluere videtur, l. ni-

l.nihil intereſt, C. de ſol.& l.inuito, eod.tit.ff.de pig.act.l.ſi ſolutum, 11.§. ſolutum.

Solutione eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio, Inſti.qui.mod.tol. obli. in princ.

Soluit qui tardius, quam ſoluere debeat, minus ſoluete videtur, Inſt.de aec.§.tempore, ff.de verb. ſignif. l.minus,& l.ſi cui, in fin.

Soiutio, venditio, traditio, magis facti, quam iuris eſt, l.conſilio,§.fin.ff.de cura.furio.

Solutum ſi eſt amplius, quam debeatur, cuius pars nõ inuenitur, quæ repeti poſſit, totum eſſe indebitum intelligitur, manente priſtina obligatione, regula eſt iuris, ff.eo.

Soluitur aliud pro alio inuito creditore, ſupra, Aliud.

Solutio particularis non minima incommoda habet, l.plane, ff. fami.erciſc.

Sortem accipiendo quis dicitur tacite renuntiare intereſſe. ff.ſi quis caut.l.2.p.reſpon.& ibi vide, l. pro illa parte, & l. centum caput. & l. ſi quod cer.loco. Contra de l.cum ſtipulatus ſum, ff.de verb.oblig.& C.de iudi.l.1.

Specialia duo circa idem non debent concurrere, l,1. in fin.cum gloſſ.C.de do.prumiſſ. gl.in l.cum poſt. §.gener.ff.de iu.dot.& ſup.duo, fallit in ſpecialibus a iure inductis; & ratione alterius dependentiæ ſpecialitatis a iure inductæ.

Specialia ſemper generalibus inſunt, ff. de re.iud. l. ſemper.

Sponſa non tenetur expectare ſponſum vltra triennium, l.2.C.de repud. De iu. autem canonico nullum tempus ſtatuitur.

Digitized by Google

Sponſus, nec ſponſa, non dicitur poſt perfectum matrimonium, Card. in rubrica de ſponſa, & ibi etiam d. Anton. ſed maritus & vxor, cum ſit adimpleta promiſſio.

Sponſalia ſi contrahit vterque maior ſeptennio, neuter ante pubertatem reſilire poteſt, & qui primo ſit pubes alterum expectabit, c. 7. de deſponſ. impub.

Sponſalia intra annum luctus non prohibentur ſicut matrimonium, l. ſolet, ff. de his, qui not. inf.

Sponte fieri dicitur, etiam ſi aliquis metus iniuſtus, & leuis interueniat, c. ſuper hoc 4. de renunc. & c. ad audientiam de his, quæ vi.

Standum eſt parti maiori in cumulo debiti, l. maiorẽ. ff. de pact. & ff. ad muni. l. quod maior pars, & ff. de re iur. l. aliud, §. 1. & C. de decurion. l. nominationum. x. lib.

Statuas erigi in premium bene merentibus quomodo conueniat, vt ſupra, Premia.

Statutum in pœnam non debet conuerti in premiũ, ff. de admi. le. l. legata inutiliter, 14. & ff. de re iud. non fraudantur, §. nemo.

Statutum non porrigit vires ſuos extra territorium ſtatuentium, l. ſi. ff. de iuriſdict. omn. iudi, & l. ex ea, ff. de poſtulan.

Statutum laicorum non extenditur ad Eccleſias, etiã ſi earum commodum, & fauorem reſpiciat, cap. x. de conſtitut. & infra.

Statutum Epiſcopi non ligat ſuum ſubditum extra ſuam diœceſim. c. 2. de couſtitut. in 6.

Statutum valet quod capiens bannitum fiat dominus eius, tex. eſt ſingul. ſecundum Bal. ibi, in l. 2. C. qui. ad liber. procla. non licet.

Sti-

Stipulatio per inclinationem capitis non valet, nec per leuationem digiti, l. 1. §. ſi quis ita. ff. de verb. oblig. & de quibus non habet tranſigi, nec ſtipulari, l. ſi quidam, C. de contrah. empt. & vend. vbi not.

Stellionatus crimen admittit, qui rem priori obligatam, ſecundo ignoranti obligat. l. fin. C. de crim. ſtellion.

Stipulari alteri nemo poteſt, l. ſtipulatio iſta, §. alteri oſſi. de verb. oblig. & Inſtit. de inutil. ſtipul. §. alteri.

Stipulxntis & promittentis actus debet eſſe cõtinuus, ff. de verb. oblig. l. 1. §. 1.

Stipulatio fit ex interrogatione, & reſponſione, Inſt. de verb. obli. in princ. & ff. eo, l. 1. ſi ex interrogatione præcedente, & reſponſione fiat.

Stipulatio præſens non trahitur ad futurum: no. glo. de damn. infect. l. damnis, §. ſi is.

Stilus Curiæ Rom. vid. Curiæ Romanæ.

Stultus non debet melioris eſſe cõditionis, quàm prudens, l. ſeruus, ff. quod vi, aut clam. & ff. de noxa. l. non ſolum, cum multis alijs.

Sub dubio forte reſpondent ſæpe periti, no. glo. l. ſi duo rei. ff. de arbi. & C. de appri. l. has, qui, §. ſi quod autem in agendo, & l. inuitus, 1. reſpon. de procur.

Subiecta ſunt talia qualia permittunt eorum prædicata: glo. multum ſing. in cap. dudum, 2. in fin. de decim. dicens, per hãc auctoritatem Philoſophi, quod talis præſumitur fuiſſe libellus, qualis eſt ſententia.

Subrogatus ſapit naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, l. item veniunt, §. prædiximus, ff. de petit. hered. glo. in l. liberti conditio, in prin. ff. ſi cer. pet.

Subſcriptio trahit ad ſe totum actum, & totam primeuam

uam ſcripturã, Bar. in ſi teſtimonium,ff. de teſtim. & in l.Diuus.§.item Senatus,ff.ad l.Corn.de ſalſis.

Subſtitutus dicitur directo heres,vbi inſtitutus nõ adit hereditatem, gl. in l. ex duobus, in verſ. adijt,ff.de vulga. & pupil.

Subſtitutus nõ admittitur vbi electa eſt induſtria perſonæ,cap. vlt. de offi. deleg. gl. in l. artifices, de ſolut. & Abb. in d.cap.vlt. notat, quando induſtria ſit electa.

Succedens quis in locum alterius præſumitur ignorare ius illius,regul.cum quis,14.reg.iu.in 6.

Succeſſores vbi plures ſunt,res deſtrui ſolet, l. ſoles, §.1.de alim.& ciba.lega.

Sui heredes ſnnt fauorabiliores extraneis,l.in ſcripto, §.fi.ff.vnde liberti,& ideo dixit P. Auguſtinus, qui voluerit filios exheredare & Eccleſiam inſtituere, alium quærat,quam Auguſtinum cap. quicumque 17.q.4.

Snmmæ maiori minor ineſt,ff.de verb.oblig.l.1.§.ſtipulant,& de inter.ac d. l. ſi defenſor,§.qui interrogatis.Contra,in tit.de inuti.ſtipul.§. præterea, in princip.

Sumptus modicus cõtumelia eſt hominis locupletis,l.quis,14.§. iudex de religioſis,& ſumpt.

Superflua non ſunt in legibus inſerenda, tamquam nullius vtilitatis,l.1. ff.quod met.cau.Inſt. de act.§. in perſonam,vbi Ang.& Iaſ.in ver.ſuperuacua.

Supplicatio contra ius non eſt admittenda,niſi exprimatur cauſa diſpenſationis l.3.C. de adoption.

Surdus,mutus, & perpetuo furioſus,& impubes,non poſſunt eſſe iudices,quia huiuſmodi perſonæ iudicio, & diſcretione carent, 3.quæſt. 7. §. tria,

&

& ff. de iud. l. cum prætor, §. non autem.

Surdus,mutus,abſens,non poſſunt ſtipulari, l. 1. ff. de verb.oblig.

Suſpitionem fraudis arguunt inſolita, l.ſi quis ſub conditione,nu.4.audit.inſtit. & notat.Dec.in lege, quæ dubitationis,num.4.de reg.iur.& alij ſæpe.

Suſpitionem iniqui iudicij remouet par & æqua cauſa affectionis,l.non ſolum,§.de vno,ff.de ritu nupt.

Suſpitio eſt triplex,temeraria,de qua in cap.1.ſemper, 2. q. 1. quæ quidem ex purgationem non inducit; probabilis, quæ expurgationem inducit, vt 1. q. 5. presbyter. Violenta, quæ ad condemnationam ſufficit: vt 32.q.1.dixit dominus; tamen quandoque violenta ſuſpicio, vel præſumptio, non ſufficit ad condemnationem,vt extra de teſt. cogen.præterea, extra,de præſump.literas,in fi.

Suſpectus eſt,qui ſe ingerit, l.qui omnia,ff.de procuratoribus.

Suſpectum Iudicem accuſare poſſumus ſine cauſa de iur.ciuili,ſecus de canonico, glo. Inſt.§.ergo, de fideicom. hered. & cum iuramento ptobanda erit coram arbitris communibus, ibi.

R

TAbernarij ſunt de numero prædonum, l. 1. §. 1. ff. nautæ,caup.ſtabul.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente,vt traditur in regula,is,qui tacet, de re.iur.lib.6. & traditur in l. qui patitur, ff. mand.

Tacitum plus operatur,quam expreſſum, bonus text. in l.quis Sempronium,ff.de here.inſtit.

Tacita

Tacita voluntas valet, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. l. pater furioſo, circa fin. & ff. ſol. matr. l. 2. §. voluntatem.

Tacite quædam fieri poſſunt, quæ non poſſunt expreſſe, ſup. Quædam.

Taciturnitas in caſu, in quo habetur pro conſenſu, non eſt potens ad inducendum pactum, Aret. ſing. in l. 2. ff. de leg. 3. per tex. in l. ex pollicitatione, ff. eo. de pollicit.

Tale aliquid dici non debet, niſi ſit proprie tale. l. hoc legatum, 63. vbi Bart. de leg. 3. & in l. 1. ſi cert. pet.

Tales erga ſubiectos noſtros debemus exiſtere, quales nos; ſi ſubiecti fuiſſemus, noſtros vellemus eſſe præpoſitos, c. quorundam, 74. diſt.

Talia ſunt ſubiecta, qualia prædicata permittunt, l. tranſigere, C. de tranſact. & l, quoties, C. famil. erciſ. l. ſi ſeruus plurium, 53. §. fin. ff. de leg. 1. vi. ſup. Subiecta.

Talis quis præſumitur, qualis eſt eius patria: vt dicit Bar. in tract. de Gelſis & Gebelinis.

Tardius ſoluens, quam ſoluere debeat, minus ſoluere videtur; ſupra, Qui tardius.

Temeritas vnius non debet alij nocere, ff. quemadmodum teſta. aper. l. conſulta, 23.

Temperamentum philoſophicum dicitur reſpondere ſub dubio, forte, ſup. Forte.

Tempeſtas, vel infirmitas, vel vis fluminis, aliquẽ excuſat, l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cautionibus.

Temporis anguſtia aliquando vitiat ſtipulationem, ſup. Anguſtia.

Tẽpore prior potior eſt iure, ff. qui potior. in pig. hab. l. ſi fundum & l. generaliter.

Tem-

Tempus promiſſionis attenditur. Vnde, filius familias ſi acquirit patri; ſi ſtipulatus fuit, ſibi dari ſub conditione completa tempore emancipationis, l. 78. de verb. oblig.

Tempus ignoranti creditur, ff. de iur. & fac. ign. l. 1. in prin. & ff. de his, qui not. inf. l. 1. genero.

Tempore neceſſitatis omnia debent eſſe communia, l. 3. §. cum in eod. ff. ad l. Rhodian. de iactu. & 12. q. 1. & q. 2. aurum, & 87. diſt. non ſatis, glo. in c. ſicut, 47. diſt.

Tempore interdicti poteſt Miſſa celebrari, in die dominico ianuis clauſis, & cãpanis non pulſatis, ſed in quatuor feſtis ſcil. in die Natalis Domini Paſchæ, Pentech. & Aſſumpt. Beatæ Virginis, poteſt celebrari ianuis apertis, & campanis non pulſatis, de ſent. excom. cap. alma, 24. lib. 6.

Temporis tractu ſolo, quæ non mutantur, quomodo iudicantur, vi. Quæ ſolis.

Tempus longum dicitur decennium, ff. de vſur. l. cum de in rem verſ, in gl. ſuper verbo, longe, C. de præſer, long. tempore 10. vel 20. ann. in rubr.

Tempus legitimum dicitur triennium, l. properandũ ; C. de re iudic.

Tempus non eſt modus inducendæ, vel tollendæ obligationis, l. obligationum fere, §. placet, ff, de act. & obligat.

Tempus ſupplerii iudici ſubrogato in locum prædefuncti, vi. in pulchro caſu, l. etſi quidem, 13. §. ſin autẽ, C. de iudic.

Temporalia ad agendum, ſunt perpetua ad excip. vi. ſup. Annalia.

Tempus impedimenti currit electoribus, ſi poſſunt

illud

illud tollere; ſupra, Impedimentum.
Tempus integrum ad eligendum habent electores, ſi electus moritur, renuntiat, vel deijcitur, niſi fraudulenter egerint, c. 26. de elect. in 6.
Cnm tempus in teſtamento adijcitur, credendum eſt pto herede adiectum, niſi alia mens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationibus promiſſoris graria tempus adijcitur, regula eſt iur. 17. ff. eo.
Tempore certo ſi lex aliquid fieri requirit non ſufficit poſteriori tempore illud celebrare, l. ſi quis mihi bono, §. iuſſum, ff. de acquir. heredi.
Terminos effodientes pœna extraordinaria puniendi ſunt, l. 1. C. de accuſat.
Teſtamenti factio & hereditas, eſt de iure gentium inuentione, quia maiores noſtri in veteri teſtamento vtebantùr teſtamenti factione actiua, & paſſiua, Bart. in l. interdum, ff. de condem. indeb. & in rubr. ff. de acquirend.
Teſtamentum militis non poteſt querelari, l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo teſtam. hoc eſt verum in militante: ſecus eſt, in veterano. Et quando agirur contra teſtamentum in dubio fertur ſententia pro teſtamento, ff. de offic. teſtam. l. ſi pars. Similiter etiam pro dote fertur ſententia in dubio, ff. de reg. iur. l. in dubijs. Similiter in liberali cauſa, ff. de re iudi. l. interpres.
Teſtator magis præſumitur diligere nepotes, quam exrraneos, l. cum auus, ff de condit. & demonſt. l. Lucius, in fi. ff. de here. inſt.
Teſtatoris voluntas eſt lex §. diſponat, in auth. de nupt. hoc eſt verum in fauorem illius, cui relinquitur, ita Bart. in l. Titio, centum in princip. de condit. & de-

demonſt. Eius autem voluntas impleri dicitur, ſi conditio teſtamenti in vita, vel poſt mortem executionem habuerit, l. ſi quid heredi, C. de Inſtit. & ſubſtitut.

Teſtatoris voluntas nedum expreſſe, ſed etiam per coniecturas reuocatur, l. 4. S. fin. ff. de adi. leg.

Teſtamentum patris, in quo filius eſt præteritus, non valet: inſtit. de exher. lib. in prin. & ff. de lib. & poſthum. l. inter cætera.

Teſtamentum imperfectum ſine dubio nullum eſt, Inſti. qui. mo. teſt. infir. §. nam imperfectum.

Teſtamenti factio non priuari, ſed publici iuris eſt: ideoque priuatorum pactis forma eius non læditur, l. 3. ff. de teſtam.

Teſtari oportet vno contextu actionis. l. heredes, §. fi. ff. de teſtam. Eſt autem vno contextu, nullum actum alienum teſtamento immiſcere.

Teſtamenttum facere poſſunt, quià latronibus capiuntur, cum liberi maneant, l. qui a latronibus, §. 1. ff. de teſtam.

Teſtamento vno poſſunt duo teſtari, l. patris, ff. de vulg. & pup. l. licet, vbi. But. C. de pact.

Teſtator in dubio præſumitur velle exonerare heredem, l. eum, qui ff. de an. legatis.

Teſtamentis plenius voluntates teſtantium interpretamur, l. in teſtamenris, ff. de reg. iur.

Teſtis alterius idiomatis poteſt interrogari a Iudice, per interpretem, glo. in §. 1. verbo, Lingua, Inſtit. de verb. oblig.

Teſtibus expreſſe deponentibus, & affirmantibus, magis eſt tradendum, quam illic, qui non expreſſe affirmant, iux. notata in l. teſtium; C. de teſti.

Teſti

Teſti magis eredendum eſt deponenti de viſu, quam deponenti de auditu,ar.eorum.quæ not.in l.teſtiũ, C.de teſti.& in cap.cum cauſam, el primo, 37. de teſti. cum ſimi.

Teſtes & inſtrumenta, eandem vim obtinent, l. in exercendis litibus,C.de ſid. inſtrum.

Teſtibus dicentibus veriſimiliora ſtatur cæteris paribus,l.3.& l.ob carmen,§. ſi teſtes,ff.de teſtibus.

Teſtes antiquiores ſunt cæteris præferendi,c. delicto, de offic.Archid.35. q,7. conſanguineos, &c.videtur,qui ma.accuſ.poſſ.ff.de leg. 3. l. ſi chorus,§.1.& 20.dif.de quibus:Ab illis enim requirenda eſt veritas,quibus lux veritatis potius aſſiſtit.4. q.3.ſi teſtes,l.presbyteri,C.de Epiſc.& Cler.

Teſtes inſtrumentales dicentes, quod non recordantur de dictis in inſtrumento, non dicuntur vacillare,Bart.in l.ſi librarius,ff.de re iudi.idem in l. exercendis,C.de fi.inſtrum.

Teſtis in cauſa hæreſis falſus, pœnitens probat contra ſe,& reliquos, niſi ex indicijs ineſſet corruptis, vel leuitas animi,c.accuſatus,§.licet, de hæret. in 6.

Teſtium receptio contra non citatum, eſt nulla, c. 2. de teſtibus.

Teſtis habilis tempore depoſitionis, non poteſt remoueri quamuis poſtea talis eſſe deſierit,tit. An remoueri in vſibus feud.

Teſtificari poſſunt Prælatus,& Clerici in cauſa Eccleſiæ,qui eam non procurant,c.6. eo.tit.

Teſtificari ſine iuramento non admittuntur, etiam Clerici,niſi a partibus remittatur, c. 39. eo.

Teſtes reprobatorios reprobare licet, ſed vlterius non eſt locus reprobaaioni,c.49.eo.

Teſtium

Teſtium conditio qualis requiratur,vide ſupra , Conditio .

Teſtimonium patris , & filij pro vno reputantur , ſup.Patris :

Teſtimonium totum vitiatur, ſi ei aliqua falſitas admiſta fuerit,inf.Veritas :

Teſtium productio quarta non eſt danda ſine ſolemnitate,nempe iurando , quod prius haberi non potuerint hi,qui modo producendi ſunt, c. 55.eo. tit. de teſtibus.

Timoris iuſti præſumptio ceſſat in curia Principis,l.1. C.de his,qui ob metum iudic.

Tolerat malos is,qui bonus eſt,vi. ſupra.Bon,

Tolerantia ſuperioris in his,quæ ſunt ſuæ iuriſdictionis iuducit diſpenſationē;& actus validitatē,c. quia circa,in fi.de conſang. & affinit.& actus toleratus , non ſemper approbatur,vt bonus,ſed impunitus relinquitur ob minus malum,gl.c.denique 4.diſtin.

Tollitur facilius id,quod iure ſpeciali,quam quod iurē communi conceditur,l.eius militis,35.§.1.de milit. teſtamen.

Totum petens,& ſuccumbens, non poteſt poſtea in eadem cauſa partem petere, l.7. ff.de except. rei iudic.Et qui totum cupit,totum perdit, C.quando & qui.quar.pars debetur,quaſi per totum,lib. 10.

Traditionibus & vſucapionibus dominia rerum,non nudo pacto,transferuntur, l.tradirionibus , C. de pact.

Trahens aliquem ad non ſuum iudicem,punitur, quia ſi eſt actor cadit a cauſa: ſi eſt reus,& permiſit , ſe trahi,tenet ſententia contra eum lata, C. de iuriſd. omn.iud.in criminali. ſed quo ad Clericos , vide

Variæ ſunt hominum voluntates, ff. ad Treb. l. quia poterat, & C. de emancip. lib. l. non nndo, in gl. Cõtra, C. de adop. l. cum enim, & C. de re:ali. l. 1.

Vbicumque aliquid habet principaliter vnam naturam, ſecndario aliam, debemus ſecundum principalem illud iudicare, non ſecnndum ſecundariam, tex. eſt in l. & ante omnia, quæ eſt l. fi. ff. de impen. in rebus do. fact. glo. ſingu. in c. 2. in ver. detrimentum, de pact. lib. 6. Ibi fi:ia rennntians bonis paternis non præiudicat propinquis, ſed ſibi ſoli, & ſic principale attenditur.

Vbi aliquid pro forma datum eſt, æquiparantur preter, & contra, gl. in c. ſi cui, 13. de elect. in 6. Abb. in c. cauſam, quæ de ſent. & re iudic.

Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legũ, a canonibus incipiendum eſt. propterea quia cannoniſtarum ſubiectnm dignins eſt, ita dicit, Ahbas in cap. inter alia, dc immunit. Eccl.

Vbi eſt eadem ratio idem ius eſſe debet, ff. de fonte, l. 1. §. interdum, ff. de adul. l. ſi poſtulanit. §. 2. ff. de eden. l. quidam nummularios, Inſti. quod cum eo, §. iſtas, ff. nautæ, caupo. ſta. l. naues, §. fin. ff. ad legem aquil. l. illud. Verum eſt, ſi ratio eſt eſſentialis.

Vbi emolumentum, ibi & onus, Inſtit. de emp. & vẽd. §. item precium, & C. de furt. l. fin. §. alia dubitatio, & ff. de act. emp. l. Iul. §. ex venditio & C. de cadu. tol. l. vnica, ſupra proxi. & ff. de re iud. l. ſecundum naturam, Contra ff. depo. l. qui proprio.

Vbi habet locum commune auxilinm, non debet peti extraordinarium, ff. de carbo. edic. l. cauſa ſine ff. ad municip. l. 1. in fin. ff. eden. quidam in prine.

Vbi lex non diſtinguit,nec nos diſtinguere debemus, ff.de publican.l.de precio,ff.de offic. præſid, l. præſes,ff.de iud.l.2.§.conuenire,in fi.de offic. præſi.l.3: ff.de alien.l.1.§.qui vero, ff. de poſtu.l. quos prohibetrcum ſimil.multis.

Vbi maius periculum intenditur,ibi proculdubio eſt plenius conſulendum , c. vbi periculum , de electio in 6.vnde propter exemplum deberent Clerici præceteris abſtinere a ſimonia,c.magnæ,de voto, c.in cauſis, de re iudica,

Vbi pecunia deeſt, in corpore ſuppletur, ff. de in ius voc. l.ſin.& ff.de iuriſd.omn.iud. l. ſi quis id,§. in ſeruos,& de pœn.l.fi.§. generaliter.

Vbi vnum propter alterum,vtrobique tantum vnum, ff.pro dona.l.fi. & ſic ſi porta vnius domus eſt in vna Parochia , & habitatio in altera, iura parochialia debentur parochiæ,in qua eſt porta domicilij gl.in c. vnico, in fin. glo. magnæ de conſecrat. Eccl.in 6.

Vectigalium ſolutio omnes obligat, & reſcriptum contrarium præſumiter ſubreptitium, C.de vectig. & commiſ.l.1.

Velle quis non præſumitur quod non poteſt, neque quod non eſt conſuetum, ſupra , Nemo præſumitur.

Velle bonum ſufficit aliquando,ſup. Bene velle.

Venditio prædij poteſt habere pactum,ne in eo ædificetur Capella,vel Sepulcrum; quia prope ipſum ſæpe conuerſarentur inimici,C.de pact. int. empt. & vendit.l.fin.

Venditione prohibita extra familiã,cenſetur etiã prohibita donatio,niſi fiat,in familia,l.4.C.de verb.ſig.

Digitized by Google

Venditio imaginaria non eſt pretio accedente, regula.iur.ff.eo.

In venditionibus non debet conſiderari affectio vẽdentis: ſed debet æſtimari quantum res communiter valet. Nam precia rerum ſecundum veritatẽ, non ex affectione ſingulorum, vel vtilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l.fal. l.precia,& l.prece.ff.ad l.aquil. l.ſi ſeruus,§.6.

Vendens animal,in cuius ventre inuenitur lapillus,vel gemma,non amittit eius dominium ob modicam temporis moram,quo fuit apud emptorem,argum. a ſimili ex l.26.§.arbor,ibi,*priuſquam coalbuerit*, du acquir.rer.dom.vbi planta in alieno agro nondum radicata priori domino debetur & tactum eſt ſup.v.Lapillus.

In venditione ambiguum pactum contra venditorem interpretandum eſt; Ambigua autem intentio ita uccipienda eſt,vt res ſalua actori ſit. ff. de reg.iur.l.133.

Vendito vino ad menſuram periculum eſt venditoris, ſed vendito vt corpus certum,tunc periculum eſt emptoris,l. 2.C.de peric.& commn.rei vendit. cõcordat,l.12.C.de act·empt.& vend.

Venditor ante traditionem eſt dominus rei venditæ, Inſt.de empt.& vend.§.idem & in cæteris.

Veneno occidere plus eſt quam gladio, ſup.Plus eſt.

Veneratio, qua Deo tenemur,appellatur religio,quæ eſt inter patrem, & filium appellatur pietas, illa vero,quæ eſt inter libertum,& patronum,appellatur obſequium,quæ vero eſt inter hominem,& hominem,appellatur officium humanæ naturæ, vt eſt glo.ord.in l.obſequio,C.de reg.geſt.

Cnm

Cum in verbis non eſt difficultas, non eſt admittenda voluntatis quæſtio.

Et a Verbis legis non eſt recedendum, l.non aliter, ff. de leg.3.

Verba ſunt ſpectanda ſecundum qualitatem loquentis, 37. diſt. 5. relatum, & ff.de ope.no.nunc.l.1.§. prætor, ff.de vi, & vi arm.l.c.§.vlt.cap.intelligentia, 6.de verb.ſign.1.q.1.Marchion &c.

Verba, in dubio debet intelligi in ſpecie, non quod loquatur in genere, tex.eſt & ibi Bart.in l.hoc legatum, 43. ff.de leg.3.

Verba, ex integro, rem perfectam ſignificat. Specul.in tit.de here.in fine.

Verba, quatenus cuiuſquam interſit, In facto non in iure conſiſtunt.l.quatenus, 25.ff.de reg.iur.

Verba, annua bima, trima die heres dato, vt in l.talis ſcriptura, 30.de lega.1.declarantur in l.3.de annuis lega.vt per annuas æquales præſtationes legatum debeatur.

Verba, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, declarantur late in Clem.2.de verb.ſignif.

Verba debent intelligi, vt de aliquo operentur, ff.de lega.1.l.ſi quando.

Verba tranſpoſita idem ſignificant, l.præpoſteri, de teſt.l.cum pater, §.fidei tuæ committo, ff. de leg. 3.

Verbis aliquid dicere, vel ſigno indubitabili demonſtrare, paria ſunt, ſupra, Nihil intereſt, quod.

Verba ſtatuti, aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti, Bal.in l.fin. §.an cõparatione, in fine, C.de iure deliber.idem Bald.in l.fin.in 5.col.C.de Sacroſanctis Eccleſijs.

Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali, quã

Digitized by Google

Sponſus, nec ſponſa, non dicitur poſt perfectum matrimonium, Card. in rubrica de ſponſa, & ibi etiam d. Anton. ſed maritus & vxor, cum ſit adimpleta promiſſio.

Sponſalia ſi contrahit vterque maior ſeptennio, neuter ante pubertatem reſilire poteſt, & qui primo fit pubes alterum expectabit, c. 7. de deſponſ. impub.

Sponſalia intra annum luctus non prohibentur ſicut matrimonium, l. ſolet, ff. de his, qui not. inf.

Sponte fieri dicitur, etiam ſi aliquis metus iniuſtus, & leuis interueniat, c. ſuper hoc 4. de renunc. & c. ad audientiam de his, quæ vi.

Standum eſt parti maiori in cumulo debiti, l. maiorē. ff. de pact. & ff. ad muni. l. quod maior pars, & ff. de re iur. l. aliud, §. 1. & C. de decurion. l. nominationum. x. lib.

Statuas erigi in premium bene merentibus quomodo conueniat, vt ſupra, Premia.

Statutum in pœnam non debet conuerti in premiū, ff. de admi. le. l. legata inutiliter, 14. & ff. de re iud. non fraudantur, §. nemo.

Statutum non porrigit vires ſuos extra territorium ſtatuentium, l. fi. ff. de iuriſdict. omn. iudi, & l. ex ea, ff. de poſtulan.

Statutum laicorum non extenditur ad Eccleſias, etiā ſi earum commodum, & fauorem reſpiciat, cap. x. de conſtitut. & infra.

Statutum Epiſcopi non ligat ſuum ſubditum extra ſuam diœceſim. c. 2. de conſtitut. in 6.

Statutum valet quod capiens bannitum fiat dominus eius, tex. eſt ſingul. ſecundum Bal. ibi, in l. 2. C. qui. ad liber. procla. non licet.

Sti-

Digitized by Google

Stipulatio per inclinationem capitis non valet, nec per leuationem digiti, l. 1. §. ſi quis ita. ff. de verb. oblig. & de quibus non habet tranſigi, nec ſtipulari, l. ſi quidam, C. de contrah. empt. & vend. vbi not.

Stellionatus crimen admittit, qui rem priori obligatam, ſecundo ignoranti obligat. l. fin. C. de crim. ſtellion.

Stipulari alteri nemo poteſt, l. ſtipulatio iſta, §. alteri oſſi. de verb. oblig. & Inſtit. de inutil. ſtipul. §. alteri.

Stipulxntis & promittentis actus debet eſſe cõtinuus, ff. de verb. oblig. l. 1. §. 1.

Stipulatio fit ex interrogatione, & reſponſione, Inſt. de verb. obli. in princ. & ff. eo, l. 1. ſi ex interrogatione præcedente, & reſponſione fiat.

Stipulatio præſens non trahitur ad futurum: no. glo. de damn. infect. l. damnis, §. ſi is.

Stilus Curiæ Rom. vid. Curiæ Romanæ.

Stultus non debet melioris eſſe cõditionis, quàm prudens, l. ſeruus, ff. quod vi, aut clam. & ff. de noxa. l. non ſolum, cum multls alijs.

Sub dubio forte reſpondent ſæpe periti, no. glo. l. ſi duo rei. ff. de arbi. & C. de appri. l. has, qui, §. ſi quod autem in agendo, & l. inuitus, 1. reſpon. de procur.

Subiecta ſunt talia qualia permittunt eorum prædicata: glo. multum ſing. in cap. dudum, 2. in fin. de decim. dicens, per hãc auctoritatem Philoſophi, quod talis præſumitur fuiſſe libellus, qualis eſt ſententia.

Subrogatus ſapit naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, l. item veniunt, §. prædiximus, ff. de petit. hered. glo. in l. liberti conditio, in prin. ff. ſi cer. pet.

Subſcriptio trahit ad ſe totum actum, & totam primeuam

Digitized by Google

uam ſcripturã, Bar. in ſi reſtimonium, ff. de teſtim. & in l. Diuus, §. item Senatus, ff. ad l. Corn. de falſis.

Subſtitutus dicitur directo heres, vbi inſtitutus nõ adit hereditatem, gl. in l. ex duobus, in verr adijt, ff. de vulga. & pupil.

Subſtitutus nõ admittitur vbi electa eſt induſtria perſonæ, cap. vlt. de offi. deleg. gl. in l. artifices, de ſolut. & Abb. in d. cap. vlt. notat, quando induſtria ſit electa.

Succedens quis in locum alterius præſumitur ignorare ius illius, regul. cum quis, 14. reg. iu. in 6.

Succeſſores vbi plures ſunt, res deſtrui ſolet, l. ſoles, §. 1. de alim. & ciba. lega.

Sui heredes ſnnt fauorabiliores extraneis, l. in ſcripto, §. fi. ff. vnde liberti, & ideo dixit P. Auguſtinus, qui voluerit filios exheredare & Eccleſiam inſtituere, alium quærat, quam Auguſtinum cap. quicumque 17. q. 4.

Snmmæ maiori minor ineſt, ff. de verb. oblig. l. 1. §. ſtipulant, & de inter. ac d. l. ſi defenſor, §. qui interrogatis. Contra, in tit. de inuti. ſtipul. §. præterea, in princip.

Sumptus modicus cõtumelia eſt hominis locupletis, l. quis, 14. §. iudex de religioſis, & ſumpt.

Superflua non ſunt in legibus inſerenda, tamquam nullius vtilitasis, l. 1. ff. quod met. cau. Inſt. de act. §. in perſonam, vbi Ang. & Iaſ. in ver. ſuperuacua.

Supplicatio contra ius non eſt admittenda, niſi exprimatur cauſa diſpenſaiionis, l. 3. C. de adoption.

Surdus, mutus, & perpetuo furioſus, & impubes, non poſſunt eſſe iudices, quia huiuſmodi perſonæ iudicio, & diſcretione carent, 3. quæſt. 7. §. tria,

&

Digitized by Google

& ff. de iud. l. cum prætor, §. non autem.

Surdus, mutus, abſens, non poſſunt ſtipulari, l. 1. ff. de verb. oblig.

Suſpitionem fraudis arguunt inſolita, l. ſi quis ſub conditione, nu. 4. audit. inſtit. & notat. Dec. in lege, quæ dubitationis, num. 4. de reg. iur. & alij ſæpe.

Suſpitionem iniqui iudicij remouet par & æqua cauſa affectionis, l. non ſolum, §. de vno, ff. de ritu nupt.

Suſpitio eſt triplex, temeraria, de qua in cap. 1. ſemper, 2. q. 1. quæ quidem ex purgationem non inducit; probabilis, quæ expurgationem inducit, vt 1. q. 5. presbyter. Violenta, quæ ad condemnationam ſufficit: vt 32. q. 1. dixit dominus; tamen quandoque violenta ſuſpicio, vel præſumptio, non ſufficit ad condemnationem, vt extra de teſt. cogen. præterea, extra, de præſump. literas, in fi.

Suſpectus eſt, qui ſe ingerit, l. qui omnia, ff. de procuratoribus.

Suſpectum Iudicem accuſare poſſumus ſine cauſa de iur. ciuili, ſecus de canonico, glo. Inſt. §. ergo, de fideicom. hered. & cum iuramento ptobanda erit coram arbitris communibus, ibi.

R

TAbernarij ſunt de numero prædonum, l. 1. §. 1. ff. nautæ, caup. ſtabul.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente, vt traditur in regula, is, qui tacet, de re. iur. lib. 6. & traditur in l. qui patitur, ff. mand.

Tacitum plus operatur, quam expreſſum, bonus text. in l. quis Sempronium, ff. de here. inſtit.

Tacita

Digitized by Google

Tacita voluntas valet, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. l. pater furioſo, circa fin. & ff. ſol. matr. l, 2. §. voluntatem.

Tacite quædam fieri poſſunt, quæ non poſſunt expreſſe, ſup. Quædam.

Taciturnitas in caſu, in quo habetur pro conſenſu, non eſt potens ad inducendum pactum, Aret. ſing. in l. 2. ff. de leg. 3. per tex. in l. ex pollicitatione, ff. eo. de pollicit.

Tale aliquid dici non debet, niſi ſit proprie tale. l. hoc legatum, 63. vbi Bart. de leg. 3. & in l. 1. ſi cert. pet.

Tales erga ſubiectos noſtros debemus exiſtere, quales nos; ſi ſubiecti fuiſſemus, noſtros vellemus eſſe præpoſitos, c. quorundam, 74. diſt.

Talia ſunt ſubiecta, qualia prædicata permittunt, l. tranſigere, C. de tranſact. & l, quoties, C. famil. erciſ. l. ſi ſeruus plurium, 53. §. fin. ff. de leg. 1. vi. ſup. Subiecta.

Talis quis præſumitur, qualis eſt eius patria: vt dicit Bar. in tract. de Gelſis & Gebelinis.

Tardius ſoluens, quam ſoluere debeat, minus ſoluere videtur; ſupra, Qui tardius.

Temeritas vnius non debet alij nocere, ff. quemadmodum teſta. aper. l. conſulta, 23.

Temperamentum philoſophicum dicitur reſpondere ſub dubio, forte, ſup. Forte.

Tempeſtas, vel infirmitas, vel vis fluminis, aliquē excuſat, l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cautionibus.

Temporis anguſtia aliquando vitiat ſtipulationem, ſup. Anguſtia.

Tēpore prior potior eſt iure, ff. qui potior. in pig. hab. l. ſi fundum & l. generaliter.

Tem-

Tempus promiſſionis attenditur. Vnde, filius familias ſi acquirit patri, ſi ſtipulatus fuit, ſibi dari ſub conditione completa tempore emancipationis, l. 78. de verb. oblig.

Tempus ignoranti creditur, ff. de iur. & fac. ign. l. 1. in prin. & ff. de his, qui not. inf. l. 1 genero.

Tempore neceſſitatis omnia debent eſſe communia, l, 3. §. cum in eod. ff. ad l. Rhodian. de iactu. & 12. q. 1. & q. 2. aurum, & 87. diſt. non ſatis, glo. in c. ſicut, 47. diſt.

Tempore interdicti poteſt Miſſa celebrari, in die dominico ianuis clauſis, & cāpanis non pulſatis, ſed in quatuor feſtis ſcil. in die Natalis Domini Paſchæ, Pentech. & Aſſumpt. Beatæ Virginis, poteſt celebrari ianuis apertis, & campanis non pulſatis, de ſent. excom. cap. alma, 24. lib. 6.

Temporis tractu ſolo, quæ non mutantur, quomodo iudicantur, vi. Quæ ſolis.

Tempus longum dicitur decennium, ff. de vſur. l. cum de in rem verſ, in gl. ſuper verbo, longe, C. de præſer, . long. tempore 10. vel 20. ann. in rubr.

Tempus legitimum dicitur triennium, l. properandū; C. de re iudic.

Tempus non eſt modus inducendæ, vel tollendæ obligationis, l. obligationum fere, §. placet, ff, de act. & obligat.

Tempus ſupplerii iudici ſubrogato in locum prædefuncti, vi. in pulchro caſu, l. etſi quidem, 13. §. ſin autē, C. de iudic.

Temporalia ad agendum, ſunt perpetua ad excip. vi. ſup. Annalia.

Tempus impedimenti currit electoribus, ſi poſſunt illud

illud tollere; ſupra, Impedimentum.

Tempus integrum ad eligendum habent electores, ſi electus moritur, renuntiat, vel deijcitur, niſi fraudulenter egerint, c. 26. de elect. in 6.

Cnm tempus in teſtamento adijcitur, credendum eſt pro herede adiectum, niſi alia mens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationibus promiſſoris gratia tempus adijcitur, regula eſt iur. 17. ff. eo.

Tempore certo ſi lex aliquid fieri requirit non ſufficit poſteriori tempore illud celebrare, l. ſi quis mihi bono, §. iuſſum, ff. de acquir. heredi.

Terminos effodientes pœna extraordinaria puniendi ſunt, l. 1. C. de accuſat.

Teſtamenti factio & hereditas, eſt de iure gentium inuentione, quia maiores noſtri in veteri teſtamento vtebantùr teſtamenti factione actiua, & paſſiua, Bart. in l. interdum, ff. de condem. indeb. & in rubr. ff. de acquirend.

Teſtamentum militis non poteſt querelari, l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo teſtam. hoc eſt verum in militante: ſecus eſt, in veterano. Et quando agitur contra teſtamentum in dubio fertur ſententia pro teſtamento, ff. de offic. teſtam. l. ſi pars, Similiter etiam pro dote fertur ſententia in dubio, ff. de reg. iur. l. in dubijs. Similiter in liberali cauſa, ff. de re iudi. l. interpres.

Teſtator magis præſumitur diligere nepotes, quam extraneos, l. cum auus, ff de condit. & demonſt. l. Lucius, in fi. ff. de here. inſt.

Teſtatoris voluntas eſt lex §. diſponat, in auth. de nupt. hoc eſt verum in fauorem illius, cui relinquitur, ita Bart. in l. Titio, centum in princip. de condit. &

de-

Digitized by Google

demonſt. Eius autem voluntas impleri dicitur, ſi conditio teſtamenti in vita, vel poſt mortem executionem habuerit, l. ſi quid heredi, C. de Inſtit. & ſubſtitut.

Teſtatoris voluntas nedum expreſſe, ſed etiam per coniecturas reuocatur, l. 4. S. fin. ff. de adi. leg.

Teſtamentum patris, in quo filius eſt præteritus, non valet: inſtit. de exher. lib. in prin. & ff. de lib. & poſthum. l. inter cætera.

Teſtamentum imperfectum ſine dubio nullum eſt, Inſti. qui. mo. teſt. infir. §. nam imperfectum.

Teſtamenti factio non priuari, ſed publici iuris eſt: ideoque priuatorum pactis forma eius non læditur, l. 3. ff. de teſtam.

Teſtari oportet vno contextu actionis. l. heredes, §. fi. ff. de teſtam. Eſt autem vno contextu, nullum actum alienum teſtamento immiſcere.

Teſtamenttum facere poſſunt, qui à latronibus capiuntur, cum liberi maneant, l. qui a latronibus, §. 1. ff. de teſtam.

Teſtamento vno poſſunt duo teſtari, l. patris, ff. de vulg. & pup. l. licet, vbi. But. C. de pact.

Teſtator in dubio præſumitur velle exonerare heredem, l. eum, qui ff. de an. legatis.

Teſtamentis plenius voluntates teſtantium interpretamur, l. in teſtamentis, ff. de reg. iur.

Teſtis alterius idiomatis poteſt interrogari a Iudice, per interpretem, glo. in §. 1. verbo, Lingua, Inſtit. de verb. oblig.

Teſtibus expreſſe deponentibus, & affirmantibus, magis eſt tradendum, quam illic, qui non expreſſe affirmant, iux. notata in l. teſtium; C. de teſti.

Teſti

Digitized by Google

Teſti magis eredendum eſt deponenti de viſu, quam deponenti de auditu,ar.eorum.quæ not.in l.teſtiū, C.de teſti.& in cap.cum cauſam, el pɔimo, 37. de teſti. cum ſimi.

Teſtes & inſtrumenta, eandem vim obtinent, l. in exercendis litibus,C.de ſid. inſtrum.

Teſtibus dicentibus veriſimiliora ſtatur cæteris paribus,l.3.& l.ob carmen,§. ſi teſtes,ff.de teſtibus.

Teſtes antiquiores ſunt cæteris præferendi,c. delicto, de offic.Archid.35. q,7. conſanguineos, &c.videtur,qui ma.accuſ.poſſ.ff.de leg. 3. l. ſi chorus,§.1.& 20.diſ.de quibus:Ab illis enim requirenda eſt veritas,quibus lux veritatis potius aſſiſtit.4. q.3.ſi teſtes,l.prəsbyteri,C.de Epiſc.& Cler.

Teſtes inſtrumentales dicentes, quod non recordantur de dictis in inſtrumento, non dicuntur vacillare,Bart.in l.ſi librarius,ff.de re iudi.idem in l. exercendis,C.de ſi.inſtrum.

Teſtis in cauſa hæreſis falſus, pœnitens probat contra ſe,& reliquos, niſi ex indicijs ineſſet corruptis, vel leuitas animi,c.accuſatus,§.licet, de hæret. in 6.

Teſtium receptio contra non citatum, eſt nulla, c. 2. de teſtibus.

Teſtis habilis tempore depoſitionis, non poteſt remoueri quamuis poſtea talis eſſe deſierit,tit. An remoueri in vſibus feud.

Teſtificari poſſunt Prælatus,& Clerici in cauſa Eccleſiæ,qui eam non pɔocurant,c.6. eo.tit.

Teſtificari ſine iuramento non admittuntur, etiam Clerici,niſi a partibus remittatur, c. 39. eo.

Teſtes reprobatorios reprobare licet, ſed vlterius non eſt locus reprobaaioni,c.49.eo.

Digitized by Google

Teſtium couditio qualis requiratur, vide ſupra, Conditio.

Teſtimonium patris, & filij pro vno reputantur, ſup. Patris.

Teſtimonium totum vitiatur, ſi ei aliqua falſitas admiſta fuerit, inf. Veritas.

Teſtium productio quarta non eſt danda ſine ſolemnitate, nempe iurando, quod prius haberi non potuerint hi, qui modo producendi ſunt, c. 55. eo. tit. de teſtibus.

Timoris iuſti præſumptio ceſſat in curia Principis, l. 1. C. de his, qui ob metum iudic.

Tolerat malos is, qui bonus eſt, vi. ſupra. Bon.

Tolerantia ſuperioris in his, quæ ſunt ſuæ iuriſdictionis iuducit diſpenſationẽ; & actus validitatẽ, c. quia circa, in fi. de conſang. & affinit. & actus toleratus, non ſemper approbatur, vt bonus, ſed impunitus relinquitur ob minus malum, gl. c. denique 4. diſtin.

Tollitur facilius id, quod iure ſpeciali, quam quod iure communi conceditur, l. eius militis, 35. §. 1. de milit. teſtamen.

Totum petens, & ſuccumbens, non poteſt poſtea in eadem cauſa partem petere, l. 7. ff. de except. rei iudic. Et qui totum cupit, totum perdit, C. quando & qui. quar. pars debetur, quaſi per totum, lib. 10.

Traditionibus & vſucapionibus dominia rerum, non nudo pacto, transferuntur, l. traditionibus, C. de pact.

Trahens aliquem ad non ſuum iudicem, punitur, quia ſi eſt actor cadit a cauſa: ſi eſt reus, & permiſit, ſe trahi, tenet ſententia contra eum lata, C. de iuriſd. omn. iud. in criminali. ſed quo ad Clericos, vide

Digitized by Google

Variæ ſunt hominum voluntates, ff. ad Treb. l. quia poterat, & C. de emancip. lib. l. non nndo, in gl. Cōtra, C. de adop. l. cum enim, & C. de re:ali. l. 1.

Vbicumque aliquid habet principaliter vnam naturam, ſecndario aliam, debemus ſecundum principalem illud iudicare, non ſecnndum ſecundariam, tex. eſt in l. & ante omnia, quæ eſt l. fi. ff. de impen. in rebus do. fact. glo. ſingu. in c. 2. in ver. detrimentum, de pact. lib. 6. Ibi fi:ia rennntians bonis paternis non præiudicat propinquis, ſed ſibi ſoli, & ſic principale attenditur.

Vbi aliquid pro forma datum eſt, æquiparantur præter, & contra, gl. in c. ſi cui, 13. de elect. in 6. Abb. in c. cauſam, quæ de ſent. & re iudic.

Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legū, a canonibus incipiendum eſt. propterea quia canoniſtarum ſubiectnm dignins eſt, ita dicit, Ahbas in cap. inter alia, dc immunit. Eccl.

Vbi eſt eadem ratio idem ius eſſe debet, ff. de fonte, l. 1. §. interdum, ff. de adul. l. ſi poſtulanit. §. 2. ff. de eden. l. quidam nummularios, Inſti. quod cum eo, §. iſtas, ff. nautæ, caupo. ſta. l. naues, §. fin. ff. ad legem aquil. l. illud. Verum eſt, ſi ratio eſt eſſentialis.

Vbi emolumentum, ibi & onus, Inſtit. de emp. & vēd. §. item precium, & C. de furt. l. fin. §. alia dubitatio, & ff. de act. emp. l. Iul. §. ex venditio & C. de cadu. tol. l. vnica, ſupra proxi. & ff. de re iud. l. ſecundum naturam, Contra ff. depo. l. qui proprio.

Vbi habet locum commune auxilinm, non debet peti extraordinarium, ff. de carbo. edic. l. cauſa ſine ff. ad municip. l. 1. in fin. ff. eden. quidam in princ.

Vbi

Vbi lex non diſtinguit,nec nos diſtinguere debemus, ff.de publican.l.de precio,ff.de offic. præſid, l. præſes,ff.de iud.l.2.§.conuenire,in fi.de offic. præſi.l.3: ff.de alien.l.1.§.qui vero, ff. de poſtu.l. quos prohibetrcum ſimil.multis.

Vbi maius periculum intenditur,ibi proculdubio eſt plenius conſulendum , c. vbi periculum , de electio in 6.vnde propter exemplum deberent Clerici præceteris abſtinere a ſimonia,c.magnæ,de voto, c.in cauſis,§ de re iudica,

Vbi pecunia deeſt , in corpore ſuppletur , ff. de in ius voc. l.fin.& ff.de iuriſd·omn.iud. l. ſi quis id,§. in ſeruos,& de pœn.l.fi.§. generaliter.

Vbi vnum propter alterum,vtrobique tantum vnum, ff.pro dona.l·fi. & ſic ſi porta vnius domus eſt in vna Parochia , & habitatio in altera , iura parochialia debentur parochiæ,in qua eſt porta domicilij gl.in c. vnico, in fin. glo. magnæ de conſecrat. Eccl.in 6.

Vectigalium ſolutio omnes obligat , & reſcriptum contrarium præſumiter ſubreptitium, C.de vectig. & commiſ.l.1.

Velle quis non præſumitur quod non poteſt, neque quod non eſt conſuetum , ſupra , Nemo præſumitur.

Velle bonum ſufficit aliquando,ſup. Bene velle.

Venditio prædij poteſt habere pactum,ne in eo ædificetur Càpella,vel Sepulcrum; quia prope ipſum ſæpe conuerſarentur inimici,C.de pact. int. empt. & vendit.l.fin.

Venditione prohibita extra familiã,cenſetur etiã prohibita donatio,niſi fiat,in familia,l.4.C.de verb.ſig.

Digitized by Google

Venditio imaginaria non eſt pretio accedente, regula.iur.ff.eo.

In venditionibus non debet conſiderari affectio vẽdentis: ſed debet æſtimari quantum res communiter valet. Nam precia rerum ſecundum veritatẽ, non ex affectione ſingulorum, vel vtilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l.fal. l.precia,& l.prece.ff.ad l.aquil. l.ſi ſeruus,§.6.

Vendens animal,in cuius ventre inuenitur lapillus,vel gemma,non amittit eius dominium ob modicam temporis moram,quo fuit apud emptorem,argum. a ſimili ex l.26.§.arbor,ibi,*priuſquam coalbuerit*, du acquir.rer.dom.vbi planta in alieno agro nondũm radicata priori domino debetur & tactum eſt ſup.v.Lapillus.

In venditione ambiguum pactum contra venditorem interpretandum eſt; Ambigua autem intentio ita uccipienda eſt,vt res ſalua actori ſit. ff. de reg.iur.l.133.

Vendito vino ad menſuram periculum eſt venditoris, ſed vendito vt corpus certum,tunc periculum eſt emptoris,l. 2.C.de peric.& commn.rei vendit. cõcordat,l.12.C.de act.empt.& vend.

Venditor anre traditionem eſt dominus rei venditæ, Inſt.de empt.& vend.§.idem & in cæteris.

Veneno occidere plus eſt quam gladio, ſup.Plus eſt.

Veneratio, qua Deo tenemur,appellatur religio,quæ eſt inter patrem, & filium appellatur pietas, illa vero,quæ eſt inter libertum,& patronum,appellatur obſequium,quæ vero eſt inter hominem,& hominem,appellatur officium humanæ naturæ, vt eſt glo.ord.in l.obſequio,C.de reg.geſt.

Cnm

Digitized by Google

Cum in verbis non eſt difficultas, non eſt admittenda voluntatis quæſtio.

Et a Verbis legis non eſt recedendum, l. non aliter, ff. de leg. 3.

Verba ſunt ſpectanda ſecundum qualitatem loquentis. 37. diſt. 5. relatum, & ff. de ope. no. nunc. l. 1. §. prætor, ff. de vi, & vi arm. l. c. §. vlt. cap. intelligentia, 6. de verb. ſign. 1. q. 1. Marchion &c.

Verba, in dubio debet intelligi in ſpecie, non quod loquatur in genere, tex. eſt & ibi Bart. in l. hoc legatum, 43. ff. de leg. 3.

Verba, ex integro, rem perfectam ſignificat. Specul. in tit. de here. in fine.

Verba, quatenus cuiuſquam interſit, In facto non in iure conſiſtunt. l. quatenus, 25. ff. de reg. iur.

Verba, annua bima, trima die heres dato, vt in l. talis ſcriptura, 30. de lega. 1. declarantur in l. 3. de annuis lega. vt per annuas æquales præſtationes legatum debeatur.

Verba, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, declarantur late in Clem. 2. de verb. ſignif.

Verba debent intelligi, vt de aliquo operentur, ff. de lega. 1. l. ſi quando.

Verba tranſpoſita idem ſignificant, l. præpoſteri, de teſt. l. cum pater, §. fidei tuæ committo, ff. de leg. 3.

Verbis aliquid dicere, vel ſigno indubitabili demonſtrare, paria ſunt, ſupra, Nihil intereſt, quod.

Verba ſtatuti, aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti, Bal. in l. fin. §. an cõparatione, in fine, C. de iure deliber. idem Bald. in l. fin. in 5. col. C. de Sacroſanctis Eccleſijs.

Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali, quã

Digitized by Google

in ciuili, vel in ficto. l. fin. C. de his, qui ve. ætx. impe. l. fideicommiſſum, ff. de cond. & demonſtrat. & c. ſuſceptus, 5. vbi gl. de reſer. in 6.

Verba de ſui natura iniurioſa præſumũtur animo iniuriandi prolata, niſi probetur cõtrarium, l. 4. C. de iniur.

Verba debent intelligi ſecundum materiam ſubiectã, l. ſi vno anno, ff. loca. & conduc.

Verba cum effectu ſunt accipienda. l. ſi per alium, §. docare, ff. ne quis eum, qui in ius voc. eſt, vi. exi. & ff. ne vis fiat ei, l. 1. §. hæc verba, ff. de verb. ſig. l. nomẽ, fil. §. ſi. & l. debitore, & ff. quod quiſque iur. l. 1. in fin. Exempl. in ſcrutinio perſonæ indignæ, cui aliquis ſuffragatur, qui non punitur propter conſenſũ illum, ſi non eſt ſecuta electio. ſup. Electione.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonę, ad quam fiunt, l. plenum, §. equiti, ff. de vſu. & habi. & ſecundum naturam diſpoſitionis, ſuper qua interponuntur, l. in inſulam, ff. de præſcript. verſ. ſi vno in princ. ff. loca. & l. ſtipulatio iſta, §. hi, qui ſunt, de verb. oblig.

Verba, vt poſſit, important neceſſitatem, l. ſide commiſſa, xi. §. hæc verba, ff. de leg. 3. ibi eſt exemplum.

Verba narratiua nõ diſponunt, c. ſi Papa x. de priuil. in 6. cle. ſi ſummus, de ſent. excom. & ideo dicit Lud. de Roma. ſingula. 190. quod incipit, Spectabilis domine, quod verba Iuteconſulti narrantis factum, non poſſunt allegari pro lege: pro quo adducit gl. quam dicit ſingularem in l. vnica, C. quando non peten. par.

Verba enuntiatiua aliquando operantur diſpoſitionem, l. 1. C. de fal. cauſa.

Ver-

Verborum adminicula fides veritatis non deſiderat, C.ſi miles ſe ab her.abſti.l.1.

Verborum prolixitas a iure reſpuitur, vt l.ampliorem, §.in refutatorijs,C. de appella.

Verbum æquiuocum in dubio ſumitur in partem digniorem, & potentiorem. Inſt.de iur. nat. gen.& &ciu.§.ius autem ciuile,& l.1.§. qui in perpetuum, ff.ſi ager vec.& l.quæritur, 10.ff.de ſta.hom.

Verberare,modice tamen,poteſt maritus vxorem,magiſter ſcholarem,pater filium,Abbas Monachum, glo.Inſt.de ijs,qui ſui,vel alie.§.ſed hoc tempore, verbo,Cognita.

Verbis eiſdem, coniuncta non ſunt diuerſo iure cenſenda,ſup. Coniuncta.

Veriſimile quod non eſt ſpeciem habet falſitatis, ſup. Quod longe.

Veritas vbi ſciri non poteſt recurritur ad præſumpt. ſupra,Præſumptio.

Veritas ne occultetur,publice intereſt:Extrauagan.de offi. iud. ord.int.comm.& ſup. Reipubl.

Veritas narratorum attenditur iuxta tempus narrationis,ſup. Qualitas adiuncta.

Veritati admixta aliqua falſitas vitiat totum teſtimonium,c.pura 3.q.9.cum ſuis concordantijs.

Ad veritatem vniuerſalis requiritur,omnes ſingulares eius eſſe veras,l.ſi is,qui ducenta,ff.de reb.du.

Viatores non ſunt cogendi a gabellarios locorum, per quæ tranſeunt, aperire fardellis,ne res ipſorum inuidiæ,aut irriſioni pateant;ad glo. notab. in §.verb. intelligebat.Inſtit. de iniur.

Via vſitatior, nõ alia, attendi debet,Abb.in 3.q poſt Io.And.in c.cum venerabilis,de exceptio.

Vica-

uam ſcripturã, Bar. in ſi reſtimonium, ff. de teſtim. & in l. Diuus, §. item Senatus, ff. ad l. Corn. de falſis.

Subſtitutus dicitur directo heres, vbi inſtitutus nõ adit hereditatem, gl. in l. ex duobus, in verr adijt, ff. de vulga. & pupil.

Subſtitutus nõ admittitur vbi electa eſt induſtria perſonæ, cap. vlt. de offi. deleg. gl. in l. artifices, de ſolut. & Abb. in d. cap. vlt. notat, quando induſtria ſit electa.

Succedens quis in locum alterius præſumitur ignorare ius illius, regul. cum quis, 14. reg. iu. in 6.

Succeſſores vbi plures ſunt, res deſtrui ſolet, l. soles, §. 1. de alim. & ciba. lega.

Sui heredes ſnnt fauorabiliores extraneis, l. in ſcripto, §. fi. ff. vnde liberti, & ideo dixit P. Auguſtinus, qui voluerit filios exheredare & Eccleſiam inſtituere, alium quærat, quam Auguſtinum cap. quicumque 17. q. 4.

Snmmæ maiori minor ineſt, ff. de verb. oblig. l. 1. §. ſtipulant, & de inter. ac d. l. ſi defenſor, §. qui interrogatis. Contra, in tit. de inuti. ſtipul. §. præterea, in princip.

Sumptus modicus cõtumelia eſt hominis locupletis, l. quis, 14. §. iudex de religioſis, & ſumpt.

Superflua non ſunt in legibus inſerenda, tamquam nullius vtilitasis, l. 1. ff. quod met. cau. Inſt. de act. §. in perſonam, vbi Ang. & Iaſ. in ver. ſuperuacua.

Supplicatio contra ius non eſt admittenda, niſi exprimatur cauſa diſpenſaiionis, l. 3. C. de adoption.

Surdus, mutus, & perpetuo furioſus, & impubes, non poſſunt eſſe iudices, quia huiuſmodi perſonæ iudicio, & diſcretione carent, 3. quæſt. 7. §. tria,

&

& ff. de iud. l. cum prætor, §. non autem.

Surdus,mutus,abſens,non poſſunt ſtipulari, l. 1.ff.de verb.oblig.

Suſpitionem fraudis arguunt inſolita, l.ſi quis ſub conditione,nu.4.audit.inſtit. & notat.Dec.in lege, quæ dubitationis,num.4.de reg.iur.& alij ſæpe.

Suſpitionem iniqui iudicij remouet par & æqua cauſa affectionis,l.non ſolum,§.de vno,ff.de ritu nupt.

Suſpitio eſt triplex,temeraria,de qua in cap.1.ſemper, 2. q. 1. quæ quidem ex purgationem non inducit; probabilis, quæ expurgationem inducit, vt 1. q. 5. presbyter. Violenta, quæ ad condemnationam ſufficit: vt 32.q.1.dixit dominus; tamen quandoque violenta ſuſpicio, vel præſumptio, non ſufficit ad condemnationem,vt extra de teſt. cogen.præterea, extra,de præſump.literas,in ſi.

Suſpectus eſt,qui ſe ingerit, l.qui omnia,ff.de procuratoribus.

Suſpectum Iudicem accuſare poſſumus ſine cauſa de iur.ciuili,ſecus de canonico, glo. Inſt.§.ergo, de fideicom. hered. & cum iuramento ptobanda erit coram arbitris communibus, ibi.

R

TAbernarij ſunt de numero prædonum, l.1.§.1. ff. nautæ,caup.ſtabul.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente,vt traditur in regula,is,qui tacet, de re.iur.lib.6. & traditur in l.qui patitur, ff. mand.

Tacitum plus operatur,quam expreſſum, bonus text. in l.quis Sempronium,ff.de here.inſtit.

Tacita

Tacita voluntas valet, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. l. pater furioſo, circa fin. & ff. ſol. matr. l, 2. §. voluntatem.

Tacite quædam fieri poſſunt, quæ non poſſunt expreſſe, ſup. Quædam.

Taciturnitas in caſu, in quo habetur pro conſenſu, non eſt potens ad inducendum pactum, Aret. ſing. in l. 2. ff. de leg. 3. per tex. in l. ex pollicitatione, ff. eo. de pollicit.

Tale aliquid dici non debet, niſi ſit proprie tale. l. hoc legatum, 63. vbi Bart. de leg. 3. & in l. 1. ſi cert. pet.

Tales erga ſubiectos noſtros debemus exiſtere, quales nos; ſi ſubiecti fuiſſemus, noſtros vellemus eſſe præpoſitos, c. quorundam, 74. diſt.

Talia ſunt ſubiecta, qualia prædicata permittunt, l. tranſigere, C. de tranſact. & l, quoties, C. famil. erciſ. l. ſi ſeruus plurium, 53. §. fin. ff. de leg. 1. vi. ſup. Subiecta.

Talis quis præſumitur, qualis eſt eius patria: vt dicit Bar. in tract. de Gelſis & Gebelinis.

Tardius ſoluens, quam ſoluere debeat, minus ſoluere videtur; ſupra, Qui tardius.

Temeritas vnius non debet alij nocere, ff. quemadmodum teſta. aper. l. conſulta, 23.

Temperamentum philoſophicum dicitur reſpondere ſub dubio, forte, ſup. Forte.

Tempeſtas, vel infirmitas, vel vis fluminis, aliquē excuſat, l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cautionibus.

Temporis anguſtia aliquando vitiat ſtipulationem, ſup. Anguſtia.

Tepore prior potior eſt iure, ff. qui potior. in pig. hab. l. ſi fundum & l. generaliter.

Tem-

Tempus promiſſionis attenditur. Vnde, filius familias ſi acquirit patri, ſi ſtipulatus fuit, ſibi dari ſub conditione completa tempore emancipationis, l. 78. de verb. oblig.

Tempus ignoranti creditur, ff. de iur. & fac. ign. l. 1. in prin. & ff. de his, qui not. inf. l. genero.

Tempore neceſſitatis omnia debent eſſe communia, l, 3. §. cum in eod. ff. ad l. Rhodian. de iactu. & 12. q. 1. & q. 2. aurum, & 87. diſt. non ſatis, glo. in c. ſicut, 47. diſt.

Tempore interdicti poteſt Miſſa celebrari, in die dominico ianuis clauſis, & cāpanis non pulſatis, ſed in quatuor feſtis ſcil. in die Natalis Domini Paſchæ, Pentech. & Aſſumpt. Beatæ Virginis, poteſt celebrari ianuis apertis, & campanis non pulſatis, de ſent. excom. cap. alma, 24. lib. 6.

Temporis tractu ſolo, quæ non mutantur, quomodo iudicantur, vi. Quæ ſolis.

Tempus longum dicitur decennium, ff. de vſur. l. cum de in rem verſ, in gl. ſuper verbo, longe, C. de præſer, long. tempore 10. vel 20. ann. in rubr.

Tempus legitimum dicitur triennium, l. properandū ;, C. de re iudic.

Tempus non eſt modus inducendæ, vel tollendæ obligationis, l. obligationum fere, §. placet, ff, de act. & obligat.

Tempus ſupplerii iudici ſubrogato in locum prædefuncti, vi. in pulchro caſu, l. etſi quidem, 13. §. ſin autē, C. de iudic.

Temporalia ad agendum, ſunt perpetua ad excip. vi. ſup. Annalia.

Tempus impedimenti currit electoribus, ſi poſſunt illud

illud tollere; ſupra, Impedimentum.

Tempus integrum ad eligendum habent electores, ſi electus moritur, renuntiat, vel deijcitur, niſi fraudulenter egerint, c. 26. de elect. in 6.

Cum tempus in teſtamento adijcitur, credendum eſt pro herede adiectum, niſi alia mens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationibus promiſſoris gratia tempus adijcitur, regula eſt iur. 17. ff. eo.

Tempore certo ſi lex aliquid fieri requirit non ſufficit poſteriori tempore illud celebrare, l. ſi quis mihi bono, §. iuſſum, ff. de acquir. heredi.

Terminos effodientes pœna extraordinaria puniendi ſunt, l. 1. C. de accuſat.

Teſtamenti factio & hereditas, eſt de iure gentium inuentione, quia maiores noſtri in veteri teſtamento vtebantur teſtamenti factione actiua, & paſſiua, Bart. in l. interdum, ff. de condem. indeb. & in rubr. ff. de acquirend.

Teſtamentum militis non poteſt querelari, l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo teſtam. hoc eſt verum in militante: ſecus eſt, in veterano. Et quando agitur contra teſtamentum in dubio fertur ſententia pro teſtamento ff. de offic. teſtam. l. ſi pars. Similiter etiam pro dote fertur ſententia in dubio, ff. de reg. iur. l. in dubijs. Similiter in liberali cauſa, ff. de re iudi. l. interpres.

Teſtator magis præſumitur diligere nepotes, quam extraneos, l. cum auus, ff. de condit. & demonſt. l. Lucius, in fi. ff. de here. inſt.

Teſtatoris voluntas eſt lex §. diſponat, in auth. de nupt. hoc eſt verum in fauorem illius, cui relinquitur, ita Bart. in l. Titio, centum in princip. de condit. &

de-

Digitized by Google

demonſt. Eius autem voluntas impleri dicitur, ſi conditio teſtamenti in vita, vel poſt mortem executionem habuerit, l. ſi quid heredi, C. de Inſtit. & ſubſtitut.

Teſtatoris voluntas nedum expreſſe, ſed etiam per coniecturas reuocatur, l. 4. S. fin. ff. de adi. leg.

Teſtamentum patris, in quo filius eſt prætcritus, non valet: inſtit. de exher. lib. in prin. & ff. de lib. & poſthum. l. inter cætera.

Teſtamentum imperfectum ſine dubio nullum eſt, Inſti. qui. mo. teſt. infir. §. nam imperfectum.

Teſtamenti factio non priuati, ſed publici iuris eſt: ideoque priuatorum pactis forma eius non læditur, l. 3. ff. de teſtam.

Teſtari oportet vno contextu actionis. l. heredes, §. fi. ff. de teſtam. Eſt autem vno contextu, uullum actum alienum teſtamento immiſcere.

Teſtamenttum facere poſſunt, qui à latronibus capiuntur, cum liberi maneant, l. qui a latronibus, §. 1. ff. de teſtam.

Teſtamento vno poſſunt duo teſtari, l. patris, ff. de vulg. & pup. l. licet, vbi. But. C. de pact.

Teſtator in dubio præſumitur velle exonerare heredem, l. eum, qui ff. de an. legatis.

Teſtamentis plenius voluntates teſtantium interpretamur, l. in teſtamenris, ff. de reg. iur.

Teſtis alterius idiomatis poteſt interrogari a Iudice per interpretem, glo. in §. 1. verbo, Lingua, Inſtit. de verb. oblig.

Teſtibus expreſſe deponentibus, & affirmantibus, magis eſt tradendum, quam illic, qui non expreſſe affirmant, iux. notata in l. teſtium; C. de teſti.

Digitized by Google

Teſti magis credendum eſt deponenti de viſu, quam deponenti de auditu, ar. eorum. quæ not. in l. teſtiũ, C. de teſti. & in cap. cum cauſam, el primo, 37. de teſti. cum ſimi.

Teſtes & inſtrumenta, eandem vim obtinent, l. in exercendis litibus, C. de ſid. inſtrum.

Teſtibus dicentibus veriſimiliora ſtatur cæteris paribus, l. 3. & l. ob carmen, §. ſi teſtes, ff. de teſtibus.

Teſtes antiquiores ſunt cæteris præferendi, c. delicto, de offic. Archid. 35. q, 7. conſanguineos, &c. videtur, qui ma. accuſ. poſſ. ff. de leg. 3. l. ſi chorus, §. 1. & 20. dif. de quibus: Ab illis enim requirenda eſt veritas, quibus lux veritatis potius aſſiſtit. 4. q. 3. ſi teſtes, l. presbyteri, C. de Epiſc. & Cler.

Teſtes inſtrumentales dicentes, quod non recordantur de dictis in inſtrumento, non dicuntur vacillare, Bart. in l. ſi librarius, ff. de re iudi. idem in l. exercendis, C. de ſi. inſtrum.

Teſtis in cauſa hæreſis falſus, pœnitens probat contra ſe, & reliquos, niſi ex indicijs ineſſet corruptis, vel leuitas animi, c. accuſatus, §. licet, de hæret. in 6.

Teſtium receptio contra non citatum, eſt nulla, c. 2. de teſtibus.

Teſtis habilis tempore depoſitionis, non poteſt remoueri quamuis poſtea talis eſſe deſierit, tit. An remoueri in vſibus feud.

Teſtificari poſſunt Prælatus, & Clerici in cauſa Eccleſiæ, qui eam non procurant, c. 6. eo. tit.

Teſtificari ſine iuramento non admittuntur, etiam Clerici, niſi a partibus remittatur, c. 39. eo.

Teſtes reprobatorios reprobare licet, ſed vlterius non eſt locus reprobaaioni, c. 49. eo.

Teſtium

Digitized by Google

Teſtium conditio qualis requiratur, vide ſupra, Conditio.

Teſtimonium patris, & filij pro vno reputantur, ſup. Patris.

Teſtimonium totum vitiatur, ſi ei aliqua falſitas admiſta fuerit, inf. Veritas.

Teſtium productio quarta non eſt danda ſine ſolemnitate, nempe iurando, quod prius haberi non potuerint hi, qui modo producendi ſunt, c. 55. eo. tit. de teſtibus.

Timoris iuſti præſumptio ceſſat in curia Principis, l. 1. C. de his, qui ob metum iudic.

Tolerat malos is, qui bonus eſt, vi. ſupra. Bon.

Tolerantia ſuperioris in his, quæ ſunt ſuæ iuriſdictionis inducit diſpenſationẽ; & actus validitatẽ, c. quia circa, in fi. de conſang. & affinit. & actus toleratus, non ſemper approbatur, vt bonus, ſed impunitus relinquitur ob minus malum, gl. c. denique 4. diſtin.

Tollitur facilius id, quod iure ſpeciali, quam quod iure communi conceditur, l. eius militis, 35. §. 1. de milit. teſtamen.

Totum petens, & ſuccumbens, non poteſt poſtea in eadem cauſa partem petere, l. 7. ff. de except. rei iudic. Et qui totum cupit, totum perdit, C. quando & qui. quar. pars debetur, quaſi per totum, lib. 10.

Traditionibus & vſucapionibus dominia rerum, non nudo pacto, transferuntur, l. traditionibus, C. de pact.

Trahens aliquem ad non ſuum iudicem, punitur, quia ſi eſt actor cadit a cauſa: ſi eſt reus, & permiſit, ſe trahi, tenet ſententia contra eum lata, C. de iuriſd. omn. iud. in criminali. ſed quo ad Clericos, vide

O Do.

Digitized by Google

Doctores in Bulla Cœn. Domini, cap. 15.

Tranſactio in ſpiritualibus interuenire non poteſt proprie ſumpto vocabulo, extra, de tranſact. ſuper eo: amicabilis autem compoſitio poſſet eodem, de tranſact. c. ſtatuimus, 2. arg. ad hoc, extra, de præben. niſi & de rerum permit. c. fin.

Tranſactio licet non poſſit fieri niſi ſuper lite poterit tamen fieri ante litem conteſtatam, l. 2. C. de tranſact. Hieron. But. in l. poſtquam liti. C. de pact.

Tranſitus Epiſcopi alicuius de maiori ad minorem Eccleſiam nō legitur in corpore iuris cap. 1. de cler. non reſid.

Translatio de vna perſona ad aliam intelligitur cum ſuis qualitatibus, & modis, vi: exemplum in gl. margin. ad Clem. vnicam de ſuppl. præl. neglig.

Tres negationes faciunt vnam negationem, l. 1. v. nōnumquam, ff. de cadaueri, punitorum, & ff. de col. bo. l. nonnumquam.

Tria, vel quatuor ſunt multa, ff. ad Silleya. l. 1. §. Scripto.

Triſtis euentus non habetur in conſideratione, ſup. Conſiderari.

Turpe eſt doctori cum culpa redarguit ipſum; ff. de in ius voc. l. ſed ſi hac lege, §. proſtitura, & in auth. de præſide prouin. §. ex diuerſo.

Turpia de iure dicuntur impoſſibilia, not. in l. cum donationes, ff. de tranſact.

Turpitudinem ſuam allegans non auditur, Fallit in ſalute animæ, vel in publica vtilitate, glo. per illum tex. in c. ex tenore, de teſtibus, Abb. in c. dum ſuper 6. de conceſſ. præb. num. 9.

Tur-

Turpia lucra ſunt ab heredibus extorquenda, ſeu repetenda, l. in heredem, 17. ff. de calum. & l. videamus ff. quod mer. cau. & C. ex delic. deſun. in quam hære. conue. l. vnica.

Tutelam affectaſſe videtur qui tutor modici patrimonij factus eſt, l. Spadonem, in fi. ff. de excuſ. tut.

Tutori periculoſum eſt contrahere, officio depoſito, antequam rationem reddiderit, glo. marg. ad l. vnicam, C. rem alienam gerentibus.

Tutor in re pupilli tunc domini loco habetur, cum tutelam adminiſtrat, non cum pupillum ſpoliat, ff. pro empto. l. qui fundum, §. qui tutor.

Tutor pauper accedens ad tutelam, ea finita, diues effectus, non præſumitur ditatus ex bonis pupilli, ſed ſua induſtria, & labore, l. x. C. arbitrium tutelæ.

Tutores eſſe idoneos affirmans illis præſentibus fideiuſſoris inſtar ſe habet, l. 4. §. fideiuſſores, ff. de fideiuſſo. tutela.

V

VAcante Eccleſia Cathedrali ſi opus ſit Chriſmate, vocandi ſunt Epiſcopi vicini, gl. in c. 1. verb. Spiritualibus; de ſupl. Prælat. neglig. in 6.

Vacare in curia, quæ nam beneficia dicantur, ſup. Eccleſia.

Vani timoris non eſt iuſta excuſatio, l. vani non eſt, ff. de reg. iur.

Varietas perſonarum delinquentium, variam pœnarum ſpeciem inducit, ſup. Paria delicta.

Variare quandocumque poteſt habens electionem a iure, l. 138. §. 1. de verb. oblig.

Digitized by Google

Variæ ſunt hominum voluntates,ff. ad Treb.l.quia poterat,& C.de emancip.lib.l.non nndo,in gl.Cōtra,C.de adop.l.cum enim, & C. de re:ali.l.1.

Vbicumque aliquid habet principaliter vnam naturam,ſecndario aliam,debemus ſecundum principalem illud iudicare, non ſecnndum ſecundariam, tex.eſt in l.& ante omnia,quæ eſt l. fi. ff.de impen. in rebus do.fact.glo.ſingu. in c.2.in ver. detrimentum,de pact. llb. 6. Ibi fi:ia rennntians bonis paternis non præiudicat propinquis, ſed ſibi ſoli,& ſic principale attenditur.

Vbi aliquid pro forma datum eſt, æquiparantur preter,& contra,gl.in c.ſi cui,13.de elect. in 6.Abb. in c.cauſam,quæ de ſent.& re iudic.

Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legũ, a canonibus incipiendum eſt. propterea quia canoniſtarum ſubiectnm dignins eſt, ita dicit, Ahbas in cap.inter alia,dc immunit. Eccl.

Vbi eſt eadem ratio idem ius eſſe debet,ff. de fonte, l.1.§.interdum,ff.de adul.l.ſi poſtulanit.§.2.ff.de eden.l.quidam nummularios, Inſti. quod cum eo, ſ.iſtas,ff.nautæ,caupo.ſta.l.naues,§. fin.ff.ad legem aquil.l.illud.Verum eſt,ſi ratio eſt eſſentialis.

Vbi emolumentum,ibi & onus,Inſtit. de emp.& vẽd. §.item precium,& C.de furt.l.fin. §. alia dubitatio, & ff.de act.emp.l. Iul. ſ. ex venditio & C.de cadu. tol.l.vnica,ſupra proxi.& ff.de re iud. l.ſecundum naturam,Contra ff.depo. l. qui proprio.

Vbi habet locum commune auxilinm, non debet peti extraordinarium, ff.de carbo. edic. l. cauſa fine ff. ad municip.l, 1. in fin.ff.eden.quidam in princ.

Vbi

Vbi lex non diſtinguit,nec nos diſtinguere debemus, ff.de publican.l.de precio,ff.de offic. præſid, l. præſes,ff.de iud.l.2.§.conuenire,in fi.de offic. præſi.l.3: ff.de alien.l.1.§.qui vero, ff. de poſtu.l. quos prohibetrcum ſimil.multis.

Vbi maius periculum intenditur,ibi proculdubio eſt plenius conſulendum , c. vbi periculum ,de electio in 6.vnde propter exemplum deberent Clerici pręceteris abſtinere a ſimonia,c.magnæ,de voto, c.in cauſis, de re iudica,

Vbi pecunia deeſt , in corpore ſuppletur , ff. de in ius voc. l.ſin.& ff.de iuriſd·omn.iud. l. ſi quis id,§. in ſeruos,& de pœn.l.fi.§. generaliter .

Vbi vnum propter alterum,vtrobique tantum vnum, ff.pro dona.l·fi. & ſic ſi porta vnius domus eſt in vna Parochia , & habitatio in altera , iura parochialia debentur parochiæ,in qua eſt porta domicilij gl.in c. vnico, in fin. glo. magnæ de conſecrat. Eccl.in 6.

Vectigalium ſolutio omnes obligat , & reſcriptum contrarium præſumiter ſubreptitium, C.de vectig. & commiſ.l.1.

Velle quis non præſumitur quod non poteſt, neque quod non eſt conſuetum , ſupra , Nemo præſumitur .

Velle bonum ſufficit aliquando,ſup. Bene velle.

Venditio prædij poteſt habere pactum,ne in eo ædificetur Càpella,vel Sepulcrum ; quia prope ipſum ſæpe conuerſarentur inimici,C.de pact. int. empt. & vendit.l.fin.

Venditione prohibita extra familiã,cenſetur etiã prohibita donatio,niſi fiat,in familia,l.4.C.de verb.ſig.

Digitized by Google

Venditio imaginaria non eſt pretio accedente, regu. la.iur.ff.eo.

In venditionibus non debet conſiderari affectio vẽdentis: ſed debet æſtimari quantum res communiter valet. Nam precia rerum ſecundum veritatẽ, non ex affectione ſingulorum, vel vtilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l.fal. l.precia,& l.prece.ff.ad l.aquil. l.ſi ſeruus,§.6.

Vendens animal, in cuius ventre inuenitur lapillus, vel gemma, non amittit eius dominium ob modicam temporis moram, quo fuit apud emptorem, argum. a ſimili ex l.26.§.arbor, ibi, *priuſquam coalbuerit*, du acquir.rer.dom. vbi planta in alieno agro nondũm radicata priori domino debetur & tactum eſt ſup.v.Lapillus.

In venditione ambiguum pactum contra venditorem interpretandum eſt; Ambigua autem intentio ita uccipienda eſt, vt res ſalua actori ſit. ff. de reg.iur.l.133.

Vendito vino ad menſuram periculum eſt venditoris, ſed vendito vt corpus certum, tunc periculum eſt emptoris, l. 2. C.de peric.& commn.rei vendit. cõcordat, l.12.C.de act.empt.& vend.

Venditor ante traditionem eſt dominus rei venditæ, Inſt.de empt.& vend.§.idem & in cæteris.

Veneno occidere plus eſt quam gladio, ſup. Plus eſt.

Veneratio, qua Deo tenemur, appellatur religio, quæ eſt inter patrem, & filium appellatur pietas, illa vero, quæ eſt inter libertum, & patronum, appellatur obſequium, quæ vero eſt inter hominem, & hominem, appellatur officium humanæ naturæ, vt eſt glo.ord.in l.obſequio, C.de reg.geſt.

Cnm

Cum in verbis non eſt difficultas, non eſt admittenda voluntatis quæſtio.

Et a Vetbis legis non eſt recedendum,l.non aliter, ff. de leg.3.

Verba ſunt ſpectanda ſecundum qualitatem loquentis;37. diſt. 5. relatum , & ff.de ope.no.nunc.l.1.§. prætor;ff.de vi,& vi arm.l:c.§.vlt.cap.intelligentia , 6.de verb.ſign.1.q.1.Marchion &c.

Verba,in dubio debet intelligi in ſpecie , non quod loquatur in genere,tex.eſt & ibi Bart.in l.hoc legatum,43. ff.de leg.3.

Verba,ex integro,rem perfectam ſignificat.Specul.in tit.de here.in fine.

Verba,quatenus cuiuſquam interſit , In facto non in iure conſiſtunt.l.quatenus,25.ff.de reg.iur.

Verba,annua bima , trima die heres dato, vt in l.talis ſcriptura,30.de lega.1.declarantur in l.3.de annuis lega.vt per annuas æquales præſtationes legatum debeatur.

Verba,ſine ſtrepitu, & figura iudicij,declarantur late in Clem.2.de verb.ſignif.

Verba debent intelligi,vt de aliquo operentur, ff.de lega.1.l.ſi quando.

Verba tranſpoſita idem ſignificant , l.præpoſteri, de teſt.l.cum pater,§.fidei tuæ committo,ff. de leg. 3.

Verbis aliquid dicere , vel ſigno indubitabili demonſtrare, paria ſunt, ſupra,Nihil intereſt, quod.

Verba ſtatuti , aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti,Bal.in l.fin. §.an cōparatione,in fine,C.de iure deliber.idem Bald.in l.fin.in 5.col.C.de Sacroſanctis Eccleſijs.

Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali , quā

Digitized by Google

in ciuili, vel in ficto. l. fin. C. de his, qui ve. ætx. impe. l. fideicommiſſum, ff. de cond. & demonſtrat. & c. ſuſceptus, 5. vbi gl. de reſer. in 6.

Verba de ſui natura iniurioſa præſumũtur animo iniuriandi prolata, niſi probetur cõtrarium, l. 4. C. de iniur.

Verba debent intelligi ſecundum materiam ſubiectã, l. ſi vno anno, ff. loca. & conduc.

Verba cum effectu ſunt accipienda. l. ſi per alium, §. docare, ff. ne quis eum, qui in ius voc. eſt, vi. exi. & ff. ne vis fiat ei, l. 1. §. hæc verba, ff. de verb. ſig. l. nomẽ, fil. §. ſi. & l. debitore, & ff. quod quiſque iur. l. 1. in fin. Exempl. in ſcrutinio perſonæ indignæ, cui aliquis ſuffragatur, qui non punitur propter conſensũ illum, ſi non eſt ſecuta electio. ſup. Electione.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonę, ad quam fiunt, l. plenum, §. equiti, ff. de vſu. & habi. & ſecundum naturam diſpoſitionis, ſuper qua interponuntur, l. in inſulam, ff. de præſcript. verſ. ſi vno in princ. ff. loca. & l. ſtipulatio iſta, §. hi, qui ſunt, de verb. oblig.

Verba, vt poſſit, important neceſſitatem, l. ſide commiſſa, xi. §. hæc verba, ff. de leg. 3. ibi eſt exemplum.

Verba narratiua nõ diſponunt, c. ſi Papa x. de priuil. in 6. cle. ſi ſummus, de ſent. excom. & ideo dicit Lud. de Roma. ſingula. 190. quod incipit, Spectabilis domine, quod verba Iuteconſulti narrantis factum, non poſſunt allegari pro lege: pro qu › adducit gl. quam dicit ſingularem in l. vnica, C. quando non peten. par.

Verba enuntiatiua aliquando operantur diſpoſitionem, l. 1. C. de fal. cauſa.

Ver-

Verborum adminicula fides veritatis non deſiderat, C.ſi miles ſe ab her.abſti.l.1.

Verborum prolixitas a iure reſpuitur, vt l.ampliorem, §.in refutatorijs,C. de appella.

Verbum æquiuocum in dubio ſumitur in partem digniorem, & potentiorem. Inſt. de iur. nat. gen.& &ciu.§,ius autem ciuile,& l.1. §. qui in perpetuum, ff.ſi ager vec.& l.quæritur, 10.ff.de ſta.hom.

Verberare,modice tamen,poteſt maritus vxorem,magiſter ſcholarem,pater filium,Abbas Monachum, glo. Inſt.de ijs,qui ſui,vel alie.ſ. ſed hoc tempore, verbo,Cognita.

Verbis eiſdem, coniuncta non ſunt diuerſo iure cenſenda,ſup. Coniuncta.

Veriſimile quod non eſt ſpeciem habet falſitatis, ſup. Quod longe.

Veritas vbi ſciri non poteſt recurritur ad præſumpt. ſupra,Præſumptio.

Veritas ne occultetur,publice intereſt:Extrauagan.de offi. iud. ord.int.comm.& ſup. Reipubl.

Veritas narratorum attenditur iuxta tempus narrationis, ſup. Qualitas adiuncta.

Veritati admixta aliqua falſitas vitiat totum teſtimonium,c.pura 3.q.9.cum ſuis concordantijs.

Ad veritatem vniuerſalis requiritur,omnes ſingulares eius eſſe veras,l.ſi is,qui ducenta,ff.de reb.du.

Viatores non ſunt cogendi a gabellarios locorum, per quæ tranſeunt, aperire fardellis,ne res ipſorum inuidiæ,aut irriſioni pateant;ad glo. notab. in §.verb. intelligebat.Inſtit. de iniur.

Via vſitatior, nō alia, attendi debet,Abb.in 3.q poſt Io.And.in c.cum venerabilis,de exceptio.

Vica-

Vicarius omnia poteſt, quæ pertinent ad iuriſdictionē illius, cuius vices gerit. x. C. de offic. eius, qui gerit vi:al. 93. diſt. c. vlt. & 94. diſt. c. 1. Quædam tamen ſunt, quæ ſine ſpeciali mandato attentare non debet, c. quod translationem, de offic. deleg.

Vicini dicuntur vſque ad locum, in quo poteſt audiri vox clamantis ſecundū naturalem, & communem vſum semporum, l. 1. §. quod eodem autem tecto, ad Syllan. iuncta, l. 1. §. ripa. ff. de flum. & v. Adiacens eſt idem, qui Confinis.

Vicinum dicitur inter domoſ., Cōfinium inter agros.

Vicinus præſumitur ſcire facta vicini, intellig. de publicis, ſecus autem, quando factum eſt occultum: c. quoſdam, & c. quanto, de præſumpt. Et a vicinis debet Iudex inquirere de probitate teſtiū, glo. in authen. 1. de teſtibus, §. ſancimus autem, in verbo Officij cauſam, in fin.

Victus victori in expenſis ſacramento eiuſdem victoris taxādis, debet condemnari. l. properandum, 12. §. fine autem. C. de indi. & C. de cui. l. 1. in glo.

Viduarum cauſa, an ad Eccleſ. pertineat, ſup. Cauſa.

Vigilantibus & non dormientibus, iura ſubueniunt, l. pupillus, in fin. ff. de his, quæ in frau. cre. & inſtit. in proœmio.

Vigilare licet vnicuique pro commodo ſuo, etiam in alterius damnum, l. pupillus, in fin. & l. qui ante, §. ſciendum, ff. de his, quæ in frau. cred. l. fin. C. depoſi.

Vim vi repellere licet, l. vt vim, ff. de iuſt. & iur. l. ſciendum, §. qui cum aliter, ff. ad leg. Aquil. & l. 1. C. vnde vi & Vis eſt maioris rei impetus, quæ repelli non poteſt, ff. quod me. cauſa. l. 1.

Vinum

Digitized by Google

Vinum vetns præualet nouo vino, l. eum quid, ff. ſi cert. pet.

Vinum lætificat cor hominis, no. glo. l. 1. ff. de peri. & commu. rei vend:

A iuuene, & cupido credatur reddita virgo, ſu: no. gl. ∫. mand. l. ſi vero remunerandi, §. ſi adoleſcentes.

Virtutum præmium merentibus tribui conſueuit. t. fin. C. de ſtatuis. & imagin. & vi. ſupra, Præmia.

Viſitanti, eiuſque familiaribus fragmenta in menſa ſuperantia in pauperes loci viſitati ſunt erogandi, DD. in clemen. 2. de ceuſibus. Socin. de viſit. lib. 11. q. 8. n. 3.

Vitioſum dici non poteſt qnod fit ab omnibus, Iaſ. per illum tex. in l. certi conditio, 9. ∫. nummo, de rebus cred.

Vitio quod omni parte vacat, id certe ſolius fuerit Diuinæ potentiæ, non humanarum virium efficere.

Vitio naturali parcitur, ff. de damn. infec. l. fluminum, ∫. vitium, ff. ad leg. Aquil. l. ſi ſeruus ſeruum, ∫. fornicarius.

Viuere centum annos præſumitur homo, l. ſi vſusfructus, vbi in glo. in marg. de vſufr. lega.

Vltima voluntas eſt ſeruanda, l. 1. C. de Sacr. Eccl. ibi, aliud prohibetur, & eius ſimile, ſi man. l. fin. ff. de iud. l. ſed & ſi, ∫. ex quibus.

Vnicuique factum ſuum, nõ aduerſario nocere debet, ff. de reg. iur. l. factum.

Vniente Papa Eccleſiam aliquam alteri Eccleſiæ diœceſis alienæ non deperit ius Epiſcopo in cuius diœceſ. ſita eſt illa Eccleſia, cap. 2. de relig. domibus.

Vnitorum idem eſt iudicium, l. eum, qui ædes, 25. de

vſu-

Digitized by Google

vſucap. vbi ædificium, & omnis eius materia eodem iure cenſetur.

Vniuerſitatem ſequuntur, quæ per ſe non tranſirent, l. in modicis. cum allel. in glo. ff. de contrahen. æmpt. & vendit. Contra, de l. quia perinde, ff. ad treb. cum alleg. in glo.

Vnum qui eligit ex contrarijs, alij renuntiare videtur, de inoffic. teſtam. l. modo, Et qui de vno dicit de reliquo negare videtur. l. cum prætor, ff. de iud. Et qui de vno negat de alio concedere videtur, l. ſi maritus, in fin. de procur.

Voci viuæ magis credendum eſt, quam mortuæ in auth. de fide inſtrum. ſiſi vero, col. 0.

Vtile ſuum cuique eſt, nec uoto vioitur vno, Pectoribus mores tot ſunt, quot in orbe figuræ.

A. Voluntate procedit cauſa vitij, atque virtutis, 56. diſt. c. naſci, & c. ſciendum, 7. q. 1. hinc dicit tex. in non eſt c. 16. q. 1. Nemo tenetur ad culpã, niſi propria voluntate deflexeit, & in c. diſplicet, ibidem circa medium, Nemo damnatur, niſi merito malæ voluntatis.

Voluntas vltima ad pias cauſas valet coram duobus reſtibus, c. 11. de teſtam.

Voluntas teſtatoris eſt magis inſpicienda, quam verba ff. ad trebel. l. vbi ſ. & ego.

Voluntas, & propoſitum diſtinguunt maleficia, ff. de de fur. l. quæ iniuriæ, inſt. de obli. quæ ex delic. naſcun. §. ſed placuit, ſuper verbo, ſi ſe intelligant, & C. ad legm Cor. de ſic. l. 1.

Voluntas coacta non eſt ſimpliciter voluntas, ſed voluntas cõditionalis, Bartol. in extrauag. ad reprimẽ. in verbo, Videtur.

Volun-

Voluntas non ſufficit.vbi opus eſt facto c.1.de eo,qui mit.in poſ,cau.rei ſer.c.cũ aliq.6. de re iudic.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium, §.huic autem,cum ſeq.Inſt. de action.

Voluntates enuntiatiuæ ſine iuramento,non ſunt ſeruandæ,ſed ſic diſpoſitiuæ.gl.in l.1.C.arbatrium tutelæ.

Sic volo,ſic iubeo,ſtet,pro ratione voluntas,not. gloſ. inſtit.de vſucap.§.furtiuæ quoq.ſuper verbo, Nam furtiuarum.

Voluntates defunctorum ſunt ſeruandæ,in auth. de n. §,diſponat.hoc eſt verum, ſi ſunt voluntates diſpoſitiuæ,& non voluntates enuntiatiuæ,vt C.de proba.l.rationes & C.communia vtriuſque l.ſcriptura, in auth.de iure iur.à moriente præſti.§.1.col.5. & ratio eſt,quia verba Teſtaroris sũt ſicut verba legis.

Voluntas teſtatoris etiam ex teſtamento nullo declaratur,l. fin. & ibi Bart.ff. de rebus eorum in l. qui à patre ff.de confirm.tut.& in l.gerit col.4.de acquir. hæred. & impletur vt ſup.teſtatoris voluntas ex eodem teſtam.

Volenti non infertur dolus. C. de tranſact.l. cum donationis,& ff.de cond.indeb.l.in ſumma.§.fin.& C. de reſcind.ven.l.venditor,& ff. de reg. iur.ll.nemo videtur.

Vouens ſine conditione, ſine conditione tenetur,glo. in c.2. obſeru.ieiuniorum.

Vox vnius,vox nullius.ſimili modo vox patris eſt vox filij,& è contra,Inſtit.de inutilibus ſtipul.§.ei vero. Intellige in teſte,quideponit in aliquo facto in iudicio: ſecus autem extra iudicium. Vnde,doctor bonæ opinionis aſſerens, ita eſſe de conſuetudine, fidem

dem habet,& cõſuetudo dicitur plenè probata,arg. l.Teopompus,ff.de do.prælegata.

Vox ſerui, eſt vox domini,ff.de dam. infec.l.ſi ſeruus, & inſt.de inutil. ſtip.§.ei,Contra ff.de ſtip.ſer.l.2.& l.antep.

Vſucapio eſt legalis alienatio, ff.de ver.ſig.l.alienat.

Vſucapio propriè ſit in rebus mobilibus,& pręſcriptio in rebus immobilibus,Not.gl.l.1.ff. de vſuc.

Vſurarij bona an ſint tacitè obligata reſtitutioni,vi.Bona vſur.

Vſusfructu eſt ius alienis rebus vtendi,fruendi, ſaluaterum ſubſtantia,l.1.ff.de vſufr.& C.eo.l.1.in glo.& Inſt. eo.in princ.

Vſurpatio ſumitur in bonam,& malam partem:cõmuniter enim dicimus,vſu,& conſuetudine vſurpatur; alia exempla habentur in glſſ.extrauag. vnicę, Ioa. 22. ne ſede vac.in princ.verb.Vſurpationis iniuriã.

Vſusfructus ſi relinquitur,donec quis in furore fuerit, ſi is in furore decedat,debetur in vita vſufructuarij l.12.C.de vſufr.& habitat.

Vſusfructus in beneficio competit beneficiario viuenti,& ſic quod parce viuendo reſeruat,poteſt,moderatè tamen, honeſtis perſonis donare; ſed cùm, infirmatur, habet vſum tantum; gl. notab. in c. fin. v.reſeruari, de off.ordin.in 6.

Vſus mei cauſa conceſſum intelligitur etiam mediatè, & ſic quoad familiam extra domum,vt agricultorũ, & ſimiles l.2.& 3.de vſu, & habitat.

Vterini fratres ſunt,qui ex eiuſdem vtero ſunt;vtrinq. verò coniũcti,qui ex eodem patre, & matre progeniti ſunt gl.in l.fratres C. in off.teſtam.

Vtile per inutile vitiatur, l.ſed & ſi decem,ff. conſt. x. prin.

Digitized by Google

prin.& l.1.§.pe.ff.de verbo.ob. & C.de la li.tol.l vnica.§. illo procul dubio, in glo.4. & ff. de arbit.l. Pędius. Contra,ff. de reg.iuris,l.actus.

Vtilitas,publica eſt pręferenda priuatæ,l.3.C:de primipilo,lib.12.circa fin.ff.pro ſo.l.actione,§.Labeo.

Vtens quis ſuo iure nemini facit iniuriam, l. qui iniurrarum.§.is.qui.ff.de iureiur.& l.1.§.idemq.Marcellus,ff. de aqua plu.arc.& de elect.c.cum Eccleſ. 31.

Ad vtrumq. cum feſtinanr,neutrum bene peragunt,c. Presbyteros,16.q.1.& l.nemo,C.de Aſſeſſoribus.

Vxor poteſt accuſari à marito ſine inſcriptione,& ſola ſuſpitioue l.39.C. ad l.Iul.de adult.

Vxores à viris defendi debent, non è contra.Inſtit. de iniur.§. patitur.

Vxor relicta domina vſuaria,vel vſufructuaria,quid habere debeat, dicitur, ſi alteri relicta ſit proprietas, ipſa habebit tantum vſumfructum, gl. in Auth. hoc locum habet. C. ſi ſecundo nupſ.mul.in fin.

Vxor fulget radijs mariti,non è contra,maritus corruſcat honore vxoris, l.fœminæ.ff.de Senator. nec dicatur idem eſſe dicendum in altero ex correlatiuis, quia expreſsè ſic diſponitur in d. l.fœminę.

Xenia, & munera licitè accipi poſſunt à iudice, ſed cum moderamine,iuxta mentem l.ſolet.6.§.eos vero de off.proconſ. & leg. vbi dicitur, accipere à nemine valde inhumanum eſt,paſſim viliſſimum,omnia, auariſsimum.

FINIS.

Laus Deo, B. Virgini, & omnibus Sanctis.

Digitized by Google

Digitized by Google